

Fremtidig organisering og dimensjonering av beredskapstjenester i Salten Brann IKS

- Vedtatte brannordninger i eierkommunene

Versjon 1.0/2021

Rapport

Dokumentansvarlig

Tittel	Navn	Dato	Sign:
Strategisk planlegger	Sturla Roti	Oktober 2021	SR

Dokumentversjon 1.0

Beskrivelse	Dato
Fremtidig organisering og dimensjonering av beredskapstjenester i Salten Brann IKS: Vedtatte brannordninger i eierkommunene	Oktober 2021
Dokumentkode: RAP-2021/03	

Endringsoversikt

Dokumentversjon nr.	Dato	Beskrivelse av endring	Utført av

Relevante rapporter

Dokumenttittel
Hovedrapport. Fremtidig organisering og dimensjonering av beredskapstjenester i Salten Brann IKS: Forslag til revidert brannordning for Salten Brann IKS basert på selskapets brannfaglige anbefalinger og justert etter vedtak i den enkelte eierkommune. Dokumentkode: RAP-2021/01, versjon 1.1
Brann ROS-2020: Risiko- og sårbarhetsanalyse for Salten Brann IKS (2019)

Rapport

Sammendrag

I tidsperioden januar 2020 til mars 2021 utarbeidet Salten Brann IKS forslag til nye brannordninger for alle eierkommunene. Denne rapporten beskriver vedtatte brannordninger for den enkelte eierkommune. Brannordningene ble vedtatt juni 2021. I tillegg beskriver rapporten selskapet Salten Brann IKS, myndighetskrav, risikobilde og beredskapstjenester.

Oppdraget fra representantskapet var å revidere eksisterende kommunale brannordninger og fremme forslag til nye brannordninger ut i fra et faglig ståsted. Behovet for en ny gjennomgang av dagens brannordninger er grunnet i:

- Brannordningene har ikke vært revidert siden oppstarten av selskapet i 2007
- Brannordningene samsvarer ikke med dagens og fremtidens sårbarhets- og risikobilde
- Brannordningene samsvarer ikke med eiernes signaler om et økonomisk bærekraftig brann- og redningsvesen

I tillegg er følgende rapport utarbeidet i forbindelse med revideringen av brannordningene. Hovedrapporten 2021/01: «Framtidig organisering og dimensjonering av beredskapstjenester i Salten Brann IKS: Forslag til revidert brannordning for Salten Brann IKS basert på selskapets brannfaglige anbefalinger og justert etter vedtak i den enkelte eierkommune». (RAP-2021/01). Rapporten vedtok representantskapet 7. mai 2021. Viser til denne rapporten for nærmere informasjon rundt prosessen brannordning.

Brannordningene definerer hvordan beredskapstjenester i Salten Brann IKS er organisert og dimensjonert i tråd med oppgavene etter brann- og eksplosjonsvernloven §11, første og andre ledd. Videre skal brannordningen sikre at brann- og redningsvesenet er organisert og dimensjonert på bakgrunn av den risiko og sårbarhet som foreligger i kommunen. I utgangspunktet er det opp til den enkelte kommune å fastsette hvilke ressurser brann- og redningsvesenet skal disponere på bakgrunn av kartlagt risiko og sårbarhet. Brannordningen er et overordnet og styrende dokument for Salten Brann IKS og angir formelle, faglige og økonomiske rammebetingelser.

Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften (2002). Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha et brann- og redningsvesen som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk arbeid basert på ROS-analyse og forebyggings- og beredskapsanalyse. Det er viktig å presisere at brannordningen for kommunene må sees i sammenheng med at Salten brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten brann IKS sitt ansvars- og virkeområde.

Hovedtrekk i endringene

En stor utfordring er imidlertid å ha et brann- og redningsvesen som har høy tilstedeværelse og nærhet til innbyggerne, samtidig som det skal være et kvalitativt og effektivt brann- og redningsvesen. Denne balansegangen er krevende å håndtere for Salten Brann IKS. I dialogmøtene med eierkommunene ble fem overordnede temaer belyst for å styrke den totale beredskapen i Salten Brann IKS. De fem temaene skaper til sammen et helhetlig bilde av hvordan Salten Brann IKS kan utnytte ressursene best mulig i forebyggende- og beredskapsarbeid.

1) Forebyggende arbeid og beredskap

Salten Brann IKS' robusthet avhenger både av forebyggende arbeid og beredskapsarbeid. Brannforebyggende tiltak og branntekniske tiltak er en grunnleggende forutsetning for effektiv beredskapsinnsats. Forebyggendeanalyse i forbindelse med kompenserende tiltak knyttet til særskilte brannobjekter påvirker direkte hvordan Salten Brann IKS skal dimensjonere beredskapen. Et godt samarbeid mellom Salten Brann og kommunene vil kunne øke effektiviteten for både forebyggende arbeid og hendelseshåndteringen. Salten Brann IKS anbefaler at alle kommunale tjenestebyggs sprinkles og tilkobles med byggets brannalarm til 110-Nordland.

Det er viktig at kommunene og Salten Brann IKS samarbeider om forebyggende arbeid. «Trygg hjemme Salten» er et slikt samarbeid der samtlige av eierkommunene har forpliktet seg gjennom samarbeidsavtalen «Brannsikkerhet-Trygg hjemme». Dette arbeidet vil bli viktigere i fremtiden da antall personer som defineres som risikoutsatt vil øke jevnt fremover. Kommunene kan også bruke hjemmehjelpen i det forebyggende arbeidet. De kan blant annet sjekke røykvarsler, vedovn og panelovner. Videre kan kommunene implementere ulike risikoreduserende tiltak som blant annet direktekobling av §13 bygg til 110-Nordland, automatisk brannanlegg, automatisk slokkeanlegg, sprinkleranlegg, planverk og øvelser.

2) En samlet brannvernregion av 10 kommuner-første-, andre- og regioninnsats

Det er viktig å presisere at brannordningene for kommunene må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde. Siden Salten Brann IKS er en brannvernregion, er mulighetsrommet mellom førsteinnsats, andreinnsats og regioninnsats belyst. Med andre ord; hvordan selskapet kan utnytte ressursene på en best mulig måte.

3) Endret behov for tjenesteleveranse av beredskapstjenester som følge av ROS-analyser

ROS-analyse er styrende for hvilke typer hendelser beredskapen skal være dimensjonert for. En beredskap i Salten Brann IKS som utelukkende er dimensjonert for tradisjonell brannsløkking vil ikke imøtekomme forventningen til innbyggerne i Salten. Et av målene med å revidere brannordningen er å få en mer tilpasset tjenesteleveranse per brannstasjon som er basert på analytisk tilnærming. Hvilke dagligdagse hendelser den enkelte brannstasjon (kommune) skal

håndtere som førsteinnsats på en effektiv og kvalitativ god måte, er basert på ROS-analyser. I ekstraordinære hendelser som krever mer ressurser, skal andreinnsatsen kunne mobiliseres på kort varsel. Med andre ord; belyse sammenhengen mellom førsteinnsats, andreinnsats og regioninnsats i hendelseshåndtering.

4) Styrket kompetanse og HMS innebærer flere timer til trening og øving (deltid)

Brann- og redningstjenesten må håndtere små og store hendelser. Noen av disse kan være både kompliserte og svært utfordrende. Samfunnet står overfor et ganske annet risiko- og sårbarhetsbilde i dag enn for 15-20 år siden. Disse endringene gjenspeiler seg også i oppgaveporteføljen til brann- og redningstjenesten. Ståsteds- og kvalitetskartleggingen som Multiconsult gjennomførte i starten av år 2020 viser at innsatspersonell i selskapet generelt sett har store avvik på kritisk kompetanse det er behov for. Innsatspersonell må ha rett (spesialisert) kompetanse for å håndtere oppgaver knyttet til dagens hendelser (tjenesteleveranse). Et tiltak for å heve kompetansen på innsatspersonell er å øke det årlige timetallet. Dette bidrar til mer tid til trening og øving som igjen bidrar til økt kompetanseheving og styrket HMS.

Selskapet har pekt på kunnskap og vurderinger som tilsier at kommunal beredskap handler både om kvantitet og ikke minst om kvalitet. Erfaringer fra de mest krevende hendelsene viser derimot at det er behov for økt kompetanse blant konstablene.

5) Tilgang på kommunalt slokkevann-en forutsetning for brannvesenets håndteringsevne

Slokkevannforsyningen er kartlagt i alle kommunene og er å anse som et viktig avhengighetsforhold til kommunen for at brannvesenet skal kunne utøve sin primærfunksjon. Formålet med kartleggingen er å avdekke hvor i Saltenregionen det er tilstrekkelig og utilstrekkelig slokkevannkapasitet. Det er kommunens plikt å tilrettelegge for slokkevannforsyning jf. §21 i forskrift om brannforebygging (2002). Det er viktig for begge parter å ha den samme forståelsen og oversikten over slokkevannssituasjonen i gjeldende kommune. Der det ikke er tilgjengelig slokkevann må kommunene kompensere dette med avbøtende tiltak. Et slikt tiltak, som er vanlig i Norge og som er fleksibelt, er å anskaffe og etablere tankbil som gjøres tilgjengelig for brannvesenet. På enkelte av brannstasjonene er det derfor foreslått å ha en kombinasjon av en lett brannbil og tankbil. Denne løsningen er god fordi det i de aller fleste hendelser er tilstrekkelig med å rykke ut med en lettere brannbil. Tankbilen rykker kun ut i de tilfeller der det er behov for slokkevann noe som sparer brannvesenet for unødvendige driftskostnader på daglig basis. Dette vil føre til færre utrykninger med tyngre bilmateriell som igjen bidrar til lavere driftskostnader samt redusert miljøavtrykk. En annen fordel med tankbil, er at det er en mobil ressurs som kan benyttes og stilles til rådighet for andre kommuner i en større geografisk utstrekning. Det er kommunens ansvar å drifte, vedlikeholde og anskaffe tankbil. Salten Brann IKS disponerer tankbilen i oppdrag og ivaretar daglig vedlikeholdsadministrasjon.

Rapport

Tabellene nedenfor viser en oversikt over vedtatte brannordninger i kommunene¹

Kommune	Dato
Beiarn	23. juni 2021
Bodø	16. juni 2021
Fauske	17. juni 2021
Gildeskål	24. juni 2021
Hamarøy*	16. desember 2020
Meløy	10. juni 2021
Saltdal	18. juni 2021
Steigen	23. juni 2021
Sørfold	16. juni 2021
Værøy	20. juni 2021

* Hamarøy kommune gjorde et politisk vedtak (innspillvedtak) til brannordningen 16. desember 2020. Innspillvedtaket ligger til grunn for vedtaket som Representantskapet i Salten Brann IKS fattet den 7. mai 2021.

Brannordning Beiarn kommune

Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Moldjord	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	16	16
	Vaktordning §5-3	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Brann i vegetasjon - Overflateredning - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.2	- Se kapittel 8.2

¹ §2-4, §3-2, §4-8, §5-1 og §5-3 (Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002)) og §11-f (Brann og eksplosjonsvernloven (2012)).

Rapport

Brannordning Bodø kommune:

Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Bodø	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	28	28
	Vaktordning §5-3	- 4 vaktlag (7 personer på vakt per vaktlag) - Heltidspersonell med kasernert vakt Merknad: - 4 seksjonsledere (turnus) - Inngår i bemanningen på vakt i Bodø Merknad: - 4 brigadeledere (turnus) - Finansieres av felleskostnadene	- 4 vaktlag (7 personer på vakt per vaktlag) - Heltidspersonell med kasernert vakt Merknad: - 4 seksjonsledere (turnus) - Inngår i bemanningen på vakt i Bodø Merknad: - 4 brigadeledere (turnus) - Finansieres av felleskostnadene
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	Lokal: - Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste - Overflateredning Spesialtjenester: - Røyk- og kjemikaliedykking - Redningsdykking - RVR (Restverdireddning) - Akutt snøskredberedskap - Trafikkhendelser (større) - RITS (redningsinnsats til sjøs)	Lokal: - Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste - Overflateredning - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO Spesialtjenester: - Røyk- og kjemikaliedykking - Redningsdykking - RVR (Restverdireddning) - Akutt snøskredberedskap - Trafikkhendelser (større) - Tungebilberging - Tunnelulykker - RITS (redningsinnsats til sjøs)
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Kjerringøy	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	15	12
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.3	- Se kapittel 8.3
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Knaplund	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	15	16
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Brann i vegetasjon - Tunnelulykker - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.3	- Se kapittel 8.3
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Misvær	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	15	15

Rapport

	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.3	- Se kapittel 8.3
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Helligvær	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	15	12
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser	- Brannhendelser - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.3	- Se kapittel 8.3

Brannordning Fauske kommune:

Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Fauske	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	20	20
	Antall røykdykkere	15	15
	Vaktordning §5-3	- 4 vaktlag (inkl. tankbil) - Deltidspersonell med dreierende vakt	- 4 vaktlag (inkl. tankbil) - Deltidspersonell med dreierende vakt
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste - Brann i vegetasjon - Tunnelulykke - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Overflateredning - Tungbilredning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.4	- Se kapittel 8.4
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Sulitjelma	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	10	8
	Antall røykdykkere	5	0
	Vaktordning §5-3	- 1 vakt - Sjåfør - 4-delt vaktordning - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Sjåfør - 4-delt vaktordning - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Tunnelulykker - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.4	- Se kapittel 8.4

Rapport

Brannordning Gildeskål kommune

Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Inndyr	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	16	12
	Vaktordning §5-3	- 1 vakt - Utrykningsleder/sjåfør - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Utrykningsleder/sjåfør - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Overflateredning - Brann i vegetasjon - Tunnelulykker - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.5	- Se kapittel 8.5
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Nygårdsjøen	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	8	8
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser	- Brannhendelser - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.5	- Se kapittel 8.5
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Våg	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	8	8
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser	- Brannhendelser - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.5	- Se kapittel 8.5
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Sørarnøy	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	8	8
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser	- Brannhendelser - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.5	- Se kapittel 8.5

Rapport

Brannordning Hamarøy kommune²

Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2020
Oppeid	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	16	16
	Vaktordning §5-3	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Tunnelulykker - Røykdykkertjeneste - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Overflateredning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.6	- Se kapittel 8.6
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2020
Drag	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	10	16
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Akutt helsehjelp	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Tunnelulykker - Røykdykkertjeneste - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Overflateredning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.6	- Se kapittel 8.6
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2020
Storjord	Antall innsatspersonell	3	Storjord brannstasjon opphører
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	
	Tjenesteleveranse	- Brannhendelser	
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.6	
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2020
Innhavet	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	10	10
	Vaktordning §5-3	- 1 vakt - Sjøfør - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Sjøfør - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Tunnelulykker - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.6	- Se kapittel 8.6

² Hamarøy kommune gjorde et politisk vedtak (innspillvedtak) til brannordningen 16. desember 2020. Innspillvedtaket ligger til grunn for vedtaket som Representantskapet i Salten Brann IKS fattet den 7. mai 2021.

Rapport

Brannordning Meløy kommune

Meløy kommune kjøper beredskapstjenester fra Industrivernet Yara i tettstedet Glomfjord i Meløy kommune. Tabellen som presenteres nedenfor er derfor ment til å være veiledende i dialogen med Yara vedrørende krav om tjenesteleveransen og dermed behov for årlig øving og trening.

Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Glomfjord (YARA)	Antall innsattpersonell §5-1 og §4-8	24	24
	Vaktordning §5-3f	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røyk- og kjemikaliedykking	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Tunnelulykker - Røyk- og kjemikaliedykking - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Stillingsbrøk	- Konstabel: 1,68% - Utrykningsleder: 2,93%	- Konstabel: 2,33% - Utrykningsleder: 4,25%
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.7	- Se kapittel 8.7
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Ørnes	Antall innsattpersonell §5-1 og §4-8	12	12
	Antall røykdykkere	11	11
	Vaktordning §5-3	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste - Akutt helsehjelp	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Tunnelulykker - Røykdykkertjeneste - Brann i vegetasjon - Overflateredning - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.7	- Se kapittel 8.7
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Halsa	Antall innsattpersonell §5-1 og §4-8	8	8
	Antall røykdykkere	5	5
	Vaktordning §5-3	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deler vakt med Engavågen - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelse - Røykdykkertjeneste - Akutt helsehjelp	- Brannhendelser - Trafikkhendelse - Tunnelulykker - Røykdykkertjeneste - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.7	- Se kapittel 8.7
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Engavågen	Antall innsattpersonell §5-1 og §4-8	8	8
	Antall røykdykkere	5	5
	Vaktordning §5-3	- 1 vakt - Utrykningsleder	- 1 vakt - Utrykningsleder

Rapport

		- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- Deler vakt med Halså - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelse - Røykdykkertjeneste	- Brannhendelser - Trafikkhendelse - Tunnelulykker - Røykdykkertjeneste - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.7	- Se kapittel 8.7
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Bolga	Antall innsattpersonell	6	6
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse	- Brannhendelser (slangelag ved brannhendelser)	- Brannhendelser (slangelag ved brannhendelser) - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - Akutt forurensning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.7	- Se kapittel 8.7
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Meløya	Antall innsattpersonell §5-1 og §4-8	6	6
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser (slangelag ved brannhendelser) - Akutt helsehjelp	- Brannhendelser (slangelag ved brannhendelser) - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.7	- Se kapittel 8.7

Brannordning Saltdal kommune:

Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Rognan	Antall innsattpersonell §5-1 og §4-8	18	18
Endelig innspill 29. april 2021	Røykdykkere	7	7
	Vaktordning §5-3	- 3 vakter - Utrykningsleder - Sjåfør - Konstabel - 6-delt vakt Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 3 vakter - Utrykningsleder - Sjåfør - Konstabel - 6-delt vakt Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Tunnelulykker - Røykdykkertjeneste - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.8	- Se kapittel 8.8

Rapport

Brannordning Steigen kommune

Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Leinesfjord	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	16	16
	Vaktordning §5-3	- 2 vakter - Utrykningsleder - Sjåfør - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 2 vakter - Utrykningsleder - Sjåfør - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Tunnelulykker - Overflateredning - Røykdykkertjeneste - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.9	- Se kapittel 8.9

Brannordning Sørfold kommune

Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Straumen	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	16	16
	Røykdykkere	8	8
	Vaktordning §5-3	- 2 vakter - Utrykningsleder/ sjåfør - Konstabel - Deltidspersonell med dreierende vakt (12- delt vaktordning)	- 2 vakter - Utrykningsleder/ sjåfør - Konstabel - Deltidspersonell med dreierende vakt (12- delt vaktordning)
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Tunnelulykker - Røykdykkertjeneste - Brann i vegetasjon - Overflateredning - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.10	- Se kapittel 8.10

Brannordning Værøy kommune

Brannstasjon	Moldjord brannstasjon	Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Værøy	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	16	16
	Vaktordning §5-3	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste - Overflateredning	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste - Overflateredning - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se kapittel 8.11	- Se kapittel 8.11

Rapport

I tabellen nedenfor presenteres det totale timetallet og stillingsbrøkene for henholdsvis konstabel (innsatspersonell) og utrykningsleder med og uten røykdykking. Informasjonen i tabellen danner detaljgrunnlaget for budsjetteringen som skal gjennomføres for den enkelte kommune med stasjoner for å fastsette de nye økonomiske rammene for den enkelte kommunes brannordning.

		Antall					Antall				
		Timer	Brøk	Timer inkl. røykdykk 1/2	Brøk inkl. røykdykk 1/2		Brøk	Stillingsbrøk	Antall timer m/RD	Stillingsbrøk	
Kommune	Stasjon	Konstabel					Utrykningsleder				
Beiarn	Moldjord	12	33	1,59			4	71	3,41		
Bodø	Bodø	Heltid					Heltid				
	Kjerringøy	12	30	1,44			0				
	Knaplund	12	33,5	1,61			4				
	Misvær	15	33	1,59			0				
	Helligvær	12	30	1,44			0				
Fauske	Fauske	16	65,5	3,15	77,5	3,73	4	81,5	3,92	93,5	4,5
	Sulitjelma (*)	8	36,5	1,76				62,5 (S)	3,01		
Gildeskål	Inndyr	8	36,5	1,75	48,5	2,33	4	71,3	3,43	83,3	4
	Nygårdsjøen	8	20	0,96							
	Våg	8	29	1,39							
	Sør-Arnøy	8	29	1,39							
Hamarøy	Oppeid	12	48	2,33	58,9	2,83	4	79,8	3,84	91,8	4,3
	Drag	12	48	2,33	58,9	2,83	4	79,8	3,84	91,8	4,3
	Innhavet (*)	10	33,5	1,61				59,5 (S)	2,86		
Meløy	Glomfjord	Tjenestekjøp av Yara Glomfjord					Tjenestekjøp av Yara Glomfjord				
	Ørnes	8	39,5	1,9	51,5	2,48	4	74,3	3,67	87,3	4,2
	Halsa	6	36,5	1,75	48,5	2,33	2	71,3	3,42	83,3	4
	Engavågen	6	36,5	1,75	48,5	2,33	2				
	Bolga	6	20	0,96							
	Meløya	6	29	1,39							
Saltdal	Rognan (*)	12	33,5	1,61	45,5	2,19	6	72,5	3,48	84,5	4,06
Steigen	Leinesfjord (*)	12	45,2	2,17	57,2	2,75	4	76,5	3,68	88,5	4,2
Sørfold	Straumen (*)	12	45,2	2,17	57,2	2,75	4	77,5	3,72	89,5	4,3
Værøy	Værøy	12	35	1,68	47	2,26	4	73	3,51	85	4,09
SUM		233					50				

Vaktbyttetrening (kontroll, ettersyn og vedlikehold av beredskapsmateriell) er integrert i tabellen

(*) I de tilfellene at det gjøres vaktbyttetrening i vakt for konstabler så må det gjøres egne kalkulasjoner. Alle brannstasjonene har en person som er stasjonsansvarlig. Stasjonsansvarlig har en stillingsbrøk på 2,84 % (60 timer per år).

Rapport

Tabellen nedenfor er en oversikt over de tjenestene som skal leveres for den enkelte eierkommune på den enkelte stasjon. Tjenestevalget danner grunnlaget for ressurskalkulasjon og hver enkelt tjeneste har et standardisert timetall avsatt til trening og øving per år. Dette danner igjen grunnlaget for summen av antall timer den enkelte konstabel skal trene og øve i løpet av et år.

Kommune	Brannstasjon	Brann- og redning	Brannbekjempelse	Røykdykk - nivå 0	Røykdykk - nivå 1	Røykdykk - nivå 2	Brann i vegetasjon	Trafikkhendelser	Tungebilberging	Tunnelulykker	Overflateredning	Klimarelaterte hendelser	PLIVO	Møteaktivitet	Akutt forurensning	Akutt helsehjelp	Vaktbyttetrening (*)
Beiarn	Moldjord	1	1	1			1	1			1	1	1	1	1		1
Bodø	Bodø	1	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
	Kjerringøy	1	1	1			1	1				1	1	1	1	1	
	Knaplund	1	1	1			1	1		1		1	1	1	1		
	Misvær	1	1	1			1	1				1	1	1	1	1	
	Helligvær	1	1	1			1					1	1	1	1	1	
Fauske	Fauske	1	1		1		1	1	1	1	1	1	1	1	1		1
	Sulitjelma	1	1	1			1	1		1		1	1	1	1	1	1
Gildeskål	Inndyr	1	1	1			1	1		1	1	1	1	1	1		1
	Nygårdsjøen	1	1	1			1					1		1		1	
	Våg	1	1	1			1					1		1	1	1	
	Sør-Arnøy	1	1	1			1					1		1	1	1	
Hamarøy	Oppeid	1	1		1		1	1		1	1	1	1	1	1		1
	Drag	1	1		1		1	1		1	1	1	1	1	1		1
	Innhavet	1	1	1			1	1		1		1	1	1	1		1
Meløy	Glomfjord	1	1		1		1	1		1		1	1	1	1	1	1
	Ørnes	1	1		1		1	1		1	1	1	1	1	1	1	1
	Halsa	1	1		1		1	1		1		1	1	1	1	1	1
	Engavågen	1	1		1		1	1		1		1	1	1	1	1	1
	Bolga	1	1	1			1					1		1	1		
	Meløya	1	1	1			1					1		1	1	1	
Saltdal	Rognan	1	1		1		1	1		1		1	1	1	1		1
Steigen	Leinesfjord	1	1		1		1	1		1	1	1	1	1	1		1
Sørfold	Straumen	1	1		1		1	1		1	1	1	1	1	1		1
Værøy	Værøy	1	1		1			1			1	1	1	1	1		1
SUM		25	25	12	11	1	24	19	2	15	10	25	20	25	24	12	15

(*) Det gjennomføres vaktbyttetrening på de stasjoner med vaktordning

Rapport

Tabellen nedenfor er en oversikt over antall inn-satspersonell og type vaktordning i den enkelte kommune.

Lokasjon		Vaktordning			
Kommune	Stasjon	Antall innsatspersonell	Kasernert på vakt*	Dreiende vakt	Type vakt
Beiarn	Moldjord	16		1	Utrykningsleder
Bodø	Bodø	28	7		4 vaktlag
	Kjerringøy	12			
	Knaplund	16			
	Misvær	15			
	Helligvær	12			
Fauske	Fauske	20		5	4 vaktlag inkl. støtte
	Sulitjelma	8		1	Sjåfør
Gildeskål	Inndyr	12		1	Utrykningsleder
	Nygårdsjøen	8			
	Våg	8			
	Sør-Arnøy	8			
Hamarøy	Oppeid	16		1	Utrykningsleder
	Drag	16		1	Utrykningsleder
	Innhavet	10		1	Sjåfør
Meløy	Glomfjord	Tjenestekjøp av Yara Glomfjord			
	Ørnes	12		1	Utrykningsleder
	Halsa	8		1	Utrykningsleder (felles UL på Halså og Enga)
	Engavågen	8			
	Bolga	6			
	Meløya	6			
Saltdal	Rognan	18		3	Utrykningsleder, sjåfør og konstabel
Steigen	Leinesfjord	16		2	Utrykningsleder og sjåfør
Sørfold	Straumen	16		2	Utrykningsleder og konstabel
Værøy	Værøy	16		1	Utrykningsleder

* Heltidspersonell med kasernert vakt. Det er kun Bodø brannstasjon som har denne vaktordningen.

** På Fauske brannstasjon går et helt vaktlag i dreiende vakt. Ved øvrige deltidssstasjoner med vaktordning ivaretar utrykningsledere og/eller sjåfører dreiende vakt.

Definisjoner og forkortelser

Forkortelse/begrep	Beskrivelse
Andreinnsats	Innen 10-15 minutter etter at førsteinnsats er iverksatt, skal en styrke på 12-14 mannskaper være i samlet innsats
Beredskap	Tiltak for å forebygge, begrense eller håndtere uønskede hendelser og kriser.
Brannvernregion	To eller flere kommuner som samarbeider om gjennomføring av noen eller alle brann- og redningsvesens oppgaver
Deltidspersonell med dreierende vakt	Roterende vaktordning for ikke kasernerte mannskaper
Deltidspersonell uten fast vaktordning	Ikke roterende vaktordning for ikke kasernerte mannskaper
DSB	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Førsteinnsats	Se vaktlag
Innsatsstyrke	Den styrke som utkalles til innsats ved branner, ulykker og andre hendelser
Innsatstid	Tiden fra innsatsstyrken er alarmert til den er i arbeid på skadestedet (se responstid)
IKS	Interkommunalt selskap
Kasernert vakt	Personell i vakt på brannstasjon
Kjøretid	Kjøretiden som er en del av innsatstiden, beregnes etter fartsgrensen på aktuelle strekninger
Responstid	Fra innsatspersonell er varslet til dem er fremme på hendelsesstedet (se innsatstid)
ROS-analyse	Risiko og sårbarhetsanalyse
SB	Salten Brann IKS
Særskilt brannobjekt	Alle typer brannobjekter som er omfattet av brann- og eksplosjonsvernloven §13
Tettsted	Statistisk sentralbyrås tettstedsdefinisjon og tabeller over tettsteder
UL	Utrykningsleder
Utrykningstid	Utrykningstiden til brann er tiden det tar fra innsatsstyrken er alarmert til første innsatsstyrke er på hendelsesstedet
Vaktlag	Et vaktlag skal bestå av minst en utrykningsleder og tre brannkonstabler

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	1
1.1 Tema	1
1.2 Bakgrunn og formål med rapporten.....	2
1.3 Saltenregionen	3
1.4 Generelt om samfunnssikkerhet og beredskap	4
1.5 Forutsetninger og avgrensninger	5
1.6 Høringsuttalelse	5
2. Selskapet Salten Brann IKS	6
2.1 Forebyggende avdeling og forebyggendeanalyse.....	7
2.2 Beredskapsavdelingen og beredskapsanalyse	10
2.3 Organisasjonsformen interkommunalt selskap (IKS).....	12
3. Myndighetskrav.....	15
3.1 Lovverk og dokumentasjon	15
3.2 Kommunal beredskapsplikt	16
3.3 Relevante lover og forskrifter for kommunal sektor og brann- og redningstjenesten	17
4. Metode og prosjektgjennomføring	23
4.1 Dokumentanalyse	23
4.2 Arbeidsprosessen med Multiconsult.....	23
4.3 Gjennomføring av arbeidsmøter	24
5. Risikobilde og oppdragsstatistikk.....	26
5.1 Risikoområder	26
5.2 Brann- og oppdragsstatistikk	27
5.3 Særskilte brannobjekter	30
5.4 «Trygg hjemme».....	31
5.5 Naturhendelser.....	32
5.6 Brannhendelser	36
5.7 Kjemikalie- og eksplosive hendelser	39
5.8 Transporthendelser	40
6. Beredskapstjenester og kompetanse.....	47
6.1 Beredskapstjenester	47
	18

Rapport

6.2	Kompetanse	54
6.3	Oppsummering	56
7.	Innspill fra eierkommunene	57
7.1	Diskusjon	57
8.	Kommunale brannordninger i Salten Brann IKS.....	68
8.1	Innledning	68
8.2	Overordnet vakt og operativ ledelse i Salten Brann IKS.....	68
8.3	Brann- og redningsberedskap Beiarn kommune	72
8.4	Brann- og redningsberedskap Bodø kommune	82
8.5	Brann- og redningsberedskap i Fauske kommune.....	98
8.6	Brann- og redningsberedskap Gildeskål kommune.....	110
8.7	Brann- og redningsberedskap Hamarøy kommune	124
8.8	Brann- og redningsberedskap i Meløy kommune.....	141
8.9	Brann- og redningsberedskap i Saltdal kommune	158
8.10	Brann- og redningsberedskap i Steigen kommune	170
8.11	Brann- og redningsberedskap i Sørfold kommune	182
8.12	Brann- og redningsberedskap i Værøy kommune	194
9.	Referanser	204

1. Innledning

1.1 Tema

Sikkerhet og beredskap er blitt et mer og mer prioritert satsningsområde for kommunene, og brann- og redningsvesen spiller en sentral rolle i dette arbeidet. Brann- og redningsvesen er en ressurs for å ivareta samfunnets og enkeltmenneskers behov ved ulike uforutsette hendelser. Utviklingen i risiko- og sårbarhetsbildet påvirker brann- og redningstjenestens oppgaver. Hendelsestypene Salten Brann IKS deltar i har endret seg og er i stadig endring. For mange kommuner utgjør ikke branner lenger størstedelen av de hendelser som brann- og redningstjenesten håndterer. Andre typer oppgaver er blant annet trafikkulykker, naturhendelser, søk og redning, ulykker med farlig stoff og akutt helsehjelp. Videre er mange av hendelsene også mer omfattende og kompliserte enn tidligere, noe som innebærer andre typer materiell, utstyr og kompetanse for å håndtere hendelsene. Dagens brann- og redningsvesen er preget av en raus oppgaveforståelse og profesjonell tilnærming til å løse de ulike hendelsene, samt de er kanskje den mest effektive beredskapsressursen i distrikts-Norge (Almkov et.al, 2016).

DIFIs innbyggerundersøkelse (2019) viser at befolkningen i Norge har høy tillit til brann- og redningstjenesten. Undersøkelsen viser at brannvesenet er den tjenesten som innbyggerne er mest fornøyd med av kommunale tjenester. Det at brann- og redningsvesen har høy tilgjengelighet og tilstedeværelse, kan være en av årsakene til at brann- og redningstjenesten har høy tillit i befolkningen (DIFI, 2019). Salten Brann IKS er avhengig av tillit fra befolkningen for å kunne gjennomføre samfunnsoppdraget på en god måte, og innbyggerne skal forvente at Salten Brann IKS er tilstede og tilgjengelig med kvalitet og kompetanse. Derfor er det viktig at Salten Brann IKS fortsatt har fokus på tilstedeværelse i kommunene.

I de siste årene har Salten Brann IKS arbeidet målrettet for å styrke Salten Brann IKS evne til å håndtere ulike typer hendelser. Skal befolkningens tillit og trygghet opprettholdes, må Salten Brann IKS være i stand til å håndtere ulike former for hendelser på en profesjonell, troverdig og effektiv måte. Dette krever også en annen type organisering av brann- og redningstjenestens arbeid. Det er derfor nødvendig å gjennomgå oppgavene og ressursene for brannstasjonene for å skape en mer effektiv og fleksibel organisering i hendelser. Et tettere samspill mellom ulike ressurser lokalt og regionalt er noe som bør etterstrebes. Videre kreves det ofte også andre former for kompetanse hos innsatspersonell enn vi vanligvis tenker på.

En stor utfordring er imidlertid å ha et brann- og redningsvesen som har høy tilstedeværelse og nærhet til innbyggerne, samtidig som det skal være et kvalitativt og effektivt brann- og redningsvesen. Denne balansegangen er krevende å håndtere for Salten Brann IKS.

1.2 Bakgrunn og formål med rapporten

Representantskapet besluttet i 2019 at Salten Brann IKS skal revidere dagens kommunale brannordninger³. Behovet for en ny gjennomgang av dagens brannordninger er grunnet i:

- Brannordningene har ikke vært revidert siden oppstarten av selskapet i 2007
- Brannordningene samsvarer ikke med dagens og fremtidens sårbarhets- og risikobilde
- Brannordningene samsvarer ikke med eiernes signaler om et økonomisk bærekraftig brann- og redningsvesen

For å sikre et bedre rustet, organisert og dimensjonert, samt et økonomisk bærekraftig brann- og redningsvesen har det vært bred enighet, både politisk og administrativt, at det har vært behov for å revidere brannordningene i den enkelte kommune. Dagens lokalisering av styrker er basert på erfaring, behov for håndteringsevne og tilpasning ut fra lokal kunnskap og lokale forhold.

Mandat og brannordning

Mandatet fra representantskapet er å evaluere dagens brannordning og komme med forslag til alternative løsninger, slik at kommunene blir utfordret til refleksjon og tenkning rundt organisering, oppgaver, dimensjonering og finansiering av Salten Brann IKS. Ut i fra oppdragets karakter har vi utledet følgende overordnede problemstilling:

«Salten Brann IKS skal være et økonomisk bærekraftig brann- og redningstjeneste som er operativ og tilgjengelig, og som har kapasitet og kompetanse til å forebygge og håndtere uønskede hendelser, samt sikre innbyggernes trygghet ved å ha et brann- og redningsvesen der befolkningen bor».

Rapporten beskriver utviklingen og endringer på et kommunalt- og regionalt nivå, og hvordan det påvirker Salten Brann IKS. Den gir også en oversikt over dagens brannordninger og hvilke brannordninger kommunene har gitt innspill til. Samfunnet og risikoområdene endrer seg. Dette må Salten Brann IKS, representantskapet, styret og den enkelte kommune ta inn over seg når man utformer og beslutter ny brannordning.

Et grunnleggende formål med evaluerings- og analysearbeidet av brannordningen er å se på den helhetlige dimensjoneringen og organiseringen av Salten Brann IKS. Salten Brann IKS skal fremstå som et brann- og redningsvesen, med smarte og robuste beredskapsløsninger på tvers av kommunegrensene. Med robuste beredskapsløsninger legger vi til grunn at Salten Brann IKS skal kunne håndtere krevende hendelser på en god måte. Analysen omfatter også en vurdering av kost-nytte forhold. Dette blir en kvalitativ vurdering. I dette ligger det at vi ikke beregner kostnader for tiltak og tallmessig reduksjon i risiko, men gjør en grov vurdering av tiltakenes nytte- og kostnadseffekter (SSØ, 2006).

³ I 2017 vedtok eierkommunene strategidokumentet «Trygghet nær deg: Virksomhetsstrategi 2018-2022», og virksomhetsstrategien danner grunnlaget for selskapets økonomiske planlegging fra 2018-2022. Evaluering av eksisterende brannordninger er en del av denne strategien.

Rapport

I denne rapporten defineres brannordning som en beskrivelse av hvordan Salten Brann IKS er organisert og dimensjonert i tråd med oppgavene etter brann- og eksplosjonsvernloven §11, første og andre ledd. Videre skal brannordningen sikre at brann- og redningsvesenet er organisert og dimensjonert på bakgrunn av den risiko og sårbarhet som foreligger i kommunen. I utgangspunktet er det opp til den enkelte kommune å fastsette hvilke ressurser brann- og redningsvesenet skal disponere på bakgrunn av kartlagt risiko og sårbarhet. Brannordningen er et overordnet og styrende dokument for Salten Brann IKS og angir formelle, faglige og økonomiske rammebetingelser. Faktorer som særlig blir belyst og har innvirkning på brannordningen er:

- Antall innsatspersonell
- Vaktordning
- Økt stillingsbrøk
- Tjenesteleveranse
- IKS-modell
- Beredskaps- og forebyggende tiltak
- Innsatstid

Denne rapporten beskriver vedtatte brannordninger for den enkelte eierkommune. Brannordningene ble vedtatt juni 2021. I tillegg beskriver rapporten selskapet Salten Brann IKS, myndighetskrav, risikobilde og beredskapstjenester. Det vises til «Hovedrapporten 2021/01: Framtidig organisering og dimensjonering av beredskapstjenester i Salten Brann IKS: Forslag til revidert brannordning for Salten Brann IKS basert på selskapets brannfaglige anbefalinger og justert etter vedtak i den enkelte eierkommune». (RAP-2021/01, for nærmere informasjon rundt prosessen brannordning. Rapporten vedtok representantskapet i Salten Brann IKS den 7. mai 2021

Det er viktig at Salten Brann og eierkommunene har dialog og samarbeider om brannordningen, og at kommunen og Salten Brann har et gjensidig ansvar for å følge opp brannordningen. Begge parter er forpliktet til å etterleve brannordningen.

1.3 Saltenregionen

Salten er Nordlands største region, både når det gjelder innbyggertall og landareal. Regionen har 84 000 innbyggere og et landareal på 11 610 kvadratkilometer. I tillegg har regionen 200 kilometer lang kystlinje med fjorder, flatmark og fjell, samt at det er mange bebodde og ubebodde øyer. Hovedsakelig består bosetningsstrukturen i kommunene av mange bygder og mindre tettsteder med spredt bolighusbebyggelse. 60 prosent av innbyggerne i regionen bor i Bodø, mens 75 prosent av innbyggerne i Salten bor i Bodø og Fauske. Når det gjelder utviklingen i aldersfordeling i regionen, er tendensen at aldersgruppen over 70 år vil øke i kommunene, samtidig forventes det at utviklingen i folketallet er negativ i de fleste kommunene fram til 2050 (SSB 2021).

Salten er samlet sett den største «næringslivsmotoren» i fylket og næringslivet i regionen er mangfoldig og variert innen primær-, sekundær og servicenæringen. I stor grad er næringene konsentrert til forholdsvis få steder. Halvparten av industrien er lokalisert i Bodø, men det er

store industribedrifter i andre deler av regionen, som blant annet Nexans Norway (Rognan), Elkem Salten (Sørfold), YARA (Glomfjord), Sundsfjord Smolt (Gildeskål) og TQC (Hamarøy). I tillegg er det mindre industribedrifter i regionen som blant annet ulike detaljhandelsbutikker, trelast- og trevareindustri, steinbrudd (marmor og dolomitt), steinsliperi, mekanisk verkstedsdrift, mekanisk industri, turisme, transport, kraftproduksjon, jordbruk, husdyrhold, fiske, oppdrettsnæring og maritime virksomheter.

Bodø er Nordlands viktigste kommunikasjonssenter, og utgjør sammen med Fauske knutepunkter på nasjonale transportlinjer når det gjelder gods- og persontransport med båt, jernbane, vei- og lufttrafikk. Hovedveinettet i regionen er E6 som går gjennom kommunene Saltdal, Fauske, Sørfold og Hamarøy, FV17 (Kystriksveien) som går gjennom kommunene Bodø, Gildeskål og Meløy og RV80 som går mellom Fauske og Bodø.

Hurtigbåter står for en god del av kysttransporten, både når det gjelder passasjer- og godstrafikk, samt hurtigbåtene knytter kystområdene sammen. I tillegg anløper Hurtigruta Bodø og Ørnes to ganger i døgnet, Skipstrafikken består i stor grad av fiskefartøy, passasjerskip og stykkgodsskip, samt skip som frakter farlig gods (stoff). Videre forventes det at dagens cruisetrafikk vil øke betraktelig i årene som kommer.⁴ Bodø havn er en av de viktigste havneanleggene i Nord-Norge, og er et viktig transportknutepunkt i regionen for innskipning av gods- og passasjertrafikk. I Salten er det 14 havneanlegg som er definert som ISPS-terminaler⁵ og samtlige terminaler har et stort antall anløp hvert år.

Nordlandsbanen går gjennom kommunene Saltdal, Fauske og Bodø, og har endepunkt i Bodø. Jernbanen er viktig for gods- og passasjertrafikken i regionen, og Fauske er knutepunktet for busstrafikken og godstrafikken videre nordover langs E6. Den eneste flyplassen i regionen ligger i Bodø, og er dermed et naturlig knutepunkt. I 2018 var Bodø Lufthavn den 6. største flyplassen i Norge med omlag 1,8 millioner passasjerer som reiste til og fra flyplassen.

1.4 Generelt om samfunnssikkerhet og beredskap

Et helt sentralt utviklingstrekk de siste årene er at kommunen, herunder brann- og redningsvesenet, spiller en mer sentral rolle i samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet. Noen av årsakene til dette kan være at de andre nødetatene har en mindre tilstedeværelse og bemanning lokalt enn tidligere, hendelsestypene (klimaendring, trafikkulykker etc.) har endret seg de siste 20 årene, og brann- og redningsvesenet er en sentral etat i samfunnets beskyttelse mot hendelser som kan ramme samfunnets funksjoner (Almklov et.al, 2016).

⁴ Dette anslaget var gjort før COVID-19 rammet Norge og resten av verden

⁵ International Ship and Port Facility Security (ISPS). Dette er det internasjonale regelverket for sikring av skip og havneanlegg mot tilsiktede uønskede handlinger. Regelverket ble vedtatt av FNs sjøfartsorganisasjon (IMO) i 2002. Regelverket trådte i kraft 1. juli 2004 (kystverket.no, 2019).

Samfunnssikkerhet og beredskap i Norge bygger på fire sentrale prinsipper (Fimreite et.-al, 2014):

- 1) Ansvarsprinsippet: Ansvarsprinsippet innebærer at den organisatoriske enheten som har ansvaret for et fagområde i en normalsituasjon, også har ansvaret for å håndtere ekstraordinære hendelser på området.
- 2) Likhetsprinsippet: Likhetsprinsippet innebærer at den organisasjonen som opererer med under kriser, bør ligne mest mulig på den organisasjonen man har til daglig.
- 3) Nærhetsprinsippet: Nærhetsprinsippet betyr at kriser skal håndteres på et lavest mulig organisatorisk nivå.
- 4) Samvirkeprinsippet: Samvirkeprinsippet stiller krav til at ulike organisatoriske enheter har et selvstendig ansvar for å sikre best mulig samvirke med andre relevante aktører, organisatoriske enheter og virksomheter i arbeidet med forebygging, beredskap og kri-sehåndtering.

Det å ha et effektivt samvirke med andre relevante aktører er et pågående arbeid for Salten Brann IKS. Det å være klar over hvilke ressurser som befinner seg i de ulike kommunene og kunne benytte og utnytte disse ressursene, er veldig viktig for å kunne styrke beredskapen i regionen i større grad. Videre vil dette kunne bidra til økt kunnskaps- og informasjonsutveksling, samt effektivisere bruken av tilgjengelige ressurser i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Et godt samarbeid mellom Salten Brann IKS og eierkommunene vurderes som svært viktig, ettersom det er to ekstremt viktige aktører for den kommunale og regionale beredskaps- og samfunnssikkerheten.

1.5 Forutsetninger og avgrensninger

Følgende avgrensninger er gjort i utarbeidelse av brannordningene:

- Analysen fokuserer på organiseringen og dimensjoneringen av Salten Brann IKS
- Analysen og vurderingene bygger i stor grad på eksisterende kommunale ROS-analyser (eierkommunene), Brann ROS-2020, BRIS-data, Stortingsmeldinger, faglitteratur, intern fagkompetanse og muntlige og skriftlige tilbakemeldinger fra kommunene o.l.
- Analysen bygger på at Salten Brann er organisert som et interkommunalt selskap
- Rapporten belyser ikke temaene anskaffelse av kjøretøy, tilstand brannstasjonsbygg, plan for kompetanseutvikling og detaljert oversikt over slukkevannforsyningen i kommunene. Dette blir belyst i egne rapporter
- Analysen omfatter ikke 110-Nordland og forebyggende avdeling
- Datamaterialet som danner grunnlaget for analysen er primært tatt ut i perioden oktober 2020 til februar 2021.

1.6 Høringsuttalelse

Salten Brann IKS har lagt vekt på bred og grundig involvering av eierkommunene og fagpersoner i Salten Brann IKS i utarbeidelse av brannordningene. Fordelen med å involvere flere aktører i utarbeidelse av brannordningene er at ulike aktører får fremme sine synspunkter på brannordningen. I perioden august til oktober 2020 fikk eierkommunene tilsendt forslag til ny brannordning. Høringsfristen var 21. desember 2020.

2. Selskapet Salten Brann IKS

Salten Brann IKS ble etablert som et interkommunalt selskap 1. januar 2007 og består av eierkommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy⁶, Meløy, Saltdal, Steigen, Sørfold og Værøy. Salten Brann IKS grenser til Ofoten brann- og redningsvesen i nord, Rana brann- og redningsvesen i sør og til Nordbottens lan (Sverige) i øst.

Hovedkontoret ligger i Bodø, og selskapet er organisert i avdelingene; administrasjon, forebygging og beredskap. Det er totalt 400 medarbeidere fordelt på 90 årsverk og selskapet har 26 brannstasjoner. Nedenfor er organisasjonskartet til Salten Brann IKS.

Figur 1: Ansvarskart Salten Brann IKS

Ansvarskart, pr. 1. april 2021

Ansvar og rettigheter er regulert i egen selskapsavtale og lov om interkommunale selskap (Lov om interkommunale selskaper 1999), og er et selvstendig rettssubjekt. Dette innebærer at eierkommunene delegerer myndighet til selskapet. Selskapet er organisert med representantskapet som øverste organ, selskapets styre som driftsansvarlig, styreleder og daglig leder som er brannsjef. Salten Brann IKS er et interkommunalt brannvesen som utøver beredskap og forebyggende arbeid på tvers av kommunegrensene. Antall innbyggere i eierkommunene legger føring for hvor stor eierandel hver kommune skal ha og hvor mange stemmer de skal ha under bestemmelser.

⁶. Fra 1. januar 2020 ble deler av Tysfjord kommune innlemmet i Hamarøy kommune.

Tabell 1: Oversikt over innbyggertall og eierkommunenes eierandel per 01.07.2020 (Selskapsavtalen, 2020).

Kommune	Antall innbyggere (2. kvartal 2020)	Eierandel i prosent
Bodø	52 357	62,3
Fauske	9 739	11,6
Meløy	6 288	7,5
Saltdal	4 671	5,5
Hamarøy	2 766	3,3
Steigen	2 608	3,1
Gildeskål	1 950	2,3
Sørfold	1 926	2,3
Beiarn	1 017	1,2
Værøy	728	0,9

I neste kapittel skal vi presentere prinsippene i forebyggende- og beredskapsanalyse. Forebyggende- og beredskapsanalyse må sees i sammenheng siden beredskapsanalysen skal utarbeides på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalysen og forebyggendeanalysen.

2.1 Forebyggende avdeling og forebyggendeanalyse

Tradisjonelt har det forebyggende arbeidet kommet i andre rekke når det gjelder diskusjoner om organisering og ressurser. Fra og med 2016 kom en ny forskrift: «Veiledning til forskrift om brannforebygging». Essensen i denne forskriften er at det skal gjennomføres mer målrettet og proaktiv ulykkesforebyggende aktivitet hvor brann- og redningsvesenet i større grad driver oppsøkende forebyggende virksomhet. En forståelse for det forebyggende arbeidet innhold og utfordringer er viktig når brannordningene evalueres. Videre står det i §1: «Forskriften skal bidra til å redusere sannsynligheten for brann, og begrense konsekvensene brann kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier». Stortingsmelding 29 (2011-12) legger vekt på at forebyggende brannvernarbeid er avgjørende for hvordan brannsikkerheten utvikler seg i årene framover.

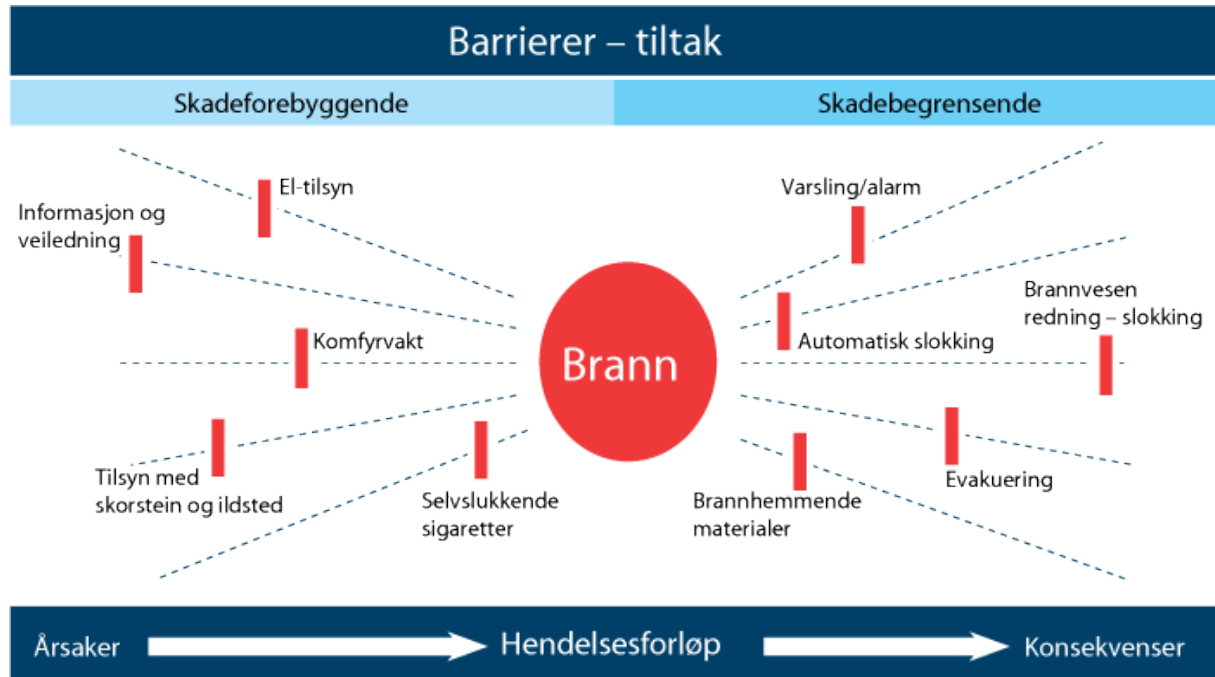
Salten Brann IKS robusthet avhenger både av forebyggende arbeid og beredskapsarbeid. Brannforebyggende tiltak og branntekniske tiltak er en grunnleggende forutsetning for effektiv beredskapsinnsats. Forebyggendeanalyse i forbindelse med kompenserende tiltak knyttet til særskilte brannobjekter påvirker direkte hvordan Salten Brann IKS skal dimensjonere beredskapen. Eksempel her er hvordan særskilte brannobjekter implementerer kompenserende tiltak der Salten Brann IKS ikke tilfredsstiller 10 minutters innsatstid.

Figuren nedenfor er hentet fra NOU (2012:4) og illustrerer det forebyggende arbeidet og beredskapsarbeidet.

Sannsynlighetsreduserende (skadeforebyggende) tiltak: Til venstre i figuren vises mulige årsaker som kan føre til at den uønskede hendelsen inntreffer. Her iverksetter man tiltak (barrierer) for å hindre at den uønskede hendelsen inntreffer. Dette kaller vi sannsynlighetsreduserende tiltak.

Konsekvensreduserende (skadebegrensende) tiltak: Til høyre i figuren vises mulige konsekvenser for ulike verdier som liv og helse, stabilitet, miljø og materielle verdier. Her iverksetter man tiltak for å redusere konsekvensene. Dette kaller vi konsekvensreduserende tiltak.

Figur 2: Illustrerer forebyggende- og beredskapsarbeidet (NOU, 2012).

Forebyggende avdeling i Salten Brann IKS har en risikobasert tilnærming til sine arbeidsoppgaver. Ettersom risikobildet som Salten Brann IKS jobber ut ifra også beskrives av andre hendelser enn konvensjonelle brannhendelser anses det som hensiktsmessig å vurdere i hvilken grad forebyggende avdeling kan jobbe for å redusere risiko knyttet til slike hendelser. Dette kan eksempelvis innebære målrettet forebyggende arbeid for å redusere risiko knyttet til trafikkulykker, drukningsulykker, snøskredulykker eller flomsikringstiltak av bygg. Skal forebyggende avdeling påta seg slike nye arbeidsoppgaver vurderes det som hensiktsmessig å søke samarbeid med andre aktører som i dag jobber opp mot disse hendelsene. For eksempel kan forebyggende arbeid rettet mot trafikkulykker koordineres sammen med Statens vegvesen og kjøreskoler, og snøskredulykker sammen med Røde kors og Meteorologisk institutt.

Forebyggende avdeling driver blant annet med tilsyn. Tilsyn er i hovedsak knyttet opp mot særskilte brannobjekter som hotell, institusjoner, sykehus, industri, kritisk infrastruktur og større forsamlingslokaler. Forebyggende avdeling jobber per dags dato med flere aktører for å redusere ulike risikoer. Et eksempel er at forebyggende avdeling deltar på tverrfaglige tilsyn rettet mot bedrifter innenfor industri- og avfallshåndtering. Slike tilsyn vil skape en forståelse mellom tilsynsetatene for hva som er deres fokusområder og arbeidsmetodikk. I tillegg til at forebyggende avdeling gjennomfører ulike brannforebyggende tilsyn deltar de også i ulike in-

formasjons- og motivasjonstiltak som blant annet årlige nasjonale kampanjer som aksjon boligbrann, påskekampanjen (hytte), studentkampanje, brannvernuken, åpen brannstasjon, røykvarslerens dag, julekampanjen og prosjektet «trygg hjemme».

Dagens brannforebyggende forskrift gir brann- og redningsvesenet større frihet til å utøve forebyggende arbeid basert på lokal risikoanalyse. Dette gir større ansvar og setter krav til utarbeidelse av risikoanalyser og planer for iverksetting av målrettede tiltak der den samlede risikoen er størst. For å imøtekomme forskriftskravene er det utarbeidet forebyggende analyse som blir fortløpende oppdatert.

2.1.1 Midlertidige tiltak på E6 i Sørfold

I 2007 trådte tunnelsikkerhetsforskriften som er basert på et EU-direktiv i kraft for tunneler på riksveier. Fra 2015 gjaldt forskriften også fylkesveier. En av de viktigste transportårene i Saltenregionen er E6 som går gjennom kommunene Saltdal, Fauske, Sørfold og Hamarøy. Det er totalt 23 tunneler på E6; 16 i Sørfold, 2 i Hamarøy, 1 i Fauske og 4 i Saltdal. Totalt er det 20 kilometer vei som er i tunnelene i Sørfold og Hamarøy, og lengden på tunnelene varierer fra 39 meter til 4457 meter. Det er viktig å påpeke at mange av disse tunnelene ikke oppfyller dagens krav i tunnelsikkerhetsforskriften. Årsdøgntrafikken (ÅDT) er estimert til 1500 kjøretøy (Salten Brann IKS, 2019). Gods- og passasjertrafikk foregår på denne strekningen, og ifølge rapporten «Nærings- og godsanalyse-Nordland» (2018) som er utarbeidet av Nordland Fylkeskommune estimeres det en betraktelig økning av tungtransport på E6 framover. Det fraktes også farlig gods som blant annet eksplosive stoffer, gasser og brannfarlige væsker langs E6 og tunnelene representerer en viss risiko for trafikkulykker. Data fra BRIS og Statens vegvesen (SVV) viser at det har vært en del ulykker både på vei og i tunnelene på denne strekningen de siste årene. Både Sørfold kommune og Salten Brann IKS har gjennom sine representative ROS-analyser definert denne veistrekningen som et risikoområde.

SVV har oppgradert og er i ferd med å oppgradere tunnelene på denne veistrekningen for at den skal tilfredsstillе nye EU-krav som har til formål å bedre trafikkikkerheten. Dette arbeidet forventes å være slutført innen 2022 (Statens vegvesen, 2018)⁷. Statens vegvesen klarer ikke å fullføre dette arbeidet innen tidsfristen (2022), og har i den forbindelsen utarbeidet midlertidige forebyggende- og beredskapstiltak på E6 i Sørfold og Hamarøy inntil dette arbeidet er slutført. Dette gjelder blant annet strekningen Megården-Mørsvikbotn som har til sammen 16 tunneler. I dette pågående arbeidet har Salten Brann IKS kommet med innspill til både forebyggende- og beredskapsmessige tiltak. Eksempler på tiltak som er spilt inn er: tankbil, mobile røykvifter, UTV med henger og SPURV. Salten Brann IKS og SVV har undertegnet avtale om at den operative beredskapen skal tre i kraft fra og med 1. januar 2022.

⁷ I Nasjonal transportplan 2018-2029 ligger det inne midler til en fremtidig trase som legges utenom dagens trase. Denne traseen vil tidligst være ferdig i 2027.

2.2 Beredskapsavdelingen og beredskapsanalyse

Utgangspunktet for beredskapsanalysen er ROS-analysen fordi den gir føringer for hvilke scenarier Salten Brann IKS skal dimensjoneres for. Den er bindeleddet mellom de forhold som blir identifisert i risiko- og sårbarhetsanalysen (ROS), og den beredskapen som utvikles i form av planverk med tilhørende ressurser som materiell, personell og kompetanse.

Beredskapsanalysen har som mål å håndtere restrisikoen når de forebyggende kravene er oppfylte. Beredskapsanalysen er en systematisk fremgangsmåte som har til hensikt å sikre brann- og redningsvesenet skal håndtere utvalgte uønskede hendelser og trusler ved å stille konkrete krav til beredskapen (Lunde, 2014).

Hensikten med beredskapsanalysen er å identifisere beredskapsbehov (personell, materiell, utstyr og kompetanse), beredskapstiltak og dimensjonering som krever for å håndtere hendelsene. En beredskapsanalyse kan forstås og defineres som «en analyse som omfatter etablering av definerte fare- og ulykkessituasjoner, herunder dimensjonerende ulykkessituasjoner, etablering av funksjonskrav til beredskap og identifikasjon av tiltak for å dimensjonere beredskapen» (Lunde, 2014).

Dimensjonering betyr å identifisere de nødvendige ressurser for å håndtere hendelsene. Dette gjør vi ved å sette operative mål og identifisere hva som skal til for å nå målene. Samfunnets forventninger om å kunne håndtere enhver uønsket hendelse, betyr ikke at Salten Brann IKS egen beredskap må være dimensjonert for alt som kan inntreffe i Salten. Enkelte sjeldne hendelser med stor konsekvens (storulykker) må håndteres i samarbeid med samfunnets øvrige beredskap. I praksis betyr dette et samarbeid med andre nødetater, regionale og statlige beredskapsressurser samt bistand fra andre organisasjoner.

Beredskapen skal stå i et rimelig forhold til kartlagt risiko. Det å konkretisere dette rimelighetsprinsippet er en viktig oppgave for Salten Brann IKS i arbeidet med beredskapsanalysen. Dette gjør vi ved å identifisere et representativt utvalg dimensjonerende hendelser basert på et utvalg kriterier (vi har definert de i ROS-analysen).

I «Brann ROS-2020» har vi identifisert hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i Salten og følgelig hvilke uønskede hendelser vi må etablere beredskap for. Av de uønskede hendelsene vi har identifisert, må vi velge ut de hendelsene som er mest alvorlige og som derfor skal styre vår beredskapsetablering. De hendelsene vi velger kan være knyttet til at det er stor sannsynlighet for at de inntreffer, at konsekvensene kan være store, at de kan gi spesielle utfordringer, eller fordi krav og retningslinjer (lover og forskrifter) sier at vi skal etablere beredskap for disse (Lunde, 2014). Vi kan også omtale dette som dimensjonerende hendelser..

Tabell 2: Oversikt over dimensjoneringsforhold.

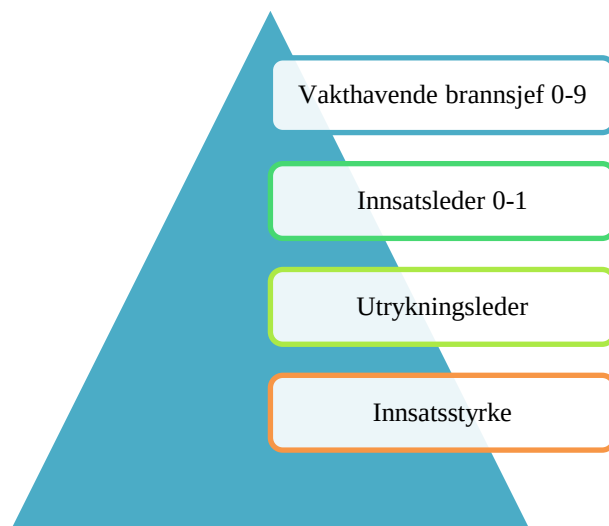
Dimensjoneringsforhold	Krav
Kompetanse	Ansatte må ha kompetanse om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe. De må ha opplæring og gjennomført øvelser Kurs etc.
Personell (vaktstyrken)	Kjennskap til beredskapsplaner Kompetanse innen f.eks. frigjøring Hvor mange må være tilgjengelig?
Antall stasjoner	Innsatstid
Tjenestebehov	ROS-analyse og §11-f

2.2.1 Beredskapsavdelingen

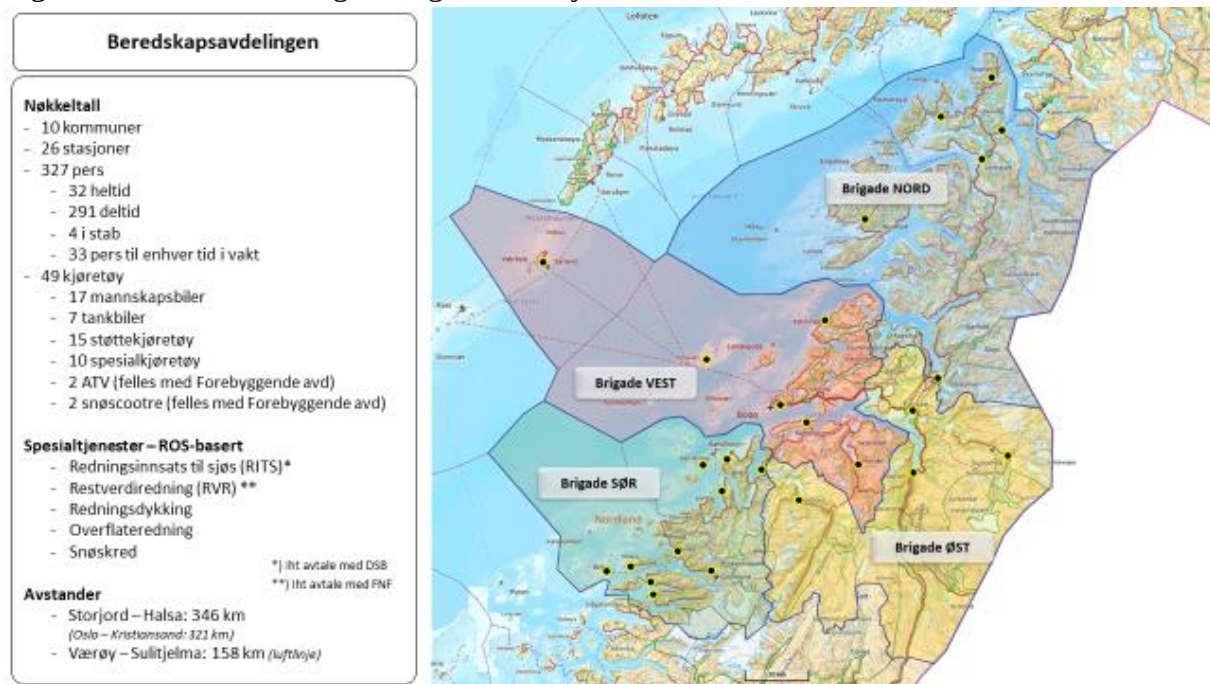
Beredskapsavdelingen utgjør førsteinnsatsen ved enhver brann- og ulykkessituasjon, og innsatspersonell har kompetanse og utstyr til blant annet røyk- og kjemikaliedykking, redningsdykking, snøskred, RITS, livreddende førstehjelp, trafikkulykker og brannslukking.

Beredskapsavdelingen har ca. 330 ansatte; 36 heltidsansatte og 291 deltidsansatte. En desentralisert beredskapsstruktur effektiviserer innsatstiden og sørger for en hensiktsmessig førsteinnsats. Beredskapsavdelingen ledes av leder beredskap og NK-beredskap, og avdelingen er delt inn i fire brigader og ledes av hver sin brigadeleder. Overordnet operativ ledelse ivaretas av funksjonen vakthavende brannsjef (B-09). Innsatsleder (B-01) er nivået under overordnet vakt og har overordnet ansvar for brannvesenets innsats og beslutter målsetting og tildeling av ressurser til brannvesenet innenfor hele innsatsområdet til Salten Brann IKS. I selskapet er det totalt 26 brannstasjoner.

Figur 3: Viser organiseringen av operativ tjeneste.

Figur 4: Oversikt over brigader og brannstasjoner

2.3 Organisasjonsformen interkommunalt selskap (IKS)

I dette kapittelet redegjøres det for hovedelementene i organisasjonsformen interkommunalt samarbeid (IKS).

Samarbeid mellom flere kommuner og fylkeskommuner kan organiseres som IKS etter lov av 29. januar 1999. IKS er egne rettssubjekter som rettslig og økonomisk er skilt fra eierkommunene. IKS har egen formue og inntekter og svarer selv for sine forpliktelser. Likevel har eierne et ubegrenset ansvar for sin andel av IKS-ets samlede forpliktelser (KS, 2002).

En av de vanligste måtene å klassifisere interkommunalt samarbeid på er etter hva slags lovgrunnlag de har for sin virksomhet. Lovgrunnlaget er essensielt fordi det i stor grad definerer hvor mye myndighet som skal delegeres fra kommunene til det enkelte samarbeid (Jakobsen, 2012).

Det inngås en selskapsavtale mellom eierne, og det er klare krav om både finansiering, organisering, vedtekter og prosedyrer. Hovedmålene i et IKS kan fremgå i selskapsavtalen, og avtalen er grunnlaget for IKS-ets virksomhet og gir rammene for driften. Det kan blant annet være hva en tjeneste skal inneholde, hvordan den skal utføres og når den skal utføres.

Representantskapet er øverste organ for selskapet (IKS). Den enkelte eierkommune må derfor utøve sitt eierskap indirekte gjennom sine medlemmer i representantskapet. En kommune som eier kan ikke utøve myndighet direkte overfor selskapet. Hver eier skal ha minst et medlem og minst like mange varamedlemmer som faste medlemmer. Fullmakt kan ikke gis fra et medlem

til et annet medlem til å delta i representantskapet. Følgende oppgaver tillegges representantskapet:

- Fastsettelse av regnskapet
- Vedtak av budsjett og økonomiplan
- Valg av revisor
- Vedtak av pantsettelse av fast eiendom
- Vedtak av større investeringer

I selskapsavtalen kan det bestemmes at visse saker som ellers hører under styrets myndighet må godkjennes av representantskapet. Representantskapet må imidlertid vedta budsjett og økonomiplan innenfor de rammer for tilskudd som eierne har vedtatt.

Styret representerer IKS utad og har tilsynet med daglig leder og den løpende driften, og er underlagt representantskapet og følger de instruksjoner som representantskapet gir. Styrets myndighet er også begrenset av selskapets formål, selskapsavtalen og selskapets årsbudsjett. De har også arbeidsgiveransvaret for selskapet og styret skal ha minst tre medlemmer som velges av representantskapet.

Daglig leder står for den daglige driften av selskapet. Styret ansetter daglig leder med mindre selskapsavtalen legger dette til representantskapet. Som øverste leder for administrasjonen i IKS-et står daglig leder til ansvar overfor styret. Utad representerer daglig leder og styret IKS (Jakobsen, 2014). Kommunikasjonslinjene: Den eiermessige og politiske styring skjer fra kommunestyret og formannskapet via representantskapet til styret. Den administrative kontakt går fra rådmann til daglig leder, men rådmannen har ingen instruksjonsmyndighet overfor daglig leder. Direkte kontakt mellom politikere og styret eller administrasjon skal ikke forekomme.

Demokratisk påvirkning skjer gjennom representantskapet til styret. Styret forholder seg til selskapsavtalen som er vedtatt av kommunestyrene. Deltakerne i representantskapet har møter og har mandat fra den respektive kommune, og mandatet er forankret i kommunens beslutningsorganer som er formannskap eller kommunestyre. En utfordring kan være at den demokratiske kontroll for kommunen er fraværende. Styrets rolle er å føre tilsyn med den daglige driften. Representantskapsmedlemmene skal ivareta eiernes interesser, men i de aller fleste tilfeller overlates disse til seg selv uten at formannskap eller kommunestyre gir signaler om hva kommunen som eier ønsker (Jakobsen, 2014). Et IKS kan by på noen utfordringer (Kittilsen, 2017):

1. Kommunene kan ha ulike interesser, meninger og kunnskaper om IKS-et
2. Kommunene har ulik kompetanse og kapasitet til saksbehandling
3. Kommunene etter hvert mister kunnskaper om hva å drive et IKS

En utfordring med IKS er at alle eierne må være enige i de beslutningene som tas. Det kan hende at eierkommunene har ulike syn i noen saker og dette betyr at prosessen med å komme frem til et felles standpunkt kan være krevende (Jakobsen, 2014). En annen utfordring kan være at koordinering mellom eierkommunene kan være mangelfull (Kittilsen, 2017). Økonomistyring dreier seg om å skaffe oversikt over den økonomiske situasjonen, kartlegge økonomiske

konsekvenser av ulike handlinger og legge planer for virksomheten (Bjørnenak, 2003). Ansvaret for økonomistyring og kontroll av IKS ligger hos styret. For IKS pålegger IKS-loven i §20 at det skal utarbeides økonomiplaner som rulleres hvert år og i §18 at det er representantskapet som skal vedta årsbudsjettet (IKS-loven, 1999). IKS-loven §13 gjelder styrets forvaltnings- og tilsynskrav. Dette går ut på at styret har ansvaret for forvaltningen av selskapet og en tilfredsstillende organisering av virksomheten. Det skal også påse at selskapet drives i samsvar med selskapsformål, selskapsavtalen, selskapets årsbudsjett og andre vedtak og bestemmelser fastsatt av representantskapet. Styret skal også påse at regnskap og formuesforvaltning er betryggende kontrollert. Det er også styrets ansvar å føre tilsyn med daglig leder og den måten vedkommende utfører sin lederrolle på (IKS-loven, 1999).

På et helt generelt nivå er det klart at jo mer formalisert et interkommunalt samarbeid er, og jo mer det fremstår som selvstendig rettssubjekt, desto mindre er den politiske og administrative ledelsens direkte styringsmuligheter. Styringen må skje gjennom det man kan kalle «eierstyring», altså gjennom utforming av vedtekter og avtaler, styremedlemmer og representantskap (Jacobsen, 2012).

Ut i fra et teoretisk utgangspunkt er hensikten med å etablere IKS at dette er en type samarbeid der en forventer effekt av å utnytte stordriftsfordeler, skape robuste fagmiljøer og tiltrekke seg kompetent arbeidskraft. Videre står kommunene overfor å løse komplekse oppgaver som de ikke klarer å håndtere selv, og må derfor søke samarbeid med andre kommuner for å løse oppgaven på en kvalitativ og effektiv måte. Det kan også være høyt spesialiserte tjenester som kommunene ikke har råd til å gjøre alene, og må derfor søke samarbeid (Jacobsen, 2012).

En begrunnelse for å opprette interkommunale samarbeid er effektivisering av organisasjonen. Effektivitet inneholder elementer knyttet til kostnader ved produksjon, kvalitet og innovasjon og utvikling. Små kommuner vil generelt ha problemer med å utnytte den kapasitet de har på en effektiv måte. Dette taler for at små kommuner bør etablere samarbeid på aktuelle områder (Jakobsen, 2012, 2014).

En gevinst som trekkes frem med IKS er kvalitet. Kvalitet går på robusthet og kompetanse i produksjonen. En større enhet antas normalt å være bedre stilt enn en mindre enhet. Kvalitetsutfordringer oppstår særlig for mindre kommuner, når det kreves store investeringer i utstyr, materiell, kjøretøy og kompetanse. Interkommunalt samarbeid skaper høyere kvalitet ved at man får et bredere sammensatt fagmiljø, at man klarer å få rekruttert sterke fagpersoner ved å kunne tilby fulle stillingsbrøker, eller at man kan spleise på å kjøpe inn bedre og dyrere utstyr. Et område som det er nærliggende å anta at det foreligger en gevinst i å etablere et IKS, er i brann- og redningstjenesten. Flere brann- og redningsvesen i Norge er organisert som IKS. Samtidig pekes det på den robustheten ulike fagmiljøer oppnår, og hvor mye mindre sårbar man blir for mer eller mindre tilfeldige svingninger, som for eksempel sykdomsfravær eller hendelser (Jacobsen, 2012, 2014).

3. Myndighetskrav

Sett i lys av problemstillingen er det viktig å se kommunens beredskapsplikt og brann- og redningsvesenets rolle i et beredskaps- og samfunnssikkerhetsperspektiv. I dette kapitlet presenteres de viktigste lover, forskrifter og styrende dokumenter for å utarbeide kommunal brannordning.

3.1 Lovverk og dokumentasjon

Vi deler inn oppgavene som Salten Brann IKS må gjøre i lovpålagte og ikke-lovpålagte oppgaver (primær- og sekundæroppgaver). Lovpålagte oppgaver er regulert og fastsatt i brann- og eksplosjonsvernloven (2012) §11:

Brann- og redningsvesenet skal:

- a) Gjennomføre informasjons- og motivasjonstiltak i kommunen om fare for brann, farer ved brann, brannverntiltak og opptreden i tilfelle av brann og andre akutte ulykker
- b) Gjennomføre brannforebyggende tilsyn
- c) Gjennomføre ulykkesforebyggende oppgaver i forbindelse med håndtering av farlig stoff og ved transport av farlig gods på veg og jernbane
- d) Utføre nærmere bestemte forebyggende og beredskapsmessige oppgaver i krigs- og krisesituasjoner
- e) Være innsatsstyrke ved brann
- f) Være innsatsstyrke ved andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse
- g) Etter anmodning yte innsats ved brann og ulykker i sjøområder innenfor eller utenfor den norske territorialgrensen
- h) Sørge for feiing og tilsyn med fyringsanlegg

Primæroppgavene kan også pålegges gjennom statlige, fylkeskommunale eller kommunale beredskapsplikter, eller gjennom andre lover. Tilleggsoppgaver kan for eksempel være kommunale oppgaver som ikke har tilknytning til primæroppgavene. Dette kan være oppgaver som er basert på kommunale ROS-analyser (definert i punkt f), noe som medfører at det ikke er et klart skille mellom primær- og sekundæroppgaver.

Det er ikke bare kommunale ROS-analyser og Brann ROS som legger føringer på hvilke arbeidsoppgaver Salten Brann IKS skal gjøre, men også nasjonale rammer og føringer som blant annet Stortingsmeldinger, DSB, Redningshåndboka og politireformen. Ettersom Salten Brann IKS er at av landets største brann- og redningsvesen blir selskapet tillagt ulike arbeidsoppgaver og oppdrag som vanligvis ikke legges til mindre brann- og redningsvesen.

I de siste årene har det vært stilt forventninger om at brann- og redningsvesenet må delta i hendelser som ikke har vært innenfor det tradisjonelle beredskapsområdet. Som tidligere nevnt, vil Salten Brann IKS i fremtiden bli mer og mer involvert i hendelser som ikke er tradisjonelle

hendelser som brann- og redningsvesenet har håndtert. Dette krever god og ny kompetanse på enkelte områder.

Andre viktige områder som Salten Brann IKS deltar på, og som kan defineres som ikke-lovpålagte arbeidsoppgaver er:

- Trafikkulykker
- Skipsbranner (RITS)
- Håndtering av farlig gods
- Naturhendelser: Ekstremvær, flom, skred, ras, storm etc.
- Tilsiktede hendelser (PLIVO)
- Arbeidsulykker
- Redningsdykking (vanndykking)
- Snøskred
- Tau- og høyderedning

Den økende mengden oppgaver og en videre forståelse av oppgaveportefølje, samt økende kompleksitet i oppgavene brann- og redningsvesenet forventes å håndtere vil ha betydning for hvordan Salten Brann IKS må organiseres i framtiden. Når Salten Brann IKS får en utvidet oppgaveportefølje og mer avansert utstyr vil det stille nye kompetansekrav til brann- og redningsvesenet. Samtidig er det viktig å påpeke at brann- og redningsvesenet først og fremst skal prioritere og ivareta de primære lovpålagte oppgaver som slokkeinnsats, innsats ved ulykkestilfeller, brannforebygging, risikokartlegging og beredskapsplanlegging (Salten Brann IKS, 2019).

3.2 Kommunal beredskapsplikt

Kommunene har det grunnleggende ansvaret for å ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet innenfor sitt geografiske område, og kommunene har ansvaret for å identifisere risikoer innenfor kommunens grenser. Kommunen skal utarbeide en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, det vil si en sektorovergripende ROS-analyse. Basert på denne ROS-analysen skal hver sektor utarbeide sin egen ROS-analyse (sektoranalyse). Kommunal beredskapsplikt betyr at kommunene må gjennomføre sektorovergripende risiko- og sårbarhetsanalyse for lokalsamfunnet og utarbeide en generell beredskapsplan som angir tiltak for håndtering av ulike typer kriser for å ivareta sikkerheten i lokalsamfunnet (DSB, 2014).

I kommunal beredskapsplikt, som trådte i kraft 1.1.2011, står det at: «Kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen. Resultatet av dette arbeidet skal vurderes og sammenstille i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse». Videre i kommunal beredskapsplikt står det i §1 at kommunen skal jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhet på tvers av sektorer i kommunen, med sikte på å redusere risiko for tap av liv og helse, miljø og materielle verdier, og i §2 står det at kommunen ikke skal ha en helhetlig ROS-analyse som er eldre enn fire år. Kommunen er til enhver tid pliktig til å ha en beredskap som setter den i stand til å ivareta sitt ansvar ved kriser og ulykker. I 2014 utarbeidet DSB

«Veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen», for hvordan kommunene skal utarbeide helhetlige ROS-analyser. Denne veilederen har eierkommunene til Salten Brann IKS brukt når de har utarbeidet helhetlige kommunale ROS-analyser.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) er sentral tilsynsmyndighet på brannområdet og nasjonal brannmyndighet. Brann- og redningsvesenet er et kommunalt ansvar. Ansvarsprinsippet innebærer at det er kommunene som har et ansvar for å yte brann- og redningstjenester for innbyggerne. Kommunene kan sette bort deler av oppgavene til et IKS, men fortsatt ligger myndighetsansvaret hos kommunene.

Ut i fra regelverket går det et skille mellom hva brann- og redningstjenesten skal gjøre, og hva det forventes at de skal gjøre. De skal slukke brann, men det står ikke at de skal frigjøre fastklemte personer i en trafikkulykke, bidra i snøskredulykke eller vanndykkeroppdrag. Brannstudien (DSB, 2013) har sett på hvordan fremtidens brannvesen bør se ut. Som en del av arbeidet er det sett på hvilke forventninger samfunnet har til brannvesenet, og det er identifisert et sett med oppgaver som må kunne dekkes av førsteinnsats:

- Søk, livreddende innsats og evakuering av mennesker
- Redde dyr
- Slukke brann
- Bruk av verneutstyr inkludert åndedrettsvern for beskyttelse mot røyk-ikke røykdykking
- Røykdykking som livreddende innsats
- Begrense skader på materiell
- Berge kulturhistoriske verdier
- Sikre skadested/klarere områder
- Faglig ledelse av hendelsen fra brann- og redningsvesenet
- Skadesteds- og innsatsledelse og ordensmyndighet til politiet overtar

Ser vi på statistikken som blir presentert i kapittel 5, er en av trendene at Salten Brann IKS rykker ut på færre bygningsbranner og rykker ut på flere trafikkulykker. Dette er også et uttrykk på at brannvesenet er tilpasningsdyktig som en følge av endringene i samfunnet og at Salten Brann IKS har en helhetlig tilnærming til beredskap i Saltenregionen (Almklov et.al, 2016). Ifølge (NOU, 2012) forventes det at brannvesenet skal få en større rolle i kommunens generelle samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid.

3.3 Relevante lover og forskrifter for kommunal sektor og brann- og redningstjenesten

Relevante lover og forskrifter for kommunal sektor:

Sivilbeskyttelsesloven (2011):

I §14 stilles det krav om at kommunen skal utarbeide en helhetlig ROS-analyse.

Forskrift om kommunal beredskapsplikt (2011):

Stilles det krav til at kommunen skal utarbeide en helhetlig ROS-analyse og i §1 står det at forskriftens formål er å sikre at kommunen ivaretar befolkningens sikkerhet og trygghet. Kommunen skal jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhet på tvers av sektorer i kommunen, med sikte på å redusere risiko for tap av liv og skadde, miljø og materielle verdier.

Brann- og eksplosjonsvernloven (2012):

I §10 stilles det krav til kommunens plikt til å dokumentere brannvesenet.

Relevante lover og forskrifter for brann- og redningsvesen:

Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (2002):

I denne loven, også kalt Brann og eksplosjonsvernloven, er brannvesenets oppgaver knyttet til brannforebyggende virksomhet og beredskap mot branner og akutte ulykker beskrevet. Denne loven regulerer brannvesenets virke.

Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002):

Denne forskriften, også kalt dimensjoneringsforskriften, er en forskrift som ligger under Brann og eksplosjonsvernloven (2010). Dimensjoneringsforskriften skal sikre at enhver kommune har et brannvesen som er organisert, utrustet og bemannet, slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Videre skal forskriften sikre at brann- og redningsvesenet er organisert og dimensjonert på i forhold til den risiko og sårbarhet som foreligger. Forskriften beskriver krav til administrative forhold, dokumentasjon, organisering og dimensjonering av forebyggende oppgaver, samt organisering, dimensjonering og utrustning av beredskap og innsats. I tillegg beskriver den også krav til kompetanse for oppgaver som skal utføres både innen forebygging og beredskap.

Nedenfor trekker vi ut essensen fra Dimensjoneringsforskriften som har relevans for oppgavens tema:

Dimensjonerende for beredskapen:

§1-4 gjøres da lov og forskriften gjeldende for regionen, og ikke den enkelte kommune. Det største tettstedet i brannvernregionen er dimensjonerende for beredskapen, hvilket medfører mer fleksibilitet knyttet til hvordan beredskapen dimensjoneres i regionen for øvrig. Så lenge beredskapen er dimensjonert i henhold til krav for det største tettstedet står brannvesenet relativt fritt til å organisere beredskapen på en hensiktsmessig måte i forhold til risikobildet (ROS-analysen)

ROS-analyse:

§2-4 andre ledd, står det at brannvesenets ROS-analyse skal samordnes med andre kommunale ROS-analysere.

Organisering av beredskapen og innsatstid:

§1-4: Innsatstiden defineres som tiden fra innsatsstyrken er alarmert til den er i innsats på brannstedet. Kjøretiden som er en del av innsatstiden, beregnes etter fartsgrense på aktuelle strekninger.

§4-8: Beskriver innsatstid for forskjellige typer bebyggelse: «Til tettbebyggelse med særlig fare for rask og omfattende brannspredning, sykehus/sykehjem mv., strøk med konsentrert og omfattende næringsdrift o.l., skal innsatstiden ikke overstige 10 minutter. Innsatstider kan i særskilte tilfeller være lengre dersom det er gjennomført tiltak som kompenserer den økte risiko. Kommunen skal dokumentere hvordan dette er gjennomført. Innsatstid i tettsteder for øvrig skal ikke overstige 20 minutter. Innsats utenfor tettsteder fordeles mellom styrkene i regionen, slik at fullstendig dekning sikres. Innsatstiden i slike tilfeller bør ikke overstige 30 minutter».

§4-13: Alt personell som inngår i beredskapen skal jevnlig øves for de oppgaver de kan forventes å bli stilt overfor i brann- og ulykkestilfeller. Den samlede beredskap innenfor kommunen eller brannvernregionen skal øves slik at samband og kommandolinjer fungerer tilfredsstillende.

§5-1: Som utgangspunkt skal alle kommunene ha en samlet innsatsstyrke på minst 16 personer. Minst 4 av disse skal være kvalifisert som utrykningsledere. I brannvernregioner skal ressursene i hver kommune ses i sammenheng, og det største tettstedet blir dimensjonerende for beredskapen. Et tettsted kan dekkes av beredskap fra annet tettsted innenfor krav til innsatstider. Innen 10-15 minutter etter at førsteinnsats er iverksatt, skal en styrke på 12-14 mannskaper være i samlet innsats.

§5-2: Et vaktlag skal minst bestå av 1 utrykningsleder og 3 brannkonstabler/røykdykkere, eventuelt støttestyrke er fører for tankbil og fører for snorkel-/stigebil.

Dimensjonering av beredskap:

§5-3 Vaktberedskap:

«I spredt bebyggelse og i tettsteder med inntil 3000 innbyggere kan beredskapen organiseres av deltidspersonell uten fast vaktordning. Til tider hvor det ikke kan forventes tilstrekkelig oppmøte ved alarmering skal det opprettes lag med dreierende vakt» og «I tettsteder fra 3000 til 8000 innbyggere skal beredskapen være organisert i lag bestående av deltidspersonell med dreierende vakt»,

§5-4 Antall vaktlag:

«I tettsted fra 3000 til 50 000 innbyggere skal det være minst ett vaktlag og nødvendig støttestyrke etter §5-2 og §5-3»

§5-5 Beredskap for høyderedskap eller tankbil:

«I kommuner der brannvesenets snorkel- eller stigebil er forutsatt å fungere som påbudt rømningsvei etter bygningslovgivningen, skal vognfører ha samme beredskap som vaktlaget for

øvrige», og «I boligstrøk o.l. hvor kommunen har vedtatt at tankbil kan erstatte annen tilrettelagt slokkevannsforsyning jf. §5-4 i forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn, skal tankbilen kjøres ut samtidig med førsteutrykningen, dersom det er nødvendig for å sikre brannvesenets tilstrekkelig slokkevann»

§5-6 Overordnet vakt:

«I kommuner eller brannvernregioner med tettsteder med mer enn 2000 innbyggere skal det være dreiende overordnet vakt. Brannsjefen og stedfortreder skal inngå i vaktordningen. Overordnet vakt skal kunne lede samtidig innsats på flere skadesteder. Flere kommuner kan ha felles overordnet vakt»

Utrustning av beredskapen:

§6-3 Alarmerings- og sambandsutstyr:

«Nødalarmeringssentral skal disponere utstyr for mottak av meldinger om brann- og andre ulykker og utstyr for direktealarmering av innsatspersonell i brannvesenet i hele regionen. Alle kommuner skal ha utstyr for formidling av alarmmeldinger fra nødalarmeringssentralen og direkte til innsatspersonellet. Brannvesenet skal disponere utstyr for det samband som er nødvendig for effektiv innsats, herunder også samband med øvrige nødetater på skadested».

§6-4 Særskilt utrustning til bruk ved ulykker med personskafe:

«Brannvesenet skal disponere eget utstyr til redningsinnsats ved ulykker, herunder førstehjelps- og frigjøringsutstyr. Alternativt kan kommunen inngå avtale med annet brannvesen eller annen beredskapsenhet om slik redningsinnsats innenfor kommunens geografiske ansvarsområde».

§6-5 Materiell til bruk ved akutt forurensning og andre ulykker:

«Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap kan gi pålegg om anskaffelse av nødvendig utstyr til bruk ved akutt forurensning og andre ulykker».

Opplæring og kompetanse:

§7-1 Kommunens plikter:

«Kommunen skal sørge for at personell i brannvesenet tilfredsstiller de krav til kvalifikasjoner som denne forskriften stiller», og «Det skal gjennomføres praktiske og teoretiske øvelser med slik hyppighet, omfang og innhold at personellens kompetanse blir vedlikeholdt og utviklet slik at den er tilstrekkelig til at brannvesenet kan løse de oppgaver det kan forventes å bli stilt overfor».

Brann- og eksplosjonsvernloven (2012):

I denne loven §9 stilles det krav til at det skal utføres ROS-analyser i brannvesenet. Dimensjonering av kommunens brannvesen skal baseres på kartlagt risiko og sårbarhet, og de standardkrav forskriften setter for forebyggende- og beredskapsmessige oppgaver. Dette innebærer at brannvesen er lovpålagt å utføre risiko- og sårbarhetsanalyser. Videre står det i §1 at loven har

som formål å verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann og eksplosjon, mot ulykker med farlig stoff og farlig gods og andre akutte ulykker, samt uønskede tilsiktede hendelser.

Forskrift om brannforebygging (2015):

Denne forskriften ligger under Brann og eksplosjonsvernloven (2010). Formålet med forskriften er at den skal bidra til å redusere sannsynligheten for brann, og begrense konsekvensene brann kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier. I forskriften § 14 står det at kommunen skal kartlegge sannsynligheten for brann og konsekvensene brann kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier i kommunen og i § 20 står det at kommunen skal iverksette rutiner som sikrer at kunnskap og erfaringer fra hendelser kommer til nytte ved kartleggingen av risiko og sårbarhet for brann, og ved planleggingen og gjennomføringen av forebyggende tiltak. Videre står det i § 21 at kommunen skal sørge for at den kommunale vannforsyningen fram til tomtegrensen i tettbygde strøk er tilstrekkelig til å dekke brannvesenets behov for slokkevann.

- I boligstrøk og lignende der spredningsfaren er liten, er det tilstrekkelig at kommunens brannvesen disponerer passende tankbil.
- I områder som reguleres til virksomhet hvor sprinkling er aktuelt, skal kommunen sørge for at det er tilstrekkelig vannforsyning til å dekke behovet.

Veiledning til forskrift om brannforebygging (2016):

Denne forskriften har fokus på det forebyggende arbeidet som brann- og redningsvesen må forholde seg til.

Brann- og redningsforskriften (2017):

I 2017 ble det framlagt et forslag til ny forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldingsetater. Denne forskriften er også kalt «Brann- og redningsvesenforskriften» og denne forskriften skal erstatte dagens dimensjoneringsforskrift fra 2002. De sentrale endringene i denne forskriften blir kort gjort rede for i dette avsnittet.

Formålet med brann- og redningsvesenforskriften er å påse et godt rustet brannvesen som er i stand til å møte fremtidige utfordringer. Behovet for den nye forskriften har blitt mer fremtredende de siste årene ettersom brannvesenet opererer med et annet risiko- og trusselbilde i dag enn de gjorde i 2002.

Brann- og redningsforskriften legger større vekt på viktigheten med risiko- og sårbarhetsanalyser, forebyggende- og beredskapsanalyser enn dimensjoneringsforskriften fra 2002. Forskriften foreslår derfor tydeligere og delvis nye krav for slike analyser, og hensikten er at gode analyser skal tilby brann- og redningsvesen økt fleksibilitet da de i større grad kan tilpasse seg lokale og regionale risikobilder. De nevnte analysene skal være førende for organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen. Forskriften har stort fokus på å gi brann- og redningsvesen tilstrekkelig fleksibilitet for å kunne løse sine samfunnsoppdrag på en mest mulig effektiv måte. For eksempel kan det være mulig å fravike antall vaktlag i tettsteder med mer enn 170 000 innbyggere hvis dette kan dokumenteres som hensiktsmessig med bakgrunn i de overnevnte analysene (DSB, 2017; Multiconsult, 2019a).

Rapport

Videre åpner den nye forskriften for mer effektiv bruk av fremskutte enheter. For mindre branner med lav sannsynlighet for spredning vil det være mulig at første innsatsstyrke består av et mannskap på mindre enn tre personer og en utrykningsleder. Dette innebærer at Salten Brann IKS kan plassere fremskutte enheter på steder hvor risikobildet tilsier det, samt der risikobildet er mer dynamisk sammenlignet med andre steder.

En annen sentral endring fra dagens forskrift er krav om ledelse av brann- og redningsvesen. Den nye forskriften fremmer krav om at brann- og redningsvesen skal ledes av minimum tre kvalifiserte personer i heltidsstillinger. Det skal være en leder for brann- og redningsvesenet, en leder for forebyggendearbeid og en leder for beredskapsarbeidet. Dette ivaretas av Salten Brann IKS i dag. Det er viktig å trekke fram i denne sammenhengen at DSB oppfordrer brann- og redningsvesen i Norge om søke samarbeid for å etablere større brann- og redningsvesen, og en trend de siste 10-15 årene er at det har blitt etablert flere IKS. Fordelen med et IKS er blant annet at det er lettere å opprette spesialiserte stillinger, anskaffe personell med spesialisert kompetanse og økt fleksibilitet på plassering av beredskapsressurser. Videre er en fordel at kommunegrenser i mye mindre grad vil være førende for hvor beredskapsressurser skal plasseres.

I hovedsak vurderes den nye brann- og redningsvesenforskriften å gi norske brann- og redningsvesen større mulighets- og handlingsrom gjennom økt fokus på hvilke samfunnssikkerhets-spørsmål som skal innfris fremfor hvordan disse målene skal innfris. En viktig forutsetning for å utnytte det nye mulighets- og handlingsrommet er at det utvikles kunnskap om risikobasert styring.

4. Metode og prosjektgjennomføring

I dette kapittelet gjør vi rede for metode og prosjektgjennomføringen i utarbeidelse av brannordningene.

4.1 Dokumentanalyse

Vi har brukt dokumentanalyse for å skaffe opplysninger og informasjon om temaet. Formålet med å bruke denne tilnærmingen er å få inn relevant data som kan belyse problemstillingen. Dokumentanalyse omfatter systematisk gjennomgang av skriftlige kilder som blant annet rammeverk (forskrifter, lover og regler), Stortingsmeldinger, kommunale planverk, fagartikler- og rapporter, årsmeldinger, nyhetsartikler og ulike ROS-analyser. Hensikten med dokumentanalysen er å samle inn data for å analysere og identifisere mulighetsrommet for Salten Brann IKS, når det gjelder blant annet brannordningene.

Vi har også hentet ut data og statistikk fra BRIS (Brann- og redningstjenestens innrapportering og statistikk) som er rapporteringssystemet til Brann- og redningsvesenet i Norge. BRIS utgjør også et viktig styringsverktøy for lokale og nasjonale beslutningstakere.

4.2 Arbeidsprosessen med Multiconsult

I tidsperioden mai 2019 til desember 2019, ble Multiconsult som ekstern aktør, engasjert av Salten Brann IKS for å gjennomføre to arbeidsprosesser som er en del av prosjektet «Brann ROS-2020». Arbeidsprosessene omhandlet:

- 1) «Kartlegge og rapportere relevant rammeverk (lover, forskrifter, utredninger/forskrifter mm.), samt identifisere og prioritere selskapets mulighetsrom innen brannforebygging og brannberedskap»
- 2) «Kartlegge og kategorisere ståsted og status (standard/kvalitet) for selskapets egen brannberedskap i Salten med tanke på kvalitet vedrørende bemanning, kompetanse, biler, materiell og bygningsmasse»

Dette arbeidet har resultert i rapportene «Mulighetsstudie for Salten Brann IKS» (Multiconsult, 2019a) og «Kartlegging av Salten Brann IKS-MultiMap» (Multiconsult, 2019b), og rapportene danner grunnlaget for kunnskap, refleksjon og diskusjon når vi blant annet reviderer brannordningene. Rapporten «Mulighetsstudie for Salten Brann IKS» (Multiconsult, 2019a) har som formål å identifisere potensielle mulighetsrom for Salten Brann IKS. Med mulighetsrom menes alternative måter å operere innen de fastsatte rammene, gjeldende for eksempelvis organisering av ledelse, plassering av brannstasjoner, samhandling med andre myndigheter eller relevante aktører for Salten Brann IKS sitt arbeid, og strukturering av interne beredskapsressurser. Rapporten «Kartlegging av Salten Brann IKS-MultiMap» (Multiconsult, 2019b) har som hovedformål å gi et bilde av nåsituasjonen til Salten Brann IKS på et overordnet nivå som underlag for strategiske valg og prioriteringer. MultiMap er et kartleggingsverktøy benyttet for å kartlegge teknisk tilstand og egnethet for samtlige av Salten Brann IKS sine 24 brannstasjoner.

Formålet med kartleggingen har vært å gi et bilde av nåsituasjonen til Salten Brann IKS på et strategisk overordnet nivå som underlag for strategisk valg og prioriteringer. Viser til rapportene for detaljert informasjon.

4.3 Gjennomføring av arbeidsmøter

Det har vært arrangert to dialogmøter med hver kommune. Det første møtet var i perioden desember 2019 til februar 2020 og det andre møtet var fra juni 2020 til oktober 2020. På dialogmøtene deltok brann- og redningssjef, avdelingsleder forebygging, prosjektleder for «Brann ROS-2020», avdelingsleder/NK beredskap, brigadeleder, og utrykningsledere fra Salten Brann IKS⁸. Fra kommunene deltok ordfører, kommunedirektør m/ledergruppe, beredskapskoordinator og formannskapet.

Formålet med møtene var å ha dialog med kommunene om den fremtidige kommunale brannordningen. Dialogmøtene varte i omtrent 5 timer. Innledningsvis holdt brann- og redningssjef en presentasjon om ulike tema som er relevante for brannordningen. Dette fungerte som et rammeverk for den videre dialogen med kommunene om den fremtidige brannordningen.

Det har vært et stort engasjement ute i kommunene når vi har hatt dialogmøtene, og kommunene har vært en ressurs i arbeidet med å stake ut kursen Salten Brann IKS skal ha for å møte framtidige utfordringer. En annen grunn for å ha dialogmøter er at når kommunene organiserer brann- og redningsvesenet som et IKS, innebærer dette at de gir fra seg en del av kontrollen over sine viktigste beredskapsressurser. Den reduserte graden av direkte kontroll hver eierkommune har over Salten Brann IKS, krever at Salten Brann IKS involverer kommunene i sine relevante prosesser og at kommunene involverer Salten Brann IKS i sine prosesser (planprosesser). Dette vil være nødvendig for at både eierkommunene og Salten Brann IKS skal kunne ha en helhetlig forståelse av hverandres behov og muligheter som igjen vil effektivisere deres felles arbeid for å styrke den kommunale og interkommunale beredskap- og samfunnssikkerhet.

Tabell 3: Oversikt over sentrale møtetidspunkter i arbeidsprosessen.

Deltakere	Tid	Formål
Eierkommunene	Desember 2019-februar 2020	Dialogmøter med kommunene
Rådmannsutvalget	12. februar 2020	Statusorientering
Styremøte	2. april 2020	Statusorientering
Styremøte	22. april 2020	Drøfting og avklaring om den videre prosessen
Representantskapet	11. mai 2020	Statusorientering
Eierkommunene	2. juni - 15. oktober 2020	Dialogmøter med eierkommunene
Eierkommunene	2. juni-21. desember 2020	Innspill til brannordning (høring)
Rådmannsutvalget	3. juni 2020	Statusorientering og arbeidsmøte. Rådmannsutvalget kommer med innspill til det videre arbeidet.
Styremøte	8. september 2020	Orienterer og drøfte prosessen
Styremøte	15. oktober 2020	Orienterer og drøfte prosessen
Representantskapet	6. november 2020	Orienterer om prosjektet

⁸ I tillegg deltok en rådgiver fra Bedriftskompetanse i Bodø som hadde som oppgave å skrive referat og sammenstille data fra plenumsdiskusjonen fra workshopen

Rapport

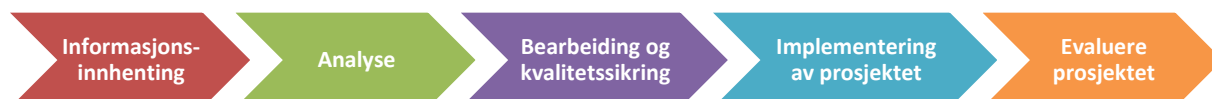
Deltakere	Tid	Formål
Styremøte	21. desember 2020	Statusorientering
Styremøte	21. januar 2021	Statusorientering
Representantskapet	26. februar 2021	Statusorientering
Styremøte	22. mars 2021	Strategisamling og vedtak
Representantskapet	7. mai 2021	Statusorientering
Eierkommunene	Juni-oktober 2021	Kommunale vedtak brannordning/selskapsavtale
Eierkommunene	6. november 2021	Implementering budsjett 2022

Andre relevante interne møter som har vært gjennomført i arbeidsprosessen er:

- Personalmøte Salten Brann IKS: 31. januar 2020
- Brigadeledermøte Salten Brann IKS: 25. februar 2020
- Utvidet ledersamling Salten Brann IKS: 28. februar 2020
- Interne arbeidsmøter (juni 2020-oktober 2020)
- I tillegg har prosjektleder hatt formelle og uformelle samtaler med blant annet brannkonstabler, seksjonsledere og brigadeledere i Salten Brann IKS. Det er viktig å inkludere de, ettersom de har mange års operativ erfaring og besitter derfor god og nyttig kompetanse som er viktig å ta med i denne prosessen, samt de har god innsikt om hvordan Salten Brann IKS kan driftes operativt på en god måte.

Felles for møtene og samlingene er at vi har fått inn mange gode og nyttige innspill fra ulike tilnærminger for å belyse problemstillingen. Det at man får synspunkter fra ulike profesjoner gjør at man får belyst problemstillingen fra ulike perspektiver.

Figuren nedenfor er en enkel oversikt over fasene i arbeidsprosessen med å utarbeide brannordningene:

1. Informasjonsinnhenting: Innhenting av relevant kunnskap og data om hendelsene som skal analyseres. Kilder er offentlige dokumenter og rapporter, forskning og møter med eierkommunene, rådmannsutvalget, representantskapet, styret og fagmiljøer.
2. Analyse: Her utformes brannordningene (framtidig organisering og dimensjonering av Salten Brann IKS). Brannordningene er utarbeidet på dokumentasjonen som er framskaffet under forarbeidet.
3. Bearbeiding og kvalitetssikring: Utarbeide brannordningene og ha dialog med eierkommune.
4. Implementering av prosjektet: Her presenteres de endelige brannordningene som legges fram til styret og representantskapet
5. Evaluere prosjektet

5. Risikobilde og oppdragsstatistikk

I dette kapittelet presenteres risikoområder og oppdragsstatistikk i Saltenregionen.

5.1 Risikoområder

Risikobildet som Salten Brann IKS må forholde seg til er beskrevet i «Brann ROS-2020: Risiko og sårbarhetsanalyse for Salten Brann IKS» (Salten Brann IKS, 2019). Formålet med ROS-analysen er å utarbeide en sektoranalyse i Salten Brann IKS for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Med andre ord; å kartlegge fremtidige risiko- og sårbarhetsfaktorer.

Stadig endringer i samfunnet medfører at Salten Brann IKS må jobbe helhetlig og systematisk med forebygging- og beredskapsarbeidet for å være best mulig forberedt på å håndtere uønskede hendelser på en best mulig måte. Brann- og redningsvesenet utgjør den viktigste beredskapstjenesten i kommunene. I ROS-analysen er det presentert 18 ulike scenarioer (ekstraordinære uønskede hendelser) som har en risiko for å inntreffe i virke- og ansvarsområdet til Salten Brann IKS. Følgende faktorer må være oppfylt for å bli betegnet som en ekstraordinær uønsket hendelse:

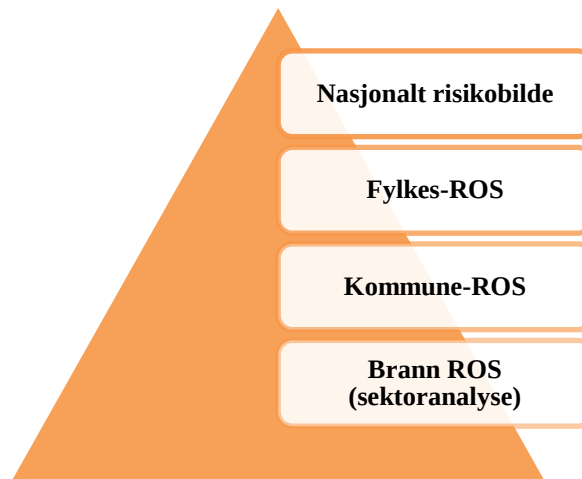
- Uønskede hendelser som involverer to eller flere brannstasjoner
- Uønskede hendelser som pågår over et lengre tidspunkt
- Uønskede hendelser som krever at Salten Brann IKS setter stab
- Forutsetningene skal være at den kan skje i morgen

Tabell 4: Oversikt over scenarioer i Brann ROS-2020

Naturhendelser	Brannhendelser	Kjemikalie- og eksplosivhendelser	Transporthendelser
Ekstremvær	Skog- og utmarksbrann	Brann i tankanlegg	Trafikkulykke med farlig gods
Skred	Brann i avfallsanlegg		Brann i vogntog i tunnel
Snøskred	Brann i driftsbygning		Bussulykke
	Brann i lagerbyggområde		Togulykke
	Brann på sykehjem		Skipsulykke med passasjerskip
	Brann i kirke		Flyhavari
	Brann i hotell		
	Områdebrann		

Scenarioene er blant annet basert på eierkommunenes ROS-analyser, ROS Salten (2017), Fylkes-ROS Nordland (2015, 2019), Analyser av krisescenarier (DSB, 2019) og fagkompetanse i Salten Brann IKS.

Figur 5: ROS-hierarkiet

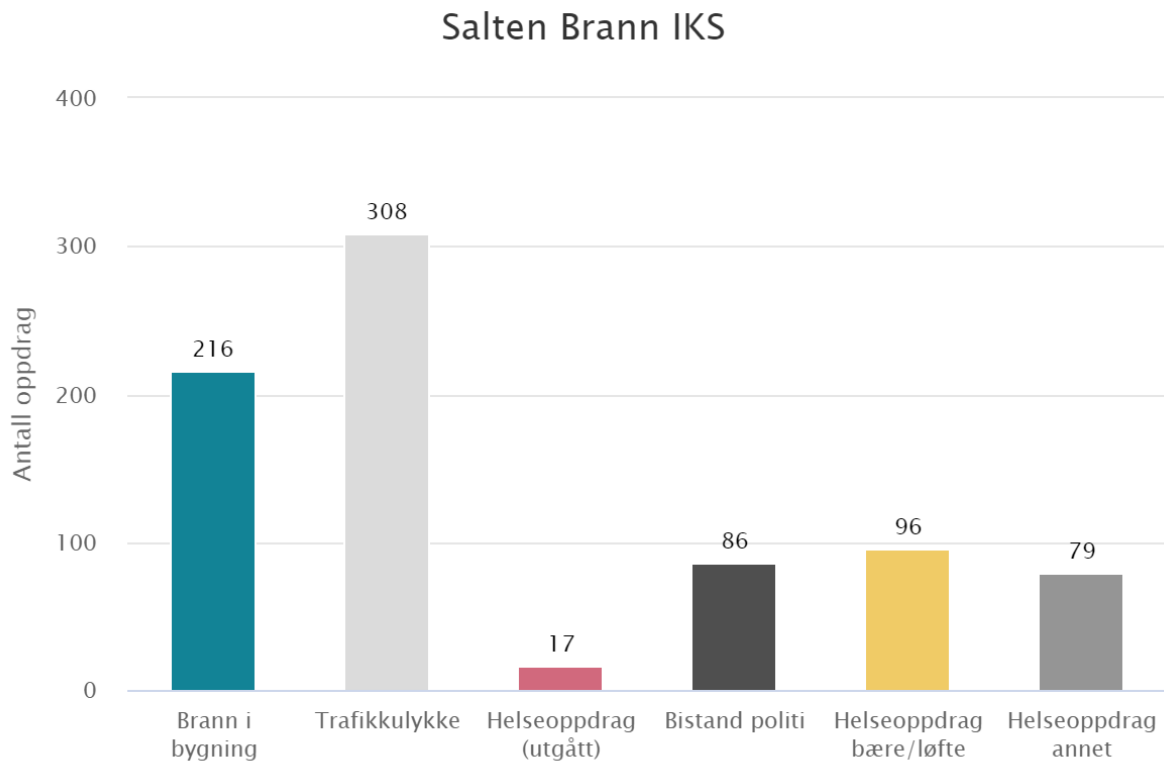
Brann ROS er en overordnet ROS-analyse som har fokus på ekstraordinære hendelser som kan skje i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Det er viktig å påpeke at risikobildet og særtrekkene til den enkelte eierkommune til en viss grad er ulike, og i forlengelse av dette kan kommunene legge føringer på hvilke arbeidsoppgaver Salten Brann IKS skal håndtere i den enkelte kommune. Dette er definert i Brann- og eksplosjonsloven §11 (f): «Brannvesenet skal være innsatsstyrke ved andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunens risiko og sårbarhetsanalyse». Det er viktig å fremheve at denne paragrafen ikke diskvalifiserer andre ROS-analyser som blant annet Fylkesmannens ROS, ROS Salten og Brann ROS-2020, men vil fungere som et substitutt til hvilke hendelser Salten Brann IKS skal håndtere.

5.2 Brann- og oppdragsstatistikk

DSBs rapport «Brannstatistikk 2019» som er basert på data fra BRIS, gir en nasjonal oversikt over hvilke typer oppdrag brann- og redningsvesenet rykker ut på. Rapporten viser at brann- og redningsvesenet rykket ut på totalt 39 580 hendelser, og hendelsene fordeler seg på 6464 (16%) trafikkulykker, 4291 (11%) helseoppdrag, 3612 (9%) andre oppdrag, 3146 (8%) brann i bygning og 1892 (5%) branntilløp komfyr (DSB,2020).

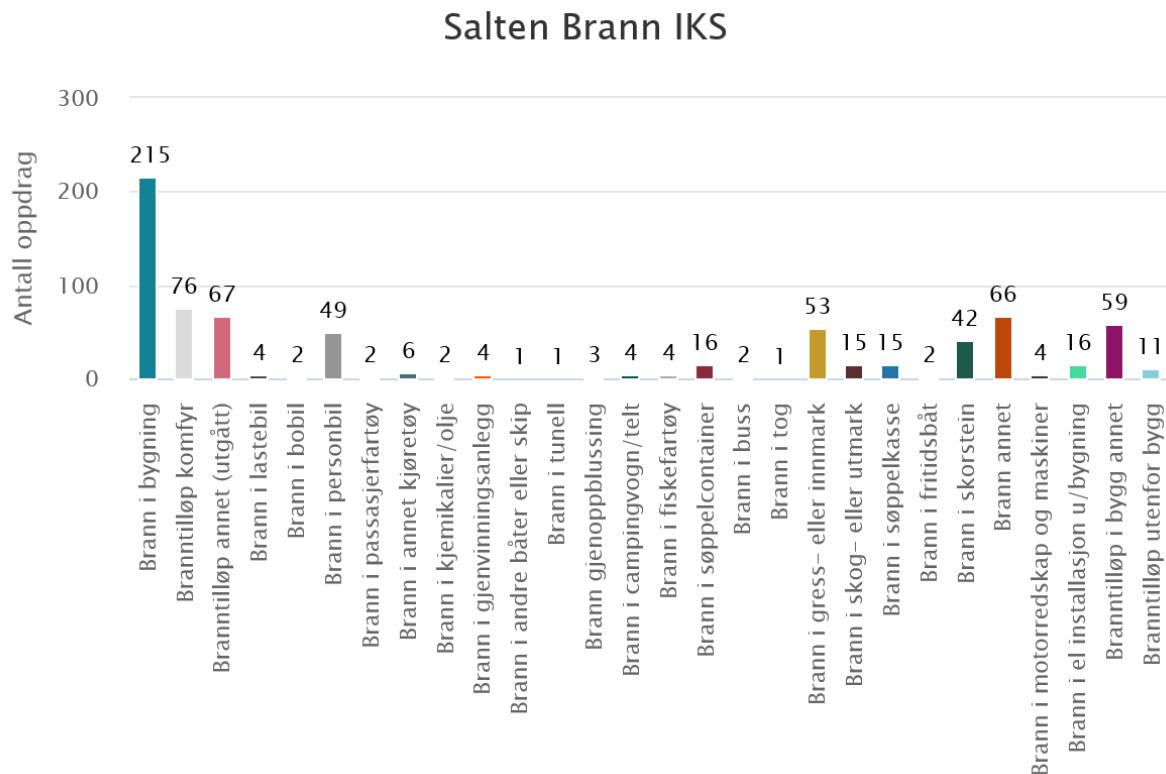
Tall fra BRIS i tidsperioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 viser at oppgavehåndteringen som Salten Brann IKS utfører samsvarer med de nasjonale utviklingstrekkene. Data fra BRIS viser at Salten Brann IKS hadde totalt 1947 reelle hendelser som de rykket ut på i den nevnte tidsperioden. Figur 6 viser oppdragstypene som inntraff hyppigst i denne tidsperioden. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør trafikkulykker 16 prosent, brann i bygning 11 prosent, helseoppdrag 10 prosent og bistand politi 4 prosent.

Figur 6: Oversikt over antall oppdrag som inntraff hyppigst i Salten Brann IKS i tidsperioden 01.05.2016-04.10. 2020 (DSB, 2020). Se vedlegg 1 over alle oppdrag i samme tidsperiode.

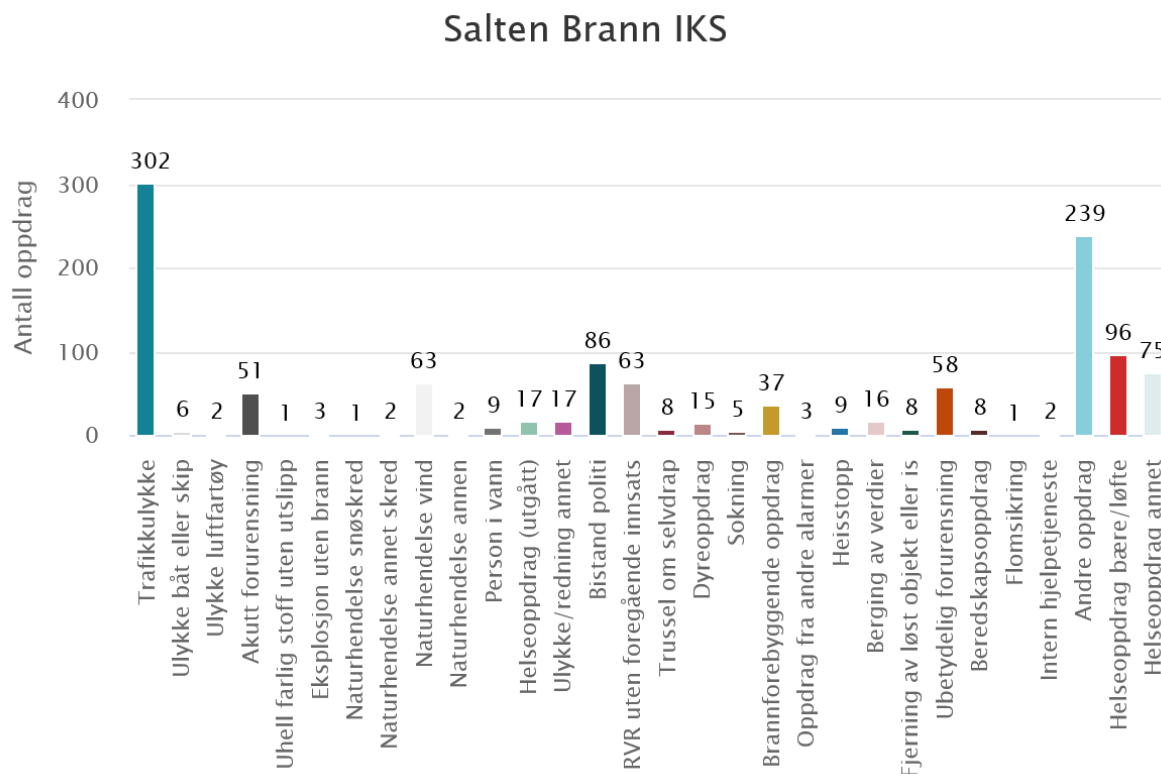
Bryter vi ned antall oppdrag i Saltenregionen til hendelsestypen «brannhendelser» viser figur 7 at brann- og redningsvesenet hadde 744 oppdrag av totalt 1947 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til hendelsestypene «brannhendelser». Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 38 prosent av alle oppdragene. Hendelsene brann i bygning utgjør 11 prosent, brann komfyr 4 prosent, brann annet 3 prosent, branntilløp i bygg annet 3 prosent, brann i gress- eller innmark 3 prosent og brann i personbil 2,5 prosent. Videre ser vi at det er mindre variasjon mellom de øvrige oppdragene.

Figur 7: Oversikt over antall oppdrag i kategorien «branner» og «andre brannhendelser i Salten Brann IKS i tidsperioden 01.05.2016-04.10.2020 (DSB, 2020).

Ser vi på antall hendelser knyttet til «ulykker og «andre typer oppdrag» viser figur 8 at brann- og redningsvesenet hadde 1205 oppdrag av totalt 1947 oppdrag i perioden 1 mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til «ulykker og «andre typer oppdrag». Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 62 prosent av alle oppdragene. Hendelsen trafikkulykke utgjør 25 prosent, andre oppdrag 20 prosent, helseoppdrag 14 prosent, bistand politi 7 prosent, naturhendelser vind 5 prosent, RVR-oppdrag 5 prosent og akutt forurensning 4 prosent. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 8: Oversikt over antall oppdrag i kategorien «ulykker» og «andre typer oppdrag i Salten Brann IKS i tidsperioden 01.05.2016-04.10.2020 (DSB, 2020).

Risikobildet som den enkelte kommune må forholde seg til preges av demografiske forhold, samferdsel, industri, geografiske forhold og landskap, klima og klimatiske endringer. Dette medfører at risikobildet for den enkelte eierkommune til en viss grad er ulikt. Dette vil bli belyst i den enkelte kommunale brannordning.

5.3 Særskilte brannobjekter

Særskilte brannobjekter er byggverk, tunneler og virksomheter hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier. Slike objekter kan blant annet være hoteller, sykehus, sykehjem, skoler, barnehager, varehus, industribedrifter, restauranter og fredete bygg. I henhold til brann- og eksplosjonsvernloven skal det føres tilsyn med særskilte brannobjekter for å påse at disse er tilstrekkelig sikret mot brann (Brann- og eksplosjonsloven §13, andre ledd). Per 31. desember 2019 er det totalt 546 særskilte brannobjekter i Salten. Cirka 70 prosent av disse objektene representerer økt risiko knyttet til liv og helse, 25 prosent representerer økt risiko av tap av materielle verdier og store miljøkonsekvenser, mens 5 prosent klassifiseres som særskilte brannobjekter grunnet deres kulturhistoriske verdi (DSB, 2020). I 2018 hadde Salten Brann IKS 87 tilsyn knyttet til disse objektene, og det ble gjennomført 11 tverrfaglige tilsynsaksjoner sammen med andre tilsynsmyndigheter som var rettet mot

industri og avfallshåndtering. I 2019 gjennomførte Salten Brann IKS 72 tilsyn og 65 andre tiltak knyttet til disse objektene.

Brannobjekt som omfattes av brann- og eksplosjonsvernloven §13:

- Kategori A: Bygninger og områder hvor brann kan medføre tap av mange liv
- Kategori B: Bygninger, anlegg, opplag, tunneler og lignende som ved sin beskaffenhet eller den virksomhet som foregår i dem, antas å medføre særlig brannfare eller fare for stor brann, eller hvor brann kan medføre store samfunnsmessige konsekvenser, tap av økonomiske verdier, samfunnsviktige funksjoner etc.
- Kategori C: Viktige kulturhistoriske bygninger og anlegg

Salten Brann IKS deltar også som fagetat i andre etater og organisasjoners utarbeidelse av ROS-analyser. Salten Brann IKS bistår blant annet Statens vegvesen og Bane NOR.

5.4 «Trygg hjemme»

NOU-rapporten 2012:4 omhandler «Trygg hjemme» som har fokus på brannsikkerhet for utsatte risikogrupper, og i 2014 fikk DSB i oppdrag å undersøke muligheten for tverretattlig kommunalt samarbeid for å bedre brannsikkerheten for sårbare grupper. I forlengelse av dette ble prosjektet «Trygg hjemme Salten» etablert i 2017, der det overordnede målet er: «Å etablere en formell prosess hvor kommunene i Salten, gjennom tverrsektorielt samarbeid med Salten Brann IKS bedrer brannsikkerheten varig for sårbare hjemmeboende grupper. Dette manifesteres gjennom en politisk eller administrativt forankret samarbeidsavtale mellom Salten Brann IKS og hver enkelt eierkommune» (Salten Brann IKS, 2018). Samtlige av eierkommunene har forpliktet seg gjennom samarbeidsavtalen «Brannsikkerhet-Trygg hjemme».

«Trygg hjemme» peker på følgende befolkningsgrupper har størst risiko for å bli utsatt for brann:

- Eldre og pleietrengende
- Beboere på asylmottak
- Innvandrere og arbeidsinnvandrere
- Personer med dårlige boforhold
- Rusmisbrukere
- Personer med nedsatt fysisk og kognitiv funksjonsevne
- Personer i psykisk ubalanse

«Trygg hjemme Salten» trekker frem den demografiske utviklingen i Salten som en fremtidig utfordring, ettersom eldre hjemmeboende innbyggere utgjør en større brannrisiko enn den generelle befolkningen. Eldre defineres i denne sammenhengen som personer over 70 år. Frem mot 2040 vil Salten oppleve en 50 prosent vekst av innbyggere i aldersgruppen over 64 år.

⁹ Andre tiltak er blant annet aksjon boligbrann, planbehandling, «trygg hjemme» prosjektet og åpen brannstasjon.

Denne aldersgruppen er trukket frem siden det er en sterk korrelasjon mellom økende alder og risikoen for at personer er involvert i brann i bolig. Det vurderes også å involvere brannkonstabler og feiere i det forebyggende arbeidet rettet mot risikoutsatte personer og grupper. Den kommende eldrebølgen vil skjerpe kravene til Salten Brann IKS sitt brannforebyggende arbeid og etablering av nødvendig beredskap. I dag arbeider forebyggende avdeling målrettet mot risikoutsatte grupper. Dette arbeidet vil bli viktigere i fremtiden da antall personer som defineres som risikoutsatt vil øke jevnt fremover.

Det at flere eldre blir boende hjemme må også sees i sammenheng med at kommunene har et uttalt mål om at de ønsker at eldre bor lengst mulig hjemme fremfor å bo på institusjoner. Da må også kommunene legge forholdene til rette når det gjelder forebyggende tiltak.

5.5 Naturhendelser

Naturhendelser er hendelser som utløses i naturen, vanligvis av naturkrefter eller naturlige fenomener (DSB, 2018). Eksempler på naturhendelser er værhendelser som storm, flom, stormflo, jordskred, fjellskred og snøskred. Naturhendelser kan forårsake alvorlige hendelser med konsekvenser for samfunnet i form av tapte menneskeliv, skader på bygninger og bortfall av kritisk infrastruktur. Ekstremvær kan omfatte sterk vind, mye regn, høy vannstand (eventuelt med høye bølger), tørke, kraftig snøfall eller en kombinasjon av værelementer som til sammen utgjør en fare, men som hver for seg ikke oppfyller kriteriene for ekstremvær (DSB, 2018).

Ekstremvær i Saltenregionen

Ekstremvær er en hendelse som inntreffer med jevne mellomrom i Nordland og som normalt håndteres uten store problemer. I tidsperioden 2003 til 2018 ble det sendt ut 11 ekstremvarsler om minimum sterk storm i Nordland, samt to varsler om full storm og store nedbørsmengder. Klimaforskningen gir ingen entydige konklusjoner om det blir flere tilfeller av sterk vind, men studier viser økt stormaktivitet i noen områder, blant annet langs kysten fra Vestlandet og opp mot Lofoten. Generelt er det ventet hyppigere ekstremvær relatert til vind på grunn av et varmere klima i Norskehavet. I Bodø sentrum vil vi kunne forvente sterk storm med opp mot full storm i kastene, med maksimalt opp mot 45 meter per sekund. Risikoen som følge av sterk vind varierer ut fra vindretning, vindstyrke, beliggenhet og en rekke andre lokale forhold. Kombinasjoner av sterk vind og store nedbørsmengder utgjør de største utfordringene for kommunen. Sterk vind fra sydvest kan presse vann fra Norskehavet inn Vestfjorden og generere stormflo i Bodø havn (ROS Bodø, 2018). Det er forventet at klimautviklingen vil gi et varmere og våtere klima som igjen vil føre til kraftig nedbør, regnflom, jord-, flom-, og sørpeskred og stormflo.

Det forventes at klimabaserte hendelser vil øke, både i hyppighet og omfang. Det vil kunne oppstå akutte situasjoner som følge av sterk vind og nedbør, samt økt havnivåstigning. Klimaendringer og ekstremvær kan være årsak til en rekke uønskede hendelser som kan ha konsekvenser for liv og helse, natur og miljø og materielle verdier

Tidligere hendelser i regionen viser at de fleste uønskede naturhendelsene er ekstremvær. Ekstremvær er situasjoner der været utgjør en fare for liv, sikkerhet, miljø og materielle verdier. Begrepet «ekstremvær» defineres hvis vinden, nedbøren og vannstanden er så stor at liv og verdier kan gå tapt. I tillegg må det være sannsynlig at været berører et større geografisk område. I Sulitjelma kan store nedbørsmengder og sterk snøsmelting kunne gi stor vannføring i Sulitjelmavassdraget. Andre kommuner som er utsatt for stor vannføring i vassdrag er Beiarn og Saltdal.

Flom og nedbør i Saltenregionen

Klimaendringer og konsekvensene av ekstremvær utfordrer samfunnssikkerheten og beredskapen til Salten Brann IKS på flere områder. Ekstreme værhendelser inntreffer hyppigere og med større kraft, og dette er en utvikling Salten Brann må forvente vil fortsette. Endringene i klima bidrar også til større uforutsigbarhet ved at det er vanskeligere enn før å si hvor hendelsen inntreffer.

NVE har kartlagt fire områder i regionen som er spesielt utsatt for flomfare. Det er Misvær, Rognan, Røklund og Moldjord (ROS Salten, 2017). Flom er direkte forårsaket av værhendelser. Det er få dødsulykker forbundet med flom, men flom kan føre til store materielle ødeleggelser. Fremtidige klimaendringer vil forsterke risikoen for flom, og det forventes at mer nedbør, høyere temperaturer og intense og hyppigere nedbørsperioder vil føre til flere flommer fram mot år 2100. Det forventes også flere elver i regionen, særlig langs kysten, vil bli dominert av regnflommer. I mange vassdrag kan flomvannføringen ved dagens 200-årsflom øke med mer enn 20 prosent i løpet av de neste 100 år (NVE, 2016).

Den mest umiddelbare utfordringen i Norge er økt nedbør og nedbørintensitet med tilhørende økt fare for flom og skred. Mange lokalsamfunn har de senere årene blitt påført betydelige skader på grunn av plutselig flom i mindre vassdrag. I et lokalt perspektiv ser vi at dette har Rognan vært rammet av.

Klimaforskningen indikerer at Saltenregionen må tilpasse seg et klima i endring (Klimaprofil Nordland, 2017). Det forventes høyere temperaturer, havnivåstigning, mer og hyppigere ekstremvær, samt kraftige nedbørsmengder. Klimaendringene vil medføre et varmere og våtere klima i Salten fram mot år 2100 (Norsk klimaservicesenter, 2017). I regionen som helhet er det forventet at den gjennomsnittlige årstemperaturen vil øke med mellom 2-5 grader, og den største økningen forventes i innlandet. Det forventes at nedbøren per døgn vil øke med 20 prosent og nedbøren per år vil øke med 5-25 prosent fram mot år 2100. Videre vil økt temperaturer medføre at vannet utvider seg som med den konsekvens at havnivået stiger, og det er forventet at havnivået i Saltenregionen vil stige med mellom 40-63 cm fram mot 2100 (Klimaprofil Nordland, 2017). Økt havnivå vil føre til stormflo og bølger strekker seg lenger inn på land og vil berøre områder som tidligere ikke har vært utsatt. Disse endringene vil ha direkte konsekvenser for Saltenregionen ved økt sannsynlighet for ekstremvær, kraftig nedbør, regnflom, jordskred, sørpeskred, flom og stormflo.

Det forventes også at kraftig nedbør vil øke betraktelig både i intensitet og hyppighet året rundt, men økningen vil være størst om sommeren (30 %) og høsten (25 %). Basert på klimaframskrivinger vil det bli betydelig reduksjon i snømengdene, men enkelte år kan det bli betydelig snøfall både i lavtliggende strøk og i høyereliggende fjellområder.

Avslutningsvis kan vi oppsummere med at klimaendringene fører til økt sannsynlighet for ekstremvær som er kraftig nedbør, regnflom, jord- og sørpeskred og flom i Saltenregionen som helhet. Samtlige av eierkommunene har påpekt i ROS-analysen at de antar at klimaendringene vil føre til flere uønskede hendelser som er relatert til naturhendelser. Som følge av klimaendringene er det ventet at Saltenregionen vil oppleve flere og mer krevende klimahendelser med blant annet stormer, flom og skred. I de siste årene har brann- og redningstjenesten fått en stadig større og viktigere rolle i slike hendelser, og det er derfor viktig at kapasitet i Salten Brann IKS blir videreutviklet for å håndtere fremtidige uønskede hendelser som oppstår på grunn av klimaendringene.

Skred i Saltenregionen:

Ulike typer skred skille fra hverandre ut fra hva slags masse som er i bevegelse; stein, jord eller snø. Skred er en del av de naturlige geologiske prosessene som pågår når fjell og løsmasser brytes ned. Siden 1900 har mer enn 1100 omkommet i skredulykker i Norge. Rundt 500 av de omkomne har blitt tatt av snøskred. Skred kan få alvorlige konsekvenser for bosetning og infrastruktur, og er den naturhendelsen som tar flest menneskeliv i Norge (DSB, 2018). Naturskade-statistikken viser at naturskader har medført skader i Nordland for 852 millioner kroner i perioden 2008-2017. I årene framover er det forventet en økning i jordskred, flomskred og sørpeskred i Salten (ROS Salten, 2017).

Kvikkleireskred:

Samtlige kommuner i Salten har områder med maritim avsetning, noe som kan indikere fare for kvikkleire. Kvikkleire kan være uproblematisk så lenge den ligger uforstyrret i grunnen, men flyter som væske hvis den blir overbelastet. Fauske og Sørfold har kartlagt hvor det er kvikkleire. Kartleggingen viser at store deler av Fauskeidet har kvikkleire i grunnen (ROS Fauske, 2018). Dette i kombinasjon med at det tidligere har gått flere kvikkleirerelaterte skred i Fauske kommune indikerer at kvikkleireskred er en relevant naturrisiko. Store deler av Fauske kommune er av NVE definert som risikoområde for kvikkleireskred.

Fjell- og jordskred:

Det er ikke gjennomført kartlegging av fjellskred i Nordland, men ut ifra erfaringene og historiske data er det noen fjell i regionen som er mer utsatt for fjellskred enn andre. Det kan nevnes Kvenflåget. Fjellskred representerer en av de mest alvorlige naturhendelsene i Norge (DSB, 2018), og fjellskred mot vannmasse kan skape flodbølger med store konsekvenser for liv og helse, materielle verdier og samfunnsstabilitet. Generelt anses risikoen for steinskred, jordskred og steinsprang som liten i Saltenregionen, men i lokalt utsatte områder kan helning, snømengde og ikke registrerte enkeltblokker alltid kunne utgjøre en risiko. Klimaforskningen viser at en generell økning i antall ekstreme nedbørsituasjoner vil gi økt skredfare.

Rapport

NVE sine karttjeneste viser at enkelte områder i Hamarøy og Meløy er sårbare for snøskred, jordskred og flomskred. Det er mange høye fjell i Hamarøy og da vil det alltid være en risiko for at skred kan forekomme, men det er ingen områder med skred eller rasutsatt bebyggelse. I Meløy er det registrert skredfare mot bebyggelsen på strekningen Stia-Ørnes-Neverdalen og strekningen Vassdalsvik-Engavågen-Bjæringen. Enkelte områder er i perioder utsatt for snøskred, og da særlig Kilvik og Bjæringen. Bebyggelsen i områdene Oldra, Kjeldal og Slettnes kan være utsatt for snøskred. Fylkesvei 17 i Setvikdalen, Kilvik og Holandsvika, samt fylkesvei 452 i Bjærangsfjorden er de mest skredutsatte veistrekningene. I Bodø kommune er det registrert flest skredulykker langs Misvær fjorden. I 2010 ble rapporten «Kartlegging av skredutsatte områder i Sulitjelma» utarbeidet. Hovedkonklusjonen i rapporten er at deler av bebyggelsen i Sulitjelma generelt har høy risiko for skred og steinsprang.

Snøskred:

Snøskred er et naturlig fenomen som oppstår hver vinter i alle områder der det er nok snø og terrenget ligger til rette for snø- eller sørpeskred. I Norge betyr dette cirka 7 prosent av hele landet. Snøskred blir utløst av et komplekst samspill mellom snø, vær og terreng. I tillegg kan skred utløses av menneskelige aktiviteter som scooterkjøring, skigåing eller skikjøring. For at et skred skal utløses, trengs det tre komponenter:

1. Bratt terreng
2. Snø av en viss kvalitet med forskjellig lagdelinger
3. En utløsende faktor: været, snø og vind, eller mennesker

Hver vinter stenges sentrale veg- og jernbanestrekninger på grunn av snøskred, og skred og skredfare fører til at mange personer må evakueres fra sine hjem. Statistikken viser at tre til fem personer omkommer per år i snøskred i Norge. På verdensbasis omkommer det gjennomsnittlig mellom 150 til 200 mennesker i snøskred hver vinter. Mens det tidligere var personer som oppholdt seg i hus, er det i dag en økende tendens til at dødsulykkene skjer i forbindelse med friluftaktiviteter.

Snødekte fjellsider frister mange toppturentusiaster, men faren som lurar kan ofte være dødelig. Blir man tatt av et snøskred, står det om minutter. Siden 2008 har 71 personer omkommet av snøskred i Norge (NGI, 2019). Ni av ti som omkommer i snøskred, har vært med på å utløse skredet. 24 prosent av de som dør i snøskred, dør av mekaniske årsaker, som for eksempel at de blir knust mot stein mens skredet er i bevegelse. De resterende 76 prosent av de som mister livet i snøskred, dør av kvelning. Blir man tatt av snøskred, er man som regel død etter 15 minutter. «Kamerat redning» er den viktigste hjelpen for å berge livet. Halvparten av de som er totalt begravd av snøskred mister livet. Data fra NGI (2019) viser at det i perioden fra 2008 til 2018 var det flest skikjørere og folk som ferdes i bratt terreng som omkommer i snøskred. 61 har omkommet i denne perioden.

Det er mange områder i Salten som det er fare for at det skal gå snøskred. Når vi legger til grunn den økende skiaktiviteten i Salten og vi ser at denne aktiviteten nasjonalt har ført til økt hyp-pighet av snøskred, er det sannsynlig at det vil forekomme i Salten. Det har gått mange snøskred i Saltenregionen, men til dags dato har ingen omkommet. I regionen er det en del fjellpartier

som er spesielt utsatt for snøskred. De fleste som omkommer i ras i Norge omkommer i snøskredulykker utløst under friluftaktiviteter. Når det gjelder snøskred forventer man en generell økning i hyppigheten blant annet i Nord-Norge. Riktignok omkom 2 personer i snøskred i Sørfold kommune mens de utførte vedlikeholdsarbeid på anleggsvei i 2018.

Nærmere 80 prosent av snøskredulykkene er utløst av menneskelig aktivitet i hovedsakelig som konsekvens av ferdsel i naturen i fritids- og jobbsammenheng. Vi har observert at i de siste årene har aktiviteten i Salten økt med hensyn til skiaktiviteter som er relatert til toppturer. Skikjørere går for eksempel med hodelykt og sesongen er derfor blitt lengre.

5.6 Brannhendelser

Skog- og utmarksbrann i Saltenregionen

Det er knyttet betydelige miljømessige, økonomiske og livskvalitetsmessige verdier til skog og utmark. Skogsområdene spesielt har stor betydning for klima og biologisk mangfold. Skog gir grunnlag for næringsutøvelse og verdiskapning ved produksjon og foredling av skogvirke, samt skog og utmarksarealene utgjør områder for opplevelse og rekreasjon. Branner setter mange av disse verdiene i fare. De fleste branner i utmark i Norge er relativt små, men under spesielle forhold kan mindre branner raskt utvikle seg til storbranner der flere tusen dekar skog brenner ned, eller store utmarksområder rammes (DSB, 2018). Når skogbranner og andre utmarksbranner oppstår, er det ikke lenger kun skogen og de verdier knyttet til den som står i fare, men også bygninger, infrastrukturer og i verste fall menneskeliv.

Det er flere områder i Salten som er utsatt for skogbrannfare. Det er særlig Saltdal som har vært og er utsatt for skog og utmarksbrann. Det forventes at kraftig nedbør vil øke betraktelig både i intensitet og hyppighet året rundt, men økningen vil være størst om sommeren (30 %) og høsten (25 %). Til tross for forventet økning i sommernedbøren er det mulig økt sannsynlighet for tørke på grunn av høyere temperaturer og økt fordampning. Dette vil igjen føre til økt risiko for skog-, gress-, og lyngbrann i deler av regionen. I tidsperioden 2013-2018 er det i Salten registrert 67 branner i skog eller utmark (BRIS, 2019).

Brann i driftsbygning

I de siste årene har det vært flere store branner i driftsbygninger, men tall fra Landbrukets brannvernkomite (2018) viser at antall branner i driftsbygninger er redusert siden 2016. I 2017 var det registrert 137 branner i driftsbygninger, mens det i 2018 var registrert 134 branner i driftsbygninger. En årsak til at brannene har gått ned er at Landbrukets brannvernkomite påviste i 2014 at 2 av 3 branntilløp i landbruket var relatert til elektriske mangler. Derfor har det vært satset på å forsterket el-kontroll med blant annet varmesøkende kamera fra 2014, med spesielt fokus på husdyrbygninger og veksthus. Mattilsynet stiller krav til FG-brannvarsling hvis det er over 30 dyr i bygningen. Ni av brannene i 2017 og åtte av brannene i 2018 medførte at dyreliv gikk tapt. En av grunnene til det går tap av liv er at det er vanskelig og krevende å evakuere dyr. Dyreliv er sidestilt som menneskeliv i hendelser (DSB, 2018). I 2017 døde det 7799 dyr i

brann i næringsproduksjon. Det døde 6712 fjørfe, 250 svin og 609 storfe. Et fellestrekk for driftsbygningene er at de ofte ligger i områder med dårlig vannforsyning.

I Salten er det flere store gårder og de to siste årene har det vært fire tilfeller av brann i forholdsvis store driftsbygninger der dyreliv har gått tapt. I Salten er landbruket spredt og det drives med svin, fjærkre og storfe.

Brann i sykehjem og omsorgsboliger i Saltenregionen

I følge SINTEF (2010) var det registrert 756 branner på sykehjem i perioden 1993-2009. Flere av disse har vært svær alvorlige og det er svært sannsynlig at en brann kan oppstå brann ved en institusjon (SINTEF). Det eksisterer lite dokumentasjon på dette området, men vi velger allikevel å ha dette med som et risikoområde. Valget er gjort på grunn av at mange eierkommuner har definert dette som et risikoområde i de kommunale ROS-analysene, og det har vært tilfeller av brann ved sykehjem, både nasjonalt og lokalt. Det er sykehjem (omsorgshjem) i samtlige eierkommuner, og de er av variable størrelser, bygningskvalitet og en del oppfyller ikke dagens teknisk standard til brannsikkerhet. Hvis det skulle inntreffe en uønsket hendelse som brann på et sykehjem, vil det stille store krav til Salten Brann IKS på mange områder.

Brann i hotell i Saltenregionen

Når det gjelder brann i hotell i Salten, har det vært tilløp til brann i noen objekter, men disse har blitt slokt før de har eskalert. Det bygges flere hoteller i Bodø og omegn. Økt turisme og konferanser har resultert i at hotellene i Bodø har et av de beste hotellbeleggene i landet.¹⁰ Hotellene blir større og høyere. Det planlegges også flere større og høyere hoteller i Bodø og i Fauske enn det er i dag. Det er hoteller i Meløy, Hamarøy, Bodø, Fauske, Rognan og Værøy. Det er mange hoteller i Salten og hotellene er av ulik størrelse, bygningskvalitet og noen oppfyller ikke kravene til dagens teknisk standard om brannsikkerhet.

Brann i avfallsanlegg i Saltenregionen

Det som kjennetegner avfallsanlegg eller gjenvinningsanlegg er at de behandler mye brennbart materiale. De fleste avfallsanleggene mottar og lagrer alt fra «husholdningsavfall» til farlig stoff. Avfallsanlegg blir kategorisert som et særskilt brannobjekt med bakgrunn i de samfunnsmessige konsekvensene. I de siste årene har dette blitt en stor industri, og anleggene er store, både i areal og mottak av ulike avfallstyper. Norsk Gjenvinning er Norges største leverandør for avfallshåndtering. De har 70 avfallsanlegg spredt i landet og mottar nærmere 2 millioner tonn avfall per år. De mest hyppige årsakene til at det oppstår brann i gjenvinningsanlegg er selvantennning, glødende eller varmt materiale i avfallet, gnister fra kvernings-, flisnings- eller knusingsprosess, fragmentering av jern eller gnister fra arbeidskjøretøy på grunn av friksjon. Sannsynligheten for brann på ubemannede anlegg kan antas å være større enn bemannede anlegg. Samtidig er konsekvensene ofte lavere, ettersom mengden avfall er mindre. Erfaringene med brannene i avfallsanlegg er at de er langvarige og organiseringen av slukningsarbeidet byr

¹⁰ Dette var før COVI-19 rammet Norge

på flere utfordringer. En utfordring er at avfallsanlegg er store i omfang med mange ulike brannbare kilder, samt det kan være vanskelig å lokalisere åstedet umiddelbart.

I Salten har Norsk Gjenvinning avdelinger i Bodø og i Meløy. IRIS som er et interkommunalt renovasjonsselskap behandler både husholdnings- og bedriftsavfall. IRIS har Miljøtorg i samtlige kommuner i Salten. En annen stor aktør i Salten er Østbø, som har avdelinger på ulike steder i Salten. I perioden 2017-2018 er det i BRIS registrert ett tilfelle av brann i gjenvinningsanlegg. Det må påpekes at flere brannmannskaper i Salten Brann IKS har uttalt at de har deltatt i flere hendelser som har vært tilknyttet «mindre branner» i avfallsanlegg.

Brann i lagerbyggområde i Saltenregionen

I dette tilfellet defineres industribygg (næringsbygg, lager etc.) som oppbevarer farlig stoff (varer) etter: forskrift om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff, samt utstyr og anlegg som benyttes til håndteringen.

Brann i industribygg (næringsbygg, lager etc.) som oppbevarer farlig vare. Kriteriet for denne type hendelser er at det oppbevares meldepliktige mengder med farlig vare i objektene, de vanligste stoffene som oppbevares i regionen er LPG, LNG, oksygen, bensin, diesel, ammoniakk, mineral gjødsel og acetylen. Typiske anlegg som kommer inn under kategorien kan være industri som bruker brannfarlig-reaksjonsfarlig gass i tilvirkningen/utvinningen, salg av propan til private, bensinstasjoner etc.

I Salten Brann er det også virksomheter som har eget industribrannvern. Dette er virksomheter med mange ansatte og der brann/ulykker kan få store konsekvenser. Enkelte virksomheter bedriver næring som på nasjonalt nivå har en høy brannfrekvens og der branntilløp er forventet. Industrien er spredt over hele Salten og omfatter blant annet alt fra fiskeforedling, forproduksjon, mekaniske verksted, næringsbygg og lager.

Områdebrann i Saltenregionen

I et historisk perspektiv har det vært flere bybranner eller områdebranner i Norge, og senest i 2014 var det i norsk målestokk to store områdebranner. Det var i Lærdal og Flatanger. Felles for disse og andre områdebranner er at de er store i betydningen av at de er komplekse og at de krever å ta i bruk flere ressurser enn det som er lokalt, samt krever god kompetanse, planlegging, ledelse og organisering for å håndtere hendelsen. I de to nevnte brannene gikk det ikke menneskeliv tapt, men det fikk store samfunnsmessige konsekvenser.

DSB definerer områdebrann (storbrann) som en brann der mer enn 20 hus kan gå tapt i tett trehusbebyggelse (DSB, 2014). Begrepet storbrann omtales i dimensjoneringsforskriften (2003) som tettbebyggelse med særlig fare for rask og omfattende brannspredning. Etter brannene i Lærdal og Flatanger oppfordret DSB landets brann- og redningstjeneste om å kartlegge hvor det kan oppstå områdebranner.

Det som kjennetegner denne type brann, er at faren for spredning fra et bygg til et annet bygg, anses som stort. Det som starter som en «ordinær» husbrann sprer seg lett videre når for eksempel brennende bygningsrester flyr med vinden. Faren for slik brannsmitterisiko er ikke isolert til steder som er fredet av Riksantikvaren, men kan skje på steder med tett trehusbebyggelse. Riktignok er nyere bygningsmasse oppført med nye og strengere byggeforskrifter som skal hindre brann, men det er områder i Salten der områdebrann kan forekomme.

I eldre tett trehusbebyggelse er risikoen for brannspredning høyere enn for andre typer bebyggelse. En brann kan spre seg mellom bygninger ved flere mekanismer eller ulike tennkilder; enten kan de opptre alene eller i kombinasjon med hverandre. I tidsperioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 var det 215 hendelser knyttet til kategorien «brann i bygning» i Saltenregionen.

5.7 Kjemikalie- og eksplosive hendelser

En rekke kjemikalier og eksplosiver med potensielt skadelig effekt inngår i produksjonsprosessen i industrien og i andre deler av næringslivet. Stoffene kan være giftige og brann- og eksplosjonsfarlige og utgjøre en fare for liv og helse, miljøet og materielle verdier. Hendelser kan utløses ved bruk, produksjon, lagring eller transport og vil ha sammenheng med svikt i sikkerhetssystemene. Tilsiktede handlinger som terror eller sabotasje kan heller ikke utelukkes. Hendelser som involverer kjemikalier eller eksplosiver kan utvikle seg uforutsigbart. De kjennetegnes derfor ofte av stor usikkerhet.

Både klimaendringer og den generelle samfunnsutviklingen øker sannsynligheten for storulykker og terrorhendelser. Det er viktig at brann- og redningstjenesten er dimensjonert og har riktig utstyr og riktig kompetanse for å håndtere slike hendelser. Nærmere 10 000 virksomheter i Norge håndterer farlige stoffer og cirka 340 av virksomhetene er omfattet av storulykkeforskriften. Virksomheter som håndterer farlige stoffer er spredt over hele landet (DSB, 2018).

Virksomheter som håndterer eller transporterer farlige stoffer er underlagt strenge krav til sikkerhet gjennom ulike regelverk (veileder om sikkerheten rundt storulykkevirksomheter, DSB, 2016). Virksomheter som faller inn under bestemte næringskoder og som sysselsetter mer enn 40 personer er pålagt å ha industrivern. Industrivernet er industriens egen beredskap som på kort varsel skal kunne håndtere branntilløp, personskader og lekkasjer av gass og farlige kjemikalier før nødetatene kommer, samt virksomheten er pliktig å ha en risikovurdering og en beredskapsplan.

I Salten oppbevarer og benytter et stort antall virksomheter farlige stoffer. Dette er primært innen industri, næringsliv, transportsektor og landbruk. Farlige stoffer er kjemikalier, stoffer, stoffblandinger, produkter, artikler og gjenstander som har slike egenskaper at de representerer en fare for mennesker, materielle verdier og miljøet ved et akutt uhell (DSB, 2014).

Hendelser som er relatert til farlige stoffer kan enten oppstå på stasjonære virksomheter som håndterer farlige stoffer eller ved transport av farlig gods. I Salten er det 10 virksomheter som håndterer så store mengder farlige stoffer at de omfattes av storulykkeforskriften. Det er to

typer virksomheter som faller inn under denne forskriften og det er 1) virksomheter som oppbevarer de største mengdene farlige stoffer (§9) og 2) virksomheter som er meldepliktige (§6). Virksomhetene som er berørt av denne forskriften har strenge krav til sikkerhet og må forholde seg til brann og eksplosjonsloven, forskrift om farlige stoffer og forskrift om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff. Dette er virksomheter som kan føre til ukontrollerte hendelse av større omfang, det vil si brann, eksplosjon eller utslipp.

I Saltdal kommune oppbevares det gasser og kjemikalier som kan utgjøre en risiko. Blant annet oksygen som brukes i medisinsk øyemed og i bruk i industrien. Dette kan utgjøre en risiko for brann og eksplosjonsfare. I tillegg oppbevares det sprengstoff på et lager som kommer inn under storulykkeforskriften som Maxam Norge AS på Setså. I Fauske oppbevarer og benytter et stort antall virksomheter innen industri, næringsliv, transportsektor og landbruk farlige stoffer. Dette gjelder kjemikalier, stoffer, stoffblandinger, produkter, artikler og gjenstander som har slike egenskaper at de representerer en fare for mennesker, materielle verdier og miljøet. Hendelser relatert til farlige stoffer kan enten oppstå på de stasjonære anleggene eller ved transport, og de fleste ulykker relatert til farlige stoffer skjer i forbindelse med transport på vei. Siden Fauske er et knutepunkt langs E6, transporteres det daglig store mengder farlige stoffer.

Hamarøy har tre store næringsområder fordelt på tettstedene Skutvik, Innhavet og Drag. På innhavet ligger Nordlaks Smolt AS som er et av verdens største smoltanlegg. The Quartz Corp (TQC) på Drag ligger under storulykkeforskriften.

Glomfjord industripark som ligger i Meløy kommune er det største industriområdet i Salten regionen, og bidrar til at Nordland er Norges nest største industrifylke. Industriparken har cirka 20 virksomheter, der Yara er den største virksomheten med omtrent 180 ansatte i gjødselproduksjonen. Yara omfatter storulykkeforskriften. Bodø oppbevarer en rekke virksomheter farlige stoffer, og seks virksomheter faller inn under storulykkeforskriften.

I en rekke industrianlegg, virksomheter og i landbrukssektoren i Salten benyttes en rekke kjemikalier, eksplosiver og radioaktive farlige stoffer. Flere av disse stoffene er giftige eller brann- og eksplosjonsfarlige, og uønskede hendelser relatert til disse stoffene kan få store konsekvenser for liv og helse, miljø og materielle verdier.

5.8 Transporthendelser

Sikkerhetsnivået innen jernbanetransport, sjøtransport og flytransport er i utgangspunktet veldig høyt i Norge, og antall alvorlige uønskede hendelser innen disse sektorene er lavt. Veitrafikkulykker er den største utfordringen innen transportsikkerhet med hensyn til antall drepte og hardt skadde. I flere år har Norge vært blant de mest trafikksikre landene i verden med færrest drepte per innbygger. Nullvisjonen; en visjon om at det ikke skal forekomme ulykker med drepte eller hardt skadde i transportsektoren (Statens vegvesen, 2019). Samferdselsdepartementet har det overordnede ansvaret for transportområdene luftfart, sjøfart, vegtrafikk og jernbane.

Store ulykker i forhold til større transportulykker og utslipp av farlige stoffer, preger også risikobildet i Saltenregionen. Saltenregionen har en relativt lang kystlinje med høy aktivitet, og det forventes at aktiviteten vil økes langs kysten. I tillegg er det høy aktivitet i Saltenregionen med skipsfart, tog og landtransport av farlig gods som samlet sett utgjør en betydelig risiko for akutt forurensning. Større transportulykker representerer en trussel mot natur og miljøverdier, og liv og helse.

Veitransportnettet og veitunneler i Saltenregionen

De viktigste transportårene i Saltenregionen er E6 som går gjennom kommunene Saltdal, Fauske, Sørfold og Hamarøy, Rv80 (Fauske-Bodø) og Fylkesvei 17 (Kystriksveien) som går gjennom kommunene Bodø, Gildeskål og Meløy.

I Salten er det totalt 51 tunneler med en samlet lengde på 64 kilometer. Enkelte tunneler har gammel standarden som ikke oppfyller kravene i tunnelforskriften. Statens vegvesen har oppgradert og er i ferd med å oppgradere tunnelene i regionen for at de skal tilfredsstillе nye EØS-krav som har til formål å bedre trafikksikkerheten. Dette arbeidet forventes å være slutført innen 2022 (Statens vegvesen, 2018). Se kapittel 2.1.1 for kompenserende tiltak som iverksettes for at tunnelene ikke oppfyller kravene i tunnelforskriften.

E6 er den lengste veistrekningen i Salten med en totallengde på 245 kilometer og 23,4 kilometer vei er i tunneler. Det er totalt 23 tunneler på E6; 16 i Sørfold, 2 i Hamarøy, 1 i Fauske og 4 i Saltdal kommune. Totalt er det 20 kilometer vei som er i tunnelene i Sørfold og Hamarøy, og lengden på tunnelene varierer fra 39 meter til 4457 meter. Det er viktig å påpeke at mange av disse tunnelene ikke oppfyller dagens krav i tunnelsikkerhetsforskriften. Årsdøgntrafikken (ÅDT) på denne strekningen er estimert til 1500 kjøretøy i 2019 (Statens vegvesen, 2019). FV17 i Meløy har tre tunneler som det er relativ høy døgntrafikk i. Den lengste tunnelen er Svartistunnelen som er på 7,6 kilometer. Alle veitunnelene i (unntatt Bodøtunnelen som åpner i 2019) har ett-løp, noe som øker risikoen for møteulykker.

Gods- og passasjertrafikk foregår primært på E6, Rv80 og Fv17, men hovedtyngden av trafikken foregår på E6. Dette gjelder både tyngre og lette kjøretøy. I følge rapporten «Nærings- og godsanalyse-Nordland» (2018) som er utarbeidet av Nordland Fylkeskommune estimeres det en betraktelig økning av tungtransport på E6 framover.

Transport av farlig gods på vei har fått økt oppmerksomhet blant annet fra DSB de siste årene. Bakgrunnen for det er at de fleste transportulykkene av farlig gods skjer på vei (DSB, 2018). I Salten fraktes det daglig farlig gods og stoff på E6, men det finnes ingen data på hvor mye farlig gods og stoff det transporteres langs E6. Hendelser innen transport av farlig stoff kan medføre svært store konsekvenser for liv og helse, miljø og materielle verdier.

Trafikkbildet øker i sommerhalvåret på veistrekningene E6, RV80 og Fylkesvei 17. Den veistrekningen der trafikkhyppigheten øker mest er E6. En årsak til økningen er antall turistbusser,

Rapport

bobiler og øvrige personbiler som skal for eksempel til Lofoten og Vesterålen og Nordkapp. FV17 får også økt trafikkhyppighet i sommerhalvåret.

Trafikken av turistbusser er økende i sommerhalvåret langs E6, men det er også høy aktivitet av regionale og lokale busser som ferdes langs E6. NorWay ekspressen går to ganger daglig fra Bodø til Narvik, Nordlandsbuss har flere daglige ruter i Salten, samt at det er flere kommuner som har skolebuss. Det foregår også en del bussaktiviteter langs FV17 og RV80. Kjernfjelltunnelen ligger på RV77 som er en sidevei fra E6, og veien går fra Saltdal kommune til riksgrensen i Sverige. Tunnelen går gjennom Kjernfjellet i Junkerdalen og ble åpnet 17. oktober 2019. Før tunnelen åpnet måtte tyngre kjøretøy kjøre ned en smal og bratt nedstigning i Junkerdalen til E6. Etter at tunnelen åpnet, er det registrert (estimert) en økning av tyngre kjøretøy som kjører denne veistrekningen på 30 prosent, og mye av denne trafikken går videre langs E6 i Sørfold og Hamarøy.

Veistrekningen RV827 som går mellom Sommarset på E6 (Drag-krysset) og Drag er 4,3 kilometer og den er hovedfartsåren gjennom tidligere Tysfjord kommune. Veistrekningen har forholdsvis mye trafikk siden TQC ligger på Drag, og det er fergeforbindelse mellom Drag og Kjøpsvik. Det er også viktig å bemerke at det daglig transporteres farlig gods til og fra TQC på RV827 før den transporteres videre på E6. Det er også ukentlig transport av sprengstoff til Norcem Kjøpsvik. Denne transporten går langs E6, RV827 og fergesambandet Drag-Kjøpsvik. I vinterhalvåret er det mange tyngre kjøretøy som bruker denne veistrekningen (RV827) som en alternativ omkjøringsmulighet til europaveisambandet, ettersom det ofte kan være dårlige kjøreforhold over Ulsvågskaret (E6). Statens vegvesen oppfordrer at tungtrafikken kjører denne traseen (Dahl, 2014).

De fleste transportulykker i Salten er relatert til veitrafikken, og statistikk fra Statens vegvesen (2020) viser at det er på E6-aksen fra Saltdal til Hamarøy at de fleste ulykker og dødsulykker skjer i Saltenregionen. I perioden 2015 til juni 2020 var det totalt 76 ulykker på strekningen Fauske-Bognes. I disse ulykkene omkom 6 personer, 16 alvorlige skadde og 83 lettere skadde. I perioden 2015 til 2019 var det totalt 39 ulykker på strekningen Saltfjellet-Fauske. I disse ulykkene omkom 4 personer, 11 alvorlige skadde og 34 lettere skadde. På strekningen fra Saltfjellet til Bognes er årsgjennsnittet (ÅDT) ca. 2200 i 2017 (Statens vegvesen, 2017).

Tabell 5: Oversikt over antall omkomne og skadde på strekningen Saltfjellet til Fauske (E6) i perioden 2015-2019 (Statens vegvesen, 2020).

År	Antall ulykker	Antall omkomne/ skadde	Antall omkomne	Antall meget alvorlige skadde	Antall alvorlige skadde	Antall lettere skadde
2015	7	9	0	0	1	8
2016	11	14	1	0	3	10
2017	9	10	1	0	1	8
2018	7	11	0	1	4	6
2019	5	5	2	0	1	2
Totalt	39	49	4	1	10	34

Rapport

Tabell 6: Oversikt over antall omkomne og skadde på strekningen Fauske til Bognes (E6) i perioden 2015-juni 2020 (Statens vegvesen, 2020).

År	Antall ulykker	Antall omkomne/ skadde	Antall omkomne	Antall meget alvorlige skadde	Antall alvorlige skadde	Antall lettere skadde
2015	16	29	1	0	1	27
2016	14	14	3	0	1	10
2017	14	15	0	0	3	12
2018	12	16	0	0	1	15
2019	18	26	0	1	9	16
2020	2	5	2	0	0	3
Totalt	76	105	6	1	15	83

Det må også nevnes at flere veistrekninger i regionen har stor skredfare med forholdsvis høy skredfaktor. Skredfaren er knyttet til sørpe, stein, flom, snø og is (ROS Salten 2017). Det er blant annet skredfare på Fv17 ved Setvikdalen, FV571 ved Flågan, FV495 i Beiardalen og FV17 ved Tårnvik. I tillegg er riksvegene E6 ved Setshøgda i Saltdal og Rv80 ved ytre Kistrand i Fauske skredutsatt.

I de senere år har det vært mange branner i veitunneler. DSB (2018) slår fast at vi med dagens risikobilde må regne det som nesten sikkert at det vil skje en alvorlig tunnelbrann i Norge i løpet av de neste tiår. Norge har svært mange veitunneler, og få av dem er bygd med dagens krav til sikkerhet. Bygger vi videre på dette resonnementet og ser dette i et lokalt perspektiv, er det sannsynlig at dette kan forekomme i Saltenregionen, når det er 51 veitunneler med forholdsvis hyppig biltrafikk med både personbiler, tungtrafikk og busstrafikk. Det er naturlig at vi trekker fram E6 med 23 tunneler som går fra Saltdal til Hamarøy som et risikoområde.

Videre representerer tunneler en viss risiko for trafikkulykker i forhold til transport av farlig gods.. I hovedsak er det på E6 det transporteres farlig gods som blant annet eksplosive stoffer, gasser og brannfarlige væsker. Data viser at det har vært en del ulykker i tunnelene på denne strekningen de siste årene, noe som innebærer at særlig de tunnelene som er på E6 utgjør en risiko.

Jernbanelinjen i Saltenregionen

Nordlandsbanen går gjennom kommunene Bodø, Fauske og Saltdal. Jernbanen er svært viktig for gods- og passasjertrafikken i regionen, og et viktig bindeledd og kommunikasjonsmåte for regionen. Passasjertrafikk foregår med to daglige avganger fra Bodø til Trondheim, og pendlertogene har tre avganger daglig. Det fraktes mye stykkgods på jernbanen til Fauske, for deretter å bli omlastet til godstrafikk langs E6. Det fraktes også farlig gods og stoffer langs jernbanen. Riktignok avtar denne transporten, siden mer av farlig stoff og gass fraktes langs landeveien og sjøveien.

Jernbanestrekningen i Salten går flere steder langs sjø og ras- og skredutsatte områder (ROS Salten 2017), og jernbanen går gjennom flere områder der det er krevende å få inn redningsmannskaper og materiell. Nordlandsbanen har enkeltspor og moderat trafikk, og jernbanestrek-

ningen i Salten har hverken fullstendig hastighetsovervåking (FATC) eller delvis hastighetsovervåking (DATC). Disse systemene er Bane NOR sine systemer for hastighetsovervåking og at tog ikke passerer stoppsignaler (Bane NOR, 2018).

Jernbanestrekningen i Salten har seks lange tunneler som er over 1000 meter og to tunneler som er definert som særskilte objekter. Det er Hopstunnelen og Naurstadhøgda. Uønskede hendelser knyttet til jernbaneulykker er avsporing, ulike former for skred, møteulykker (tog mot tog), sammenstøt tog og objekt, passasjerer skadet på plattform og planovergang, personer skadet i og ved jernbanesporet og brann i tog. Brann i tog er av Bane NOR vurdert som verstefallsscenario. Bane NOR har selv vurdert sannsynlighet for brann om bord på tog som «svært lav» på grunn av lite brennbart materiell i tunneler og svært brannsikkert togmateriell. Riktignok oppfyller ikke de eldste togsettene som går på Nordlandsbanen dagens krav til brannsikkerhet.

Bane NOR vurderer at enhver alvorlig hendelse i tunneler vil være en betydelig utfordring med tanke på redning og bekjempelse, fordi tilgjengeligheten og adkomsten til ulykkesstedet er krevende og utfordrende med hensyn til å få inn redningsmannskaper og materiell (Bane NOR, 2018).

Sjøfartstrafikken i Saltenregionen

Statistikk fra Sjøfartsdirektoratet viser at ulykker med alvorlig skade på fartøy har gått ned med 56 prosent siden 2004. Ulykker med alvorlig skade på fartøy omfatter ofte skade på personer, tap av menneskeliv eller akutt forurensning. Antall grunnstøtinger har gått opp 62 prosent siden 2004, antall kontaktulykker er mer en doblet, mens antallet kollisjonsulykker har gått ned med 43 prosent.

Det har vært store maritime skipsulykker de siste 30 årene som har krevd menneskeliv, eller gjort store skader. Eksempler på slike hendelser er Scandinavia Star, Hurtigruteskipet Nordlys, Grandeur of the seas og Le Boreal.

I de siste årene har antall cruiseskip til Arktiske farvann har økt. En av årsakene til den markante økningen i cruisetrafikken, er at mange turister ønsker å dra til Arktisk for å oppleve dyrelivet, lyset og det mektige landskapet. Når det gjelder den økte veksten av cruiseskiptrafikken i Arktisk, kan det føre til at det blir en større risiko for ulykker. Dette innebærer blant annet at Norge må tenke nytt innen Arktisk beredskap, og rette sikkerhet- og beredskapsperspektivet til disse områdene.

Skipstrafikken i Saltenregionen består primært av lasteskip til og fra ulike næringsvirksomheter i Saltenregionen, fiskefartøy og ulike passasjerskip som cruiseskip, Hurtigruten og lokale hurtigbåter. Det forventes en økning i skipstrafikken langs kysten i Salten de neste tiårene (Bodø Havn, 2018). Salten har 200 kilometer lang kystlinje, med betydelig skipstrafikk som i stor grad domineres av fiskefartøy, passasjerskip, stykkgodsskip og ferger. Frem mot 2040 er det forventet en økning i utseilt distanse på 45 prosent for Nordland og den største økningen er tilknyttet fartøy som frakter farlig gods.

Rapport

Bodø Havn har en viktig funksjon som nødhavn og er en av ti nasjonalhavner i Norge. Havnen er et viktig transportknutepunkt for trafikk av gods- og passasjertrafikk til sjøs, og daglig er det mange passasjerer som reiser til og fra Bodø med ferge, hurtigbåt og hurtigruten. Det er også hurtigbåtanløp i Gildeskål, Steigen, Hamarøy og Meløy. Noen steder er det daglige anløp, mens andre steder er det to- tre ganger i uka. Hurtigruta anløper Ørnes og Bodø to ganger i døgnet.

I Salten er det 14 ISPS terminaler (International Ship and Port Facility Security. Dette er det internasjonale regelverket for sikring av skip og havneanlegg mot tilsiktede uønskede handlinger. Regelverket ble vedtatt av FNs sjøfartsorganisasjon (IMO) i 2002). (Kystverket).

Det er 8 terminaler i Bodø kommune, 2 i Sørfold kommune, 1 i Gildeskål kommune og 3 i Meløy kommune (Salten ROS 2017).

Bodø Havn KF er ett av de viktigste havneanleggene i Nord-Norge, med innskipning av store mengder drivstoff til hele Saltenregionen, eksempelvis flydrivstoff til Bodø lufthavn. Havnen er landsdelens viktigste knutepunkt for trafikk av gods- og passasjertrafikk til sjøs, og det omlastes av gods og passasjerer mellom bil, båt og tog. Årlig fraktes det over 1 million tonn gods, over 345 000 passasjerer og ca. 7800 skipsanløp over Bodø havn. Havnen har en viktig funksjon som nødhavn og er også base for Bodøs marine og maritime virksomheter. Frem mot 2040 er det forventet en økning i utseilt distanse på 45% for Nordland og den største økningen er tilknyttet fartøystypene gasstankere, containerskip, kjemikalietankere, råoljetankere og produkt-tankere. Bodø Havn har definert grunnstøting som den største risikoen for skipsulykker (Bodø Havn, 2018).

Det forventes at cruisetrafikken i Bodø vil øke betraktelig i de neste årene. I 2018 var det 18 cruiseskipsanløp. Antall anløp som forventes er 20 i 2019 og 33 i 2020. Målsettingen er at innen 2024 skal det årlig være 40 cruiseskipsanløp (Bodø Havn, 2018). Det er forventet at cruiseskipene kan ha opptil 1500 personer om bord. Et annet aspekt som vi kan trekke fram er at det forventes at opptil 4 cruiseskip kan ligge til kai samtidig i Bodø. Det er forventet at flere cruiseskip anløper Bodø havn på vinteren, for å oppleve ulike vinterfenomener og vinteraktiviteter. Det at det blir flere og større skip langs kysten og flere anløp til Bodø innebærer økt risiko for at ulike typer hendelser kan skje. I Meløy registrerer man en økning i cruisetrafikken på sommeren. Det er særlig cruisetrafikken i Holandsfjorden, innseiling til Svartisen/Engenbreen som er økende, og trenden i cruisetrafikken i regionen er at det blir flere og flere «vintercruise». Hurtigruten seiler også inn i Holandsfjorden.

Når det gjelder skipstrafikk til «industriområder» kan vi trekke fram Yara Glomfjord, Cargill Ewos Halså, Elkem Sørfold, Nordlaks Smolt AS og TQC i Hamarøy og industriområdet i Salt-dal.

Luftfartstrafikken i Saltenregionen

I 2017 var det 19 registrerte ulykker med norske fly eller helikoptre, hvorav fire var dødsulykker. Gjennomsnittlig antall ulykker per år i norsk luftfart i perioden 2009-2017 har vært 18, hvorav 2 per år har vært dødsulykker.

Rapport

I Salten var det en helikopterulykke i 2018 der to personer omkom. Det er rimelig høy aktivitet i Salten med helikopter i forbindelse med transport, tilsyn og oppsyn.

Bodø lufthavn er den eneste flyplassen i Salten og har dermed en sentral funksjon for regionen. Bodø lufthavn er Norges nest største luftfartsknutepunkt etter Gardermoen Oslo Lufthavn. I 2018 var det ca. 44 000 sivile flygninger og rundt 2 millioner passasjerer som reiste til eller fra Bodø Lufthavn. I tillegg kommer militære aktiviteter.

6. Beredskapstjenester og kompetanse

I forrige kapittel redegjorde vi for risikoområdene i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde. Risiko- og sårbarhetsanalysen er et dokument som er styrende for hvilke typer hendelser beredskapen til Salten Brann IKS skal være dimensjonert for. Brann ROS-2020 påpeker behovet for beredskap på stadig flere og nye områder. En beredskap som utelukkende er dimensjonert for tradisjonell brannsløkking vil ikke imøtekomme forventningen til dagens brann- og redningsvesen.

DSB legger føringer på at brann- og redningsvesen ikke bare skal være rustet for å håndtere de dagligdagse hendelser, men også være forberedt på å håndtere ekstraordinære uønskede hendelser som utfordrer brann- og redningsvesenet (DSB, 2018). Dette gjenspeiler seg også i de tjenestene som Salten Brann IKS har i dag. Der den lokale brann- og redningstjenesten i kommunen skal kunne håndtere de dagligdagse hendelsene på en effektiv og kvalitativ god måte. Blir det derimot en ekstraordinære hendelser som krever mer ressurser (personell, materiell og utstyr), skal andreinnsatsen i organisasjonen kunne mobiliseres på kort varsel for å bistå førsteinnsatsen. Det er også viktig at Salten Brann IKS sammen med andre beredskapsaktører har en beredskap som kan håndtere ekstraordinære hendelser, jamfør samvirkeprinsippet (Filmreite et al., 2014).

I dette kapittelet beskriver vi hvilke beredskapstjenester og kompetanse Salten Brann IKS har.

6.1 Beredskapstjenester

6.1.1 Brannbekjempelse

Ved alle meldinger om branner i Salten skal mannskaper fra nærmeste brannstasjon rykke ut til hendelsen. For å sikre tilstrekkelige personellressurser ved langvarige eller komplekse innsatser er det viktig å ha gode rutiner for andreinnsats. Brannsløkking er en kompetanse samtlige innsatspersonell skal ha.

I begrepet brannbekjempelse ligger håndtering av alle typer branner. Ulike typer branner krever også ulik kompetanse. Eksempelvis vil håndtering av brann i et 17 etasjers hotell kreve en annen type kompetanse enn håndtering av brann i en frittliggende bolig, og brann i en tank som inneholder brannfarlig gass kreve annen kompetanse enn gress- og lyngbrann.

I utgangspunktet er opplæringen (grunnkurset ved NBSK) lik for alle former for brannbekjempelse. Derfor må innsatstyrken i den enkelte kommune utvikle sin evne til brannbekjempelse med utgangspunkt i risiko- og sårbarhetsbildet. Dette kan for eksempel være brann i helseinstitusjoner og brann i tunnel.

6.1.2 Røykdykking og kjemikaliedykking

Røykdykking

Røykdykking er inntrenging i tett brannrøyk. Dette er brann- og redningsvesenets prioriterte taktikk ved de fleste branner. Gjennom røykdykking skal brann- og redningsvesenets komme personer som er innestengt av brannen til unnsetning og bringe dem i sikkerhet. I tillegg vil man ved effektiv innvendig røykdykkerinnsats kunne hindre branner å utvikle seg til utvendig brann, og dermed kunne spre seg til nabobygninger.

Styrken til Salten Brann IKS er at man kan ha en helhetlig beredskapstankegang i regionen, noe som effektiviserer beredskapsarbeidet i henhold til risiko- og trusselbildet i regionen. Flere av brannstasjonene har spesialkompetanse som røykdykking. Hvilke brannstasjoner som besitter spesialkompetanse er til en viss grad kulturelt betinget, ettersom dette henger igjen fra før Salten Brann IKS ble etablert i 2007. En gjennomgående observasjon fra dialogmøtene er at det er relevant å vurdere på nytt hvilke brannstasjoner som bør ha slik kompetanse

Innsats i veitunneler kan være utfordrende og medføre helserisiko for mannskapene. I Salten er det 51 tunneler av ulik lengde, standard og profil. I slike hendelser er røykdykkere en viktig beredskapsressurs. Veileder for røyk- og kjemikaliedykking setter relativt store begrensninger på innrykking mot tunnelbranner. Det er for eksempel en forutsetning at det ikke rykkes inn mot ventilasjonsretningen og tankbil benyttes i innrykking der det ikke finnes fast vannuttak (hydranter o.l.) i tunnelen (DSB, 2003).

I noen tilfeller er det forsvarlig at mannskaper uten røykdykkerberedskap kan rykke inn i tunnelbranner med ånderettutstyr. Dette forutsetter at skadeomfanget er kjent og situasjonen er relativt avklart og at mannskapene rykker inn i røykfrie omgivelser. Dette kan være aktuelt i de korte tunnelene, men vil være krevende i de lengre tunnelene (forutsetningene for å gjøre en god innsats avhenger av scenarioet). Det er viktig at innsatsplanene for brann i tunnel er oppdatert til enhver tid, og i innsatsplanen må det gjøres en vurdering av hvilke kriterier som skal ligge til grunn for å kunne rykke inn i tunnelen, og eventuelt hva som skal legges til grunn for å ikke rykke inn. Dette kan spille inn om brannstasjonen skal ha røykdykking eller ikke.

Røyk- og kjemikaliedykking er ikke en direkte lovpålagt oppgave, men kan være en naturlig del og konsekvens av risikobildet i kommunen. Behovet for og bruken av brannvesenets røyk- og kjemikaliedykkere skal inngå i kommunens dokumentasjon av brannvernet (DSB, 2003). Røykdykking er forbundet med helsemessig risiko for involverte personell. På bakgrunn av dette stilles det strenge krav til personellets grunnleggende fysiske og psykiske helsetilstand, kompetanse, ferdigheter og det utstyret som skal benyttes. Dersom et brannvesen beslutter å etablere røykdykkerberedskap skal det i tillegg alltid vurderes om forventet utbytte av innsats står i forhold til risikoen ved røykdykking (DSB, 2003). Det er forholdsvis kostbart og krevende å ha røykdykkertjeneste. Kompetansen skal vedlikeholdes med blant annet fysiske tester, øvelser, utstyr og materiell.

En viktig begrunnelse for ikke å etablere røykdykkerberedskap høyere enn nivå 0, har vært utfordringen med å vedlikeholde og opprettholde kompetansen for røykdykkere på et sted med svært få hendelser. Risikoforståelsen til mannskapene kan dermed være begrenset og de kan sette seg selv i fare ved å ta på seg oppgaver de egentlig ikke er kvalifisert for. Røykdykkertjeneste på nivå 1 og nivå 2 krever mange ressurser:

- Nivå 0: «Innsats uten røykdykking, men arbeid i røykfylt atmosfære hvor personlig verneutrustning inkludert åndedrettsvern er beskyttelse mot å bli eksponert for brannrøyk. Innsats på nivå 0 er forbundet med liten fare for innsatsmannskapene dersom generelle rutiner og instruksjoner for innsats følges av alle involverte».
- Nivå 1: «Innsats med ett røykdykkerpar. Dette krever at innsatsen er planlagt ut fra et minimum på fire innsatsmannskaper, to røykdykkere, en utrykningsleder og en pumpekjører. Brannbil med pumpe og minimum 2000 liters vanntank. Utrykningsleder vil i de aller fleste tilfeller lede, og være sikringsmann for røykdykkerne, mens pumpekjøring ofte utføres av sjåføren».
- Nivå 2: «Innsats med to røykdykkerpar. Dette krever at innsatsen er planlagt ut fra et minimum på seks innsatsmannskaper, fire røykdykkere (to par), en utrykningsleder og en pumpekjører. Dersom innsats utføres fra to basepunkter, økes minimumsbehovet for mannskap til sju, i det hvert basepunkt må bemannes med en sikringsmann. Innsats etter dette nivået betinger utvendig ledelse fra brannsjef eller overordnet vakt på det aktuelle brannstedet. Røykdykkerinnsats fra to basepunkter bør ha egen røykdykkerledelse».

I enkelte tilfeller kan brannkonstabler gå inn i røykfylte hus med åndedrettsvern på nivå 0 hvis gitte forhold er oppfylt. I de fleste tilfeller vil det være tilstrekkelig for de fleste brannstasjonene å ha nivå 0 som førsteinnsats. Basert på ROS-analyser og hendelsesfrekvens er det ikke hensiktsmessig eller formålstjenlig at samtlige brannstasjoner har røykdykkere på nivå 1 og 2.

Tunnelbranner er ofte svært krevende i forhold til evakuering, slokkeinnsats og innsatsledelse. Dette er grunnet i blant annet at brann i kjøretøy ofte resulterer i svart og tett røyk. Bodø brannstasjon skal bistå andre stasjoner med røykdykkere ved ulykker i veitunneler, samt kunne bistå med brannslokking og redningsinnsats i jernbanetunneler. Det er viktig å ha gode beredskapsplaner og prosedyrer for denne type hendelser.

Kjemikaliedykking:

I forbindelse med gasslekkasjer skal brann- og redningsvesen kunne redde og evakuere personer fra fareområder. Samtidig skal området sikres og konsekvensene av gasslekkasjen minimeres. Deteksjon av gasser og rådgivning til blant andre politiet og kommunal kriseledelse er også oppgaver som brann- og redningsvesenet skal kunne utføre.

Ved uhell og ulykker som inkluderer lekkasje av kjemikalier, må brann- og redningsvesen etablere sikkerhetssoner, redde personer ut fra fareområder og vurdere behovet for evakuering av tilstøtende områder. Brann- og redningsvesen skal også kunne utføre tetting, pumping og saneringsoppdrag i forbindelse med uønskede hendelser med kjemikalier. Det er to brannstasjoner som har denne tjenesten. Det er Bodø brannstasjon og Yara Glomfjord.

6.1.3 Trafikkhendelser

Ved melding om trafikkulykker på vei eller i tunnel skal nødmeldingssentralene (AMK-Bodø, 112-Nordland og 110-Nordland) foreta trippelvarsling. Trippelvarsling betyr at nødetatene brann, politi og helse varsles samtidig med samme informasjon relatert til hendelsen. Brann- og redningsvesen skal kunne sikre skadestedet, hindre antenner av drivstoff ved lekkasje, frigjøre personer som er fastklemt og gi nødvending førstehjelp til de skadde. Brann- og redningsvesenet må kunne vurdere risiko forbundet med kjøretøy med alternative energikilder som er involvert i ulykken.

Trafikkulykker er den hendelsestypen som Salten Brann IKS rykker ut flest ganger på. Spennvidden innenfor kategorien trafikkulykker er stor. Det er alt fra hendelser uten personskader til ulykker med vogntog lastet med farlig gods, eller bussulykker med mange skadde og omkomne. Håndtering av trafikkulykker krever mange ferdigheter. I tillegg til grunnleggende kompetanse som livreddende innsats og håndtering av øvrig trafikk, bør man ha disse ferdighetene:

- Hurtigfrigjøringsteknikk
- Bruk av frigjøringsverktøy, løfteputer etc.
- Kunnskap om klassifisering og håndtering av farlig gods
- Håndtering av lekkasjer
- Tiltak mot akutt forurensing
- Kunnskap om elektrisk kjøretøy

Grunnleggende opplæring i håndtering av trafikkhendelser inngår i grunnkurset ved NBSK. I tillegg kreves trening og øving på de nevnte ferdigheter. Tungebilredning er også klassifisert som eget fagområde, og har egne kurs for håndtering av trafikkhendelser med tunge kjøretøy.¹¹

Nordlandsbanen:

Salten Brann IKS må samarbeide med Bane NOR når det gjelder beredskapen på Nordlandsbanen, ettersom Salten Brann IKS har ikke spesialkompetanse på dette området.

6.1.4 Redningsdykker

Redningsdykkere i Salten Brann IKS skal rykke ut ved meldinger om drukningsulykker og andre ulykker på sjø, i vann og elv i Salten regionen, samt de kan rykke ut til andre kommuner i Nordland. I tillegg til redningsdykkerbilen, kan redningsdykkerne kunne rykke ut med egen båt og helikopter (Sea King) i områder der det er formålstjenlig.

Salten Brann IKS er ett av 19 brann- og redningsvesen som har redningsdykkertjeneste, og tjenesten ble etablert i 2009. Tjenesten er sentralisert i Bodø og består av 17 dykkere og 3 båter. Tjenesten er i hovedsak å redde druknede personer med mål om å redde liv og søk etter antatt omkomne personer.

¹¹ Kurs arrangeres av private aktører.

I de siste 10 årene har det i gjennomsnitt omkommet 90 personer per år. Dette er omtrent 80 prosent flere dødsfall sammenlignet med omkomne som følge av brann (DSB, 2016). I hvilken grad etablert redningsdykkerberedskap medfører en reduksjon i antall omkomne er ikke avdekket, men i perioden 2006 til 2014 var 40 prosent av de som ble hentet opp av vannet av redningsdykkere i live, mens 60 prosent var omkomne (DSB, 2016). De nærmeste redningsdykkerne er Tromsø brann- og redningstjeneste og Trøndelag brann- og redningstjeneste (Trondheim).

Tabell 7: Antall drukningsulykker i Nordland fylke 2017-2019 (DSB, 2020)

	Jan	Feb	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug	Sept.	Okt	Nov	Des	Pr.år
2017				1	2	2	2	1	2				10
2018	2		1			1	1			1			6
2019					1	1	3	5			1		11

6.1.5 Overflateredning og elveredning

Overflateredning er å sikre personer i vannoverflaten for å unngå at personene går under vann. Personene som utfører overflateredning trenger nødvendigvis ikke å være utdannet vanndykkere. Vanligvis rykker det ut et lag bestående av fire mannskaper. Utstyr for overflateredning er blant annet redningsmannsdrakt, svømmeutstyr, redningsstige og sikringstau, samt båt eller «Hansabrett». Overflateredning kan deles inn i tre kategorier:

- Vinterredning: Livreddende operasjon i kaldt vann (kaldere enn 5 grader) og/eller gjennom is
- Sommerredning: Livreddende operasjon i varmt vann (varmere enn 5 grader)
- Elveredning: Livreddende operasjon i rennende vann med ikke svømbar motstrøm

Overflateredning er ikke lovregulert og omfattes ikke av forskrift om utførelse av arbeid, siden innsatsen primært er over og ikke under vann¹². Grunnleggende opplæring i overflateredning inngår i NBSK sitt grunnkurs for brannkonstabler. Kostnader for å etablere og opprettholde beredskap for overflateredning er betydelig lavere enn for redningsdykkerberedskap.

6.1.6 Skog, gress- og lyngbrann

Bekjempelse av skogbrann skal i første rekke håndteres av det lokale brannvesenet. Skogbrann av større karakter enn hva den alminnelige lokale beredskapen klarer å håndtere, skal omkringliggende brannstasjoner bistå. I tillegg kan Salten Brann IKS kalle inn forsterkninger fra blant annet Sivilforsvaret.

Skogbrann, eller gress- og lyngbrann er sjelden en trussel mot liv og helse. De kan imidlertid være krevende å håndtere og kan få store samfunnsmessige konsekvenser. I Salten har det i de siste årene vært flere tilfeller av gress- og lyngbrann. Hvordan mannskapene skal håndtere slike

¹² I forslag til forskrift om brann- og redningsvesenets forskrift som er ute på høring, er det et forslag i §19 om at brann- og redningsvesen må ha egnet utstyr til overflateredning ved ulykker i vann (DSB, 2020).

hendelser inngår i NBSK sitt grunnkurs for brannkonstabler. Kompetanseutvikling foregår primært gjennom tilrettelagt trening og øving i regi av Salten Brann IKS. Salten Brann IKS samarbeider med Bane NOR når det gjelder materiell (spesialtilpasset) for bruk langs jernbanelinja. Salten Brann IKS disponerer terrenggående kjøretøy til bruk ved hendelser utenfor bilvei. For å etablere og opprettholde tilstrekkelig kompetanse på håndtering av brann i skog og vegetasjon bør innsatstyrkene i utsatte områder ha kompetanse på dette området.

6.1.7 Snøskred

Salten Brann IKS etablerte beredskap for snøskred i 2018, og tjenesten er etablert i Bodø. Det er 20 brannkonstabler som er godkjent for å delta i hendelser som er relatert til snøskred. Skredulykker håndteres i samarbeid med 330-skvadronen. Oppdragene løses ikke bare av en organisasjon, men er avhengig av samvirke mellom organisasjonene for å kunne yte bistand. Salten Brann IKS skal ved slike ulykker utgjøre førsteinnsatsen ved søkearbeidet. Opplæring, øvelser og trening på snøskredhendelser utføres i form av internopplæring og i samarbeid med 330 skvadronen.

6.1.8 Akutt helsehjelp

Salten Brann IKS har de siste årene i økende grad rykket ut på helseoppdrag. Slike oppdrag kan være hjertestans, slag og bære- og løfteoppdrag. Meløy kommune har definert dette som en del av oppdraget til brann- og redningstjenesten gjennom konseptet «Mens du venter på ambulansen». Det er Stiftelsen Norsk Luftambulans eier konseptet som går ut på å gi brannmannskaper opplæring i akutt helsehjelp. I de andre kommunene benyttes brannmannskaper som førstehjelpere ved helseoppdrag uten at denne oppgaven er definert som et oppdrag for brann- og redningsvesenet. Behovet for å bruke brann- og redningstjenesten til slike oppdrag er ofte begrunnet i at i enkelte kommuner er det lang ventetid på helseressurser og da kan brann- og redningstjenesten utgjøre en førsteinnsats til helseressursene er på hendelsesstedet. Data fra BRIS viser at 10 prosent av alle oppdragene som Salten Brann IKS rykket ut på i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 er relatert til helseoppdrag. Rundt 45 prosent av helseoppdragene er i Bodø med omegn.

Tradisjonelt har brann- og redningsvesenet gitt opplæring i førstehjelp til egne mannskaper for at de skal ha evne til å ivareta egen og andres behov for behandling av personskader som kan oppstå under oppdragshåndteringen. Med tiden har brann- og redningsvesenet blitt en helseressurs som benyttes til håndtering av en rekke hendelsestyper som tradisjonelt har vært ivarettatt av helsepersonell. En grunn til denne utviklingen er at hjertestartere er enkle å bruke og de er mer tilgjengelige enn tidligere. At hjertestartere potensielt kan redde liv er utvilsomt, men en av utfordringene til Salten Brann IKS er at praksisen har medført betydelige kostnader til utrykning, drift og vedlikehold av materiellet.

6.1.9 PLIVO

I forbindelse med terrorhendelsen 22. juli 2011 ble det i 2016 innført en felles prosedyre for nødetatenes samvirke ved pågående livstruende vold (PLIVO). Prosedyren beskriver hvordan

innsatspersonell fra brann, helse og politi sammen kan redde og begrense skade i situasjoner der det utøves livstruende vold mot flere personer. I en PLIVO-hendelse hvor politiet ikke er først på hendelsesstedet, kan det være aktuelt for innsatspersonell fra brann og helse å vurdere tiltak for å nøytralisere en eller flere gjerningspersoner for å hindre ytterligere vold og skade på publikum. Videre kan brann- og redningstjenesten gjennomføre evakuering og behandling av skadde.

6.1.10 Interkommunalt utvalg mot akutt forurensing

Salten IUA omfatter 10 kommuner¹³. Formålet med utvalget er å ivareta deltakerkommunenes lovfestede plikt til å ha en interkommunal beredskap mot akutt forurensning. Bodø kommune er vertskommune for samarbeidet og vertskommuneansvaret skal utøves av Salten Brann IKS som har ansvaret for den daglige driften av Salten IUA.

Det følger av forurensningsloven at kommunen skal sørge for nødvendig beredskap for innsats mot akutt forurensning og denne oppgaven er tillagt brann- og redningsvesenet. Denne tjenesten er organisert som et interkommunalt utvalg mot akutt forurensning (Salten IUA). Salten IUA skal ivareta beredskapen i tilfeller av akutt forurensning hvor forurensere og hendelseskommunens beredskap og ressurser ikke strekker til. Salten IUA er også en rådgivende aktør i mindre tilfeller av forurensning.

6.1.11 Redningsinnsats til sjøs

Redningsinnsats til sjøs (RITS) er en nasjonal oppgave som er lagt til syv brann- og redningsvesen i Norge. Etter ulykken på Scandinavian Star i 1990 ble det ved lov innført bistandsplikt for alle landets brann- og redningstjeneste til å bistå ved branner og andre ulykkessituasjoner til sjøs, jf. «Redningsinnsats til sjøs» (2018). Salten Brann IKS er et av sju brann- og redningsvesen som har denne rollen og den ble etablert i Bodø i 1994/1995. Det er 24 brannkonstabler som er godkjent for å delta i RITS-hendelser. RITS-beredskapen består av innsatsgrupper som skal ha kompetanse og kapasitet til å bistå med slokkeinnsats om bord i skip. Innsatspersonell skal kunne entre havarister via helikopter eller fra et annet fartøy. Salten Brann IKS har avtale med DSB om å ha minimum ett RITS-lag bestående av seks personer på vakt døgnet rundt. RITS-beredskapen er regulert gjennom formelle avtaler med DSB, og derfor er Salten Brann IKS forpliktet til å yte bistand ved branner og andre ulykkessituasjoner i sjøområder innenfor eller utenfor den norske territorialgrensen (JD, 2015). Den nærmeste RITS-beredskapen er Tromsø brann- og redningstjeneste og Ålesund brannvesen KF. Dette innebærer at det er flere hundre kilometer med kystlinje som anses som Salten Brann IKS sitt ansvarsområde.

6.1.12 Restverdiredning

Restverdiredning (RVR) er et samarbeid mellom brann- og redningsvesen og forsikringsnæringen for å redde mest mulig av verdier etter branner, vannlekkasjer og lignende. Tjenesten

¹³ Steigen, Sørfold, Fauske, Saltdal, Beiarn, Gildeskål, Meløy, Bodø, Værøy, Rødøy og Røst. Hamarøy kommune er knyttet til Ofoten IUA.

organiseres gjennom Finansorganisasjonens Hovedorganisasjon som finansierer bil, utstyr og drift. Salten Brann IKS er vertsbrannvesenet for RVR-tjenesten og denne tjenesten er lokalisert på Bodø brannstasjon.

6.1.13 Tau- og høyderedning

Brann- og redningsvesen må kunne benytte teknisk redning ved bruk av tausikring for å komme personer som sitter fast eller er falt ned på utilgjengelige steder i terrenget til unnsetning. I tillegg kan tilsvarende teknikk kunne ta seg inn eller ned i sjakter og lignende der personer sitter fast.

6.2 Kompetanse

Med hele det spekteret av oppgaver som Salten Brann IKS har og alle de hendelsene som kan oppstå, må innsatspersonell ha et bredt repertoar av kunnskap og ferdigheter. Den store bredden i oppgaver krever ansatte med ulike kompetanse.

Når det gjelder skolering må alle brannkonstabler gjennomføre grunnkurs på Norges brannskole (NBSK) i Tjeldsund. I tillegg må utrykningslederne og befal ta tilleggskurs ved NBSK for å gå i funksjonene. Det er viktig at brannmannskapene og utrykningsledere har nødvendig kompetanse og er godt trent. Kartleggingen som Multiconsult har gjort indikerer at kompetansen er ujevn og i noen tilfeller er kompetansen ikke godt nok ivaretatt på brannstasjonene for å håndtere fremtidige oppgaver og utfordringer (Multiconsult 2019b). Innholdet i dagens utdanning er i hovedsak begrenset til brannvesenets primæroppgaver, men brannmannskapene bør kunne håndtere en utvidet og mer sentral rolle i beredskap- og forebyggendearbeid i kommunen. Rollen og kompetansen til innsatspersonell bør derfor være mer omfattende og bredere enn det dagens utdanning gir. En sentralisering og spesialisering av arbeidsoppgavene gjør det lettere å gjennomføre en målrettet kompetanseheving. Et annet alternativ for å øke kompetansen og profesjonalisere rollen som brannkonstabel, er å øke stillingsbrøken til deltidsansatte. I dag har de fleste brannkonstabler en stillingsbrøk på 0,95 prosent. Det vil si at de har 20 timer i året til trening og øvelser. Et gjennomgående inntrykk fra dialogmøtene er at det muligens vil være mer formålstjenlig å redusere antall deltidspersonell og heller øke stillingsandelen på de gjenværende. Dette gjør at deltidspersonell kan øve mer og få opparbeidet (målrettet) kompetanse på fagområdet. Brigadeledere påpeker også at for små stillingsandeler på deltidsmannskaper er en utfordring for å få tilstrekkelig med trening og øvelser, samt kompetansebygging.

Det bør vurderes større kompetansemiljøer, der det må legges opp til at Salten Brann IKS kan løse oppgaver for hele regionen når det gir bedre og mer effektive tjenester (vanndykking og RITS). Salten Brann IKS må fordele oppgaver og ansvar i spesialistmiljøene på en slik måte at Salten Brann IKS samlede kapasitet og kompetanse optimaliseres, og ressursene utnyttes best mulig. Dublering av kompetansemiljø ut over det som er nødvendig for å få til god styring og oppfølging må unngås.

Salten Brann IKS er avhengig av kvalifiserte og motiverte medarbeidere for å kunne yte tjenester med høy kvalitet. Samtidig må det legges til rette for kompetanse for medarbeiderne. Ledere og medarbeidere har et felles ansvar for å sikre arenaer og møteplasser for kompetanseoverføring og dialog og skape kultur der kunnskapsdeling oppmuntres og belønnes.

Hvilke tjenester en innsatstyrke i brann- og redningstjenesten skal ha er regulert i brann- og eksplosjonsvernloven og kommunale risiko- og sårbarhetsanalyser. En vurdering av risiko og sårbarhet i den enkelte kommune skal ligge til grunn for hvilke beredskapstjenester kommunen har behov for å dekke. Tjenestene kan enten ivaretas lokalt i den enkelte kommune, eller de kan være felles for flere kommuner. Flere faktorer påvirker vurderingen av hvordan tjenestebehovet kan organiseres på en best mulig måte. Kravene til innsatstid, oppgavens kompleksitet og kompetansekrav er noen av faktorene som påvirker behovet for hvilke tjenester den enkelte brannstasjon (kommune) skal ha. Ut i fra en helhetsvurdering vil det være hensiktsmessig at heltidsstyrken i Bodø ivaretar de mest komplekse og kompetansekrevene tjenester. Slike tjenester kan være redningsdykking, uhell med farlig gods og togulykker. Mindre komplekse og hyppigere hendelser, slik som for eksempel bygningsbranner og trafikkulykker, må alle kommuner ha en beredskap for å håndtere.

Krav til kompetanse og nødvendig tid og ressurser for å erverve og vedlikeholde kompetansen, kan både være regulert gjennom lov, forskrift og veiledning, samt gjennom skjønnsmessige vurderinger. Utgangspunktet for den grunnleggende kompetansen alle innsatspersonell skal ha er:

- Nettbasert kurs ved Norges brannskole (NBSK)
- Intern fagopplæring i eget brannvesen («opplæringsboka»)
- Grunnkurs ved NBSK for henholdsvis del- og heltidspersonell

For noen tjenester, som røyk- og redningsdykking og håndtering av pågående livstruende vold (PLIVO) foreligger det konkrete krav til sertifisering og regelmessig trening/øving. For andre tjenester som skogbrann og håndtering av ulykker i tunnel er behovet for opplæring og øving basert på en skjønnsmessig vurdering.

6.3 Oppsummering

I dette kapitlet har vi redegjort for hvilke oppgaver og kompetanse innsatspersonell må og bør ha for å håndtere oppgavene på en effektiv og kvalitativ god måte.

Tabell 8: Oversikt over dagens kompetansekrav:

Funksjon	Utdanning
Vakthavende brannsjef (0.9)	Kurs NBSK
Utrykningsleder	Yrkesutdanning for brannkonstabler og beredskapsutdanning trinn I og II (Norges brannskole)
Utrykningsleder deltid	Utdanning konstabel i deltidsbrannvesen og beredskapsutdanning trinn I (Norges brannskole)
Røykdykker	Yrkesutdanning som brannkonstabel og kurs i røykdykking
Brannkonstabel	Grunnkurs for brannkonstabel og 2-års systematisk internopplæring i brannvesen
Brannkonstabel deltid	Grunnkurs for deltidspersonell
Sjåfør mannskapsbil	Førerkort klasse C og utrykningsbevis (kode 160)

Tabell 9: Oversikt over nasjonale, regionale og lokale oppgaver (tjenester)

Nasjonal	Regional	Lokal
RITS	Vanndykking	Brannhendelser
PLIVO	Snøskred	Trafikkulykker
	Kjemikaliedykking	Akutt helsehjelp
	RVR	Naturhendelser (vind, flom o.l.)
	Tau- og høyderedning	Røykdykking
	IUA	Overflateredning

7. Innspill fra eierkommunene

Dette kapittelet er i sin helhet viet til å beskrive og analysere hovedfunnene fra dialogmøtene. I dette kapittelet diskuteres innspillene fra dialogmøtene, rådmannsutvalget, utvidet ledersamling og rapportene fra Multiconsult som er relevante for å belyse problemstillingen.

7.1 Diskusjon

Fremskutt enhet

Som nevnt i kapittel 3 er terskelverdiene 10 minutter og 20 minutter «må krav», mens 30 minutter er «bør krav». Det er viktig å påpeke at «må kravene» kan fravikes hvis det implementeres kompenserende forebyggende tiltak. Eksempler på slike tiltak: utarbeide ROS-analyser og beredskapsplaner, føre tilsyn, institusjoner har egenberedskap, samarbeid med eksterne aktører, sprinkelanlegg, direktekobling til 110-sentralen og fremskutt enhet

I de fleste ulykker er tidsaspektet helt sentralt. For å kunne gjøre en effektiv og livreddende innsats er det avgjørende å komme til skadestedet så tidlig som mulig. En felles forståelse blant norske brannvesen er at «en fremskutt enhet er en enhet som kan komme tidligere frem på skadestedet enn et helt vaktlag med mannskapsbil» (Storesund et.al, 2017). Hovedpoenget er at enheten er mindre enn en vanlig brannbil, og dermed raskere og mer fleksibel i trafikken. Kjøretøyet bemannes med 2-6 mannskaper og er utstyrt med det mest nødvendige utstyret for å håndtere en tidligfase i et bredt utvalg ulykkeshendelser som blant annet er definert i «Brann ROS-2020». Hvordan brann- og redningsvesen velger å organisere innsatsen med fremskutt enhet kan variere ut ifra risikobildet og hvilken vaktordning (kasernert vakt, dreierende vakt og uten vakt) brannstasjonen har.

Tilbakemelding fra dialogmøtene er at eierkommunene synes det er interessant at Salten Brann IKS ser på muligheten til å bruke fremskutt enhet som førsteinnsats inntil en støttestyrke kommer til hendelsen. En fremskutt enhet er en lett enhet som rykker ut i tillegg til en hovedstyrke, men grunnet sin plassering og mobilitet vil være den første til ulykkesstedet. Den fremskutte enhetens formål er å begrense konsekvenser av ulykker ved å ankomme ulykkesstedet på et tidligere tidspunkt enn hva eksempelvis en mannskapsbil. Tidligere ankomst gjør at brannvesen kan iverksette redningsarbeidet tidligere. Ved utrykning med fremskutt enhet er det normalt at støttestyrke også rykker ut (Hveem et.al, 2018).

Nøkkelen til å lykkes er at innsatsen utføres med bakgrunn i en grundig risikovurdering. Det er på forhånd bestemt hvilke oppgaver den fremskutte enheten skal utføre i ulike ulykkesituasjoner. Situasjonsbestemt innsats står sentralt, der den fremskutte enheten enten håndterer en begrenset hendelse selv, eller klargjør for en større innsats sammen med støttemannskaper. Det er også viktig at mannskapene på en fremskutt enhet har god kompetanse.

Fagbladet Brannmannen har publisert flere artikler (2009, 2012, 2014 og 2017) om fremskutte enheter, og det generelle inntrykket er at samtlige brann- og redningsvesen som har fremskutte

Rapport

enheter er positive til dens formål. Sveio brannvesen trekker fram muligheten for raskere innsats og at bilen kun krever førerkort for klasse B. Utrykningsleder i Østfold brann trekker fram fordelene med fremskutt enhet med at han kommer raskere fram og kan gi støttestyrken en OBBO før de ankommer skadestedet, samt at de kan klargjøre for innsats og gjennomføre tiltak før støttestyrken kommer. Gaular brann- og redningsvesen (Vestlandet) har fremskutt enhet knyttet til trafikkulykker og hevder de oppnår stor gevinst både i forhold til livreddende innsats og skadebegrensning.

Det å benytte fremskutt enhet er et tiltak for å redusere innsatstiden i kommuner med spredte avstander og er derfor potensielt en god måte å øke brannvesenets evne til å respondere ulykker i tide. Det er sannsynlig at fremskutte enheter har potensial å redusere innsatstiden i desentraliserte strøk.

Avhengig av ulykken, er det sannsynlig at en fremskutt enhet kan påvirke alle de fire komponentene i brannvesenets innsats:

- Forspenningstid: Forspenningstiden kan reduseres ved bruk av fremskutt enhet i de tilfellene der mannskapsbil tidligere ville blitt brukt
- Kjøretid: Kjøretid kan påvirkes både gjennom muligheten for å tilbakelegge en gitt distanse raskere og strategisk plassering av den fremskutte enheten
- Riggetid: Riggetid for hovedstyrken kan reduseres ved at den tidligere ankomne fremskutte enheten har forberedt redningsarbeidet på ulykkesstedet
- Redningsarbeid: Konsekvent raskere innsatstid kan muliggjøre endrede rutiner for redningsarbeid, og vil derfor kunne påvirke redningsarbeidet brannvesenet utfører

Som nevnt er formålet med fremskutt enhet å redusere konsekvensene av ulykker. Det mest interessante effektmålet, sett fra et samfunnsperspektiv, er derfor effekten de fremskutte enhetene har på utfallet av ulykker i form av redusert tap av helse, liv og materiell.

Hendelsene som Salten Brann IKS kan benytte fremskutt enhet i førsteinnsats er:

- Førstehjelp og assistanse til helse
- Trafikkhendelser
- Bilbranner og andre mindre branner
- Utvendig slukking/brannbegrensning
- Forberede normalutlegg på større hendelser

Utstyr som Salten Brann IKS definerer som viktig å ha på en fremskutt enhet:

- Førstehjelpsutstyr (hjertestarter og oksygen)
- Sløkkeutstyr med kapasitet på 2-5 min, skjærsløkke og CAFS
- Pulverapparat
- Slangemateriell (arbeidsslanger, grenrør, stender, kumkobling, spett og strålerør)
- Frigjøringsverktøy for trafikkulykker

Rapport

- Overtrykksvifte
- Røykdykkersett og/eller ånderettsutstyr
- Lyskastere/arbeidslamper
- Utstyr for å sikre skadested (varseltrekant, markeringslys, sperrebånd etc.)
- Kart
- IR-kamera

I 2018 ble det gjennomført en spørreundersøkelse i 20 brann- og redningsvesen i landet som hadde innført fremskutt enhet (Hveem et.al, 2018). Analysen av effektene av den fremskutte enheten peker i tydelig retning av at den har en positiv effekt i de brannvesen som har tatt den i bruk. Spørreundersøkelsen viser at 80 prosent av de spurte mener responstiden har gått ned som en følge av bruk av fremskutt enhet og halvparten mener redningsarbeidet og sikkerheten for menneskene har blitt bedre. Videre sier 94 prosent av de spurte at fremskutt enhet bidrar til redusert responstid som igjen reduserer materielle skadeomfang og redusert personskader. Samlet viser analysen god effekt og særlig er responstiden påvirket, noe som igjen påvirker utfallet.

Det å ta i bruk fremskutt enhet versus mannskapsbil kan også bidra til å endre vaktordningen. Dette innebærer at det er mulig å redusere antall innsatspersonell med å ha færre mannskaper på vakt. Dette kan for eksempel være der brannstasjoner har store utfordringer til å opprettholde beredskapen i tråd med normale retningslinjer, som bygger på en førsteinnsats på minimum 4 personer og at 12-14 innsatspersonell er i arbeid på skadestedet 10-15 minutter etter førsteinnsats er igangsatt. En fremskutt enhet har primært 2-6 personer som rykker ut i førsteinnsatsen og som begynner oppgavehåndteringen til støttestyrken kommer.

E6 er den lengste veistrekningen i Salten med totallengde på 245 kilometer og 23,4 kilometer vei er i tunneler. Det er totalt 23 tunneler på E6; 16 i Sørfold, 2 i Hamarøy, 1 i Fauske og 4 i Rognan kommune. Det er viktig å påpeke at enkelte av tunnelene ikke oppfyller dagens krav til tunnelsikkerhetsforskriften. Potensialet for trafikkulykker i Saltdal, Fauske, Sørfold og Hamarøy er stor. Trafikkulykker med fastklemt personer krever rask utrykning, egnet frigjøringsutstyr (redningsutstyr), spesialkompetanse og kunnskap om livreddende innsats. Salten Brann IKS er ofte første beredskapsressurs på ulykkesstedet og får derfor en sentral rolle i tidlig livreddende innsats. Den viktigste egenskapen til en fremskutt enhet, sammenlignet med en tradisjonell brannbil, er at den er hurtigere ute på skadestedet. Erfaringer fra Danmark er at den fremskutte enheten er framme på skadestedet 60-90 sekunder før brannbiler i sentrale strøk, og opp til fem minutter i distriktet (Simonsen et.al, 2001).

Sjåførkompetanse er en sentral del av Salten Brann IKS sin beredskap. Mange av brannbilene til Salten Brann IKS har en totalvekt på over 7,5 tonn og krever derfor førerkort klasse C. På brannstasjonene som ikke har sjåfør i vaktordning, kan man derfor risikere at det ikke møter opp mannskap i hendelser som har førerkort klasse C. For å garantere at det kommer minst en sjåfør i forbindelse med utrykning, kan det være tre alternativer:

Rapport

1. Det ene alternativet er å opprettholde ordningen med sjåfører på dreierende vakt.
2. Det andre alternativet er å sikre at tilstrekkelig av mannskapene har førerkort klasse C. Et økonomisk estimat er at det koster ca. 90 000 kroner å ta førerkort klasse C (kostnader for førerkortet og tapt arbeidstid hos primær arbeidsgiver). Videre koster det ca. 490 000 kroner per år å ha en sjåfør i vaktordning kontra 20 000 kroner å ha en sjåfør som ikke er i en vaktordning.
3. Det tredje alternativet er å implementere fremskutte enheter (førerkort klasse B eller C1)

En utfordring med å ha mange sjåfører er at sjåførene får lite praktisk trening i å kjøre tung bil. Videre er det en utfordring å vedlikeholde den formelle kompetansen og det er en kostbar vaktordning. Det kan være hensiktsmessig og et rimeligere alternativ å implementere fremskutt enhet der det er naturlig. I et lengre tidsperspektiv vil dette lønne seg økonomisk for Salten Brann IKS.

Det kan også trekkes fram at mange i et vaktlag ikke har førerkort klasse C (stor mannskapsbil) og utgiftene til førerkort klasse C er ganske høye. Da er en fremskutt enhet mer anvendbar siden den krever førerkortklasse B eller klasse C1¹⁴. Hvilken førerkortklasse som kreves er avhengig av totalvekten (størrelsen) på kjøretøyet. Hvilket kjøretøy som velges må vurderes ut ifra hvilke oppgaver den fremskutte enheten skal utføre. Et annet argument som er viktig å trekke fram er at førerkortklasse B og klasse C1 innebærer større fleksibilitet, ettersom man ikke er avhengig av at sjåfører med førerkort klasse C må komme. Dette øker også indirekte beredskapen. Det har vært tilfeller der mannskaper har møtt opp på brannstasjonen i hendelser uten at en sjåfør med klasse C har møtt opp, og på enkelte brannstasjoner er det usikkert om man klarer å mobilisere sjåfører med førerkort klasse C på dagtid. Mange brann- og redningsvesen mener at en fremskutt enhet passer godt på stasjoner der få mannskaper har førerkort klasse C (Brannmannen, 2014, 2016). Det er viktig å påpeke at mannskaper må ha godkjent 160-kode (kompetansebevis utrykningskjøretøy) for å kjøre utrykning med blålys, og dette gjelder også fremskutt enhet.

Brann- og redningsvesen trekker også fram at den fremskutte enheten har andre positive virkninger, særlig på effektiviteten i brann- og redningsvesenet ressursbruk. Spesielt trekkes det fram at i stedet for å slå «full alarm» og rykke ut med mannskapsbil på automatiske brannalarmer (ABA), trafikkuhell (ikke ulykke), mindre naturhendelser, bistand politi og ulike typer hel-seoppdrag, er det mer effektivt å rykke ut med en fremskutt enhet.

Det er også noen ulemper ved konseptet fremskutt enhet. Kommer kun to brannkonstabler alene fram til en husbrann eller alvorlig trafikkulykke med minimum med utstyr, vil det mentale arbeidspresset på de to brannkonstablene være høy. Flere brann- og redningsvesen fremhever at

¹⁴ Denne klassen gir rett til å føre motorvogn med tillatt totalvekt mellom 3501-7500 kg og som er godkjent for transport av høyst 8 passasjerer i tillegg til fører.

fremskutt enhet er et hjelpemiddel for den allerede eksisterende beredskapen og ikke en erstatning (Brannmannen, 2014). Det er viktig å ha en støttestyrke som skal bistå førsteinnsatsen som fremskutt enhet gjør.

Vaktordning

Et annet moment som er viktig å trekke fram er at vaktkostnadene for den enkelte kommune utgjør en stor prosentandel av totale kostnader for den kommunale brannordningen. Det ble i dialogmøtene diskutert hvorvidt dagens vaktordning er nødvendig sett ut i fra et samfunnssikkerhets- og beredskapsperspektiv opp mot innsatstid, dekningsgrad og utkalling av ressurser. Tilbakemeldingene fra eierkommunene var at Salten Brann IKS må undersøke nærmere behovet for dagens vaktordninger.

Forebyggende arbeid og demografisk utvikling

I dialogmøtene kom det fram at kommunene ønsker at forebyggende avdeling og beredskapsavdelingen i større grad utnytter hverandres ressurser og kompetanse. Et godt samarbeid mellom forebyggende avdeling og beredskapsavdelingen anses som viktig for å kunne jobbe helhetlig mot forebygging og håndtering av hendelser, samt økt samarbeid mellom avdelingene vil kunne øke effektiviteten for både forebyggende arbeidet og hendelseshåndteringen (Winge, 2018). Et forsterket samarbeid mellom de to avdelingene vil medføre større innsyn i hverandres informasjonsbehov. Økt informasjonsutveksling mellom de to avdelingene vil bidra til at det skapes et felles risikobilde for de to avdelingene som jevnlig oppdateres, eksempelvis etter tilsyn eller hendelser, og det å bruke BRIS på en effektiv måte. BRIS anses til å være et nyttig verktøy for å øke informasjonsutvekslingen mellom forebyggende- og beredskapsavdelingen.

Tilbakemeldingen fra dialogmøtene med eierkommunene var at Salten Brann IKS må se nærmere på problemstillingen om hvordan ressursene mellom disse to avdelingene kan utnyttes bedre. Formålet med et sterkt samarbeid mellom avdelingene er å skape et felles risikobilde for avdelingene som jevnlig oppdateres, eksempelvis etter tilsyn eller håndtering av reelle hendelser. Økt felles forståelse og prioriteringer mellom avdelingene bidrar til å kunne skape en felles forståelse av Salten Brann IKS sin helhetlige rolle i samfunnet. For å oppnå dette kreves det at alle ansatte jobber ut ifra et sett felles verdier og jobber opp mot samme visjoner og mål, fordi hvis de har ulike verdier, mål og visjoner kan det oppstå to sub-kulturer. Oppstår det to sub-kulturer vil det bli utfordrende for avdelingene å dra i samme retning for å nå fastsatte felles overordnede strategiske og tekniske målsetninger (Multiconsult, 2019a).

Som tidligere nevnt ønsket samtlige av eierkommunene at kommunene og Salten Brann IKS må ha økt fokus på samarbeid om forebyggende arbeid. Dette påvirker også hvordan Salten Brann IKS skal organisere og dimensjonere beredskapen. Det vil være viktig å finne en god balanse mellom det forebyggende arbeidet og det risikoreduserende arbeidet. Dette med hensyn til effektiv risikoredusering, samt hensiktsmessig bruk av ressurser. Dette innebærer at en overdriven fokus på etablering av beredskap medfører svekkelse i det forebyggende arbeidet. I dialogmøtene med eierkommunene fikk vi tydelig tilbakemelding på at Salten Brann IKS må investere mer i det forebyggende arbeidet enn i dag. Som en deltaker sa: «Den beste beredskapen

er å gjøre et godt forebyggende arbeid». De ønsker at Salten Brann IKS i dialog med eierkommunene har fokus på det forebyggende arbeidet. Tilbakemelding fra dialogmøtene er at det er en utfordring å finne en god balanse mellom det proaktive forebyggende arbeidet og det reaktive beredskapsarbeidet.

Salten Brann IKS har til en viss grad mulighet å påvirke sannsynligheten for at hendelser skjer. Noen av de viktigste tiltakene er blant annet tilsyn av særskilte brannobjekter og boliger, samt ulike former for samarbeidsmøter med andre organisasjoner som blant annet Statens vegvesen, Bane NOR, Torghatten og Norges bondelag. Erfaringer viser at informasjon og kommunikasjon med ulike instanser, virksomheter, organisasjoner og personer er veldig viktig i forebygging av brann (Winge, 2018). Det å starte tidlig med ulike informasjonskampanjer er viktig og i dag gjennomfører Salten Brann IKS blant annet holdningsskapende informasjon på skolen, arrangerer julekalender på skolen, tar imot besøk av barnehager og skoler på brannstasjonene og har åpen brannstasjon en gang i året der publikum kan besøke brannstasjonen. Andre tiltak er den årlige nasjonale kampanjen «Aksjon boligbrann», påskekampanjen, studentkampanjen, brannvernuker og røykvarslernes dag. Det å øke bevisstheten om brannsikkerhet blant innbyggerne og være synlig i samfunnet er av stor preventiv betydning.

Et annet moment som kan trekkes fram, er at det er knyttet stor usikkerhet til hvilken type arbeid som vil medføre størst risikoreduserende effekt. Noen forebyggende tiltak som ble trukket fram av majoriteten av eierkommunene er å bruke hjemmehjelpen i det forebyggende arbeidet. De kan blant annet sjekke røykvarsleren, vedovn og panelovner. Videre var samtlige av kommunene positive til «Trygg hjemme» prosjektet og at de måtte implementere det omgående.

Et utvalg av tiltak som ble lansert i workshopene:

- Målrettede tiltak mot risikogrupper
- Bruk hjemmehjelp i det forebyggende arbeidet
- Automatisk brannanlegg
- Automatisk slokkeanlegg
- Passiv brannbeskyttelse (overflatebehandling, kledning, gipsplater o.l.)
- Direktekobling av §13 bygg til 110-sentralen

En viktig faktor å ta hensyn til når Salten Brann IKS skal organisere fremtidig beredskap, er å vurdere den demografiske utviklingen. Som tidligere nevnt utgjør eldre hjemmeboende innbyggere en større brannrisiko enn den generelle befolkningen. Frem mot 2040 vil Salten oppleve en 50% vekst av innbyggere i aldersgruppen over 64 år. Denne aldersgruppen er trukket frem ettersom det er en sterk korrelasjon mellom økende alder og risikoen for at personen er involvert i eksempelvis brannhendelse eller trafikkulykke. Den kommende eldrebølgen vil skjerpe kravene til Salten Brann IKS sitt brannforebyggende arbeid og etablering av nødvendig beredskap. Det jobbes i dag målrettet mot risikoutsatte grupper og dette arbeidet blir viktig i fremtiden da antall personer som defineres som risikoutsatt vil øke jevnt fremover. Inntrykket fra dialogmøtene er at kommunene har fokus på den demografiske utviklingen og de utfordringene dette medfører.

Samordne planverk

En tilbakemelding fra eierkommunene er at kommunene og Salten Brann IKS må ha et tettere samarbeid når det gjelder utarbeidelse av planverk som blant annet ROS-analyser og beredskapsplaner. Et forslag er at alle kommuner og Salten Brann IKS reviderer og oppdaterer ROS-analysen samtidig hvert 4. år. Det å samarbeide om felles planverk er med på å skape en felles forståelse for risikoområder, forebyggende arbeid og beredskapsarbeid.

Spesialisering, større lokasjoner og oppgavehåndtering

En gjennomgående observasjon fra dialogmøtene er at eierkommunene ønsker at Salten Brann IKS undersøker om det er mulig å endre dagens brannstasjonsstruktur, vaktordning og spesialisere arbeidsoppgavene. I de siste årene har vi sett at brannvesenet i Norge har beveget seg fra å være det tradisjonelle brannvesenet til å bli et brann- og redningsvesen. Vi observerer at i de siste årene har Salten Brann IKS sin oppdragsportefølje vokst, og omfatter i dag mange flere hendelsestyper enn konvensjonelle brannhendelser. Når man forventer en større variasjon av hendelser vil det naturligvis medføre at kompetansekravene til brannkonstablene blir høyere. Det stilles da spørsmål ved om det er rimelig å forvente at alle brannkonstablene, inkludert deltidskonstabler, skal kunne håndtere hendelser som inkluderer helsebistand, røykdykking, trafikkulykker, tunnelbranner, skogbrann, snøskred, vanndykking, tungbilberging etc.

Et alternativ kan være at personell med spesialkompetanse for å løse en spesifikk type hendelse sentraliseres ved en eller flere brannstasjoner. Dette vil generelt øke utrykningstiden til disse type hendelser, men vil redusere krav til kompetanse og øvelser for deltidsansatte. Videre vil dette også redusere kostnadene til kjøretøy, materiell og utstyr. En slik løsning har vi allerede implementert i Salten Brann IKS, der personell med kompetanse innen kjemikaliedykking, redningsdykking, snøskred og RITS er sentralisert ved Bodø brannstasjon.

I kapittel 3 skisserte vi de lovpålagte og ikke-lovpålagte arbeidsoppgavene som Salten Brann IKS skal håndtere. En tilbakemelding vi fikk fra eierkommunene er at Salten Brann IKS ikke skal påta seg flere statlige oppgaver hvis det ikke følger med finansiering. Dette er primært oppdrag som er relatert til helse og politi. Tendensen de siste årene er at ambulanse og politi blir mer og mer sentralisert og dermed distansert fra distriktene. Eierkommunene påpeker at Salten Brann IKS ikke skal håndtere arbeidsoppgaver som egentlig helse eller politi skal håndtere, men som de ikke gjør på grunn av manglende tilstedeværelse.

Som nevnt i kapittel 6 utfører Salten Brann IKS noen tjenester som ikke er lovpålagt utenfor sitt ansvarsområde, og dermed følger det ikke med ekstra finansiering fra staten. De tre oppdragstypene redningsdykkertjenesten, snøskred og RITS er tjenester som det ikke er avklart med tanke på hvordan slike oppdrag skal finansieres. Riktignok får Salten Brann IKS en årlig sum fra staten for å ha RITS-tjenesten. Når det gjelder snøskred er det riktignok mange frivillige organisasjoner som har god kompetanse og gjør en formidabel jobb i forbindelse med snøskred. Fordelen med Salten Brann IKS er at de drar sammen med 330-skvadronen til ulykkesstedet og skal gjøre førsteinnsats til lokale redningsaktører som blant annet Røde Kors og Norske Redningshunder kommer til hendelsesstedet.

Legger vi til grunn at flere av eierkommunene har definert drukningsulykker (drukning i sjø, vann og elver) som risikoområder, samt at vi forventer at antall drukningsulykker øker i framtiden (Salten Brann IKS, 2019), kan det være fornuftig å opprettholde denne tjenesten. Den nærmeste vanndykkertjenesten er i Tromsø og innsattstiden vil være relativ lang. Tromsø har heller ikke 330-skvadronen som vanndykkertjenesten i Bodø kan benytte seg av.

Et annet argument er at staten har ytret et ønske om at Salten Brann IKS som er et av landets største brann- og redningsvesen tar et ansvar når det gjelder å påta seg ulike tjenester. Riktignok innebærer det økonomiske besparelser for Salten Brann IKS å avskaffer disse tjenestene, men Salten Brann IKS anbefaler heller å vurdere hvilken finansieringsmodell som kan innføres for å dekke kostnadene ved hendelsene. Tilbakemelding fra dialogmøtene er at dette må undersøkes nærmere.

Tilbakemelding fra eierkommunene er at Salten Brann IKS er en sentral samfunnsinstitusjon som har stor betydning for befolkningens trygghetsfølelse og høy tilstedeværelse er et viktig signal til lokalbefolkningen. Dette henger trolig sammen med at det i enkelte kommuner har politi og helse blitt mer fraværende i de siste årene. Salten Brann IKS har en sterk posisjon i lokalmiljøet og eierkommunene påpeker at det er viktig å beholde dette fremover og ikke rive det ned det som er bygd opp over flere år. Den høye tilstedeværelsen trekkes frem som positivt fra eierkommunene fordi Salten Brann IKS ofte er først på skadestedet og ofte må ivareta skadeledelse ut over eget ansvarsområde.

Eksterne ressurser

Eierkommunene ga uttrykk for at det må være mulig å bruke eksterne ressurser på en annen måte enn det gjøres i dag. Slike ressurser som ble trukket fram var båter som oppdrettsnæringen bruker, utstyr som landbruksnæringen har og industrivern. Ut i fra kartleggingen er det mye som tyder på at det er svært ulikt samarbeidsmønster mellom industrivern og Salten Brann IKS, og det er i liten grad et formalisert samarbeid i form av avtaler, ROS-analyser og beredskapsplaner. Det er viktig at Salten Brann IKS har et godt samarbeid og oversikt over industrivern, siden Salten Brann IKS kan med hjemmel i lov rekvirere utstyr og personell fra industrivern ved behov (Forskrift om industrivern §13). Et resultat av et tettere samarbeid mellom industrivern og Salten Brann IKS er at ressursene blir bedre utnyttet og at kostnadene blir flyttet over på bedriften.

Det at Salten Brann IKS søker samarbeid med andre beredskaps- og samfunnsaktører er både ønskelig og viktig da dette reduserer Salten Brann IKS behov for spesialisert utstyr og mannskap ved større hendelser, samt det styrker Saltenregionens samlede beredskap. Viktigheten for å ha et tverrsektorielt samfunnssikkerhetsarbeid og etterleve samvirkeprinsippet beskrives godt i Stortingsmeldingen «Risiko i et trygt samfunn-samfunnssikkerhet» (Stortingsmelding nr. 10 (2016-2017)).

Økonomistyring-Salten Brann IKS

I 2019 og 2020 fikk Salten Brann IKS krav fra eierkommunene om nedtrekk av driftskostnadene på 5 prosent. For 2020 var ikke det økonomiske nedtrekket kommunisert på forhånd, noe som medførte en viss grad av uforutsigbarhet og utfordringer vedrørende kostnadsreducerende tiltak som Salten Brann IKS må iverksette. I denne forbindelse ønsker Salten Brann IKS å diskutere med den enkelte kommune hvilket ambisjonsnivå og behov den enkelte kommune fremover har til brann- og redningsvesenet lokalt og sett i en helhetlig sammenheng. Videre hvilke eventuelle konsekvenser fremtidig nedtrekk og krav om kostnadsreduksjoner vil få for Salten Brann IKS.

I dialogmøtene understreket kommunene generelt at kostnader og tjenestenivå i Salten Brann IKS må følge kommunens økonomiske rammer. Det forventes at Salten Brann IKS driver effektivt og økonomisk bærekraftig når det gjelder blant annet organisering, prosjekter, oppgavehåndtering, ledelse og administrasjon.

Flere av eierkommunene uttalte i dialogmøtene at det er en kontinuerlig utfordring med stadig synkende antall innbyggere og en aldrende befolkning kombinert med reduserte statlige rammeoverføringer. Kommunale kostnader og tjenester er dermed under stort press, og derfor ønsker kommunene økt kunnskap om hvilke konsekvenser eventuelle reduksjoner av dagens struktur (brannstasjoner, personell og materiell) får for Salten Brann IKS. Dette gjelder blant annet hvilke muligheter som fremkommer ved å se på samarbeid ut over kommunegrensene, noe som flere av kommunene ønsket å få belyst. Samtidig påpekte enkelte kommuner at dette ikke må gå på bekostning av lokal beredskap, samt at ressurser, kapasitet og kompetanse må reflektere ulike nivå og minimumsbehov.

Vaktkostnadene utgjør en stor del av totale kommunale kostnader for brannordningen. Det ble i dialogmøtene diskutert hvorvidt dagens vaktordning er nødvendig sett ut i fra et samfunnssikkerhets- og beredskapsperspektiv opp mot innsatstid og antall personer. Et gjennomgående inntrykk er at eierkommunene ønsket å få belyst om det er mulig og hva blir konsekvensene hvis man endrer vaktordningene. Dette gjelder også vaktordningen «vakthavende brannsjef», der man ønsker å få belyst og definert hvilke hendelser de skal rykke ut på. Salten Brann IKS må avdekke årsakssammenhenger for hvorfor de har et overforbruk.

Salten Brann IKS – organisasjonsformen IKS

Dimensjoneringsforskriften skisserer ulike former for samarbeid med ulike dokumentasjonskrav: «Samarbeidsformen kan være alt fra felles interkommunale selskaper til løse koplinger kjennetegnet ved mellommenneskelig kontakt og utveksling av informasjon om hverandres ressurser» (DSB, 2002). Brannstudien (DSB, 2013) anbefaler kommunene å søke å opprette så mange heltidsstillinger eller store stillingsandeler som mulig, enten i eget brannvesen, samarbeid med andre kommuner eller gjennom samarbeid i en brannregion. Saltenkommunene (og Værøy) valgte i 2006 å etablere Salten Brann IKS.

En gjennomgående observasjon fra dialogmøtene er at eierkommunene er fornøyd med arbeidet som Salten Brann IKS gjør og at de helt klart ser fordeler med å være organisert i et IKS. Kommunene er også tydelige på at de ønsker å bygge videre på og videreutvikle denne organisasjonsformen (IKS), samt ingen av kommuner ga signaler om at de ønsker å trekke seg fra samarbeidet, men tvert imot ga de uttrykk for å styrke samarbeidet. Videre mener mange kommuner at Salten Brann oppfattes som svært dyktige og mange kommuner trekker fram at det er viktig at man framover ikke river ned det som er bygd opp over flere års innsats.

Mange av kommunene som vi har snakket med ser for seg at framtidige beredskapshendelser kommer til å bli flere, mer komplekse og til dels langvarige oppgaver. Dette vil kreve spesialisering av utstyr, materiell og personell. Da mener mange kommuner at dagens organisering (IKS) er den modellen som vil kunne bidra til å løse slike utfordringer på en god måte. I forlengelse av dette er det et inntrykk fra dialogmøtene at kommunene ser en av fordelene med et IKS, er at man kan investere i materiell og utstyr som kommunene ikke kunne ha gjort alene. Allikevel trekker flere kommuner fram spørsmålet; Er det mulig å få større synergieffekter ut av å være et IKS? En rådmann peker på at Salten Brann IKS ikke får effekten ut av stordriftsfordelene og uttaler: *«Salten Brann er en fabelaktig konstruksjon, men vi ser ikke stordriftsfordelene. Dette burde alle kommunene ha fokus på»*.

En generell tilbakemelding fra kommunene er at de ønsker å få vurdert og se på hvilke muligheter som framkommer ved å se på samarbeid blant annet mellom brannstasjonene ut over kommunegrensene. Med andre ord; se på Salten Brann som en enhet når det gjelder organisering og dimensjonering.

Alle kommunene ga uttrykk for at Salten Brann er en sentral samfunnsinstitusjon som har stor betydning for befolkningens trygghetsfølelse. Publikum, nærings- og samfunnsliv har tiltro og forventninger til at brannvesenet er til stede ved akutte hendelser.

De fleste kommunene vi pratet med mener at Salten Brann må vurdere lokale behov for beredskap og kapasitet ut i fra geografi, demografi og spesielle kommunale særtrekk, samt Salten Brann må ha løpende risikovurdering på samfunnsutviklingen og mulige konsekvenser dette medfører i tjenester, ressursbehov, kompetanse, materiell og utstyr. Videre er det noen kommuner som gir uttrykk for at det kan være en utfordring at kommunene har ulike tilnærminger til beredskap ut i fra kommunens ståsted.

Eierkommunene ga uttrykk for å se på Salten Brann som en helhet. Det er stort sprang mellom kommunene med hensyn til størrelse, befolkning, bosetningsmønster, næringsliv og industri. Det er dermed stor variasjon i ulike hendelser og scenario som kan inntreffe i kommunene, og derigjennom både fellestrekk og ulikheter i hvilke behov kommunene har til sitt brann- og redningsvesen.

Rapport

Samtlige av eierkommunene uttalte at de synes det hadde vært en lærerik og innholdsrik dag (dialogmøte) og de hadde fått økt kunnskap, innsikt og forståelse om organisasjonen Salten Brann. «Dette burde Salten Brann gjøre oftere» var et utsagn som gikk igjen i dialogmøtene. Ut i fra responsen på dialogmøtene, er at informasjonen fra Salten Brann til kommunene bør bli bedre. Det å ha fokus på å ha god dialog med kommunene og komme ut til kommunene for å informere om Salten Brann, er av flere kommuner trukket fram som en viktig faktor for et godt samarbeid.

Flere av kommunene peker på den økonomiske situasjonen som er i kommunen, og uttaler at dette er en stor utfordring. Flere ordførere og rådmenn uttalte at de må prioritere innen mange områder som blant annet skole-, helse og sosialetaten, og det er naturlig at brann- og rednings-tjenesten også blir vurdert. Et generelt inntrykk fra dialogmøtene er at kommunene ønsker å opprettholde dagens beredskap, men kommunene ønsker ikke å finansiere for andre kommuner. Som en deltaker uttalte og gir et representativt bilde: «Vi ønsker fortsatt å bidra til Salten Brann, men ikke å dekke opp for andre kommuner».

8. Kommunale brannordninger i Salten Brann IKS

8.1 Innledning

Dette kapittelet er i sin helhet viet til kommunale brannordninger.

8.2 Overordnet vakt og operativ ledelse i Salten Brann IKS

Overordnet vakt er et felles operativt nivå i organisasjonen (DIM, 2002).

Brannsjefen og avdelingsledelse

Brannsjefens fullmakter følger av brann- og eksplosjonsvernlovens §12 og kommunens delegeringsvedtak. Brannsjefen skal også ha en stedfortreder (DIM §2-5).

- I kommuner eller brannvernregioner med mer enn 20 000 innbyggere skal brannvesenet ledes av en kvalifisert person i hel stilling
- Brannvesenet skal organiseres med en forebyggende avdeling og en beredskapsavdeling. I kommuner eller i brannvernregioner med mer enn 20 000 innbyggere skal hver avdeling ledes av en person i hel stilling

Salten Brann IKS skal ledes av brannsjef og avdelingsledere i heltidsstillinger. Både brannsjef og avdelingsledere skal inneha kompetanse iht. §§7-8, 7-9 og 7-11. Funksjonen som brannsjefens stedfortreder skal være forutbestemt og utpekt.

Overordnet vakt

Overordnet ledelse av brannvesenet under innsats ivaretas av brannsjefen eller overordnet vakt (DIM §4-10). Der overordnet vakt ikke er etablert, jf. §5-6, og brannsjefen eller dennes stedfortreder ikke er tilgjengelig, ivaretas brannsjefens myndighet av utrykningsleder.

Brannsjefen, eller den som fører kommandoen på dennes vegne, kan anmode om bistand så snart en brann eller ulykke truer med å få slikt omfang at den etablerte beredskap ikke strekker til.

Brannsjefen eller den som fører kommandoen på dennes vegne skal sikre tilfredsstillende registrering og dokumentasjon av enhver innsats.

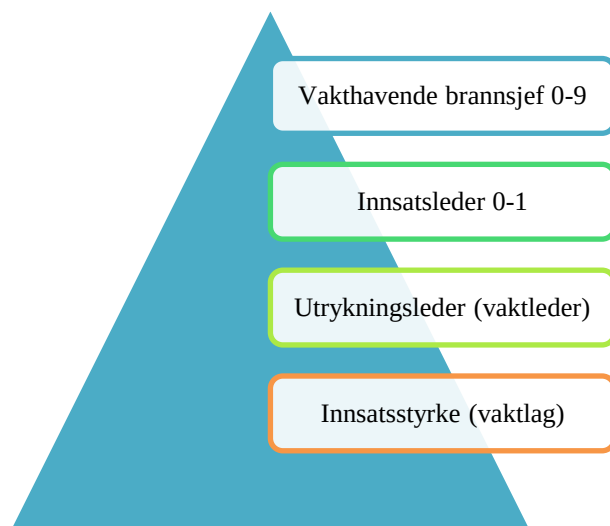
I kommuner eller brannvernregioner med tettsteder med mer enn 2000 innbyggere skal det være dreierende overordnet vakt (DIM §5-6). Brannsjefen og stedfortreder skal inngå i vaktordningen. Overordnet vakt skal kunne lede samtidig innsats på flere skadesteder. Flere kommuner kan ha felles overordnet vakt. I tillegg til dreierende overordnet vakt har selskapet brigadeleder i døgnkasernert beredskap for å ivareta nødvendig taktisk innsatsledelse.

Overordnet vakt rulleres mellom ledere og nøkkelpersonell med nødvendig erfaring og kompetanse jf. dimensjoneringsforskriften §7-10. Den overordnede vakten skal ha nødvendige operative og brannforebyggende fullmakter for optimal ledelse av enhver brann- og redningssituasjon. Brann- og redningssjef kan inngå som en del av den overordnede vakten, men skal uavhengig av vaktordning tilkalles ved enhver brann- og redningssituasjon som krever ELS-stab og overordnet strategisk ledelse. I brannsjefens fravær, eller situasjoner der brannsjefen ikke er tilgjengelig, skal brannsjefens stedfortreder tilkalles.

Organisering av operativ ledelse

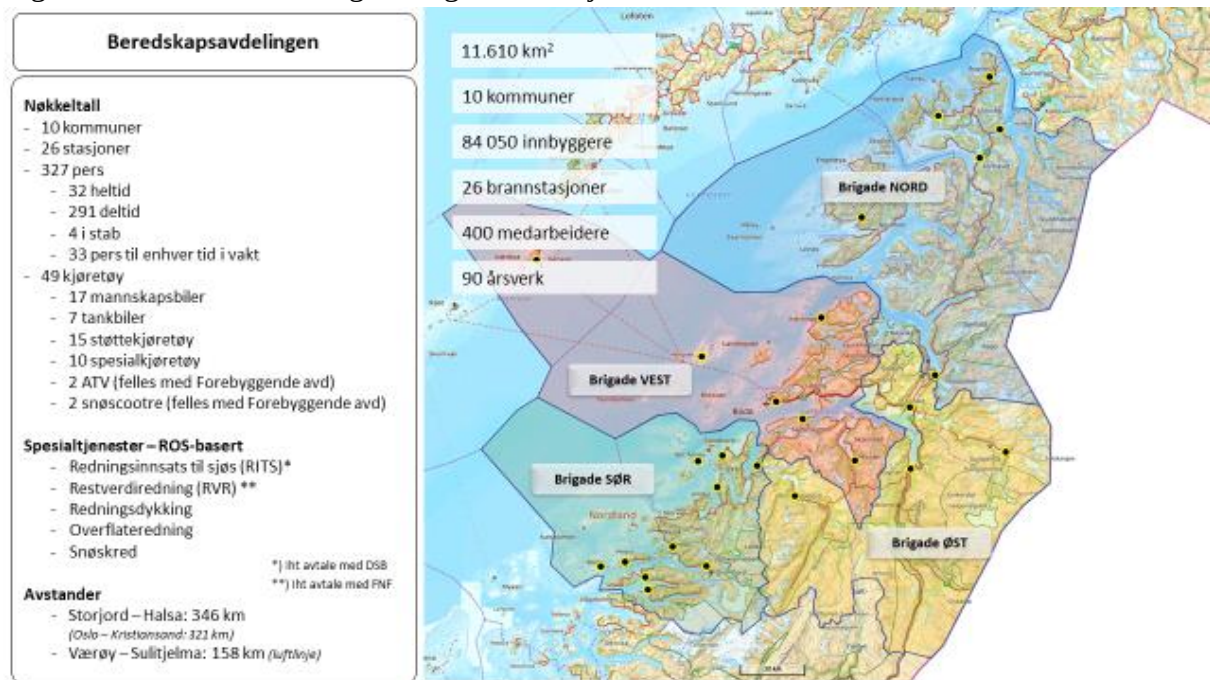
Overordnet operativ ledelse ivaretas av funksjonen vakthavende brannsjef (B-09). Innsatsleder (B-01) er nivået under overordnet vakt og har overordnet ansvar for brannvesenets innsats og beslutter målsetting og tildeling av ressurser til brannvesenet innenfor hele innsatsområdet til Salten Brann IKS. Nivåene utrykningsleder og innsatspersonell er knyttet opp til den enkelte kommune.

Figur 9: Viser organiseringen i operativ tjeneste.

Beredskapsavdelingen er delt inn i fire brigader og ledes av hver sin brigadeleder. Brigadeleder skal blant annet følge opp innsatspersonell, arrangere kurs og øvelser, samt ha dialog med den enkelte kommune. Brigadelederne er en ressurs for hele selskapet og utgifter som lønn etc. dekkes over felleskostnadene, det vil si at alle kommuner betaler for brigadelederne. Brigadelederne er også operative ledere som rykker ut på hendelser. Hver brigadeleder har en seksjonsleder (nestleder) som bistår brigadeleder i det administrative og operative arbeidet. Seksjonslederstillingen inngår i vaktlaget ved Bodø brannstasjon, noe som innebærer at Bodø kommune dekker utgiftene til disse stillingene. I likhet med brigadelederne er seksjonslederne en ressurs for hele selskapet og deres tilhørende brigade. Brigadeleder og seksjonsleder fungerer også som utrykningsleder når det er behov for det.

Figur 10: Oversikt over brigader og brannstasjoner

8.2.1 Innsatstid, førsteinnsats og andreinnsats

I dette kapittelet skal vi gjøre rede for sentrale begreper som har betydning for den enkelte brannordning. Viser til kapittel for en nærmere beskrivelse.

Innsatstid

Innsatstiden defineres i §1-5 som tiden fra innsatsstyrken er alarmert til den er i innsats på brannstedet, og §4-8 beskriver innsatstid for forskjellige type bebyggelse: «Til tettbebyggelse med særlig fare for rask og omfattende brannspredning, sykehus/sykehjem mv., strøk med konsentrert og omfattende næringsdrift o.l., skal innsatstiden ikke overstige 10 minutter. Innsatstider kan i særskilte tilfeller være lengre dersom det er gjennomført tiltak som kompenserer den økte risiko. Kommunen skal dokumentere hvordan dette er gjennomført. Innsatstid i tettsteder for øvrig skal ikke overstige 20 minutter. Innsats utenfor tettsteder fordeles mellom styrkene i regionen, slik at fullstendig dekning sikres. Innsatstiden i slike tilfeller bør ikke overstige 30 minutter».

Definisjon førsteinnsats, andreinnsats og brannvernregion

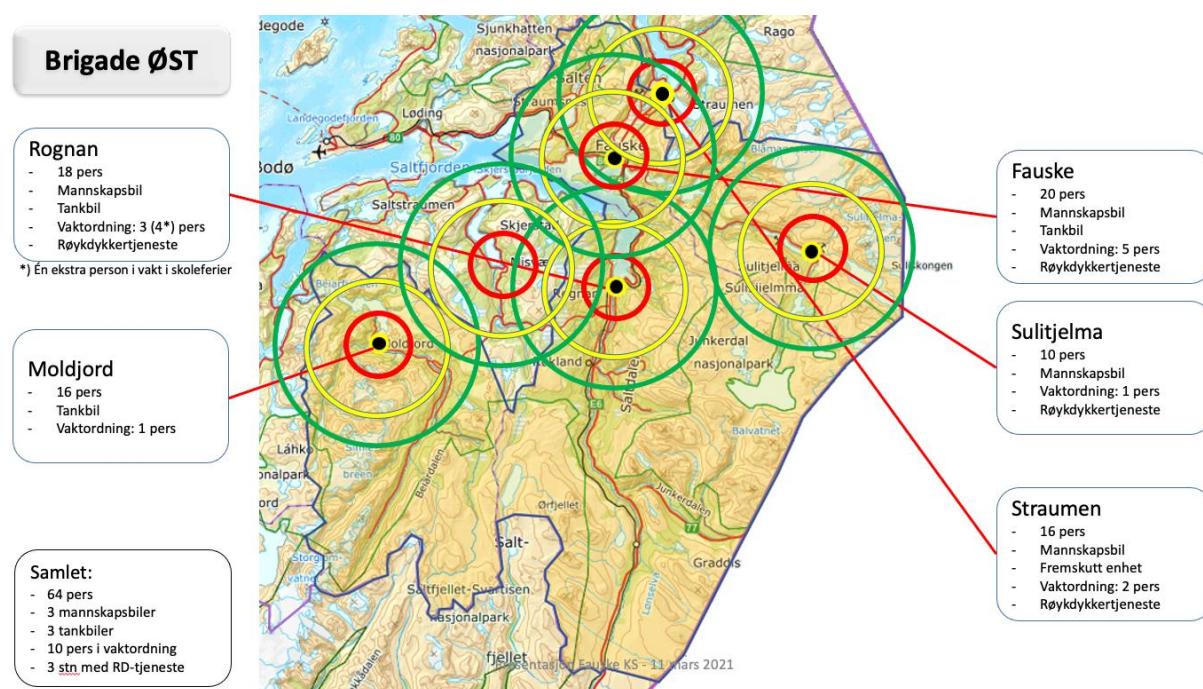
Som utgangspunkt skal alle kommunene ha en samlet innsatsstyrke på minst 16 personer (§5-1 i DIM). Minst 4 av disse skal være kvalifisert som utrykningsledere. I brannvernregioner skal ressursene i hver kommune ses i sammenheng, og det største tettstedet blir dimensjonerende for beredskapen. Et tettsted kan dekkes av beredskap fra annet tettsted innenfor krav til innsatstider. Minstekravet til beredskap er fastsatt med sikte på at brannvesenet skal kunne håndtere branner i objekter som oppfyller det branntekniske sikkerhetsnivået som følge av plan og bygningsloven (PBL) med forskrifter.

Rapport

Veiledningen til dimensjoneringsforskriften regner med at førsteinnsatsstyrken skal kontrollere en «liten brann» (som for eksempel frittliggende bolig eller «liten» branncelle). Dersom brannen ikke lar seg slokke innenfor startbranncellen forventes det at minst 12-14 personer av minsteberedskap på 16 personer skal befinne seg på brannstedet innen 10-15 minutter etter førsteinnsats er iverksatt. Det forventes at hovedstyrken skal kunne forhindre brannspredning til andre brannseksjoner gjennom utvendig brannbekjempelse, dvs. «en større brann». Dersom dette ikke vurderes som mulig må kompensierende forebyggende tiltak iverksettes (sprinkling, direktevarsling o.l.). Det forventes ikke at den enkelte kommune skal kunne håndtere de aller største branner eller ulykker. Innsatsen må da baseres på bistand fra omkringliggende brannstasjoner (DSB, 2016). Dette gir muligheter for samarbeid mellom innsatsstyrkene knyttet til hver brannstasjon og kravet om 16 innsatspersonell kan reduseres der flere brannstasjoner kan sees samlet i deler av Salten Brann IKS sitt ansvars- og tjenesteområde.

Figur 11 illustrerer sammenhengen mellom førsteinnsats og andreinnsats, eller brannstasjonene, på en forenklet måte. Rød sirkel viser innsatstid innen 10 minutter, gul sirkel viser innsatstid/personell innen 20 minutter og grønn sirkel viser innsatstid/personell over 30 minutter sett opp mot §4-8 i DIM.

Figur 11: Illustrerer et eksempel på førsteinnsats og andreinnsats. Brigade øst.

8.3 Brann- og redningsberedskap Beiarn kommune

Som tidligere nevnt i rapporten ble det utarbeidet en sektoranalyse i Salten Brann IKS i 2019 for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Risiko- og sårbarhetsanalysen er et styrende dokument som er styrende for hvilke typer hendelser beredskapen til Salten Brann IKS skal være dimensjonert for. ROS-analysen skal også bidra til å danne et beslutningsgrunnlag for at ledelsen kan fatte gode kvalitative- og rasjonelle beslutninger for god planlegging og organisering av forebyggende- og beredskapsarbeidet (Salten Brann IKS, 2019).

Forebyggende- og beredskapsanalyse henger i hop. Forebygging handler om iverksetting av tiltak for å redusere sannsynligheten for en hendelse og for å redusere konsekvensene av en hendelse dersom den likevel inntreffer. Tiltakene skal begrense konsekvensene hendelsen kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier. Det skal også etableres beredskap for å håndtere uønskede hendelser. Begrepet beredskap er definert i denne konteksten som planlegging og forberedelser av tiltak for å begrense konsekvenser av uønskede hendelser og planer for å håndtere kriser eller andre uønskede hendelser på best mulig måte. Beredskapstiltak er tiltak som det er planlagt eller etablert systemer for, men som først iverksettes når en hendelse er under utvikling eller har inntruffet.

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene avdekket i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for Beiarn kommune. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha et brann- og redningsvesen som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk arbeid basert på prosedyrer, forebygging og beredskap. Det er viktig å presisere at brannordningen for Beiarn kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde.

I denne rapporten defineres brannordningen som en beskrivelse av hvordan Salten Brann IKS er organisert og dimensjonert i tråd med oppgavene etter brann- og eksplosjonsvernloven §11, første og andre ledd. Videre skal brannordningen sikre at brann- og redningsvesenet er organisert og dimensjonert på bakgrunn av den risiko og sårbarhet som foreligger i kommunen. I utgangspunktet er det opp til den enkelte kommune å fastsette hvilke ressurser brann- og redningsvesenet skal disponere på bakgrunn av kartlagt risiko og sårbarhet. Brannordningen er et overordnet og styrende dokument for Salten Brann IKS og angir formelle, faglige og økonomiske rammebetingelser.

I denne delen av rapporten som omhandler brannordningen i Beiarn kommune gis det en vurdering av hvilke beredskapstjenester, antall innsatspersonell og vaktordning Beiarn kommune

har behov for. Brannordningen er basert på analyser, faglige innspill fra Salten Brann IKS, innspill fra Beiarn kommune, Brann ROS-2020 og Beiarn ROS (2018-2021).

8.3.1 Beiarn kommune og antall oppdrag

Innbyggere, tettsteder og kjøretid

Tabellene nedenfor beskriver innbyggertall, tettsteder og kjøretid fra brannstasjonen til ulike bygder.

Tabell 10: Dekningsområde og dimensjonerende befolkningsgrunnlag (SSB, 2. kvartal 2020)

Kommune	Areal (km ²)	Innbyggere	Innbyggere per 2030/2050	Eneboliger	Hytter ¹⁵
Beiarn	1222	1 010	959/871	621	587

I kapittel 2.3 ble det redegjort for §4-8 i dimensjoneringsforskriften. Denne forskriften legger føringer på hvordan brann- og redningstjenesten skal forholde seg til innsatstid til tettsteder¹⁶. Hovedelementene i paragrafen er:

- Til tettbebyggelse med særlig fare for rask og omfattende brannspredning, sykehus/ sykehjem mv, strøk med konsentrert og omfattende næringsdrift o.l., skal innsatstiden ikke overstige 10 minutter. Innsatstiden kan i særskilte tilfeller være lengre dersom det er gjennomført tiltak som kompenserer den økte risiko. Kommunen skal dokumentere hvordan dette er gjennomført.
- Innsatstid i tettsteder for øvrig skal ikke overstige 20 minutter.
- Innsatstid utenfor tettsteder fordeles mellom styrkene i regionen, slik at fullstendig dekning sikres. Innsatstiden i slike tilfeller bør ikke overstige 30 minutter.

Tabell 11: Tettsted i Beiarn kommune (SSB, 6. oktober 2020).

Kommune	Tettsteder	Innbyggere
Beiarn	Ingen	

Det er ingen tettsteder i Beiarn kommune. Innbyggerne bor i spredtbygde strøk og i de største grendene Moldjord, Storjord og Tollådalen.

Tabell 12: Estimert kjøretid fra Moldjord brannstasjon til tettsteder og grender (NAF reisepanlegger, 2020).

Fra brannstasjon	Til grender	Antall minutter	Antall kilometer
Moldjord	Tollådalen	39 minutter	31 kilometer
Moldjord	Storjord	12 minutter	9 Kilometer
Moldjord	Misvær	38 minutter	37,7 kilometer
Moldjord	Rognan	53 minutter	53 kilometer
Moldjord	Knaplund	76 minutter	76,2 kilometer

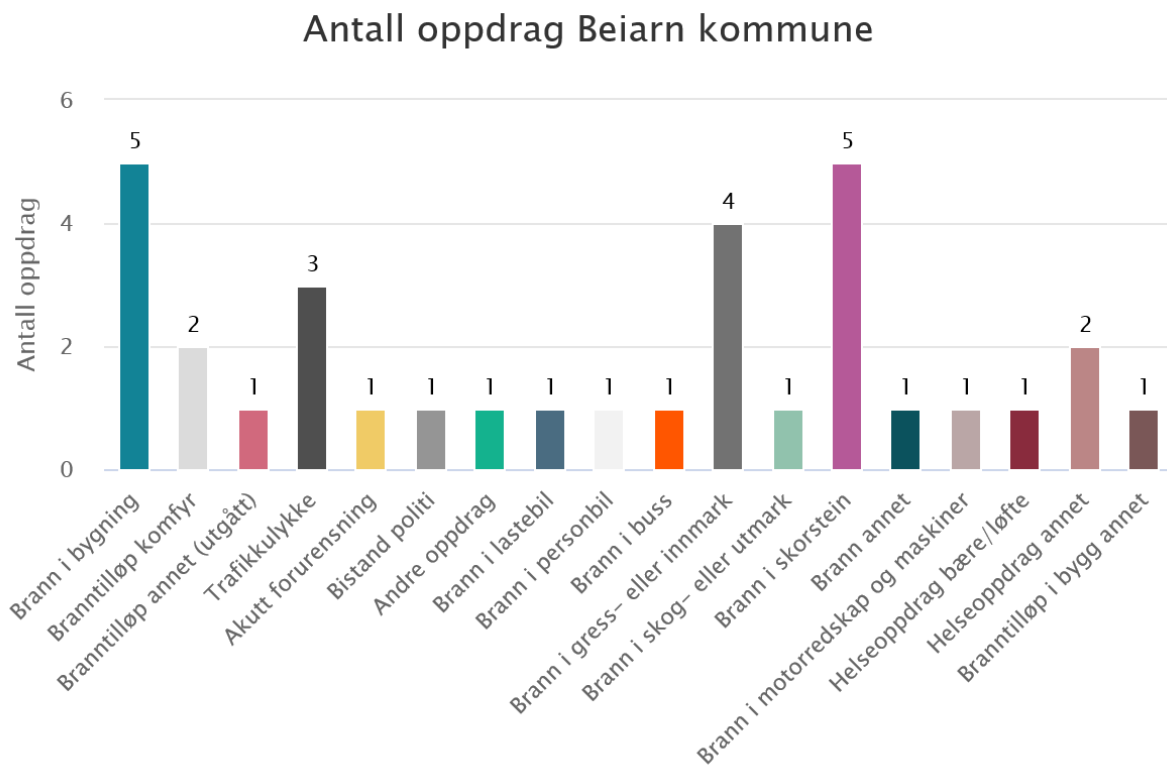
¹⁵ Omfatter hytter, sommerhus, helårsbolig- og våningshus benyttet som fritidsbolig (SSB, 2020).

¹⁶ En hussamling skal registreres som et tettsted dersom det 1) bor minst 200 personer der og 2) avstanden mellom husene skal normalt ikke overstige 50 meter. Det er tillatt med et skjønnsmessig avvik ut 50 meter mellom husene i områder som ikke skal eller kan bebygges. Dette kan f.eks. være parker, idrettsanlegg, industriområder eller naturlige hindringer som elver eller dyrkbare områder. Husklynger som naturlig hører med til tettsted tas med inntil en avstand på 400 meter fra tettstedskjernen (SSB, 2016).

Oppdrag og hendelsestyper

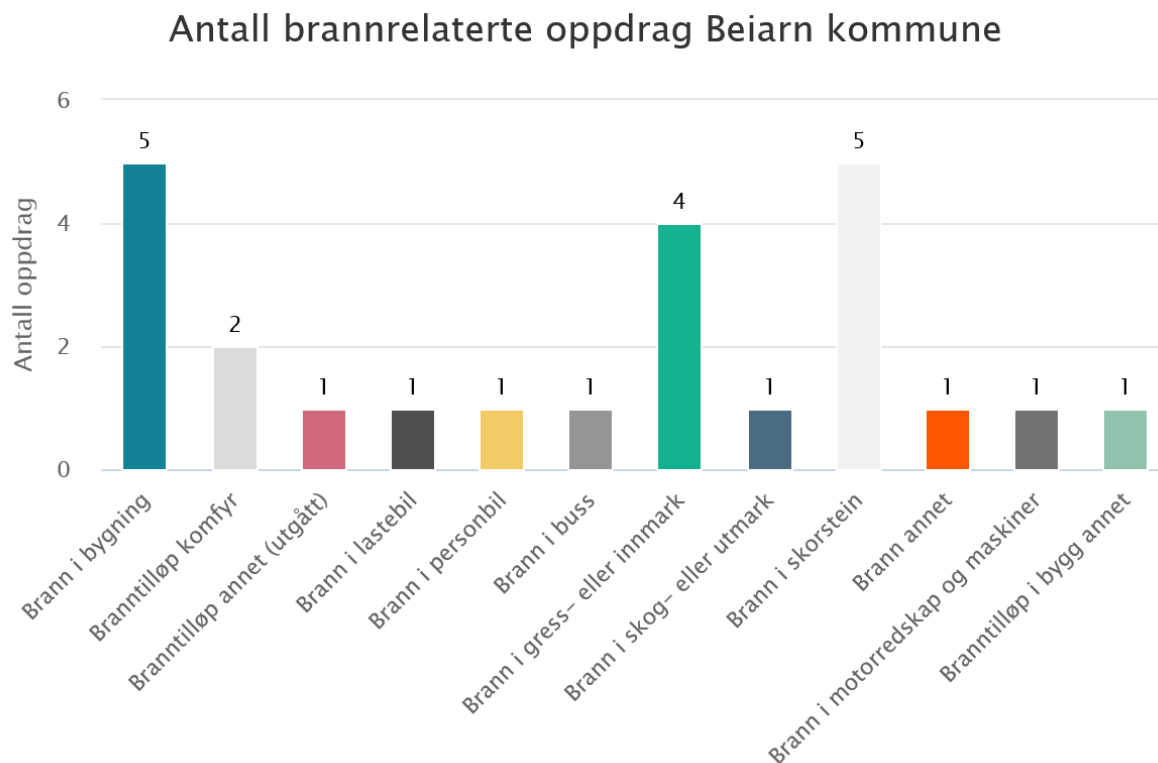
Data fra BRIS viser at brann- og redningstjenesten i Beiarn kommune hadde totalt 33 oppdrag som de rykket ut på i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020. Oppdragene er fordelt på 18 ulike hendelsestyper. Figur 12 viser at det er brann i bygning, brann skorstein og gress- og skogbrann brann- og redningsvesenet rykker ut flest ganger på i Beiarn kommune. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de andre hendelsestypene.

Figur 12: Oversikt over antall oppdrag i Beiarn kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

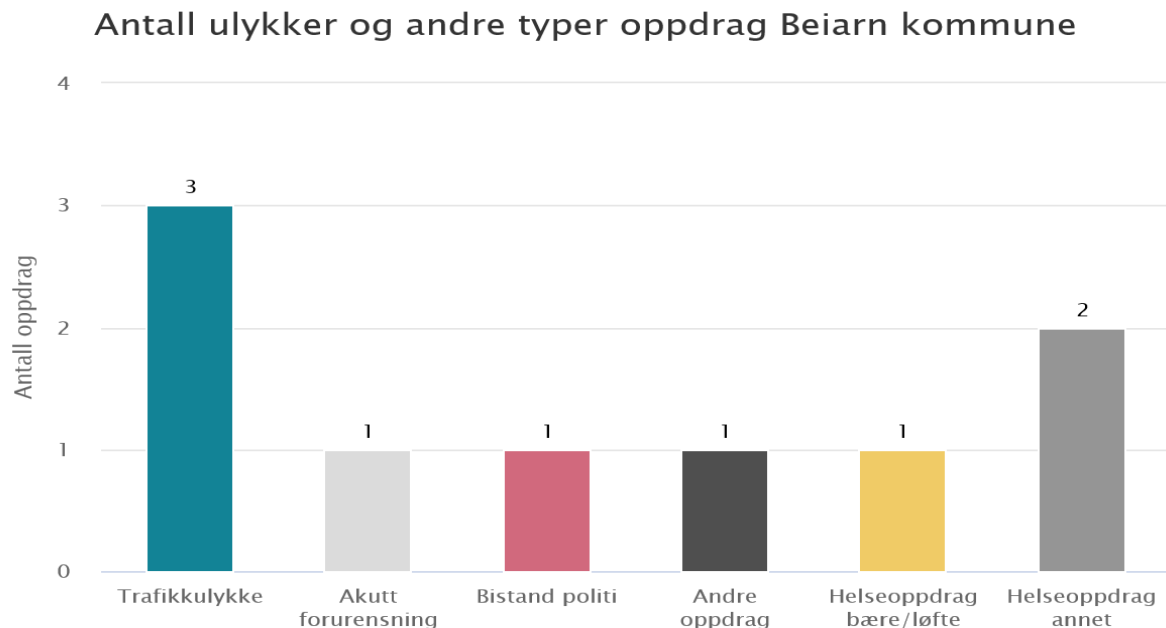
Bryter vi ned antall oppdrag i Beiarn kommune til hendelsestypene «brannhendelser» viser figur 13 at brann- og redningsvesen hadde 24 oppdrag av totalt 33 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til hendelsestypene brannhendelser. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 73 prosent av alle oppdragene. Hendelsene brann i bygning utgjør 21 prosent, gress- og skogbrann 21 prosent og brann i skorstein utgjør 22 prosent av oppdragene. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 13: Oversikt over antall oppdrag relatert til brann i Beiarn kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

Ser vi på antall hendelser knyttet til «ulykker og «andre typer oppdrag» viser figur 14 at brann- og redningsvesen hadde 9 oppdrag av totalt 33 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til denne kategorien. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 27 prosent av alle oppdragene. Hendelsen trafikkulykke utgjør 33 prosent og helseoppdrag 33 prosent av oppdragene. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 14: Oversikt over antall oppdrag som ikke er brannrelaterte i Beiarn kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

8.3.2 Beredskapsmessige utfordringer - risikoområder

Statistikken viser at brannhendelser tilknyttet bygninger (15) er de hendelser som brann- og redningsvesenet rykker flest ganger ut på. Videre er gress- og skogbrann (5) og brann i kjøretøy (4) hendelser som brann- og redningstjenesten har håndtert i Beiarn.

De største beredskapsmessige utfordringene i Beiarn er spredt bebyggelse og lange avstander internt i kommunen, noe som gjør det utfordrende å dekke alle deler av kommunen innenfor kravene til innsatstid. Kjøreavstanden til nærmeste brann- og redningstjeneste som er lokalisert i Misvær er 37 kilometer. Det vil ta relativt lang tid før bistand fra andre brannstasjoner kan komme til Beiarn og om vinteren er Fv813 over Beiarfjellet jevnlig stengt på grunn av værforhold.

ROS-analyse

I kapittel 2 gjorde vi rede for kommunal beredskapsplikt som trådte i kraft 1.1. 2011. Der står det at: «Kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen. Resultatet av dette arbeidet skal vurderes og sammenstille i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse». Videre i kommunal beredskapsplikt står det i §1 at kommunen skal jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhet på tvers av sektorene i kommunen, med sikte på å redusere risiko for tap av liv og helse, miljø og materielle verdier. I brann- og eksplosjonsloven §11-f (2012) står det at brann- og redningstjenesten skal «være innsatsstyrke ved

andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse», og i dimensjoneringsforskriften¹⁷ §2-4 andre ledd står det at brannvesenets ROS-analyse skal samordnes med andre kommunale ROS-analyser. Beiarn kommune har utarbeidet en kommunal ROS-analyse (2018-2021). I Beiarn ROS er det definert 11 uønskede hendelser som kommunen må være forberedt på å håndtere. Tabellen nedenfor viser de 7 uønskede hendelser som er relevante for Salten Brann IKS å delta i.

Tabell 13: Oversikt over scenarioer i Beiarn ROS-analyse (2018-2021)

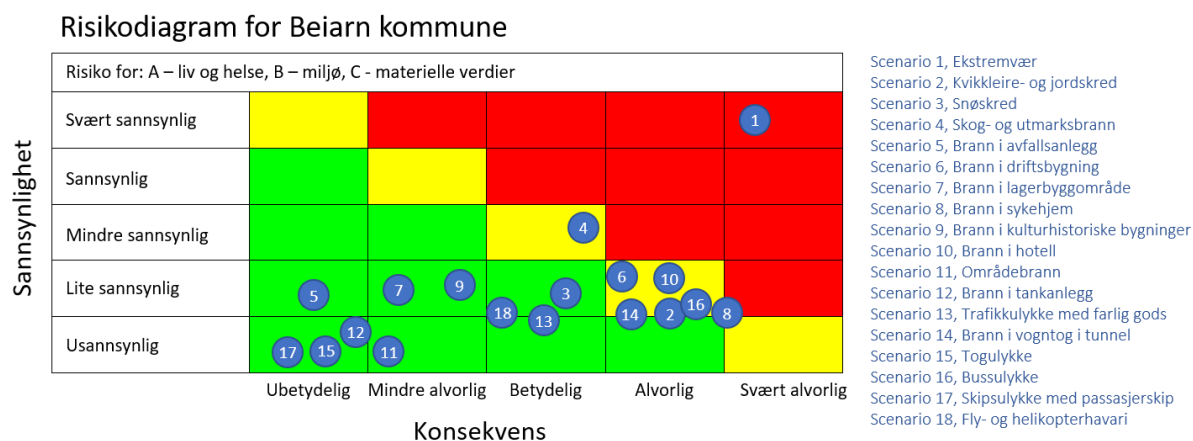
Nummer	Beskrivelse av scenario	Aktuelt for Salten Brann IKS
Scenario 2	Brann på Beiarn sykehjem	x
Scenario 3	Ulykke på skolebuss	x
Scenario 5	Flom og isgang	x
Scenario 8	Oljeutslipp i fjorden	x
Scenario 9	Dambrudd Arstaddalen	x
Scenario 10	Skadeflom i Gråtådalen	x
Scenario 11	Ras	x

Risikodiagram

I kapittel 5 ble Brann ROS-2020 presentert på et overordnet nivå. Formålet med ROS-analysen er å utarbeide en sektoranalyse i Salten Brann IKS for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Med andre ord; å kartlegge fremtidige risiko- og sårbarhetsfaktorer. I risikodiagrammet i figur 15 er risiko forbundet med hvert av scenarioene som er beskrevet i Brann ROS-2020 vurdert for Beiarn kommune.

Brann i Beiarn sykehjem og overnattingssteder utgjør risikoområder som beredskapen må være dimensjonert for å håndtere. Videre utgjør gress- og skogbrann og trafikkhendelser risikoområder som brann- og redningstjenesten må håndtere.

Figur 15: Risikodiagram for Beiarn kommune

¹⁷ Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002). Denne forskriften er også kalt dimensjoneringsforskriften.

Brannhendelser og estimert boligbrann i Beiarn kommune

Statistikken viser at to tredjedeler av oppdragene som håndteres i kommunen er relatert til brannhendelser. Beiarn sykehjem er kommunens eneste sykehjem og utgjør en risiko i et brann- og redningsperspektiv.

Tabell 14: Oversikt over helsebygg i Beiarn kommune

Navn	Antall senge- plasser	Antall bo- enheter	Brannan- legg	Sprinkel- anlegg	Direktevarsling 110-sentral	Etablert vakt- ordning
Beiarn omsorgs- bolig		4	Ja	Nei	Ja	Ja
Beiarn sykehjem	21		Ja	Ja	Ja	Ja
Moldjord om- sorgsboliger		4	Ja	Nei	Ja	Nei
Holmtunet om- sorgsboliger		9	Ja	Ja	Ja	Delvis
Tollånes om- sorgsboliger		5	Ja	Nei	Ja	Usikkert

Beiarn hotell og kro er det eneste hotellet i kommunen. Øvrige overnattingssteder er Beiarn Gjestegård, Frantzen Gjestgiveri og Nye Beiarn turistsenter.

Statistikken viser at 70 prosent av oppdragene som håndteres i kommunen er relatert til ulike typer brannhendelser. Brann i bygning utgjør 15 prosent av alle oppdragene brann- og rednings-tjenesten rykket ut på i perioden 1.mai 2016 til 4. oktober 2020. Tallmaterialet fra 2015 til 2019 som er basert på tall fra SSB og bearbeidet av Salten Brann IKS, viser at sannsynligheten for at det skal oppstå brann i bolig i Beiarn kommune er hvert 4. år, og brann i annen bygning (garasje, lager, driftsbygning etc.) er hvert 2. år.

Tabell 15: Oversikt over estimert bygningsbrann og boligbrann per år i Beiarn kommune

Geografisk område	Bygningsbrann per år	Boligbrann per år
Moldjord-Gråtånes	1 brann hvert 2 år	1 brann hvert 4. år
Hammernes-Øvre Beiardal	1 brann hvert 21. år	1 brann hvert 42. år

Trafikkbilde langs FV813

Den viktigste transportåren i Beiarn kommune er FV 813 som går over Beiarfjellet. Det at FV 813 er den eneste veiforbindelse til Beiarn kommune innebærer at det meste av gods- og pas-sasjertrafikken går langs denne veistrekningen. En del av Beiarn kommune har også tilgang til FV17.

Det er en tunnel i Beiarn kommune og det er Reinhornheia på Beiarfjellet. Døgntrafikk (ÅDT) på denne strekningen er 400 kjøretøy i gjennomsnitt per døgn (Statens vegvesen, 2018). Tra-fikkbildet øker i helgene og i høytidene på grunn av at Beiarn kommune har forholdsvis mange fritidsboliger. Videre øker trafikken (turistbusser, bobiler og personbiler) i sommerhalvåret blant annet på grunn av de gode fiskemulighetene i kommunen.

Det må også nevnes at veistrekninger FV 495 i Beiardalen har forholdsvis høy skredfaktor når det gjelder sørpe, stein, flom, snø og is.

Det er kun en veitunnel i kommunen og den ligger på Beiarfjellet.

Tabell 16: Oversikt over tunnelene i Beiarn kommune

Navn	Veg nr.	Lengde (m)	Byggeår
Reinhornheia	FV 813	518	1966

Naturhendelser

Ekstremvær er hendelser som opptrer hyppigere og hyppigere. Det forventes mer kraftig vind, nedbør, høyere temperaturer og at intense og hyppigere nedbørsperioder vil føre til flere flommer i Beiarn kommune. Beiarelva er i perioder flomutsatt med isgang, snøsmelting og nedbør.

Næringsvirksomhet

Næringslivet i Beiarn består i stor grad av offentlige arbeidsplasser, primærnæring, servicebedrifter og turisme. Næringslivet i kommunen er forholdsvis spredt, men hovedsakelig sentralisert i områdene rundt Moldjord og Stordjord.

Primærnæringen og særlig næringen knyttet til landbruk er en av de viktigste næringene i Beiarn kommune. For øvrig er det knyttet en del mindre næringer til trelast- og trevareindustrien og der Solbakk Tre AS er den største bedriften.

I de siste årene har turisme og reiselivsnæringen blitt en viktig næring i Beiarn og fisketurisme er et viktig satsningsområde i kommunen.

8.3.3 Vedtatt brannordning Beiarn kommune

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene som er beskrevet i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for hele kommunen. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha en brann- og redningstjeneste som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk beredskapsoppsett basert på prosedyrer, forebygging og operativ ledelse som muliggjør optimal samspill mellom førsteinnsats og andreinnsats. Det er viktig å presisere at brannordningen for Beiarn kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde. De nærmeste brannstasjonene til å bistå Beiarn med innsatspersonell, materiell og utstyr i komplekse og omfattende hendelser er Misvær, Rognan og Knaplund, samt innsatspersonell fra Bodø brannstasjon.

Brannordning Beiarn kommune

Beiarn kommune vedtok følgende brannordning 23. juni 2021:

Tabell 17: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser. Beiarn kommune

Tjenestespekter	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsledere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	10	11
Brannbekjempelse	8	8	8	9
Røykdykking	0	0	0	0
Brann i vegetasjon	0	1	0	2
Trafikkhendelser generelt	0	3	0	4
Overflateredning	0	3	0	4
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	5
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	1	0	3
Møteaktivitet	2	2	2	4
Akutt forurensning	0	2	0	3
Vaktbyttetrening	0	0	26	26
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	20	33	46	71
Stillingsbrøk (gjennomsnittsnitt per konstabel)	0,96%	1,59%	2,21%	3,41%

Alle brannstasjonene har en person som er stasjonsansvarlig. Stasjonsansvarlig har en stillingsbrøk på 2,84% (60 timer per år). Arbeidsoppgavene til en stasjonsansvarlig er svært varierende og av ulik omfang-alt etter hvilken brannstasjon det gjelder. Primæroppgavene til stasjonsansvarlig er ettersyn av materiell og sjekke at beredskapsutstyret virker som det skal, samt bidra i øvelser og opplæring av medarbeidere.

Beredskapsmessige utfordringer og dimensjonerende beredskapshendelser (risikoområder)

De største beredskapsmessige utfordringene i Beiarn er spredt bebyggelse og lange avstander internt i kommunen, noe som gjør det utfordrende å dekke alle deler av kommunen innenfor kravene til innsatstid. Kjøreavstanden til nærmeste brann- og redningstjeneste som er lokalisert i Misvær er 37 kilometer. Det vil ta relativt lang tid før bistand fra andre brannstasjoner kan komme til Beiarn og om vinteren er Fv813 over Beiarfjellet jevnlig stengt på grunn av værforhold. Dimensjonerende beredskapshendelser (risikoområder) er ulike former for brannhendelser, trafikkhendelser og naturhendelser.

Tjenesteleveranse:

Beiarn kommune støtter etablering av overflateredning som ny tjenesteleveranse. Beiarelva er i dag et viktig laksevasdrag, og det er en økning i bruk og er et satsningsområde innen næringslivet. Vi har også Beiarfjorden, og flere større og mindre vann, med mye ferdsel. For Beiarn kommune er Beiarelva og reiseliv/turisme viktige satsningsområder.

Innsatspersonell og vaktordning

Dagens innsatsstyrke er 16 mannskaper: Det vurderes en reduksjon mot 12 mannskaper slik at stillingsbrøk for hver stilling kan økes noe. Dette vil gi bedre mulighet for kompetanseheving, men vil også øke sårbarhet for tilgjengelig mannskaper ved hendelser. Det er uansett viktig at det rekrutteres mannskaper som i det daglige er til stede og jobber i Beiarn. Kommunen ønsker å videreføre dagens vaktordning.

Førsteinnsats, andreinnsats og regioninnsats

Moldjord brannstasjon er førsteinnsatsen i alle hendelser i kommunen.

- Andreinnsats er: Misvær brannstasjon, Rognan brannstasjon, og Knaplund brannstasjon, samt Bodø brannstasjon.

Innsatstiden blir ivaretatt jf. forskriftskravet.

Slokkevann

Kommunal slokkevannforsyning vurderes som godt utbygd i deler av kommunen. Muligheten for å ta opp vann i Beiarn er åpne vannkilder, kummer og hydranter. Salten Brann IKS erfarer imidlertid at i enkelte områder er det begrenset tilgang til slokkevann, ofte grunnet lange avstander fra brannstedene til slokkevannkilden. Derfor anbefales det at kommunen gjør en nærmere vurdering av nødvendige avbøtende tiltak for manglende vannforsyning. Et tiltak kan være å etablere tankbil jf. §21 i forskrift om brannforebygging.

Det er kommunens ansvar å tilrettelegge for slokkevannforsyning (§5-4 i dimensjoneringsforskriften, 2002). I forskrift om brannforebygging (2015) §21 står det:

- Kommunen skal sørge for at den kommunale vannforsyningen fram til tomtegrenser i tettbygde strøk er tilstrekkelig til å dekke brannvesenets behov for slokkevann.
- I boligstrøk og lignende der spredningsfaren er liten, er det tilstrekkelig at kommunens brannvesen disponerer passende tankbil
- I områder som reguleres til virksomhet hvor sprinkleranlegg er aktuelt, skal kommunen sørge for at det er tilstrekkelig vannforsyning til å dekke behovet

Tabell 18: Oppsummering brannordning Beiarn kommune

Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Moldjord	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	16	16
	Vaktordning §5-3	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Brann i vegetasjon - Overflateredning - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell

8.4 Brann- og redningsberedskap Bodø kommune

Som tidligere nevnt i rapporten ble det utarbeidet en sektoranalyse i Salten Brann IKS i 2019 for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Risiko- og sårbarhetsanalysen er et dokument som er styrende for hvilke typer hendelser beredskapen til Salten Brann IKS skal være dimensjonert for. ROS-analysen skal også bidra til å danne et beslutningsgrunnlag for at ledelsen kan fatte gode kvalitative- og rasjonelle beslutninger for god planlegging og organisering av forebyggende- og beredskapsarbeidet (Salten Brann IKS, 2019).

Forebyggende- og beredskapsanalyse henger i hop. Forebygging handler om iverksetting av tiltak for å redusere sannsynligheten for en hendelse og for å redusere konsekvensene av en hendelse dersom den likevel inntreffer. Tiltakene skal begrense konsekvensene hendelsen kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier. Det skal også etableres beredskap for å håndtere uønskede hendelser. Begrepet beredskap er definert i denne konteksten som planlegging og forberedelser av tiltak for å begrense konsekvenser av uønskede hendelser og planer for å håndtere kriser eller andre uønskede hendelser på best mulig måte. Beredskapstiltak er tiltak som det er planlagt eller etablert systemer for, men som først iverksettes når en hendelse er under utvikling eller har inntruffet.

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene avdekket i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for Bodø kommune. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha et brann- og redningsvesen som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk arbeid basert på prosedyrer, forebygging og beredskap. Det er viktig å presisere at brannordningen for Bodø kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde.

I denne rapporten defineres brannordningen som en beskrivelse av hvordan Salten Brann IKS er organisert og dimensjonert i tråd med oppgavene etter brann- og eksplosjonsvernloven §11, første og andre ledd. Videre skal brannordningen sikre at brann- og redningsvesenet er organisert og dimensjonert på bakgrunn av den risiko og sårbarhet som foreligger i kommunen. I utgangspunktet er det opp til den enkelte kommune å fastsette hvilke ressurser brann- og redningsvesenet skal disponere på bakgrunn av kartlagt risiko og sårbarhet. Brannordningen er et overordnet og styrende dokument for Salten Brann IKS og angir formelle, faglige og økonomiske rammebetingelser.

I denne delen av rapporten som omhandler brannordningen i Bodø kommune gis det en vurdering av hvilke beredskapstjenester, antall innsatspersonell og vaktordning Bodø kommune har behov for. Brannordningen er basert på analyser, faglige innspill fra Salten Brann IKS, innspill fra Bodø kommune, Brann ROS-2020 og Bodø ROS (2018).

8.4.1 Bodø kommune og antall oppdrag

Innbyggere, tettsteder og kjøretid

Tabellene nedenfor beskriver innbyggertall, tettsteder og kjøretid fra brannstasjonen til ulike tettsteder og bygder.

Tabell 19: Dekningsområde og dimensjonerende befolkningsgrunnlag (SSB, 2. kvartal 2020)

Kommune	Areal (km2)	Innbyggere	Innbyggere per 2030/2050	Eneboliger	Leiligheter	Hytter ¹⁸
Bodø	4826 (totalt 11395 (fastland og øyer)	52 397	54 145/55 998	9 890	7 019	2 674

I kapittel 2.3 ble det redegjort for §4-8 i veiledning til dimensjoneringsforskriften. Denne paragrafen legger føringer på hvordan brann- og redningstjenesten skal forholde seg til innsatstid til tettsteder¹⁹. Hovedelementene i paragrafen er:

- Til tettbebyggelse med særlig fare for rask og omfattende brannspredning, sykehus/ sykehjem mv, strøk med konsentrert og omfattende næringsdrift o.l., skal innsatstiden ikke overstige 10 minutter. Innsatstiden kan i særskilte tilfeller være lengre dersom det er gjennomført tiltak som kompenserer den økte risiko. Kommunen skal dokumentere hvordan dette er gjennomført.
- Innsatstid i tettsteder for øvrig skal ikke overstige 20 minutter.
- Innsatstid utenfor tettsteder fordeles mellom styrkene i regionen, slik at fullstendig dekning sikres. Innsatstiden i slike tilfeller bør ikke overstige 30 minutter.

Tabell 20: Tettsted i Bodø kommune (SSB, 6. oktober 2020).

Kommune	Tettsteder	Innbyggere
Bodø	Bodø	42 102
Bodø	Løding	3 171
Bodø	Løpsmarka	2 286

Befolkningsstrukturen i Bodø kommune er at majoriteten av innbyggerne bor i Bodø sentrum og omegn, Løpsmarka og Løding. I tillegg er det bosetting på Knaplund/Saltstraumen, Skjerstad og Misvær, samt på øyene Kjerringøy, Helligvær, Givær og Landegode. For øvrig er det spredt bebyggelse langs riks- og fylkesvegnettet.

¹⁸ Omfatter hytter, sommerhus, helårsbolig- og våningshus benyttet som fritidsbolig (SSB, 2020).

¹⁹ En hussamling skal registreres som et tettsted dersom det 1) bor minst 200 personer der og 2) avstanden mellom husene skal normalt ikke overstige 50 meter. Det er tillatt med et skjønnsmessig avvik ut 50 meter mellom husene i områder som ikke skal eller kan bebygges. Dette kan f.eks. være parker, idrettsanlegg, industriområder eller naturlige hindringer som elver eller dyrkbare områder. Husklynger som naturlig hører med til tettsted tas med inntil en avstand på 400 meter fra tettstedskjernen (SSB, 2016).

Tabell 21: Estimert kjøretid fra brannstasjonene i Bodø, Knaplund, Kjerringøy og Misvær til tettsteder og grender (NAF reiseplanlegger, 2020).

Fra brannstasjon	Til tettsteder/grender	Antall minutter	Antall kilometer
Bodø	Festvåg	33	30
Festvåg (ferge)	Misten (Kjerringøy)	10	
Misten (Kjerringøy)	Kjerringøy handelssenter	13	11
Bodø	Tverlandet	19	16
Bodø	Knaplund	28	27,7
Bodø (Draken båt)	Helligvær	30	
Bodø (helikopter)	Helligvær	20	
Bodø	Fauske	48	51
Bodø	Straumen	64	68,4
Knaplund	Misvær	35	38
Knaplund	Tverlandet	13	13
Knaplund	Nygårdsjøen	23	25,7
Knaplund	Fauske	39	46,2
Misvær	Beiarn	37	37,9
Misvær	Rognan	37	37,7

Fergerute Festvåg-Misten (Torghatten Nord, 2020):

Ferga går regelmessig mellom kl.06:15-23.00 på hverdagene og kl.09:30-23:00 på lørdager og kl. 08:40-00:05 på søndager.

I henhold til veiledningen til dimensjoneringsforskriften §4-2, kan brann- og redningsvesen rekvirere utstyr og materiell når det er aktuelt. Når det gjelder ferje har Salten Brann IKS mulighet å rekvirere den når det er behov. Hvor lang tid det tar før ferja er operativ avhenger av tidspunktet på døgnet.

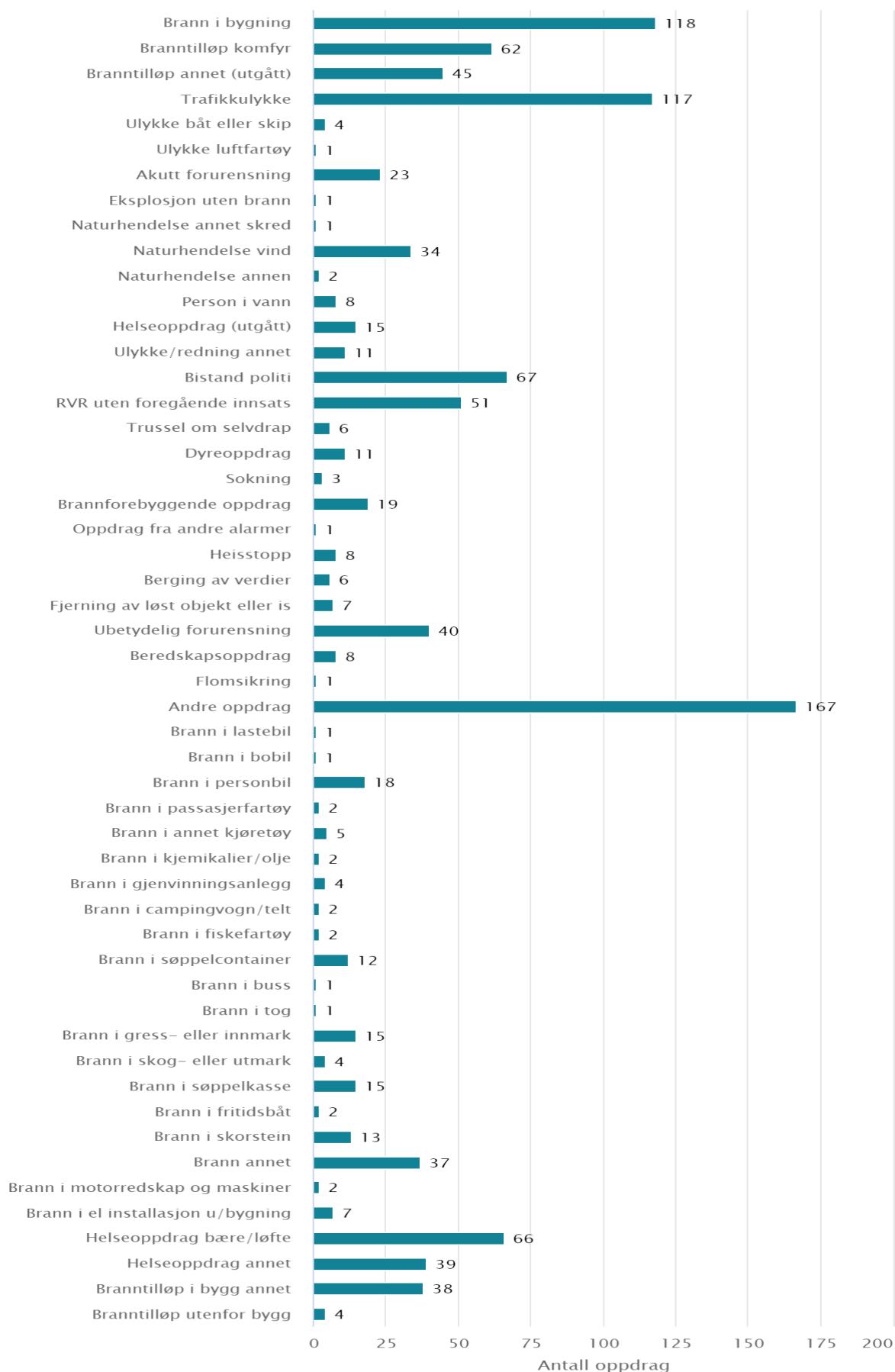
Oppdrag og hendelsestyper

Data fra BRIS²⁰ viser at brann- og redningstjenesten i Bodø kommune hadde totalt 1130 oppdrag som de rykket ut på i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020. Oppdragene er fordelt på 52 ulike hendelsestyper. Figur 16 viser at det er andre oppdrag, brann i bygning og trafikkulykker, helseoppdrag og bistand politi som brann- og redningsvesenet i Bodø kommune rykker ut flest ganger på. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de andre hendelsestypene.

Figur 16: Oversikt over antall oppdrag i Bodø kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

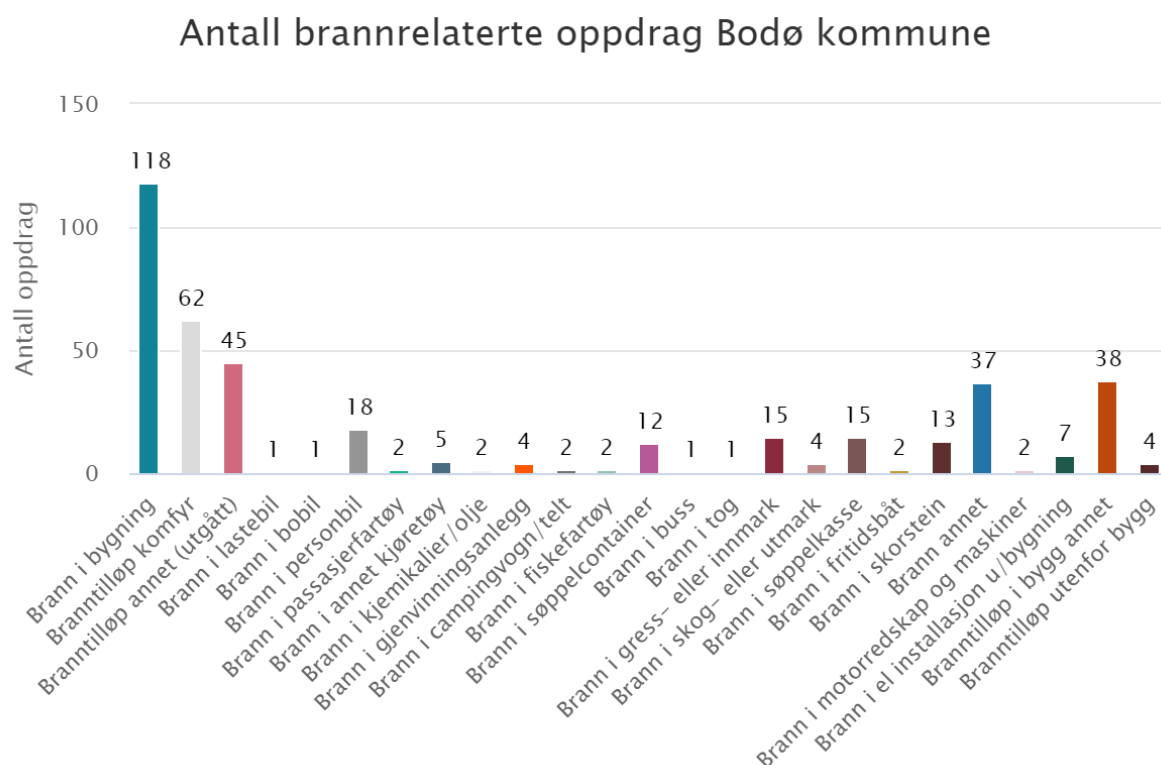
²⁰ BRIS er et rapporteringsverktøy (informasjon om hendelsene) for brann- og redningstjenesten i Norge.

Antall oppdrag Bodø kommune

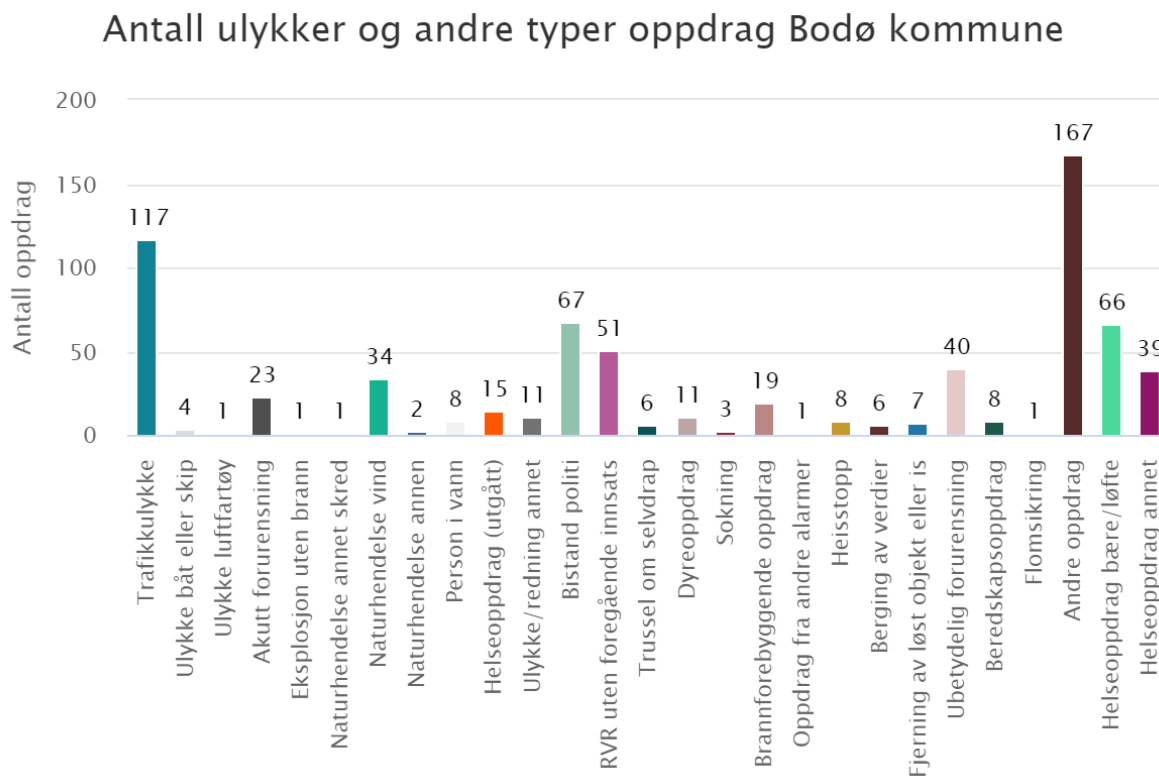
Bryter vi ned antall oppdrag i Bodø kommune til hendelsestypene «brannhendelser» viser figur 17 at brann- og redningsvesen hadde 413 oppdrag av totalt 1130 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til hendelsestypene brannhendelser. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 37 prosent av alle oppdragene. Hendelsene brann i bygning utgjør 29 prosent, brann komfyr 15 prosent, branntilløp i bygg annet 9 prosent, brann annet 9 prosent og brann personbil 4 prosent av oppdragene knyttet til brannhendelser. Videre ser vi at det er forholdsvis mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 17: Oversikt over antall oppdrag relatert til brann i Bodø kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

Ser vi på antall hendelser knyttet til «ulykker og «andre typer oppdrag» viser figur 18 at brann- og redningsvesen hadde 717 oppdrag av totalt 1130 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til denne kategorien. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 63 prosent av alle oppdragene. Hendelsen andre oppdrag utgjør 23 prosent, trafikkulykker 16 prosent, helseoppdrag 15 prosent, bistand politi 9 prosent, RVR 7 prosent, ubetydelig forurensning 6 prosent og naturhendelser 5 prosent av oppdragene. Videre ser vi at det er forholdsvis mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 18: Oversikt over antall oppdrag som ikke er brannrelaterte i Bodø kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

8.4.2 Beredskapsmessige utfordringer - risikoområder

Statistikken viser at brann- og redningstjenesten i Bodø håndterer et betydelig antall hendelser av varierende karakter. Det er flest oppdrag knyttet til ulike former for brannhendelser, men trafikkulykker, brann i bygning og helseoppdrag er de enkeltkategoriene som brann- og redningsvesenet rykker flest ganger ut på. Trafikkulykker utgjør 10 prosent, brann i bygning 10 prosent og helseoppdrag 9 prosent av alle oppdragene brann- og redningstjenesten rykker ut på.

ROS-analyse

I kapittel 2 gjorde vi rede for kommunal beredskapsplikt som trådte i kraft 1.1. 2011. Der står det at: «Kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen. Resultatet av dette arbeidet skal vurderes og sammenstille i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse». Videre i kommunal beredskapsplikt står det i §1 at kommunen skal jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhet på tvers av sektorene i kommunen, med sikte på å redusere risiko for tap av liv og helse, miljø og materielle verdier. I brann- og eksplosjonsloven §11-f (2012) står det at brann- og redningstjenesten skal «være innsatsstyrke ved

andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse», og i dimensjoneringsforskriften²¹ §2-4 andre ledd står det at brannvesenets ROS-analyse skal samordnes med andre kommunale ROS-analyser.

Bodø kommune utarbeidet en kommunal ROS-analyse i 2018. I Bodø ROS (2018) er det definert 13 uønskede hendelser som kommunen må være forberedt på å håndtere. Tabellen nedenfor viser de 10 uønskede hendelsene som er relevante for Salten Brann IKS å delta i.

Tabell 22: Oversikt over scenarioer i Bodø ROS (2018)

Nummer	Beskrivelse av scenario	Aktuelt for Salten Brann IKS
Scenario 1	Smitteutbrudd	
Scenario 2	Sterk vind og ekstreme nedbørsmengder	x
Scenario 3	Skred (kvikkleireskred)	x
Scenario 4	Områdebrann	x
Scenario 5	Flyhavari Bodø lufthavn	x
Scenario 6	Uønsket hendelse til sjøs	x
Scenario 7	Utslipp av farlige stoffer	x
Scenario 8	Langvarig strømbortfall	x
Scenario 9	Svikt i IKT-infrastruktur	
Scenario 10	Svikt i vannforsyning	x
Scenario 11	Terrorangrep	x
Scenario 12	PLIVO i utdanningsinstitusjon	x
Scenario 13	Masseankomst av flyktninger	

Brannhendelser og estimert boligbrann i Bodø kommune

Brann i sykehjem er definert som et risikoområde (uønsket hendelse) i Brann ROS-2020. Sykehjemmene i kommunen er i Bodø sentrum, Mørkved, Tverlandet og Misvær. Sykehjemmene har implementert ulike forebyggende tiltak som blant annet etablert vaktordning, direktevarsling 110-sentral og sprinkleranlegg. Det er viktig å bemerke at Mørkved sykehjem ikke har sprinkleranlegg. En generell anbefaling fra Salten Brann IKS og nasjonale myndigheter, er at sykehjem som er definert som et risikoobjekt har sprinkleranlegg.

²¹ Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002). Denne forskriften er også kalt dimensjoneringsforskriften.

Rapport

Tabell 23: Oversikt over helsebygg i Bodø kommune

Navn	Antall sengeplaser	Antall boenheter	Brannanlegg	Sprinkelanlegg	Direktevarsling 110-sentral	Etablert vaktordning
Stadiontunet sykehjem og bofellesskap	56		Ja	Nei	Ja	Ja
Stadiontunet rehabilitering		60	Ja	Ja	Ja	Ja
Mørkvad sykehjem	50		Ja	Nei	Ja	Ja
Tiurveien 3 avlastning		5	Ja	Ja	Ja	Ja
Hovedjordet sykehjem	36		Ja	Ja	Ja	Ja
Sentrum sykehjem	60		Ja	Ja	Ja	Ja
Sølvsuper	80		Ja	Ja	Ja	Ja
Furumoen sykehjem (Misvær)	20		Ja	Ja	Ja	Ja
Furumoen sykehjem (Misvær)		3	Ja	Ja	Ja	Ja
Tverlandet bo- og servicesenter Mølnbakken 40-46		40	Ja	Ja	Ja	Ja
Tverlandet bo- og servicesenter Mølnbakken 48-54		13	Ja	Ja	Ja	Ja
Mølnbakken borettslag Mølnbakken 48-54		19	Ja	Ja	Ja	Nei (ikke nødvendig)

Statistikken viser at over en tredjedel av oppdragene som håndteres i kommunen er relatert til ulike typer brannhendelser. Brann i bygning utgjør 27 prosent av alle oppdragene som er knyttet til brannhendelser, og utgjør 10 prosent av alle oppdragene brann- og redningstjenesten rykket ut på i perioden 1.mai 2016-4. oktober 2020. Tallmaterialet fra 2015 til 2019 som er basert på tall fra SSB og bearbeidet av Salten Brann IKS, viser at det er sannsynlig at det skal oppstå 15 boligbranner i Bodø kommune per år, og 26 branner per år i annen bygning (garasje, lager, driftsbygning etc.). Naturligvis er det store variasjoner i kommunen. I Bodø sentrum er det predikert at det vil være 13 boligbranner og 23 bygningsbranner per år, mens på Helligvær er det predikert 1 boligbrann hvert 32. år. Tabellen nedenfor er en oversikt over hvor ofte det forventes en bygningsbrann og boligbrann hvert år.

Tabell 24: Oversikt over estimert bygningsbrann og boligbrann per år i Bodø kommune

Geografisk område	Bygningsbrann per år	Boligbrann per år
Byen m/omegn	2 branner hver måned	1 brann hver måned
Tverlandet-Tuv-Mjønes	1 brann hver 4. måned	1 brann hver 7. måned
Kjerringøy	1 brann hvert 5. år	1 brann hvert 10. år
Skjerstad/Misvær	1 brann hvert 3. år	1 brann hvert 5. år
Skaug/Festvåg	1 brann hvert 3. år	1 brann hvert 5. år
Landegode	1 brann hvert 44. år	1 brann hvert 79. år
Helligvær og Givær	1 brann hvert 18. år	1 brann hvert 32. år

Samferdsel

Bodø er Nordlands viktigste kommunikasjonssenter, og utgjør knutepunkter på nasjonale transportlinjer når det gjelder gods- og persontransport med båt, jernbane, vei- og lufttrafikk. Ho-

Rapport

vedveinettet i regionen er E6 som går gjennom kommunene Saltdal, Fauske, Sørfold og Hamarøy, FV17 (Kystriksveien) som går gjennom kommunene Bodø, Gildeskål og Meløy og RV80 som går mellom Fauske og Bodø.

Trafikkbilde

Det foregår mye gods- og passasjertrafikk langs Rv80, Fv17 og E6. Transport av farlig gods på vei har fått økt oppmerksomhet blant annet fra DSB de siste årene. Bakgrunnen for det er at de fleste transportulykkene av farlig gods skjer på vei (DSB, 2018). I Bodø kommune fraktes det daglig farlig gods og stoff på Rv80 og Fv17, men det finnes ingen data på hvor mye farlig gods og stoff det transporteres langs disse veistrekningene. Hendelser innen transport av farlig stoff kan medføre svært store konsekvenser for liv og helse, miljø og materielle verdier.

Tunneler

Tunneler representerer en viss risiko for ulykker i forhold til transport av farlig gods og øvrige trafikkulykker. I de senere år har det vært mange branner i veitunneler. DSB (2018) slår fast at vi med dagens risikobilde må regne det som nesten sikkert at det vil skje en alvorlig tunnelbrann i Norge i løpet av de neste tiår. Norge har svært mange veitunneler, og få av dem er bygd med dagens krav til sikkerhet. Bygger vi videre på dette resonnementet og ser dette i et lokalt perspektiv, er det sannsynlig at dette kan forekomme i Salten. I regionen er det 51 tunneler og i Bodø kommune er det 7 veitunneler med forholdsvis hyppig biltrafikk med personbiler, tungtrafikk og busstrafikk.

Tabell 25: Oversikt over tunnelene i Bodø kommune

Navn	Veg nr.	Lengde (m)	Byggeår
Enghammerentunnel	Fv812	160	1985
Munnarvolltunnelen	Fv17	260	2009
Sandkollentunnel	Fv812	476	1982
Sandneshamntunnelen	Fv812	615	1996
Vethaugtunnelen	Fv17	1300	2009
Bodøtunnelen- vestgående	Rv80	2800	2019
Bodøtunnelen- østgående	Rv80	2008	2019

Trafikken øker i sommerhalvåret på Rv80 og Fv17. En årsak til økningen av antall turistbusser, bobiler og øvrige personbiler, er at turister ønsker å kjøre langs kysten til/fra Helgeland og Trøndelag, samt mange tar fergen fra Bodø til Moskenes. I juli 2017 var det i gjennomsnitt 1675 kjøretøy per døgn på Fv17 (Statens vegvesen 2017).

Det har skjedd 117 trafikkulykker i Bodø kommune i perioden 1. mai 2016-4. oktober 2020, det vil si 10 prosent av alle oppdragene som brann- og redningstjenesten rykket ut på. Det er viktig å påpeke at statistikken fra BRIS ikke viser alvorlighetsgraden i hendelsene. Datamaterialet vi har til rådighet viser at det er få personskader og omkomne i trafikkulykkene. De fleste trafikkulykkene består i hovedsakelig av materielle skader.

Sjøtransport

Hurtigbåter står for en god del av kysttransporten, både når det gjelder passasjer- og godstrafikk. Fergeanløp til Kjerringøy, Moskenes og Værøy, samt hurtigbåtene knytter kystområdene sammen. I tillegg anløper Hurtigruta Bodø to ganger i døgnet. Skipstrafikken består i stor grad av fiskefartøy, passasjerskip og stykkgodsskip, samt gasstankere, containerskip, kjemikalietankere og råoljetankere. Videre forventes det at dagens cruisetrafikk vil øke betraktelig i årene som kommer. Målsettingen er at innen 2024 skal det årlig være 40 cruiseskip anløp (Bodø Havn, 2018). Bodø havn er en av de viktigste havneanleggene i Nord-Norge, og er landsdelens viktigste knutepunkt for trafikk av gods- og passasjertrafikk til sjøs, og det omlastes av gods og passasjerer mellom bil, båt og tog. Årlig fraktes det over 1 million tonn gods, over 345 000 passasjerer og ca. 7800 skipsanløp over Bodø havn. Havnen har en viktig funksjon som nød-havn og er også base for Bodøs marine og maritime virksomheter.

Frem mot 2040 er det forventet en økning i utseilt distanse på 45% for Nordland og den største økningen er tilknyttet fartøy som frakter farlig stoff/gods, containerskip og produkt-tankere. Bodø Havn har definert grunnstøting som den største risikoen for skipsulykker (Bodø Havn, 2018).

Bodø havn er ISPS terminal (International Ship and Port Facility Security). Dette er det internasjonale regelverket for sikring av skip og havneanlegg mot tilsiktede uønskede handlinger. Regelverket ble vedtatt av FNs sjøfartsorganisasjon (IMO) i 2002. Regelverket trådte i kraft 1. juli 2004 (kystverket.no, 2019).

Nordlandsbanen

Nordlandsbanen går gjennom kommunene Saltdal, Fauske og Bodø, og har endepunkt i Bodø. Jernbanen er viktig for gods- og passasjertrafikken i regionen, og Fauske er knutepunktet for busstrafikken og godstrafikken videre nordover langs E6. Jernbanestrekningen i Salten har seks lange tunneler som er over 1000 meter og to tunneler som er definert som særskilte objekter. Det er Hopstunnelen og Naurstadhøgda. Uønskede hendelser knyttet til jernbaneulykker er avsporing, ulike former for skred, møteulykker (tog mot tog), sammenstøt tog og objekt, passasjerer skadet på plattform og planovergang, personer skadet i og ved jernbanesporet og brann i tog. Brann i tog er av Bane NOR vurdert som verstefallsscenario. Bane NOR har selv vurdert sannsynlighet for brann om bord på tog som «svært lav» på grunn av lite brennbart materiell i tunneler og svært brannsikkert togmateriell. Riktignok oppfyller ikke de eldste togsettene som går på Nordlandsbanen dagens krav til brannsikkerhet.

Lufttransport

Den eneste flyplassen i regionen ligger i Bodø, og er dermed et naturlig knutepunkt. I 2018 var Bodø Lufthavn den 6. største flyplassen i Norge med omlag 1,8 millioner passasjerer som reiste til og fra flyplassen.

Naturhendelser

Ekstremvær er hendelser som opptrer hyppigere og hyppigere. Det forventes mer kraftig vind, nedbør, høyere temperaturer og intense og hyppigere nedbørsperioder vil forekomme i kommunen. Bodø har også ulike scenarioer knyttet til naturhendelser i Bodø ROS (2018).

Næringsvirksomhet

Næringslivet i Bodø kommune består i stor grad av sekundær- og primærnæringer, offentlige arbeidsplasser, servicebedrifter og industri. Bodø består av et mangfoldig og variert næringsliv, som i hovedsak består det av små- og mellomstore bedrifter. Hovedtyngden av næringslivet er sentralisert rundt Bodø sentrum.

Det er 6 virksomheter i Bodø kommune som faller inn under storulykkeforskriften. Det er virksomheter som oppbevarer, benytter og håndterer farlige stoffer. Virksomhetene som er berørt av denne forskriften har strenge krav til sikkerhet og må forholde seg til brann og eksplosjonsloven, forskrift om farlige stoffer og forskrift om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff. Dette er virksomheter som kan føre til ukontrollerte hendelser av større omfang, det vil si brann, eksplosjon eller utslipp.

Overnattingssteder

Det er 9 hotell i Bodø; Radisson Blu Hotel Bodø, Scandic Havet, Scandic Bodø, Bodø Hotel, Thon Hotel Nordlys, Skagen Hotel, Clarion Collection Hotel Grand Bodø. I tillegg er Bodø Hostel og Motel etablert på jernbanestasjonen i Bodø.

Øvrige overnattingssteder i Bodø kommune: Kjerringøy brygge, Saltstraumen brygge, Saltstraumen camping og Misvær camping.

Nordlandssykehuset HF (NLSH) i Bodø er det eneste sykehuset i Salten.

Nord universitet som er lokalisert på Mørkved er Nordlands eneste universitet. Det er til sammen 11000 studenter og 1300 ansatte på studiesteder i Nordland og Trøndelag. Studentinord har mange studentboliger i Bodø.

8.4.3 Vedtatt brannordning Bodø kommune

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene som er beskrevet i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for hele kommunen. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha en brann- og redningstjeneste som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk beredskapsoppsett basert på prosedyrer, forebygging og operativ ledelse som muliggjør optimal samspill mellom førsteinnsats og andreinnsats. Det er viktig å presisere at brannordningen for Bodø kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal

Rapport

løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde.

Brannordning Bodø kommune

Bodø kommune vedtok følgende brannordning 16.juni 2021:

Tabell 26: Oversikt over tjenester med timer til trening og øvelser. Kjerringøy brannstasjon.

Tjenestespekter Kjerringøy brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsledere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	0	0
Brannbekjempelse	8	8	0	0
Røykdykking	0	0	0	0
Brann i vegetasjon	0	1	0	0
Trafikkhendelser generelt	2	3	0	0
Tungbilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	0	0	0
Overflateredning	0	0	0	0
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	0
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	1	0	0
Møteaktivitet	0	2	0	0
Akutt forurensning	0	2	0	0
Akutt helsehjelp	0	3	0	0
Vaktbyttetrening	0	0	0	0
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	20	30	0	0
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per kommune)	0,96%	1,44%	0	0

Tabell 27: Oversikt over tjenester med timer til trening og øvelser. Knaplund brannstasjon.

Tjenestespekter Knaplund brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsledere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	10	11
Brannbekjempelse	8	8	8	9
Røykdykking	0	0	0	0
Brann i vegetasjon	0	1	0	2
Trafikkhendelser generelt	2	3	2	4
Tungbilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	3,5	0	5,5
Overflateredning	0	0	0	0
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	5
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	1	0	3
Møteaktivitet	0	2	0	4
Akutt forurensning	0	2	0	3
Akutt helsehjelp	0	0	0	0
Vaktbyttetrening	0	0	0	0

Rapport

Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	20	33,5	20	46,5
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per kommune)	0,96%	1,61%	0,96%	2,24%

Tabell 28: Oversikt over tjenester med timer til trening og øvelser. Misvær brannstasjon.

Tjenestespekter Misvær brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsledere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	0	0
Brannbekjempelse	8	8	0	0
Røykdykking	0	0	0	0
Brann i vegetasjon	0	1	0	0
Trafikkhendelser generelt	2	3	0	0
Tungbilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	0	0	0
Overflateredning	0	0	0	0
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	0
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	1	0	0
Møteaktivitet	0	2	0	0
Akutt forurensning	0	2	0	0
Akutt helsehjelp	0	3	0	0
Vaktbyttetrening	0	0	0	0
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	20	33	0	0
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per kommune)	0,96%	1,59%	0	0

Tabell 29: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser. Helligvær brannstasjon.

Tjenestespekter Helligvær brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsledere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	0	0
Brannbekjempelse	8	8	0	0
Røykdykking	0	0	0	0
Brann i vegetasjon	0	1	0	0
Trafikkhendelser generelt	2	0	0	0
Tungbilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	0	0	0
Overflateredning	0	0	0	0
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	0
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	1	0	0
Møteaktivitet	0	2	0	0
Akutt forurensning	0	2	0	0
Akutt helsehjelp	0	3	0	0
Vaktbyttetrening	0	0	0	0

Rapport

Totalt antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	20	30	0	0
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per kommune)	0,96%	1,44%	0	0

Alle brannstasjonene har en person som er stasjonsansvarlig. Stasjonsansvarlig har en stillingsbrøk på 2,84% (60 timer per år). Arbeidsoppgavene til en stasjonsansvarlig er svært varierende og av ulik omfang-alt etter hvilken brannstasjon det gjelder. Primæroppgavene til stasjonsansvarlig er ettersyn av materiell og sjekke at beredskapsutstyret virker som det skal, samt bidra i øvelser og opplæring av medarbeidere.

Beredskapsmessige utfordringer og dimensjonerende beredskapshendelser (risikoområder)

De største beredskapsmessige utfordringene i kommunen er knyttet til brannhendelser og trafikkhendelser. Dimensjonerende beredskapshendelser (risikoområder) er ulike former for brannhendelser, trafikkhendelser og naturhendelser (lokal), og redningsdykking, snøskred, gass- og kjemikaliedykking, kompliserte trafikkhendelser, kompliserte brannhendelser og RITS (regional).

Tjenesteleveranse:

Bodø kommune ønsker å etablere akutt helsehjelp på Kjerringøy, Misvær og Helligvær brannstasjon.

Innsatspersonell og vaktordning

Bodø kommune ønsker følgende:

- Bodø brannstasjon: Videreføre dagens praksis.
- Kjerringøy brannstasjon: 12 innsatspersonell og viderefører dagens vaktordning.
- Misvær: 15 innsatspersonell og viderefører dagens vaktordning.
- Helligvær: 8 innsatspersonell og viderefører dagens vaktordning.
- Knaplund: 16 innsatspersonell og etablerer 4-delt vaktordning på utrykningsleder.

Førsteinnsats, andreinnsats og regioninnsats

Bodø brannstasjon er førsteinnsatsen i alle hendelser i sentrum med omegn. Innsatsstyrken i Bodø skal også bistå andre brannstasjoner i regionen, samt utføre oppdrag som RITS, vann- dykking og snøskred utenfor Saltenregionen.

Knaplund brannstasjon er førsteinnsats.

- Andreinnsats: Bodø brannstasjon, Misvær brannstasjon og Inndyr brannstasjon.

Kjerringøy brannstasjon er førsteinnsats til hendelser på Kjerringøy.

- Andreinnsats: Bodø brannstasjon.

Misvær brannstasjon er førsteinnsats til hendelser i Misvær/Skjerstad.

- Andreinnsats: Moldjord brannstasjon, Rognan brannstasjon og Knaplund brannstasjon.

Helligvær brannstasjon er førsteinnsats.

Rapport

- Andreinnsats: Bodø brannstasjon.
- Innsatstiden blir ivarettatt jf. forskriftskravet.

Slokkevann

Kommunal slokkevannforsyning vurderes som godt utbygd i sentrale områder i Bodø. Muligheten for å ta opp vann i Bodø er åpne vannkilder, kummer og hydranter. Salten Brann IKS erfarer imidlertid at i enkelte områder i kommunen er det begrenset tilgang til slokkevann, ofte grunnet lange avstander fra brannstedene til slokkevannkilden. Derfor anbefales det at kommunen gjør en nærmere vurdering av nødvendige avbøtende tiltak for manglende vannforsyning. Et tiltak kan være å etablere tankbil jf. §21 i forskrift om brannforebygging. Det er kommunens ansvar å tilrettelegge for slokkevannforsyning (§5-4 i dimensjoneringsforskriften, 2002). I forskrift om brannforebygging (2015) §21 står det:

- Kommunen skal sørge for at den kommunale vannforsyningen fram til tomtegrenser i tettbygde strøk er tilstrekkelig til å dekke brannvesenets behov for slokkevann.
- I boligstrøk og lignende der spredningsfaren er liten, er det tilstrekkelig at kommunens brannvesen disponerer passende tankbil
- I områder som reguleres til virksomhet hvor sprinkleranlegg er aktuelt, skal kommunen sørge for at det er tilstrekkelig vannforsyning til å dekke behovet

Tabell 30: Oppsummering brannordning Bodø kommune

Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Bodø	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	28	28
	Vaktordning §5-3	- 4 vaktlag (7 personer på vakt per vaktlag) - Heltidspersonell med kaserntert vakt Merknad: - 4 seksjonsledere (turnus) - Inngår i bemanningen på vakt i Bodø Merknad: - 4 brigadeledere (turnus) - Finansieres av felleskostnadene	- 4 vaktlag (7 personer på vakt per vaktlag) - Heltidspersonell med kaserntert vakt Merknad: - 4 seksjonsledere (turnus) - Inngår i bemanningen på vakt i Bodø Merknad: - 4 brigadeledere (turnus) - Finansieres av felleskostnadene
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	Lokal: - Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste - Overflateredning Spesialtjenester: - Røyk- og kjemikaliedykking - Redningsdykking - RVR (Restverdireddning) - Akutt snøskredberedskap - Trafikkhendelser (større) - RITS (redningsinnsats til sjøs)	Lokal: - Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste - Overflateredning - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO Spesialtjenester: - Røyk- og kjemikaliedykking - Redningsdykking - RVR (Restverdireddning) - Akutt snøskredberedskap - Trafikkhendelser (større) - Tungebilberging

Rapport

			- Tunnelulykker - RITS (redningsinnsats til sjøs)
Kjerringøy	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	15	12
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell
Knaplund	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	15	16
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- Deltidspersonell uten fast vaktordning - Etablering av utrykningsleder
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Brann i vegetasjon - Tunnelulykker - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell
Misvær	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	15	15
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell
Helligvær	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	15	12
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser	- Brannhendelser - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell

8.5 Brann- og redningsberedskap i Fauske kommune

Som tidligere nevnt i rapporten ble det utarbeidet en sektoranalyse i Salten Brann IKS i 2019 for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Risiko- og sårbarhetsanalysen er et dokument som er styrende for hvilke typer hendelser beredskapen til Salten Brann IKS skal være dimensjonert for. ROS-analysen skal også bidra til å danne et beslutningsgrunnlag for at ledelsen kan fatte gode kvalitative- og rasjonelle beslutninger for god planlegging og organisering av forebyggende- og beredskapsarbeidet (Salten Brann IKS, 2019).

Forebyggende- og beredskapsanalyse henger i hop. Forebygging handler om iverksetting av tiltak for å redusere sannsynligheten for en hendelse og for å redusere konsekvensene av en hendelse dersom den likevel inntreffer. Tiltakene skal begrense konsekvensene hendelsen kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier. Det skal også etableres beredskap for å håndtere uønskede hendelser. Begrepet beredskap er definert i denne konteksten som planlegging og forberedelser av tiltak for å begrense konsekvenser av uønskede hendelser og planer for å håndtere kriser eller andre uønskede hendelser på best mulig måte. Beredskapstiltak er tiltak som det er planlagt eller etablert systemer for, men som først iverksettes når en hendelse er under utvikling eller har inntruffet.

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene avdekket i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for Fauske kommune. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha et brann- og redningsvesen som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk arbeid basert på prosedyrer, forebygging og beredskap. Det er viktig å presisere at brannordningen for Fauske kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde.

I denne rapporten defineres brannordningen som en beskrivelse av hvordan Salten Brann IKS er organisert og dimensjonert i tråd med oppgavene etter brann- og eksplosjonsvernloven §11, første og andre ledd. Videre skal brannordningen sikre at brann- og redningsvesenet er organisert og dimensjonert på bakgrunn av den risiko og sårbarhet som foreligger i kommunen. I utgangspunktet er det opp til den enkelte kommune å fastsette hvilke ressurser brann- og redningsvesenet skal disponere på bakgrunn av kartlagt risiko og sårbarhet. Brannordningen er et overordnet og styrende dokument for Salten Brann IKS og angir formelle, faglige og økonomiske rammebetingelser.

I denne delen av rapporten som omhandler brannordningen i Fauske kommune gis det en vurdering av hvilke beredskapstjenester, antall innsatspersonell og vaktordning Fauske kommune har behov for. Brannordningen er basert på analyser, faglige innspill fra Salten Brann IKS, innspill fra Fauske kommune, Brann ROS-2020 og Fauske ROS (2018).

8.5.1 Fauske kommune og antall oppdrag

Innbyggere, tettsteder og kjøretid

Tabellene nedenfor beskriver innbyggertall, tettsteder og kjøretid fra Fauske brannstasjon til ulike tettsteder.

Tabell 31: Dekningsområde og dimensjonerende befolkningsgrunnlag (SSB, 2. kvartal 2020)

Kommune	Areal (km2)	Innbyggere	Innbyggere per 2030/2050	Eneboliger	Hytter ²²
Fauske	1210	9 684	9 550/9 243	3 283	1 156

I kapittel 2.3 ble det redegjort for §4-8 i dimensjoneringsforskriften. Denne forskriften legger føringer på hvordan brann- og redningstjenesten skal forholde seg til innsatstid til tettsteder²³.

Hovedelementene i paragrafen er:

- Til tettbebyggelse med særlig fare for rask og omfattende brannspredning, sykehus/sykehjem mv, strøk med konsentrert og omfattende næringsdrift o.l., skal innsatstiden ikke overstige 10 minutter. Innsatstiden kan i særskilte tilfeller være lengre dersom det er gjennomført tiltak som kompenserer den økte risiko. Kommunen skal dokumentere hvordan dette er gjennomført.
- Innsatstid i tettsteder for øvrig skal ikke overstige 20 minutter.
- Innsatstid utenfor tettsteder fordeles mellom styrkene i regionen, slik at fullstendig dekning sikres. Innsatstiden i slike tilfeller bør ikke overstige 30 minutter.

Tabell 32: Tettsted i Fauske kommune (SSB, 6. oktober 2020).

Kommune	Tettsteder	Innbyggere
Fauske	Fauske	6 386
Fauske	Sulitjelma	372
Fauske	Strømsnes	490

Det er totalt 7248 innbyggere i tettstedene Fauske, Sulitjelma²⁴ og Strømsnes. Øvrige bygder eller spredtbygde strøk er blant annet Valnesfjord, Finneid, Kvitblik, Røvik og Nordvika. For øvrig er det spredt bebyggelse langs riks- og fylkesvegnettet.

Tabell 33: Estimert kjøretid fra Fauske til tettsteder/steder (NAF, 2020).

Fra brannstasjon	Til tettsteder	Antall minutter	Antall kilometer
Fauske	Sulitjelma Fjellandsby	46	45,5 kilometer
Fauske	Strømsnes	12	11,5 kilometer
Fauske	Rognan	30	30,3 kilometer
Fauske	Straumen	14	15,5 kilometer
Fauske	Bodø	49	51,7 kilometer

²² Omfatter hytter, sommerhus, helårsbolig- og våningshus benyttet som fritidsbolig (SSB, 2020).

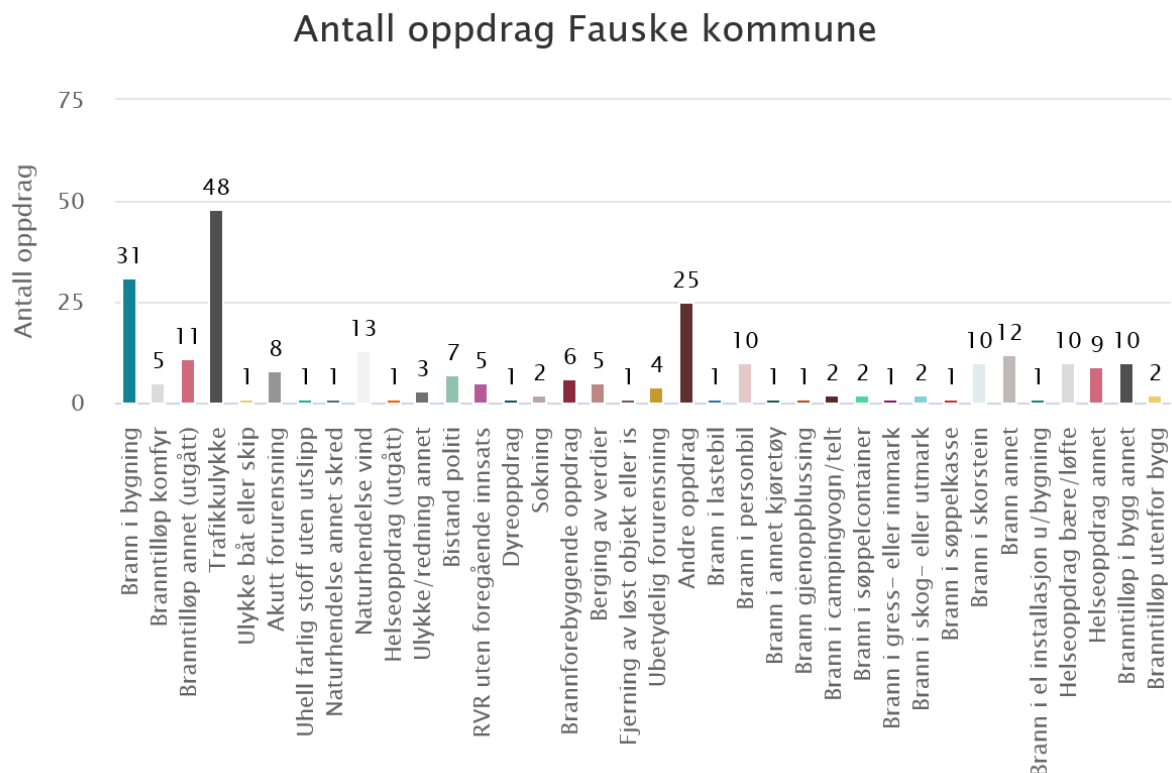
²³ En hussamling skal registreres som et tettsted dersom det 1) bor minst 200 personer der og 2) avstanden mellom husene skal normalt ikke overstige 50 meter. Det er tillatt med et skjønnsmessig avvik ut 50 meter mellom husene i områder som ikke skal eller kan bebygges. Dette kan f.eks. være parker, idrettsanlegg, industriområder eller naturlige hindringer som elver eller dyrkbare områder. Husklynger som naturlig hører med til tettsted tas med inntil en avstand på 400 meter fra tettstedskjernen (SSB, 2016).

²⁴ Sulitjelma tettsted er Sandnes, Charlotta, Furulund og Glastunes. Hvis man tar med Fagerli og Bursimarka bor det totalt 549 personer i Sulitjelma-samfunnet.

Oppdrag og hendelsestyper

Data fra BRIS viser at brann- og redningstjenesten i Fauske kommune hadde totalt 254 antall oppdrag som de rykket ut på i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020²⁵. Oppdragene er fordelt på 35 ulike hendelsestyper

Figur 19: Oversikt over antall oppdrag i Fauske kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

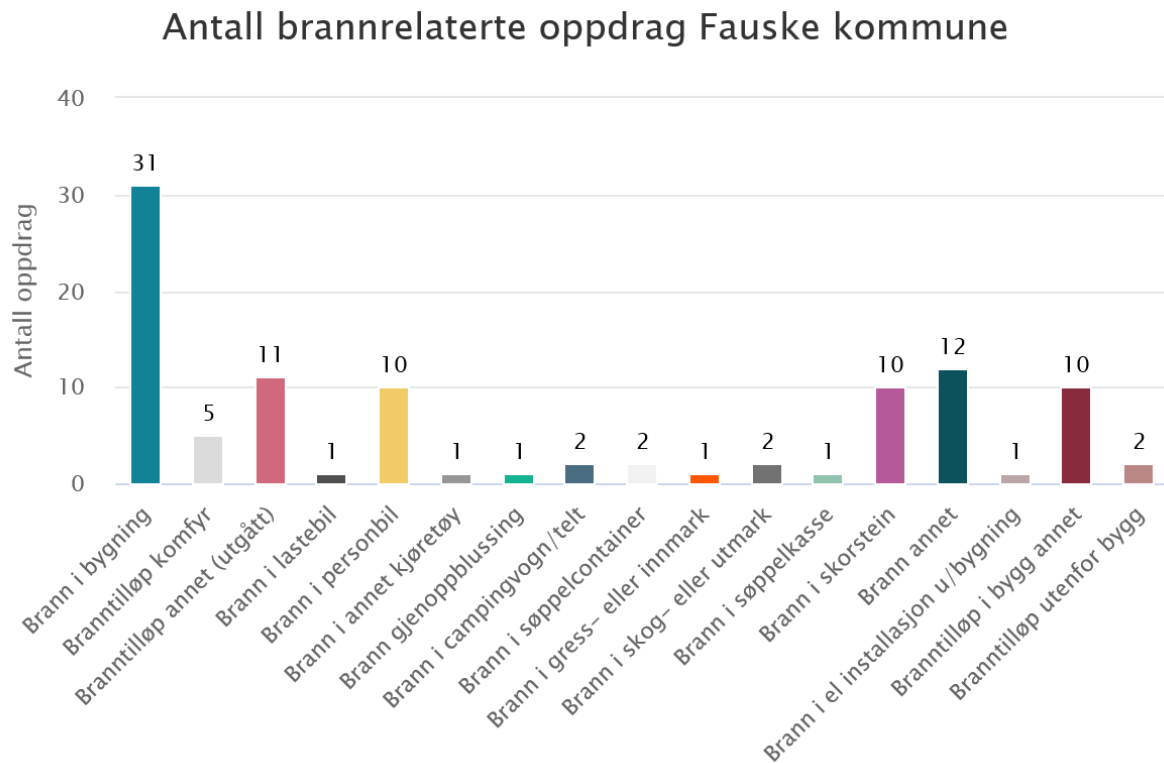
Figur 19 viser at det er flest trafikkulykker som brann- og redningsvesenet rykker ut på i Fauske kommune. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør trafikkulykker 19 prosent av oppdragene. Der nest følger brannhendelser i bygning (12 prosent), andre oppdrag (10 prosent) og naturhendelser vind (5 prosent). Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de andre hendelsestypene.

Bryter vi ned antall oppdrag i Fauske kommune til hendelsestypene «brannhendelser» viser figur 20 at brann- og redningsvesen hadde 103 oppdrag av totalt 254 oppdrag i perioden 1. mai

²⁵ Se vedlegg 2 for en nærmere beskrivelse av hendelsestypene.

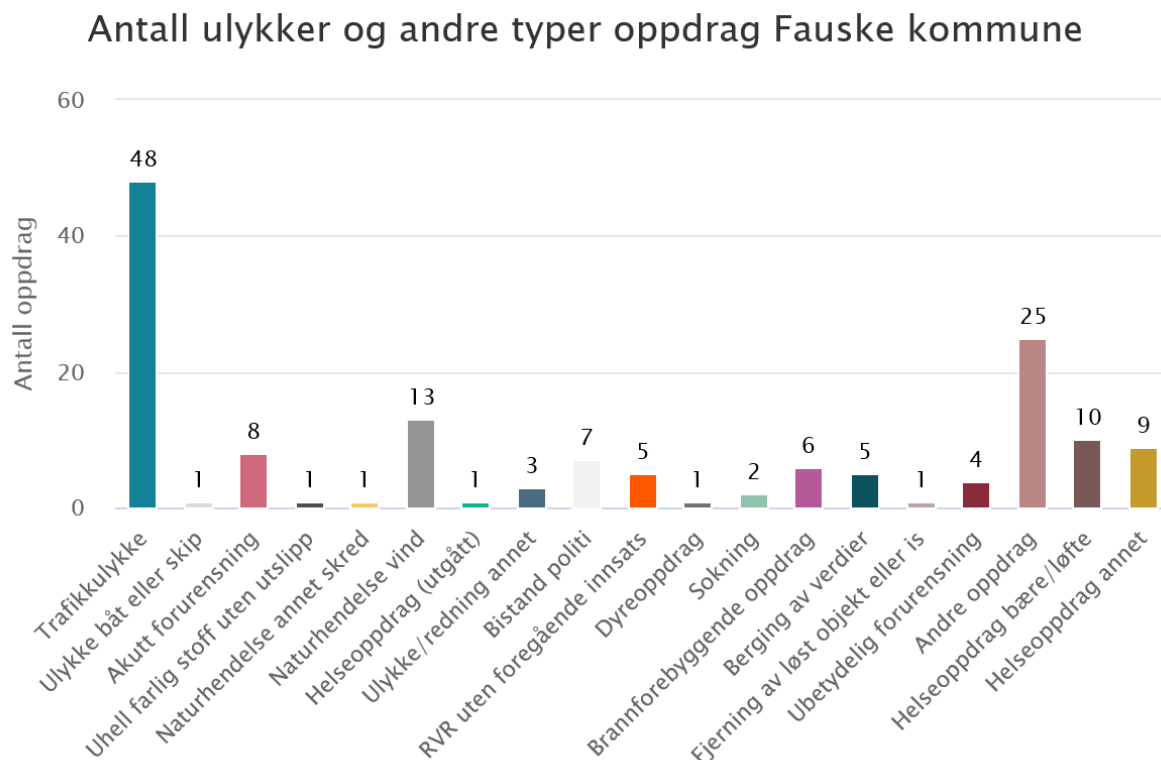
2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til hendelsestypene brannhendelser. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 41 prosent av alle oppdragene. Hendelsene brann i bygning utgjør 30 prosent, brann annet 12 prosent, brann i personbil 10 prosent, brann i skorstein 10 prosent og branntilløp bygg annet 10 prosent av alle oppdrag knyttet til brannhendelser. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de øvrige oppdragene.

Figur 20: Oversikt over antall oppdrag relatert til brann i Fauske kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

Ser vi på antall hendelser knyttet til «ulykker og «andre typer oppdrag» viser figur 21 at brann- og redningsvesen hadde 151 oppdrag av totalt 254 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til denne kategorien. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 59 prosent av alle oppdragene. Hendelsen trafikkulykke utgjør 32 prosent, andre oppdrag 10 prosent, helseoppdrag 13 prosent, naturhendelse vind 5 prosent og bistand politi 3 prosent av alle oppdrag knyttet til «ulykker» og «andre typer oppdrag». Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 21: Oversikt over antall oppdrag som ikke er brannrelaterte i Fauske kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

8.5.2 Beredskapsmessige utfordringer - risikoområder

De største beredskapsmessige utfordringene i Fauske kommune er knyttet til brannhendelser og trafikkulykker. Når det gjelder brannhendelser er det særlig knyttet til Helsetunet 1 og 2 og Buen korttidsavdeling, konsentrert tettbebyggelse i Fauske sentrum med butikklokaler og hotell, samt utbredt næringsvirksomhet på Søbbesva/Vestmyra.

ROS-analyse

I kapittel 2 gjorde vi rede for kommunal beredskapsplikt som trådte i kraft 1.1. 2011. Der står det at: «Kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen. Resultatet av dette arbeidet skal vurderes og sammenstille i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse». Videre i kommunal beredskapsplikt står det i §1 at kommunen skal jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhet på tvers av sektorene i kommunen, med sikte på å redusere risiko for tap av liv og helse, miljø og materielle verdier. I brann- og eksplosjonsloven §11-f (2012) står det at brann- og redningstjenesten skal «være innsatsstyrke ved

andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse», og i dimensjoneringsforskriften²⁶ §2-4 andre ledd står det at brannvesenets ROS-analyse skal samordnes med andre kommunale ROS-analyser.

Fauske kommune utarbeidet en kommunal ROS-analyse i 2018. I Fauske ROS (2018) er det definert 12 uønskede hendelser som kommunen må være forberedt på å håndtere. Tabellen nedenfor viser de 7 uønskede hendelser som er relevante for Salten Brann IKS å delta i.

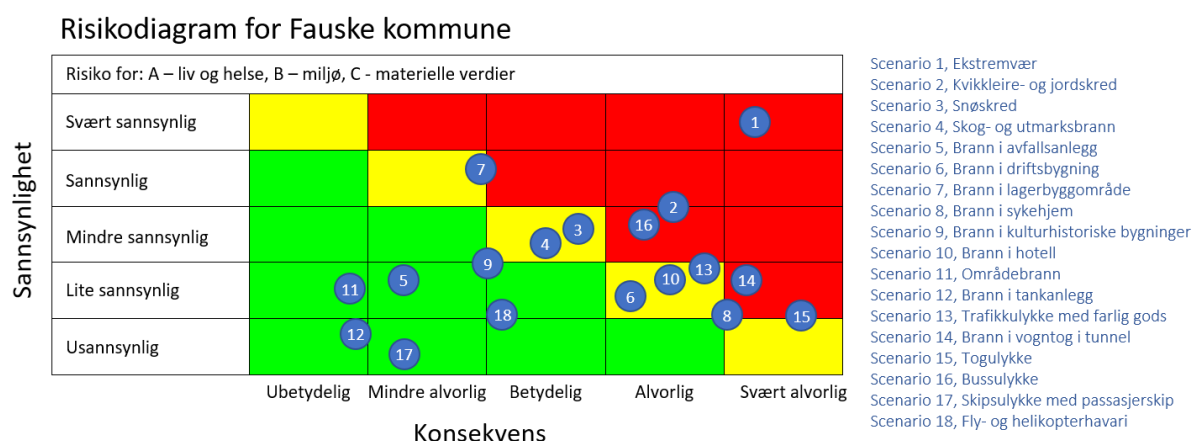
Tabell 34: Oversikt over scenarioer i Fauske ROS-analyse (2018)

Nummer	Beskrivelse av scenario	Aktuelt for Salten Brann IKS
Scenario 2	Oversvømmelse og leirskred	x
Scenario 3	Stein og sørpeskred	x
Scenario 5	Trafikkulykke med farlig gods	x
Scenario 6	Togavsporing med gasslekkasje	x
Scenario 7	Trafikkulykke med skolebuss	x
Scenario 8	Brann på institusjon	x
Scenario 12	Forurensning av drikkevann	x

Risikodiagram

I kapittel 5 ble Brann ROS-2020 presentert på et overordnet nivå. Formålet med ROS-analysen er å utarbeide en sektoranalyse i Salten Brann IKS for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Med andre ord; å kartlegge fremtidige risiko- og sårbarhetsfaktorer. I risikodiagrammet i figur 22 er risiko forbundet med hvert av scenarioene som er beskrevet i Brann ROS-2020 vurdert for Fauske kommune.

Figur 22: Risikodiagram for Fauske kommune

Ekstremvær er hendelser som har størst risiko for å inntreffe i Fauske kommune. Brann i tett bebyggelse, områder med konsentrert næringsvirksomhet, overnattingssteder og sykehjem er risikoområder som beredskapen må være dimensjonert for å håndtere. Andre risikoområder

²⁶ Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002). Denne forskriften er også kalt dimensjoneringsforskriften.

som må hensynstas og bør vektlegges særskilt ved dimensjonering og organisering av brann- og redningstjenesten er ulike typer transportulykker knyttet til vei og jernbane, veitunnelene mellom Finneid og Sulitjelma og E6.

Brannhendelser og estimert boligbrann i Fauske kommune

Statistikken viser at 40 prosent av oppdragene som håndteres i kommunen er relatert til brannhendelser. Kommunens sykehjem er Helsetunet 1 og 2, og Buen korttidsavdeling. Sykehjemmet har implementert ulike forebyggende tiltak som blant annet direktevarsling 110-sentral og etablert vaktordning, noe som minimerer risikoen for brannspredning. Derimot er det ikke bygget montert sprinkelanlegg.

Tabell 35: Oversikt over sykehjem og helsebygg i Fauske kommune

Navn	Antall sengeplasser	Antall boenheter	Brannanlegg	Sprinkelanlegg	Direktevarsling 110-sentral	Etablert vaktordning
Helsetunet 1	30	30	Ja	Nei	Ja	Ja
Helsetunet 2	40	40	Ja	Nei	Ja	Ja
Buen korttidsavdeling	14					

Brann i bygning utgjør 12 prosent av alle oppdragene brann- og redningstjenesten rykket ut på i perioden 1. mai 2016-4. oktober 2020. Tallmaterialet fra 2015 til 2019 som er hentet fra SSB og bearbeidet av Salten Brann IKS, viser at det er sannsynlig at det skal oppstå 4 boligbranner i Fauske kommune per år, og 7 branner per år i annen bygning (garasje, lager, driftsbygning etc.). Naturligvis er det store variasjoner i kommunen. I Fauske er det predikert at det vil være 3,5 boligbranner per år, mens i Sulitjelma er det predikert 1 boligbrann hvert fjerde år.

Tabell 36: Oversikt over estimert bygningsbrann og boligbrann per år (SSB, 2020)

Geografisk område	Bygningsbrann	Boligbrann
Fauske m/omegn	1 brann hver 2. måned	1 brann hver 3. måned
Valnesfjord m/omegn	1 brann hvert år	1 brann hvert 2. år
Sjønstådal-Fagerli (Sulis)	1 brann hvert 3. år	1 brann hvert 4. år

Trafikkbilde i kommunen

Den viktigste transportåren i Fauske kommune er E6 og Nordlandsbanen. Trafikkulykker langs E6 er definert som et risikoområde; dette gjelder personbil, tungtrafikk, transport av farlig gods (stoff), busstrafikk (turistbusser i sommerhalvåret) ol. Som figur 1 viser er det forholdsvis mange trafikkulykker i kommunen. Det er RV80, FV830 og E6 som det hovedsakelig skjer trafikkulykker på, men det er særlig E6 som er risikoområdet. Det har skjedd 48 trafikkulykker i kommunen siden 1. mai 2016, men det er viktig å påpeke at statistikken fra BRIS ikke viser alvorlighetsgraden i hendelsene. Imidlertid viser tall fra Statens vegvesen at på E6-strekningen Saltfjellet-Fauske var det 39 ulykker med totalt 4 omkomne, 11 alvorlige skadde og 34 lettere skadde i tidsperioden 2015-2019 (Statens vegvesen, 2020). På E6-strekningen Fauske-Bognes var det 76 ulykker med totalt 6 omkomne, 16 alvorlige skadde og 83 lettere skadde i tidsperioden 2015 til juni 2020 (Statens vegvesen, 2020).

Rapport

Kjernfjelltunnelen ligger på RV77 som er en sidevei fra E6, og veien går fra Saltdal kommune til riksgrensen i Sverige. Tunnelen går gjennom Kjernfjellet i Junkerdalen og ble åpnet 17. oktober 2019. Før tunnelen åpnet måtte tyngre kjøretøy kjøre ned en smal og bratt nedstigning i Junkerdalen. Etter at tunnelen åpnet, er det registrert (estimert) en økning av tyngre kjøretøy på 30 prosent.

I Fauske oppbevarer og benytter et stort antall virksomheter innen industri, næringsliv, transportsektor og landbruk farlige stoffer. Dette gjelder kjemikalier, stoffer, stoffblandinger, produkter, artikler og gjenstander som har slike egenskaper at de representerer en fare for mennesker, materielle verdier og miljøet. Hendelser relatert til farlige stoffer kan enten oppstå på de stasjonære anleggene eller ved transport, og de fleste ulykker relatert til farlige stoffer skjer i forbindelse med transport på vei. Siden Fauske er et knutepunkt langs E6, transporteres det daglig store mengder farlige stoffer.

Tabell 37: Oversikt over tunneler i Fauske kommune

Navn	Veg nr.	Lengde (m)	Byggeår	Kommune
Grønnlifjelltunnelen	Fv830	2811	1956/ 1975	Fauske
Hårskoltunnelen	Fv830	2425	1956/ 1975	Fauske
Kvænflågtunnelen	E6	1747	1970	Fauske
Røvikunnelen	Rv80	2000	2011	Fauske
Sjønståfjelltunnelen	Fv830	2827	1956/ 1972	Fauske
Stokkviknakken tunnel	Fv830	568	1956/ 1975	Fauske

Nordlandsbanen

Nordlandsbanen går gjennom Fauske kommune. Jernbanestrekningen i Fauske kommune går flere steder langs sjø og ras- og skredutsatte områder (ROS Salten 2017), og jernbanen går gjennom flere områder i Fauske kommune der det er krevende å få inn redningsmannskaper og materiell. Det fraktes mye stykkgoods på jernbanen til Fauske, for deretter å bli omlastet til godstrafikk langs E6. Det fraktes også farlig gods og stoffer langs jernbanen. Riktignok avtar denne transporten, siden mer av farlig stoff og gass fraktes langs landeveien og sjøveien.

Naturhendelser

Spesielt for Fauske er risiko for jord- og leirskred i utsatte områder. Innsatsstyrken bør ha tilstrekkelig kompetanse til å kunne vurdere risiko og iverksette umiddelbare konsekvensreduerende tiltak i initialfasen av en rashendelse.

Næringsvirksomhet

Næringslivet i Fauske kommune består i stor grad av industri, offentlige arbeidsplasser, kraftproduksjon, primærnæring og servicebedrifter. Næringslivet i kommunen er forholdsvis spredt, men hovedsakelig sentralisert i området rundt Fauske sentrum.

Bedrifter av større karakter er SKS, Wenberg fiskeoppdrett og ulike bedrifter tilknyttet mar-
morforekomster og dolomittutvinning.

I Sulitjelma er det ingen store næringsvirksomheter, men det er en del mindre virksomheter som er knyttet til turisme. Av offentlig tjenestetilbud er det primært Sulitjelma barne- og ungdomsskole og Sulitjelma barnehage. Det er ikke sykehjem eller omsorgsboliger i Sulitjelma. I Sulitjelma er det stort antall fritidsboliger. Fritidsboligene ligger spredt, men i hovedsak er de sentrert rundt området Jakobsbakken og Daja. I Daja ligger også Sulitjelma Fjellandsby som er et forholdsvis stort hyttefelt som består av private hytter og utleiehytter. Sulitjelma turistsenter leier ut hytter og ligger i Daja. Hotellet i Sulitjelma er i varierende grad i drift. Per dags dato er det ikke i drift. Det er 5 kraftverk i Sulis: Sjønstå, Lomi, Fagerli og Daja.

8.5.3 Vedtatt brannordning Fauske kommune

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene som er beskrevet i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for hele kommunen. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha et brannvesen som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk beredskapsoppsett basert på prosedyrer, forebygging og operativ ledelse som muliggjør optimal samspill mellom førsteinnsats og andreinnsats. Det er viktig å presisere at brannordningen for Fauske kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde. De nærmeste brannstasjonene til å bistå Fauske med innsatspersonell, materiell og utstyr i komplekse og omfattende hendelser er Straumen og Rognan, samt innsatspersonell fra Bodø brannstasjon.

Rapport

Brannordning Fauske kommune

Fauske kommune vedtok følgende brannordning 17. juni 2021:

Tabell 38: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser. Fauske brannstasjon

Tjenestespekter Fauske brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsle- dere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	10	11
Brannbekjempelse	8	8	8	9
Røykdykking	12	12	12	13
Brann i vegetasjon	0	1	0	2
Trafikkhendelser generelt	0	3	0	4
Tungebilredning	0	3	0	4
Tunnelulykker	0	3,5	0	5,5
Overflateredning	0	3	0	4
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	5
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	1	0	3
Møteaktivitet	2	2	2	4
Akutt forurensning	0	2	0	3
Vaktbyttetrening	26	26	26	26
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	58	77,5	58	93,5
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per konstabel)	2,79%	3,73%	2,79%	4,5%

Tabell 39: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser. Sulitjelma brannstasjon.

Tjenestespekter Sulitjelma brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsle- dere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	0	0
Brannbekjempelse	8	8	0	0
Røykdykking	12	0	0	0
Brann i vegetasjon	0	1	0	0
Trafikkhendelser generelt	2	3	0	0
Tungebilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	3,5	0	0
Overflateredning	0	0	0	0
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	0
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	1	0	0
Møteaktivitet	0	2	0	0
Akutt forurensning	0	2	0	0
Akutt helsehjelp	0	3	0	0
Vaktbyttetrening	10,4	10,4	0	0
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	42,4	46,9	0	0
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per konstabel)	2,04%	2,25%	0	0

Alle brannstasjonene har en person som er stasjonsansvarlig. Stasjonsansvarlig har en stillingsbrøk på 2,84% (60 timer per år). Arbeidsoppgavene til en stasjonsansvarlig er svært varierende og av ulik omfang-alt etter hvilken brannstasjon det gjelder. Primæroppgavene til stasjonsansvarlig er ettersyn av materiell og sjekke at beredskapsutstyret virker som det skal, samt bidra i øvelser og opplæring av medarbeidere.

Beredskapsmessige utfordringer og dimensjonerende beredskapshendelser (risikoområder)

De største beredskapsmessige utfordringene i kommunen er knyttet til brannhendelser og trafikkhendelser. Dimensjonerende beredskapshendelser er ulike former for brannhendelser, trafikkhendelser og naturhendelser.

Tjenesteleveranse

- Sulitjelma brannstasjon: Fauske kommune ønsker å etablere akutt helsehjelp og røykdykkertjeneste nivå 0
- Fauske brannstasjon: Fauske kommune ønsker å etablere Tungbilberging og overflate-redning

Innsatspersonell og vaktordning

Fauske kommune ønsker følgende:

- Fauske brannstasjon: Fauske kommune ønsker å videreføre dagens praksis
- Sulitjelma brannstasjon: 8 innsatspersonell og viderefører dagens vaktordning

Førsteinnsats, andreinnsats og regioninnsats

Fauske brannstasjon er førsteinnsats.

- Andreinnsats: Straumen brannstasjon, Sulitjelma brannstasjon, Rognan brannstasjon og Bodø brannstasjon.

Sulitjelma brannstasjon er førsteinnsatsen i alle hendelser i Sulitjelma.

- Andreinnsats: Fauske brannstasjon, Rognan brannstasjon, Sørfold brannstasjon og Bodø brannstasjon.

Innsatstiden blir ivaretatt jf. forskriftskravet.

Slokkevann

Kommunal slokkevannforsyning vurderes som godt utbygd i deler av kommunen. Muligheten for å ta opp vann i Fauske er åpne vannkilder, kummer og hydranter. Salten Brann IKS erfarer imidlertid at i enkelte områder er det begrenset tilgang til slokkevann, ofte grunnet lange avstander fra brannstedene til slokkevannkilden. Derfor anbefales det at kommunen gjør en nærmere vurdering av nødvendige avbøtende tiltak for manglende vannforsyning. Et tiltak Fauske kommune har implementert er tankbil jf. §21 i forskrift om brannforebygging.

Det er kommunens ansvar å tilrettelegge for slokkevannforsyning (§5-4 i dimensjoneringsforskriften, 2002). I forskrift om brannforebygging (2015) §21 står det:

Rapport

- Kommunen skal sørge for at den kommunale vannforsyningen fram til tomtegrenser i tettbygde strøk er tilstrekkelig til å dekke brannvesenets behov for slokkevann.
- I boligstrøk og lignende der spredningsfaren er liten, er det tilstrekkelig at kommunens brannvesen disponerer passende tankbil
- I områder som reguleres til virksomhet hvor sprinkleranlegg er aktuelt, skal kommunen sørge for at det er tilstrekkelig vannforsyning til å dekke behov

Tabell 40: Oppsummering brannordning Fauske kommune

Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Fauske	Antall innsatsperso- nell §5-1 og §4-8	20	20
	Antall røykdykkere	15	15
	Vaktordning §5-3	- 4 vaktlag (inkl. tankbil) - Deltidspersonell med dreierende vakt	- 4 vaktlag (inkl. tankbil) - Deltidspersonell med dreierende vakt
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste - Brann i vegetasjon - Tunnelulykke - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Overflateredning - Tungebilredning
	Antall timer og stil- lingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Sulitjelma	Antall innsatsperso- nell §5-1 og §4-8	10	8
	Antall røykdykkere	5	0
	Vaktordning §5-3	- 1 vakt - Sjåfør - 4-delt vaktordning Deltidspersonell uten fast vakt- ordning	- 1 vakt - Sjåfør - 4-delt vaktordning - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Tunnelulykker - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stil- lingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell

8.6 Brann- og redningsberedskap Gildeskål kommune

Som tidligere nevnt i rapporten ble det utarbeidet en sektoranalyse i Salten Brann IKS i 2019 for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Risiko- og sårbarhetsanalysen er et dokument som er styrende for hvilke typer hendelser beredskapen til Salten Brann IKS skal være dimensjonert for. ROS-analysen skal også bidra til å danne et beslutningsgrunnlag for at ledelsen kan fatte gode kvalitative- og rasjonelle beslutninger for god planlegging og organisering av forebyggende- og beredskapsarbeidet (Salten Brann IKS, 2019).

Forebyggende- og beredskapsanalyse henger i hop. Forebygging handler om iverksetting av tiltak for å redusere sannsynligheten for en hendelse og for å redusere konsekvensene av en hendelse dersom den likevel inntreffer. Tiltakene skal begrense konsekvensene hendelsen kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier. Det skal også etableres beredskap for å håndtere uønskede hendelser. Begrepet beredskap er definert i denne konteksten som planlegging og forberedelser av tiltak for å begrense konsekvenser av uønskede hendelser og planer for å håndtere kriser eller andre uønskede hendelser på best mulig måte. Beredskapstiltak er tiltak som det er planlagt eller etablert systemer for, men som først iverksettes når en hendelse er under utvikling eller har inntruffet.

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene avdekket i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for Gildeskål kommune. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha et brann- og redningsvesen som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk arbeid basert på prosedyrer, forebygging og beredskap. Det er viktig å presisere at brannordningen for Gildeskål kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde.

I denne rapporten defineres brannordningen som en beskrivelse av hvordan Salten Brann IKS er organisert og dimensjonert i tråd med oppgavene etter brann- og eksplosjonsvernloven §11, første og andre ledd. Videre skal brannordningen sikre at brann- og redningsvesenet er organisert og dimensjonert på bakgrunn av den risiko og sårbarhet som foreligger i kommunen. I utgangspunktet er det opp til den enkelte kommune å fastsette hvilke ressurser brann- og redningsvesenet skal disponere på bakgrunn av kartlagt risiko og sårbarhet. Brannordningen er et overordnet og styrende dokument for Salten Brann IKS og angir formelle, faglige og økonomiske rammebetingelser.

I denne rapporten som omhandler brannordningen i Gildeskål kommune gis det en vurdering av hvilke beredskapstjenester, antall innsatspersonell og vaktordning Gildeskål kommune har behov for. Brannordningen er basert på analyser, faglige innspill fra Salten Brann IKS, innspill fra Gildeskål kommune, Brann ROS-2020 og Gildeskål ROS (2013).

8.6.1 Gildeskål kommune og antall oppdrag

Innbyggere, tettsteder og kjøretid

Tabellene nedenfor beskriver innbyggertall, tettsteder og kjøretid fra brannstasjonen til ulike bygder.

Tabell 41: Dekningsområde og dimensjonerende befolkningsgrunnlag (SSB, 2. kvartal 2020)

Kommune	Areal (km ²)	Innbyggere	Innbyggere per 2030/2050	Eneboliger	Hytter ²⁷
Gildeskål	662	1 955	2 067/2 186	1001	918

I kapittel 2.3 ble det redegjort for §4-8 i dimensjoneringsforskriften. Denne forskriften legger føringer på hvordan brann- og redningstjenesten skal forholde seg til innsatstid til tettsteder²⁸. Hovedelementene i paragrafen er:

- Til tettbebyggelse med særlig fare for rask og omfattende brannspredning, sykehus/ sykehjem mv, strøk med konsentrert og omfattende næringsdrift o.l., skal innsatstiden ikke overstige 10 minutter. Innsatstiden kan i særskilte tilfeller være lengre dersom det er gjennomført tiltak som kompenserer den økte risiko. Kommunen skal dokumentere hvordan dette er gjennomført.
- Innsatstid i tettsteder for øvrig skal ikke overstige 20 minutter.
- Innsatstid utenfor tettsteder fordeles mellom styrkene i regionen, slik at fullstendig dekning sikres. Innsatstiden i slike tilfeller bør ikke overstige 30 minutter.

Tabell 42: Tettsted i Gildeskål kommune (SSB, 6. oktober 2020).

Kommune	Tettsteder	Innbyggere
Gildeskål	Inndyr	657

Gildeskål kommune er en vidstrakt kommune med mye spredt bebyggelse og bosetting. Innbyggerne bor hovedsakelig i tettstedet Inndyr og i bygdene Nygårdsjøen, Sundsfjord. Storvika/Mevik og på øyene Sandhornøy, Sør- og Nordarnøy (Arnøyene), Fugløya og øygruppa Fleinvær.

27 Omfatter hytter, sommerhus, helårsbolig- og våningshus benyttet som fritidsbolig (SSB, 2020).

28 En hussamling skal registreres som et tettsted dersom det 1) bor minst 200 personer der og 2) avstanden mellom husene skal normalt ikke overstige 50 meter. Det er tillatt med et skjønnsmessig avvik ut 50 meter mellom husene i områder som ikke skal eller kan bebygges. Dette kan f.eks. være parker, idrettsanlegg, industriområder eller naturlige hindringer som elver eller dyrkbare områder. Husklynger som naturlig hører med til tettsted tas med inntil en avstand på 400 meter fra tettstedskjernen (SSB, 2016).

Tabell 43: Estimert kjøretid fra brannstasjonene på Inndyr, Nygårdsjøen og Våg til tettsteder og grender (NAF reiseplanlegger, 2020).

Fra brannstasjon	Til grender	Antall minutter	Antall kilometer
Inndyr	Nygårdsjøen	35 minutter	35,5 kilometer
Inndyr	Storvika	19 minutter	21 kilometer
Inndyr	Mevik	25 minutter	25,2 kilometer
Inndyr	Sundsfjord	17 minutter	15,1 kilometer
Inndyr	Ørnes	40 minutter	41,8 kilometer
Inndyr	Knaplund	56 minutter	62,8 kilometer
Nygårdsjøen	Storvika	35 minutter	41,2 kilometer
Nygårdsjøen	Mevik	42 minutter	47,8 kilometer
Nygårdsjøen	Sundsfjord	19 minutter	21,3 kilometer
Nygårdsjøen	Knaplund	26 minutter	27,4 kilometer
Våg	Inndyr	72 minutter	70,2 kilometer
Våg	Nygårdsjøen	37 minutter	34,7 kilometer
Sund (ferge)	Horsdal	10 minutter	
Horsdal (ferge)	Sørarnøy	40 minutter	
Bodø (Draken båt)	Sørarnøy	25 minutter	
Bodø (Draken båt)	Våg	30 minutter	

Fergerute Sund-Horsdal-Sørarnøy (Torghatten, 2020).

Første ferje Sørarnøy-Horsdal-Sund: 07:00 (mandag-fredag), 09:00 (lørdag) og 10:00 (søndag)

Siste ferje Sørarnøy-Horsdal-Sund: 19:50 (mandag-torsdag) og 21:30 (fredag), 17:10 (lørdag) og 18:55 (søndag)

Første ferje Sund-Horsdal-Sørarnøy: 09:00 (mandag-fredag), 08:00 (lørdag) og 09:00 (søndag)

Siste ferje Sund-Horsdal-Sørarnøy: 20:40 (mandag-fredag), 16:15 (lørdag) og 20:30 (søndag)

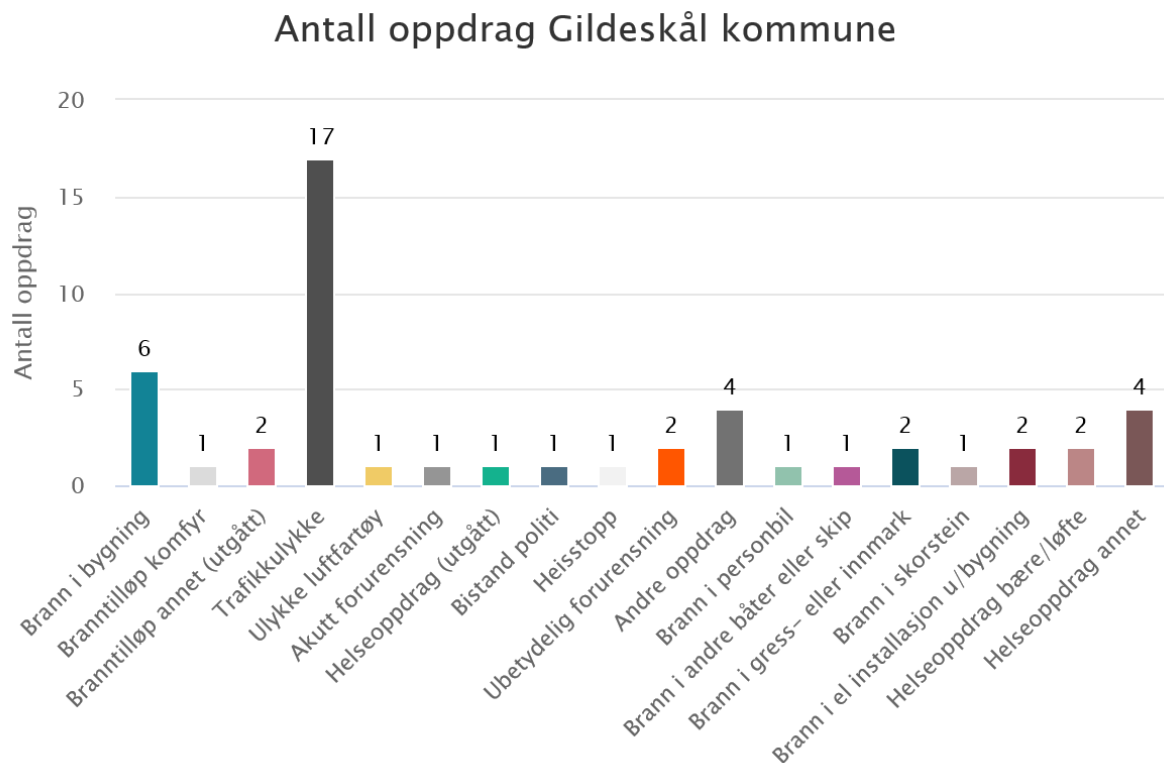
I henhold til veiledningen til dimensjoneringsforskriften §4-2, kan brann- og redningsvesen rekvirere utstyr og materiell når det er aktuelt.

Oppdrag og hendelsestyper

Data fra BRIS²⁹ viser at brann- og redningstjenesten i Gildeskål kommune hadde totalt 50 oppdrag som de rykket ut på i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020. Oppdragene er fordelt på 18 ulike hendelsestyper. Figur 23 viser at det er trafikkulykker, brann i bygning og helseoppdrag brann- og redningsvesenet i Gildeskål rykker ut flest ganger på. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de andre hendelsestypene.

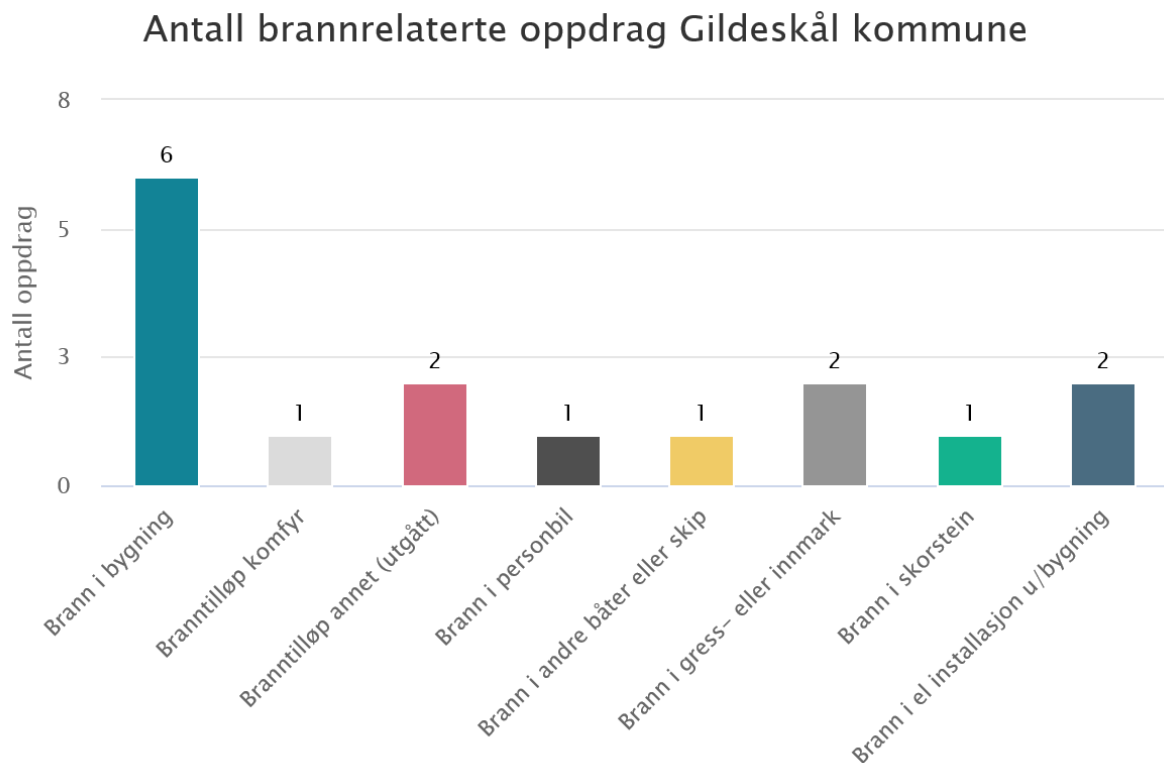
²⁹ BRIS er et rapporteringsverktøy (informasjon om hendelsene) for brann- og redningstjenesten i Norge.

Figur 23: Oversikt over antall oppdrag i Gildeskål kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

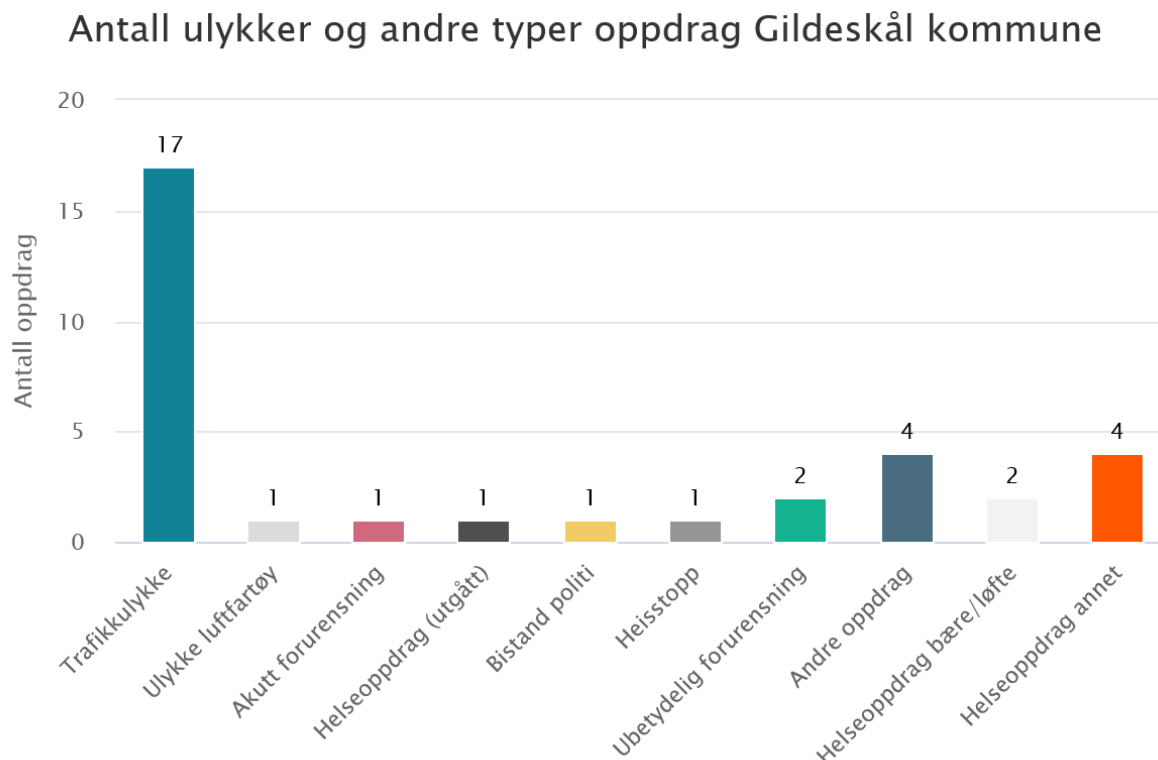
Bryter vi ned antall oppdrag i Gildeskål kommune til hendelsestypene «brannhendelser» viser figur 24 at brann- og redningsvesen hadde 16 oppdrag av totalt 50 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til hendelsestypene brannhendelser. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 32 prosent av alle oppdragene. Hendelsene brann i bygning utgjør 40 prosent, brann i gress- eller innmark 13 prosent og brann i el stasjon 13 prosent av oppdragene knyttet til brannhendelser. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 24: Oversikt over antall oppdrag relatert til brann i Gildeskål kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

Ser vi på antall hendelser knyttet til «ulykker og «andre typer oppdrag» viser figur 25 at brann- og redningsvesen hadde 34 oppdrag av totalt 50 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til denne kategorien. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 68 prosent av alle oppdragene. Hendelsen trafikkulykker utgjør 50 prosent, helseoppdrag 18 prosent og andre oppdrag 12 prosent av oppdragene. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 25: Oversikt over antall oppdrag som ikke er brannrelaterte i Gildeskål kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

8.6.2 Beredskapsmessige utfordringer - risikoområder

Statistikken viser at trafikkulykker er den hendelsen brann- og redningstjenesten rykker flest ganger ut på. En tredjedel av alle oppdragene er relatert til trafikkulykker. Andre hendelser som skiller seg ut er brann i bygning og helseoppdrag.

De største beredskapsmessige utfordringene i kommunen knyttet til trafikkulykker knyttet til RV17 med fem tunneler av varierende tilstand og brann på Gildeskål bo- og servicesenter på Innstyr..

ROS-analyse

I kapittel 2 gjorde vi rede for kommunal beredskapsplikt som trådte i kraft 1.1. 2011. Der står det at: «Kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen. Resultatet av dette arbeidet skal vurderes og sammenstille i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse». Videre i kommunal beredskapsplikt står det i §1 at kommunen skal jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhet på tvers av sektorene i kommunen, med sikte på å redusere risiko for tap av liv og helse, miljø og materielle verdier. I brann- og eksplosjonsloven §11-f (2012) står det at brann- og redningstjenesten skal «være innsatsstyrke ved

andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse», og i dimensjoneringsforskriften³⁰ §2-4 andre ledd står det at brannvesenets ROS-analyse skal samordnes med andre kommunale ROS-analyser. Gildeskål kommune utarbeidet en kommunal ROS-analyse i 2013. I Gildeskål ROS (2013) er det definert 18 uønskede hendelser som kommunen må være forberedt på å håndtere. Tabellen nedenfor viser de 7 uønskede hendelser som er relevante for Salten Brann IKS å delta i.

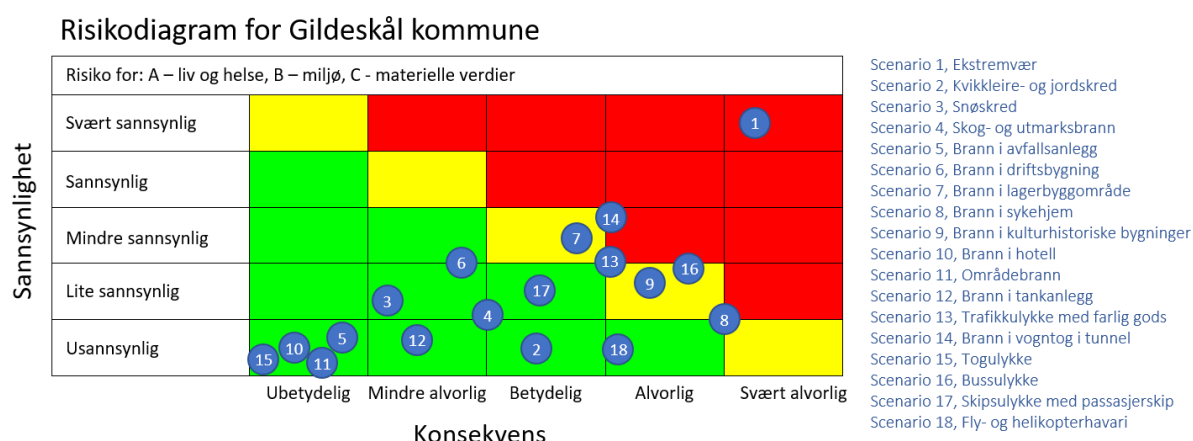
Tabell 44: Oversikt over scenarioer i Gildeskål ROS-analyse (2013)

Nummer	Beskrivelse av scenario	Aktuelt for Salten Brann IKS
Scenario 5	Trafikkulykker med tungtransport/farlig gods (i tunnel/utenfor tunnel)	x
Scenario 7	Skipsforlis langs kysten (akutt forurensning)	x
Scenario 8	Ras/snø/jord/stein	x
Scenario 9	Flom/springflo/stormflo	x
Scenario 10	Ekstremvær	x
Scenario 14	Alvorlig hendelse på offentlig sted (trusler, psykiatri, utøvelse av vold mv)	x
Scenario 15	Fly-/helikopterhavari	x

Risikodiagram

I kapittel 5 ble Brann ROS-2020 presentert på et overordnet nivå. Formålet med ROS-analysen er å utarbeide en sektoranalyse i Salten Brann IKS for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Med andre ord; å kartlegge fremtidige risiko- og sårbarhetsfaktorer. I risikodiagrammet i figur 26 er risiko forbundet med hvert av scenarioene som er beskrevet i Brann ROS-2020 vurdert for Gildeskål kommune. Trafikkhendelser, bygningsbranner og naturhendelser medfører samlet sett så stor grad av risiko at disse hendelsestypene bør vektlegges særskilt ved dimensjonering og organisering av brann- og redningstjenesten i kommunen.

Figur 26: Risikodiagram for Gildeskål kommune

³⁰ Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002). Denne forskriften er også kalt dimensjoneringsforskriften.

Brannhendelser og estimert boligbrann i Gildeskål kommune

Statistikken viser at en tredjedel av oppdragene som håndteres i kommunen er relatert til brannhendelser. Kommunens eneste sykehjem er Gildeskål bo- og servicesenter (GIBOS). Sykehjemmet har implementert ulike forebyggende tiltak som blant annet sprinkelanlegg og etablert vaktordning, noe som minimerer risikoen for brannspredning.

Tabell 45: Oversikt over helsebygg i Gildeskål kommune

Navn	Antall sengeplasser	Antall bo-enheter	Brannanlegg	Sprinkelanlegg	Direktevarsling 110-sentral	Etablert vaktordning
Nygårdsjøen eldresenter		10	Ja	Nei	Ja	Ja
Sandhornøy eldresenter		10	Ja	Nei	Ja	Ja
GIBOS (Inndyr)	54		Ja	Ja	Ja	Ja

Heimsjyen er det eneste hotellet i kommunen, men derimot mange mindre overnattingssteder som er spredt i kommunen (Kjellingstraumen Fjordcamp, Holiday Home, Arnøya brygge og Salmon Island).

Brann i bygning utgjør 12 prosent av alle oppdragene brann- og redningstjenesten rykker ut på i perioden 1.mai 2016 - 4. oktober 2020. Tallmaterialet fra 2015 til 2019 som er basert på tall fra SSB og bearbeidet av Salten Brann IKS, viser at det er sannsynlig at det skal oppstå 1,5 boligbranner i Gildeskål kommune per år, og 1,5 branner per år i annen bygning (garasje, lager, driftsbygning etc.). Naturligvis er det store variasjoner i kommunen. I Inndyr er det predikert at det vil være 1 boligbrann per år, mens i Grimstad/Mevik er det predikert 1 boligbrann hvert 13. år. Tabellen nedenfor er en oversikt over hvor ofte det forventes en boligbrann hvert år.

Tabell 46: Oversikt over estimert bygningsbrann og boligbrann per år i Gildeskål kommune

Geografisk område	Bygningsbrann per år	Boligbrann per år
Inndyr m/omegn	1 brann hvert år	1 brann hvert år
Sør/nord-Arnøya	1 brann hvert 5. år	1 brann hvert 5. år
Nygårdsjøen	1 brann hvert 4,5. år	1 brann hvert 5. år
Grimstad/Mevik	1 brann hvert 13. år	1 brann hvert 14. år

Trafikkbilde langs Fv17

Den viktigste transportåren i Gildeskål kommune er Fv17 (Kystriksveien) som går gjennom Bodø, Gildeskål og Meløy kommune. Det er relativt høy døgntrafikk (ÅDT) på denne veistrekningen med 1025 kjøretøy i gjennomsnitt per døgn (Statens vegvesen, 2017).

Trafikkhendelser og særlig transport av farlig gods på vei har fått økt oppmerksomhet blant annet fra DSB de siste årene. Bakgrunnen for det er at de fleste transportulykkene av farlig gods skjer på vei (DSB, 2018). I Gildeskål fraktes det farlig stoff langs Fv17 til ulike virksomheter, men det finnes ingen data på hvor mye farlig gods og stoff det transporteres daglig langs denne

veistrekningen. Hendelser innen transport av farlig stoff kan medføre svært store konsekvenser for liv og helse, miljø og materielle verdier.

Tunneler

Tunneler representerer en viss risiko for ulykker i forhold til transport av farlig gods og øvrige trafikkulykker. I de senere år har det vært mange branner i veitunneler. DSB (2018) slår fast at vi med dagens risikobilde må regne det som nesten sikkert at det vil skje en alvorlig tunnelbrann i Norge i løpet av de neste tiår. Norge har svært mange veitunneler, og få av dem er bygd med dagens krav til sikkerhet. Bygger vi videre på dette resonnementet og ser dette i et lokalt perspektiv, er det sannsynlig at dette kan forekomme på Fv17. I Gildeskål kommune er det 5 veitunneler med forholdsvis hyppig biltrafikk med både personbiler, tungtrafikk og busstrafikk.

Tabell 47: Oversikt over tunnelene i Gildeskål kommune

Navn	Veg nr.	Lengde (m)	Byggeår
Eivikhammerentunnelen	Fv17	258	1972
Noviktunnelen	Fv475	1128	1967
Skaugvolltunnelen	Fv17	247	1972
Storvikskartunnelen	Fv17	3116	1995
Sundsfjordtunnelen	Fv17	772	1975
Vindviktunnelen	Fv17	988	1972

Trafikkbildet øker i sommerhalvåret på Fv17. En årsak til økningen av antall turistbusser, biler og øvrige personbiler på Fv17 i sommerhalvåret, er at turister ønsker å kjøre langs kysten til/fra Helgeland og Trøndelag. I juli 2017 var det i gjennomsnitt 1675 kjøretøy per døgn på Fv17 (Statens vegvesen 2017).

Det må også nevnes at veistrekningen har forholdsvis stor skredfare. Skredfaren er knyttet til sørpe, stein, flom, snø og is (ROS Salten 2017). Skredfaren er størst og spesielt utsatt på Fv17 ved Setvikdalen og Tårnvik.

Det har skjedd 17 trafikkulykker i Gildeskål kommune siden 1. mai 2016, men det er viktig å påpeke at statistikken fra BRIS ikke viser alvorlighetsgraden i hendelsene.

Sjøtransport

Transport langs sjø er en viktig transportåre til Gildeskål kommune. Det er kaianlegg knyttet til hurtigbåtene på Sandhornøy, Arnøyene, Fugløya, øygruppa Fleinvær, Våg og Sund. Det er en økning i skipstrafikken langs kysten. Skipstrafikken langs kysten består i stor grad av fiskefartøy, passasjerskip og stykkgodsskip, samt skip som frakter farlig stoff og gods.

Elkem Mårnes er det eneste havneanlegg i Gildeskål kommune som er definert som International Ship and Port Facility Security (ISPS-terminal). Dette er det internasjonale regelverket for sikring av skip og havneanlegg mot tilsiktede uønskede handlinger. Regelverket ble vedtatt av FNs sjøfartsorganisasjon (IMO) i 2002. Regelverket trådte i kraft 1. juli 2004 (kystverket.no, 2019).

Naturhendelser

Ekstremvær er hendelser som opptrer hyppigere og hyppigere. Det forventes mer kraftig vind, nedbør, høyere temperaturer og intense og hyppigere nedbørsperioder vil forekomme i Gildeskål kommune.

Næringsvirksomhet

Næringslivet i Gildeskål består i stor grad av industri, offentlige arbeidsplasser, primærnærings, servicebedrifter og turisme. Næringslivet i kommunen er forholdsvis spredt, men hovedsakelig sentralisert i områdene rundt Inndyr.

Primærnæringen er særlig knyttet til havbruk, og er en av de viktigste næringene i Gildeskål kommune. Gildeskål kommune er rik på naturressurser og et satsningsområde er å legge til rette for å videreutvikle den tradisjonelle oppdrettsvirksomhet og legge forholdene til rette for å etablere nye virksomheter knyttet til havbruksnæringen generelt. Virksomheter av større karakter innen havbruksnæringen: Sundsfjord Smolt (Sundsfjord) og GIFAS-Salten Aqua (Inndyr).

I de siste årene har reiselivsnæringen (opplevelser) blitt en viktig næring i Gildeskål og reiseliv er et viktig satsningsområde i kommunen. Det satses på ulike aktiviteter knyttet til sjø og vann, og gå og klatreturer.

8.6.3 Vedtatt brannordning Gildeskål kommune

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene som er beskrevet i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for hele kommunen. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha en brann- og redningstjeneste som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk beredskapsoppsett basert på prosedyrer, forebygging og operativ ledelse som muliggjør optimal samspill mellom førsteinnsats og andreinnsats. Det er viktig å presisere at brannordningen for Gildeskål kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde. De nærmeste brannstasjonene til å bistå Gildeskål med innsatspersonell, materiell og utstyr i komplekse og omfattende hendelser er Knaplund, Misvær, Ørnes og Glomfjord, samt innsatspersonell fra Bodø brannstasjon.

Brannordning Gildeskål kommune

Gildeskål kommune vedtok følgende brannordning 24. juni 2021:

Rapport

Tabell 48: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser. Innstyr brannstasjon.

Tjenestespekter Innstyr brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsledere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	10	11
Brannbekjempelse	8	8	8	9
Brann i vegetasjon	0	1	0	2
Trafikkhendelser generelt	2	3	2	4
Tungbilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	3,5	0	5,5
Overflateredning	0	3	0	4
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	5
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	1	0	3
Møteaktivitet	0	2	0	4
Akutt forurensning	0	2	0	3
Vaktbyttetrening	0	0	26	26
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	20	36,5	46	76,5
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per konstabel)	0,96%	2,33%	2,21%	4,30%

Tabell 49: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser. Våg brannstasjon.

Tjenestespekter Våg brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsledere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	0	0
Brannbekjempelse	8	8	0	0
Røykdykking	0	0	0	0
Brann i vegetasjon	0	1	0	0
Trafikkhendelser generelt	2	0	0	0
Tungbilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	0	0	0
Overflateredning	0	0	0	0
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	0
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	0	0	0
Møteaktivitet	0	2	0	0
Akutt forurensning	0	2	0	0
Akutt helsehjelp	0	3	0	0
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	20	29	0	0
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per konstabel)	0,96%	1,39%	0	0

Rapport

Tabell 50: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser. Sørarnøy brannstasjon.

Tjenestespekter Sørarnøy brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsledere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	0	0
Brannbekjempelse	8	8	0	0
Røykdykking	0	0	0	0
Brann i vegetasjon	0	1	0	0
Trafikkhendelser generelt	2	0	0	0
Tungbilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	0	0	0
Overflateredning	0	0	0	0
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	0
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	0	0	0
Møteaktivitet	0	2	0	0
Akutt forurensning	0	2	0	0
Akutt helsehjelp	0	3	0	0
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	20	29	0	
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per konstabel)	0,96%	1,39%	0	0

Tabell 51: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser. Nygårdstjøen brannstasjon.

Tjenestespekter Nygårdstjøen brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsledere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	0	0
Brannbekjempelse	8	8	0	0
Røykdykking	0	0	0	0
Brann i vegetasjon	0	1	0	0
Trafikkhendelser generelt	2	0	0	0
Tungbilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	0	0	0
Overflateredning	0	0	0	0
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	0
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	0	0	0
Møteaktivitet	0	2	0	0
Akutt forurensning	0	2	0	0
Akutt helsehjelp	0	3	0	0
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	20	29	0	0
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per konstabel)	0,96%	1,39%	0	0

Alle brannstasjonene har en person som er stasjonsansvarlig. Stasjonsansvarlig har en stillingsbrøk på 2,84% (60 timer per år). Arbeidsoppgavene til en stasjonsansvarlig er svært varierende og av ulik omfang-alt etter hvilken brannstasjon det gjelder. Primæroppgavene til stasjonsansvarlig er ettersyn av materiell og sjekke at beredskapsutstyret virker som det skal, samt bidra i øvelser og opplæring av medarbeidere.

Beredskapsmessige utfordringer og dimensjonerende beredskapshendelser (risikoområder)

De største beredskapsmessige utfordringene i kommunen knyttet til brannhendelser og trafikkhendelser. Dimensjonerende beredskapshendelser er ulike former for brannhendelser, trafikkhendelser, naturhendelser og akutt helsehjelp.

Innsatspersonell og vaktordning

Gildeskål kommune ønsker å videreføre dagens ordning når det gjelder antall innsatspersonell og vaktordning på brannstasjonene.

Førsteinnsats, andreinnsats og regioninnsats

Inndyr brannstasjon er førsteinnsats.

- Andreinnsats: Knaplund og Ørnes brannstasjon. Bodø brannstasjon kan også bistå i hendelser.

Våg brannstasjon er førsteinnsats.

- Andreinnsats: Inndyr brannstasjon. Bodø brannstasjon kan også bistå i hendelser.

Sørarnøy brannstasjon er førsteinnsats.

- Andreinnsats: Inndyr brannstasjon. Bodø brannstasjon kan også bistå i hendelser.

Innsatstiden blir ivaretatt jf. forskriftskravet.

Slokkevann

Kommunal slokkevannforsyning vurderes som godt utbygd i deler av kommunen. Muligheten for å ta opp vann i Gildeskål er åpne vannkilder, kummer og hydranter. Salten Brann IKS erfarer imidlertid at i enkelte områder er det begrenset tilgang til slokkevann, ofte grunnet lange avstander fra brannstedene til slokkevannkilden. Derfor anbefales det at kommunen gjør en nærmere vurdering av nødvendige avbøtende tiltak for manglende vannforsyning. Et tiltak kan være å etablere tankbil jf. §21 i forskrift om brannforebygging. Kommunen har i budsjettet for 2021 bevilget penger til innkjøp av tankvogn.

Det er kommunens ansvar å tilrettelegge for slokkevannforsyning (§5-4 i dimensjoneringsforskriften, 2002). I forskrift om brannforebygging (2015) §21 står det:

- Kommunen skal sørge for at den kommunale vannforsyningen fram til tomtegrenser i tettbygde strøk er tilstrekkelig til å dekke brannvesenets behov for slokkevann.
- I boligstrøk og lignende der spredningsfaren er liten, er det tilstrekkelig at kommunens brannvesen disponerer passende tankbil
- I områder som reguleres til virksomhet hvor sprinkleranlegg er aktuelt, skal kommunen sørge for at det er tilstrekkelig vannforsyning til å dekke behovet

Rapport

Tabell 52: Oppsummering brannordning Gildeskål kommune

Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Inndyr	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	16	12
	Vaktordning §5-3	- 1 vakt - Utrykningsleder/sjåfør - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Utrykningsleder/sjåfør - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Overflateredning - Brann i vegetasjon - Tunnelulykker - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Nygårdsjøen	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	8	8
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser	- Brannhendelser - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Våg	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	8	8
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser	- Brannhendelser - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Sørarnøy	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	8	8
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser	- Brannhendelser - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell

8.7 Brann- og redningsberedskap Hamarøy kommune

Som tidligere nevnt i rapporten ble det utarbeidet en sektoranalyse i Salten Brann IKS i 2019 for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Risiko- og sårbarhetsanalysen er et dokument som er styrende for hvilke typer hendelser beredskapen til Salten Brann IKS skal være dimensjonert for. ROS-analysen skal også bidra til å danne et beslutningsgrunnlag for at ledelsen kan fatte gode kvalitative- og rasjonelle beslutninger for god planlegging og organisering av forebyggende- og beredskapsarbeidet (Salten Brann IKS, 2019).

Forebyggende- og beredskapsanalyse henger i hop. Forebygging handler om iverksetting av tiltak for å redusere sannsynligheten for en hendelse og for å redusere konsekvensene av en hendelse dersom den likevel inntreffer. Tiltakene skal begrense konsekvensene hendelsen kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier. Det skal også etableres beredskap for å håndtere uønskede hendelser. Begrepet beredskap er definert i denne konteksten som planlegging og forberedelser av tiltak for å begrense konsekvenser av uønskede hendelser og planer for å håndtere kriser eller andre uønskede hendelser på best mulig måte. Beredskapstiltak er tiltak som det er planlagt eller etablert systemer for, men som først iverksettes når en hendelse er under utvikling eller har inntruffet.

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene avdekket i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for Hamarøy kommune. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha et brann- og redningsvesen som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk arbeid basert på prosedyrer, forebygging og beredskap. Det er viktig å presisere at brannordningen for Hamarøy kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde.

I denne rapporten defineres brannordningen som en beskrivelse av hvordan Salten Brann IKS er organisert og dimensjonert i tråd med oppgavene etter brann- og eksplosjonsvernloven §11, første og andre ledd. Videre skal brannordningen sikre at brann- og redningsvesenet er organisert og dimensjonert på bakgrunn av den risiko og sårbarhet som foreligger i kommunen. I utgangspunktet er det opp til den enkelte kommune å fastsette hvilke ressurser brann- og redningsvesenet skal disponere på bakgrunn av kartlagt risiko og sårbarhet. Brannordningen er et overordnet og styrende dokument for Salten Brann IKS og angir formelle, faglige og økonomiske rammebetingelser.

I denne delen av rapporten som omhandler brannordningen i Hamarøy kommune gis det en vurdering av hvilke beredskapstjenester, antall innsatspersonell og vaktordning Hamarøy kommune har behov for. Brannordningen er basert på analyser, faglige innspill fra Salten Brann IKS, innspill fra Hamarøy kommune, Brann ROS-2020, Hamarøy ROS (2018-2021) og Tysfjord ROS (2015).

8.7.1 Hamarøy kommune og antall oppdrag

Innbyggere, tettsteder og kjøretid

Tabellene nedenfor beskriver innbyggertall, tettsteder og kjøretid fra brannstasjonene til ulike bygder.

Tabell 53: Dekningsområde og dimensjonerende befolkningsgrunnlag (SSB, 2. kvartal 2020)

Kommune	Areal (km2)	Innbyggere	Innbyggere per 2030/2050	Eneboliger	Hytter ³¹
Hamarøy	2013 (land) 799 (sjø)	2723	2790/2856	1441	1241

I kapittel 2.3 ble det redegjort for §4-8 i dimensjoneringsforskriften. Denne forskriften legger føringer på hvordan brann- og redningstjenesten skal forholde seg til innsatstid til tettsteder³². Hovedelementene i paragrafen er:

- Til tettbebyggelse med særlig fare for rask og omfattende brannspredning, sykehus/ sykehjem mv, strøk med konsentrert og omfattende næringsdrift o.l., skal innsatstiden ikke overstige 10 minutter. Innsatstiden kan i særskilte tilfeller være lengre dersom det er gjennomført tiltak som kompenserer den økte risiko. Kommunen skal dokumentere hvordan dette er gjennomført.
- Innsatstid i tettsteder for øvrig skal ikke overstige 20 minutter.
- Innsatstid utenfor tettsteder fordeles mellom styrkene i regionen, slik at fullstendig dekning sikres. Innsatstiden i slike tilfeller bør ikke overstige 30 minutter.

Tabell 54: Tettsted i Hamarøy kommune (SSB, 6. oktober 2020).

Kommune	Tettsteder	Innbyggere
Hamarøy	Oppeid	549
Hamarøy	Drag	294

Tilsammen er det 843 innbyggere i tettstedene Oppeid og Drag. Hamarøy kommune har forholdsvis spredt bosetning, der de fleste innbyggerne bor i spredtbygde strøk og grender langs E6, kysten og Tysfjorden. De største grendene er: Storjord, Innhavet, Musken, Tranøy, Skutvik og Ulsvåg.

31 Omfatter hytter, sommerhus, helårsbolig- og våningshus benyttet som fritidsbolig (SSB, 2020).

32 En hussamling skal registreres som et tettsted dersom det 1) bor minst 200 personer der og 2) avstanden mellom husene skal normalt ikke overstige 50 meter. Det er tillatt med et skjønnsmessig avvik ut 50 meter mellom husene i områder som ikke skal eller kan bebygges. Dette kan f.eks. være parker, idrettsanlegg, industriområder eller naturlige hindringer som elver eller dyrkbare områder. Husklynger som naturlig hører med til tettsted tas med inntil en avstand på 400 meter fra tettstedskjernen (SSB, 2016).

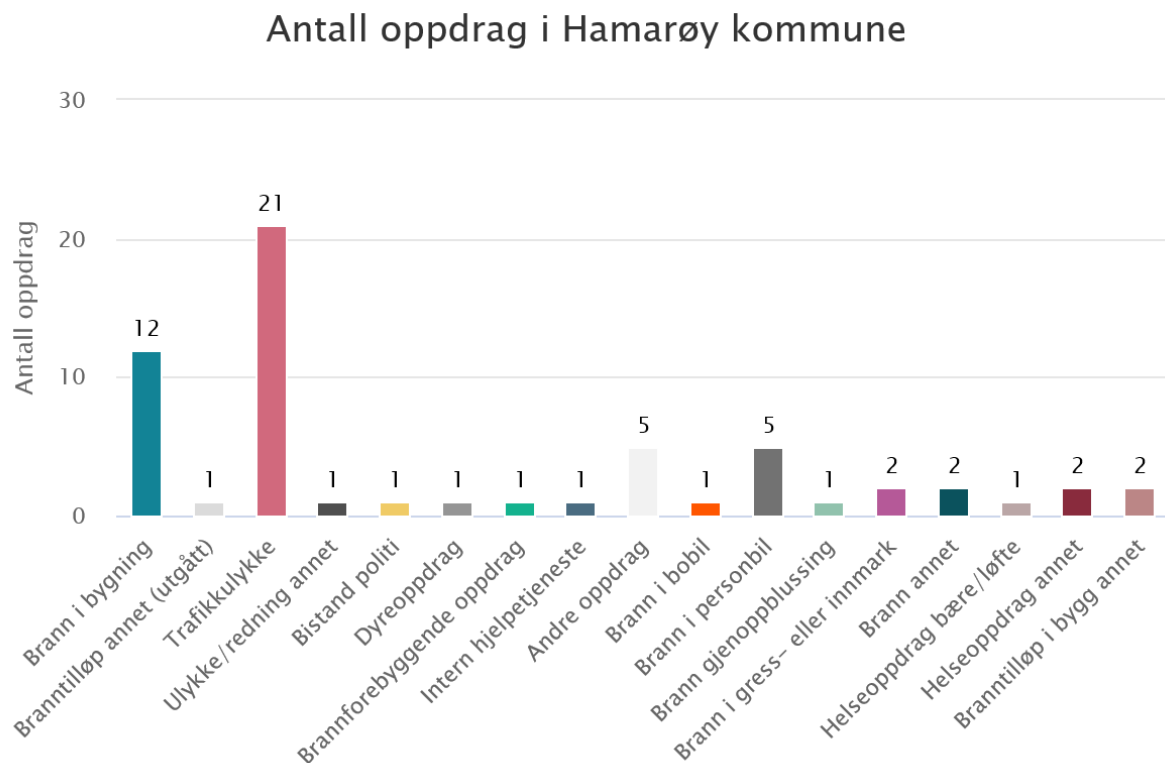
Tabell 55: Estimert kjøretid fra brannstasjonene på Oppeid, Innhavet, Drag og Storjord til tettsteder og grender (NAF reiseplanlegger, 2020).

Fra brannstasjon	Til grender	Antall minutter	Antall kilometer
Oppeid	Drag	34 minutter	35 kilometer
Oppeid	Storjord (Joker)	32 minutter	31,5 kilometer
Oppeid	Korsnes	41 minutter	39,8 kilometer
Oppeid	Skutvik	23 minutter	20 kilometer
Oppeid	Tranøy	21 minutter	15 kilometer
Oppeid	Ulsvåg	18 minutter	16 kilometer
Oppeid	Innhavet	40 minutter	42 kilometer
Oppeid	Neversvik	48 minutter	39,3 kilometer
Oppeid	Finnøy	67 minutter	66,7 kilometer
Innhavet	Storjord (Joker)	37 minutter	41 kilometer
Innhavet	Korsnes	47 minutter	49,4 kilometer
Innhavet	Drag	15 minutter	16 kilometer
Innhavet	Tranøy	58 minutter	57 kilometer
Innhavet	Skutvik	60 minutter	62 kilometer
Innhavet	Ulsvåg	24 minutter	26 kilometer
Innhavet	Neversvik	55 minutter	49 kilometer
Innhavet	Finnøy	27 minutter	24,4 kilometer
Drag	Skutvik	53 minutter	54 kilometer
Drag	Ulsvåg	17 minutter	18,5 kilometer
Drag	Storjord (Joker)	32 minutter	33,6 kilometer
Drag	Korsnes	41 minutter	42 kilometer
Drag	Tranøy	48 minutter	48,3 kilometer
Drag	Neversvik	48 minutter	41,4 kilometer
Drag	Finnøy	41 minutter	39,8 kilometer
Storjord (Joker)	Skutvik	51 minutter	50,7 kilometer
Storjord (Joker)	Ulsvåg	15 minutter	15,1 kilometer
Storjord (Joker)	Tranøy	49 minutter	45,7 kilometer
Storjord (Joker)	Neversvik	21 minutter	12,6 kilometer
Storjord (Joker)	Korsnes	10 minutter	8,4 kilometer

Oppdrag og hendelsestyper

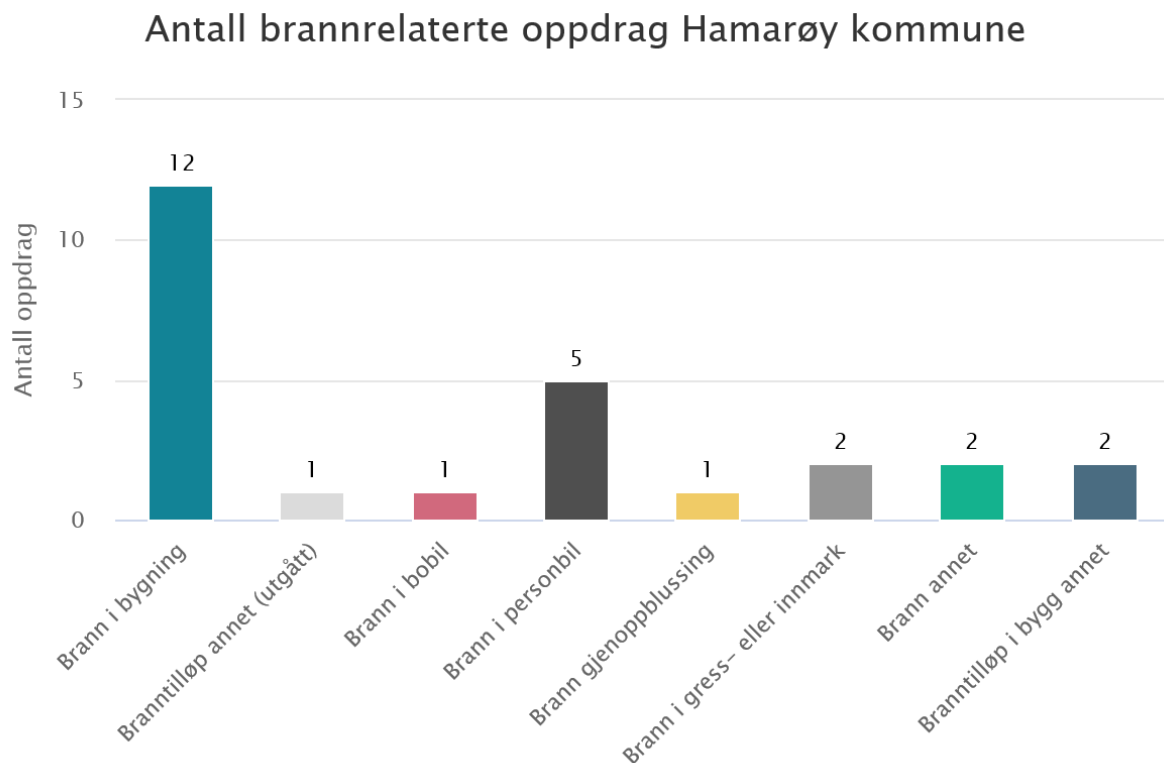
Data fra BRIS viser at brann- og redningstjenesten i Hamarøy kommune hadde totalt 60 antall oppdrag som de rykket ut på i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020. Oppdragene er fordelt på 17 ulike hendelsestyper. Figur 27 viser at det er trafikkulykker og brann i bygning som brann- og redningsvesenet rykker ut flest ganger på i Hamarøy kommune. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de andre hendelsestypene.

Figur 27: Oversikt over antall oppdrag i Hamarøy kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

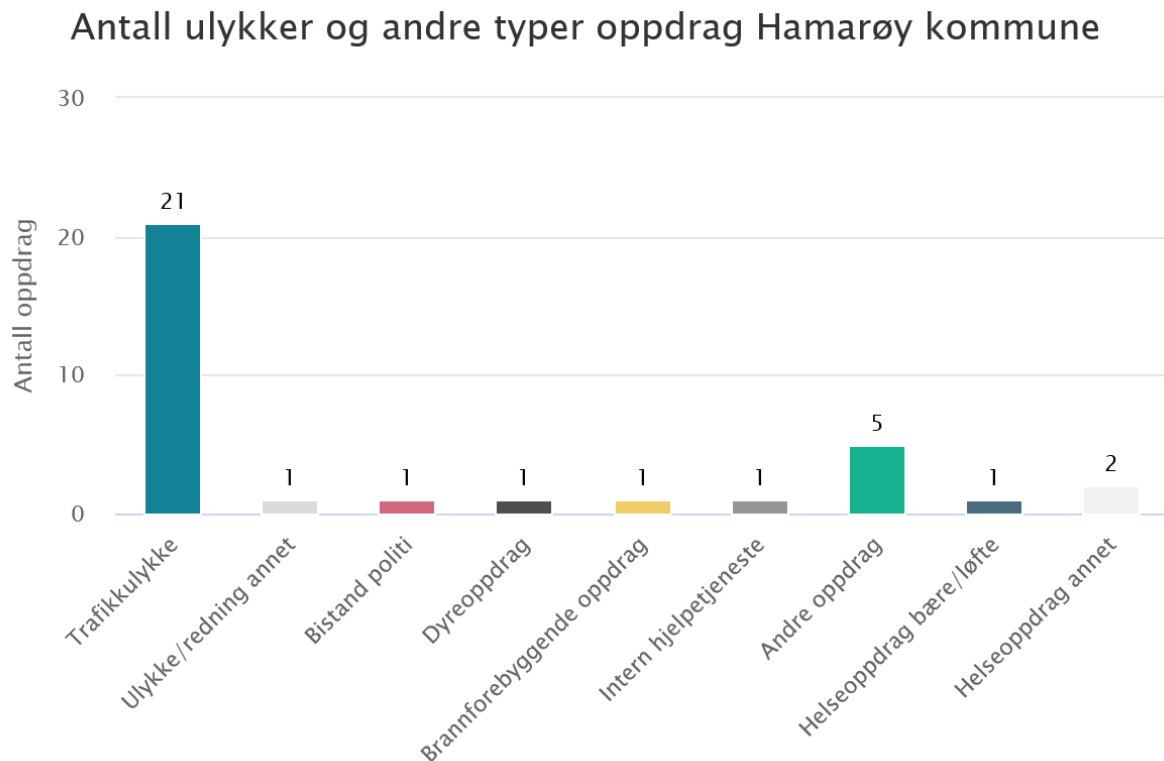
Bryter vi ned antall oppdrag i Hamarøy kommune til hendelsestypene «brannhendelser» viser figur 28 at brann- og redningsvesen hadde 26 oppdrag av totalt 60 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til hendelsestypene brannhendelser. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 43 prosent av alle oppdragene. Hendelsene brann i bygning utgjør 46 prosent og brann i personbil/bobil 23 prosent av oppdragene. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 28: Oversikt over antall oppdrag relatert til brann i Hamarøy kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

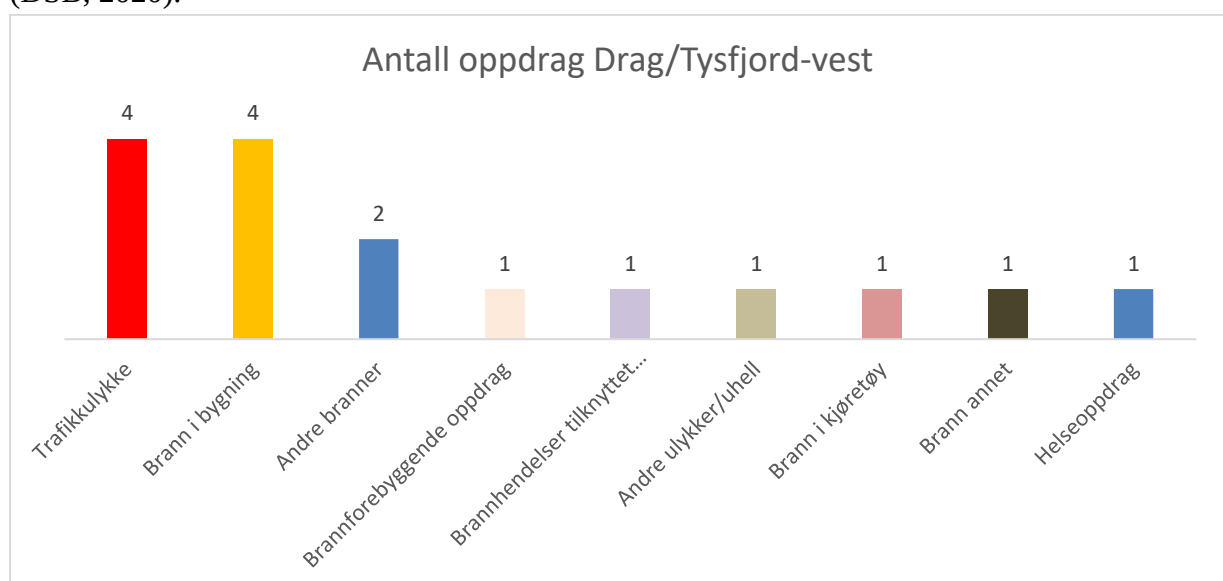
Ser vi på antall hendelser knyttet til «ulykker og «andre typer oppdrag» viser figur 29 at brann- og redningsvesen hadde 34 oppdrag av totalt 60 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til denne kategorien. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 57 prosent av alle oppdragene. Hendelsen trafikkulykke utgjør 62 prosent, andre oppdrag 15 prosent og helseoppdrag 9 prosent av oppdragene. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 29: Oversikt over antall oppdrag som ikke er brannrelaterte i Hamarøy kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

Statistikken som er presentert så langt er for Hamarøy kommune. Figur 30 viser antall hendelser som er knyttet til Drag brannstasjon (Tysfjord-vest) i tidsperioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020. Det var totalt 16 oppdrag fordelt på 9 ulike hendelsestyper som brann- og redningstjenesten rykket ut på.

Figur 30: Oversikt over antall oppdrag Drag brannstasjon fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

8.7.2 Beredskapsmessige utfordringer - risikoområder

De største utfordringene knyttet til hendelser i kommunen er trafikkhendelser og ulike typer brannhendelser.

ROS-analyse

I kapittel 2 gjorde vi rede for kommunal beredskapsplikt som trådte i kraft 1.1. 2011. Der står det at: «Kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen. Resultatet av dette arbeidet skal vurderes og sammenstille i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse». Videre i kommunal beredskapsplikt står det i §1 at kommunen skal jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhet på tvers av sektorene i kommunen, med sikte på å redusere risiko for tap av liv og helse, miljø og materielle verdier. I brann- og eksplosjonsloven §11-f (2012) står det at brann- og redningstjenesten skal «være innsatsstyrke ved andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse», og i dimensjoneringsforskriften³³ §2-4 andre ledd står det at brannvesenets ROS-analyse skal samordnes med andre kommunale ROS-analyser.

Hamarøy kommune utarbeidet en kommunal ROS-analyse i 2018, men kommunen har ikke utarbeidet en helhetlig kommunal ROS-analyse etter at Tysfjord vest ble innlemmet i Hamarøy kommune fra og med 1. januar 2020. Vi velger derfor å ta med relevante uønskede hendelser fra Tysfjord ROS (2015). I Hamarøy ROS (2018) er det definert 8 uønskede hendelser som kommunen må være forberedt på å håndtere. Tabellen nedenfor viser de 5 uønskede hendelser som er relevante for Salten Brann IKS å delta i.

Tabell 56: Oversikt over scenarioer i Hamarøy ROS-analyse (2018-2021)

Nummer	Beskrivelse av scenario	Aktuelt for Salten Brann IKS
Scenario 2	Ekstremvær med strøm- og ekombrudd	x
Scenario 4	Brann ved Hamarøy bygdeheim	x
Scenario 6	Møteulykke i Merkforrbakkan	x
Scenario 7	Hurtigbåt kolliderer med kai i Skutvik	x
Scenario 8	Skyteepisode ved Hamarøy sentralskole	x

I Tysfjord ROS (2015) er det definert 13 uønskede hendelser som kommunen må være forberedt på å håndtere. Tabellen nedenfor viser de 5 uønskede hendelser som er relevante for Salten Brann IKS å delta i.

³³ Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002). Denne forskriften er også kalt dimensjoneringsforskriften.

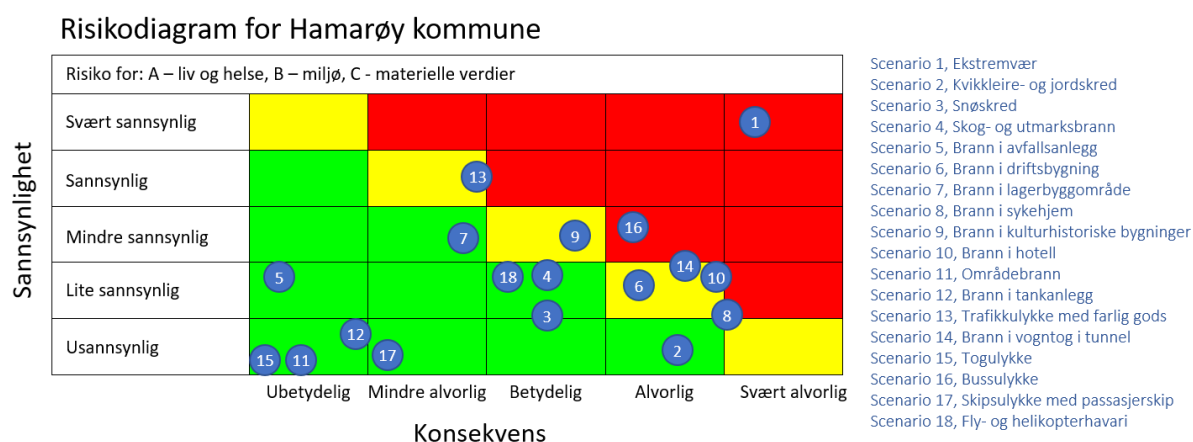
Tabell 57: Oversikt over scenarioer i Tysfjord ROS-analyse (2015)

Nummer	Beskrivelse av scenario	Aktuelt for Salten Brann IKS
Scenario 1	Ekstremt uvær-sterk storm, mye nedbør, stormflo og snøskred	x
Scenario 5	Trafikkulykke under transport av kjemisk farlig stoff	x
Scenario 6	Kollisjon mellom ferge og lasteskip 1 kilometer ut i fjorden ved Kjøpsvik	x
Scenario 9	Industribrann - The Quartz Corp AS	x
Scenario 11	Skogbrann i Musken og Mannfjordbotn på grunn av langvarig tørkeperiode	x

Risikodiagram

I kapittel 5 ble Brann ROS-2020 presentert på et overordnet nivå. Formålet med ROS-analysen er å utarbeide en sektoranalyse i Salten Brann IKS for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Med andre ord; å kartlegge fremtidige risiko- og sårbarhetsfaktorer. I risikodiagrammet i figur 31 er risiko forbundet med hvert av scenarioene som er beskrevet i Brann ROS-2020 vurdert for Hamarøy kommune³⁴. Ulike typer transportulykker knyttet til vei er betydelige risikomomenter, og bør vektlegges særskilt ved dimensjonering og organisering av brann- og redningsberedskapen i kommunen. Videre utgjør brann i bebyggelse, overnattingssteder og sykehjem risikoområder som beredskapen må være dimensjonert for å håndtere.

Figur 31: Risikodiagram for Hamarøy kommune

Brannhendelser og estimert boligbrann i Hamarøy kommune

Statistikken viser at det håndteres forholdsvis mange brannhendelser i kommunen. Det er overnattingssteder på Innhavet, Ulsvåg, Storjord og Tranøy. Videre er Hamsunsenteret og lulesamisk senter Arran, trebygninger som bør vises beredskapsmessig oppmerksomhet.

Kommunens eneste sykehjem er Hamarøy bygdetun på Oppeid. Sykehjemmet er ikke sikret mot brann med sprinkleanlegg, noe som øker sannsynligheten for at det er behov for assistert evakuering ved brannhendelser.

³⁴ Tysfjord vest er ikke en del av denne analysen

Rapport

Tabell 58: Oversikt over helsebygg i Hamarøy kommune

Navn	Antall sengeplasser	Antall boenheter	Brannanlegg	Sprinkelanlegg	Direktevarsling 110-sentral	Etablert vaktordning
Hamarøy bygdeheim (10-minutter)	27		Ja	Nei	Ja	Ja
Hamarøy bosenter (Oppeid)		10	Ja	Nei	Ja	Ja
Ulsvåg bofellesskap		7	Ja	Ja	Ja	Nei
Innhavet eldreboliger		6	Ja	Ja	Ja	Nei
Storjord omsorgsboliger		7	Ja	Nei	Nei	Ja
Dragstunet		16	Ja	Nei	Ja	Ja

Brann i bygning utgjør 20 prosent av alle oppdragene brann- og redningstjenesten rykket ut på i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020. Tallmaterialet fra 2015 til 2019 som er basert på tall fra SSB og bearbeidet av Salten Brann IKS, viser at det er sannsynlig at det skal oppstå 2 boligbranner i Hamarøy kommune per år, og 4 branner per år i annen bygning (garasje, lager, driftsbygning etc.). Naturligvis er det store variasjoner i kommunen. I Ytre Hamarøy er det predikert at det vil være 1 boligbrann per år, mens i Musken/Nordbugt. er det predikert 1 boligbrann hvert 56. år. Tabellen nedenfor er en oversikt over hvor ofte det forventes en boligbrann hvert år.

Tabell 59: Oversikt over estimert bygningsbrann og boligbrann per år i Hamarøy kommune

Geografisk område	Bygningsbrann per år	Boligbrann per år
Ytre Hamarøy	1 brann hver 6. måned	1 brann hvert år
Drag m/omegn	1.brann hvert år	1 brann hvert 2. år
Innhavet m/omegn	1 brann hvert 2. år	1 brann hvert 5. år
Storjord/Korsnes	1 brann hvert 3. år	1 brann hvert 7. år
Musken/Nordbugt.	1 brann hvert 28. år	1 brann hvert 56. år

Trafikkbilde langs E6

Den viktigste transportåren i Hamarøy er E6 og er den lengste veistrekningen i Salten med en totallengde på 245 kilometer og 23,4 kilometer vei er i tunneler. Det er totalt 23 tunneler på E6; 16 i Sørfold, 2 i Hamarøy, 1 i Fauske og 4 i Saltdal kommune. Totalt er det 20 kilometer vei som er i tunnelene i Sørfold og Hamarøy, og lengden på tunnelene varierer fra 39 meter til 4457 meter. Det er viktig å påpeke at mange av disse tunnelene ikke oppfyller dagens krav i tunnelsikkerhetsforskriften.

Gods- og passasjertrafikk foregår primært på E6. Dette gjelder både tyngre og lette kjøretøy. I følge rapporten «Nærings- og godsanalyse-Nordland» (2018) som er utarbeidet av Nordland Fylkeskommune estimeres det en betraktelig økning av tungtransport på E6 framover.

Kjernfjelltunnelen ligger på RV77 som er en sidevei fra E6, og veien går fra Saltdal kommune til riksgrensen i Sverige. Tunnelen går gjennom Kjernfjellet i Junkerdalen og ble åpnet 17. oktober 2019. Før tunnelen åpnet måtte tyngre kjøretøy kjøre ned en smal og bratt nedstigning i Junkerdalen. Etter at tunnelen åpnet, er det registrert (estimert) en økning av tyngre kjøretøy som kjører denne veistrekningen på 30 prosent, og mye av denne trafikken går videre langs E6 i Sørfold og Hamarøy.

Trafikkbilde langs RV827

Veistrekningen RV827 som går mellom Sommarset på E6 (Drag-krysset) og Drag er 4,3 kilometer og den er hovedfartsåren gjennom tidligere Tysfjord kommune. Veistrekningen har forholdsvis mye trafikk siden TQC ligger på Drag, og det er fergeforbindelse mellom Drag og Kjøpsvik. Det er også viktig å bemerke at det daglig transporteres farlig gods til og fra TQC på RV827 før den transporteres videre på E6. Det er også ukentlig transport av sprengstoff til Norcem Kjøpsvik. Denne transporten går langs E6, RV827 og fergesambandet Drag-Kjøpsvik. I vinterhalvåret er det mange tyngre kjøretøy som bruker denne veistrekningen (RV827) som en alternativ omkjøringsmulighet til europaveisambandet, ettersom det ofte kan være dårlige kjøreforhold over Ulsvågskaret (E6). Statens vegvesen oppfordrer at tungtrafikken kjører denne traseen (Dahl, 2014).

Farlig gods

Transport av farlig gods på vei har fått økt oppmerksomhet blant annet fra DSB de siste årene. Bakgrunnen for det er at de fleste transportulykkene av farlig gods skjer på vei (DSB, 2018). I Salten fraktes det daglig farlig gods og stoff på E6, men det finnes ingen data på hvor mye farlig gods og stoff det transporteres langs E6. Hendelser innen transport av farlig stoff kan medføre svært store konsekvenser for liv og helse, miljø og materielle verdier. De fleste transportulykker i Salten er relatert til veitrafikken, og statistikk fra Statens vegvesen (2019) viser at det er på E6-aksen fra Saltdal til Hamarøy at de fleste ulykker og dødsulykker skjer i Saltenregionen.

Videre representerer tunneler en viss risiko for trafikkulykker i forhold til transport av farlig gods. Data viser at det har vært en del ulykker i tunnelene på denne strekningen de siste årene, noe som innebærer at særlig de tunnelene som er på E6 utgjør en risiko. Når det gjelder Hamarøy så fraktes det store mengder farlig gods langs vei til blant annet TQC og Norcem Kjøpsvik. Det er en målsetting om å flytte mye av denne transporten fra vei til båt i løpet av 2021.

Tunneler

I de senere år har det vært mange branner i veitunneler. DSB (2018) slår fast at vi med dagens risikobilde må regne det som nesten sikkert at det vil skje en alvorlig tunnelbrann i Norge i løpet av de neste tiår. Norge har svært mange veitunneler, og få av dem er bygd med dagens krav til sikkerhet. Bygger vi videre på dette resonnementet og ser dette i et lokalt perspektiv, er det sannsynlig at dette kan forekomme i Saltenregionen, når det er 47 veitunneler med forholdsvis hyppig biltrafikk med både personbiler, tungtrafikk og busstrafikk. Det er naturlig at vi trekker fram E6 med 23 tunneler som går fra Saltdal til Hamarøy som et risikoområde. Videre representerer tunneler en viss risiko for trafikkulykker i forhold til transport av farlig gods. Data

Rapport

viser at det har vært en del ulykker i tunnelene på denne strekningen de siste årene, noe som innebærer at særlig de tunnelene som er på E6 utgjør en risiko.

Tabell 60: Oversikt over tunnelene i Hamarøy kommune

Navn	Veg nr.	Lengde (m)	Byggeår
Kråkmotunnelen	E6	500	2016
Tømmernestunnelen	E6	722	1988
Steigentunnelen	FV835	8079	1991

Trafikkulykker

Trafikkulykker langs E6 er definert som et risikoområde/trusselbilde; dette gjelder personbil, tungtrafikk, transport av farlig gods (stoff) og busstrafikk (turistbusser i sommerhalvåret). De fleste transportulykker i Salten er relatert til veitrafikken, og statistikk fra Statens vegvesen (2019) viser at det er på E6-aksen fra Saltdal til Hamarøy at de fleste ulykker og dødsulykker skjer i Saltenregionen.

Det har skjedd 21 trafikkulykker i Hamarøy kommune siden 1. mai 2016, men det er viktig å påpeke at statistikken fra BRIS ikke viser alvorlighetsgraden i hendelsene. Imidlertid viser tall fra Statens vegvesen at på E6-strekningen Fauske-Bognes var det 76 ulykker med totalt 6 omkomne, 16 alvorlige skadde og 83 lettere skadde i tidsperioden 2015 til juni 2020 (Statens vegvesen, 2020). Både Hamarøy kommune og Salten Brann IKS har gjennom sine ROS-analyser definert denne veistrekningen som et risikoområde.

Midlertidige tiltak på E6 i Hamarøy kommune

I 2007 trådte tunnelsikkerhetsforskriften som er basert på et EU-direktiv i kraft for tunneler på riksveier. Fra 2015 gjaldt forskriften også fylkesveier. Statens vegvesen har oppgradert og er i ferd med å oppgradere tunnelene på E6 for at de skal oppfylle nye EU-krav som har til formål å bedre trafiksikkerheten. Dette arbeidet forventes å være slutført innen 2022 (Statens vegvesen, 2018).³⁵ Statens vegvesen klarer ikke å fullføre dette arbeidet innen tidsfristen og har i den forbindelsen utarbeidet midlertidige forebyggende- og beredskapstiltak på E6 i Sørfold inntil dette arbeidet er slutført. Dette gjelder strekningen Megården-Mørsvikbotn som har til sammen 16 tunneler. I dette pågående arbeidet har Salten Brann IKS kommet med innspill til både forebyggende- og beredskapsmessige tiltak. Eksempler på tiltak som er spilt inn er: tankbil, mobile røykvifter, UTV med henger og SPURV. Tiltakene blir implementert innen utgangen av 2021.

Sjøtransport

Hamarøy kommune har to hurtigbåtsamband (Drag og Skutvik) og fire fergesamband (Drag-Kjøpsvik, Bogenes-Skarberget, Bogenes-Lødingen og Skutvik-Skrova). Det er offentlig kaianlegg på Skutvik, Tranøy og Presteid.

³⁵ I Nasjonal transportplan 2018-2029 ligger det inne midler til en fremtidig trase som legges utenom dagens trase. Denne traseen vil tidligst være ferdig i 2027.

I tilknytning til TQC er det et kaianlegg (Drag industrikai). Det er forholdsvis mye skipstrafikk til kaia, og den er klassifisert som ISPS terminal (International Ship and Port Facility Security). Dette er det internasjonale regelverket for sikring av skip og havneanlegg mot tilsiktede uønskede handlinger. Regelverket ble vedtatt av FNs sjøfartsorganisasjon (IMO) i 2002. Det er til dels stor skipstrafikk i Tysfjorden til industrien på Drag og Kjøpsvik som kan føre til større sjøhendelser og akutt forurensning.

Naturhendelser

Ekstremvær er hendelser som opptrer hyppigere og hyppigere. Det forventes mer kraftig vind, nedbør, høyere temperaturer og intense og hyppigere nedbørsperioder vil føre til flere flommer i Hamarøy kommune.

Næringsvirksomhet

Næringslivet i Hamarøy kommune består i stor grad av industri, offentlige arbeidsplasser, primærnærings, servicebedrifter og turisme. Næringslivet i kommunen er forholdsvis spredt, men hovedsakelig sentralisert i områdene rundt Oppeid, Skutvik, Innhavet og Drag. Det er cirka 20 gårdsbruk i kommunen.

The Quartz Corp (TQC) på Drag er den eneste bedriften i Hamarøy kommune som er definert som storulykkebedrift. TQC produserer ren kvartssand for bruk innen blant annet optisk industri, solcelle industri, fiberteknologi og elektronikkindustri, og eksporterer kvartspulveret til kunder over hele verden. I dagens produksjonsprosess benyttes blant annet flussyre (hydrogenfluorid) for rensing av produktet. Virksomheten oppbevarer inntil 450 tonn HF og er omfattet av kravene i «Forskrift om tiltak for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (storulykkeforskriften)».

Det kan nevnes at TQC planlegger å etablere et nytt klorineringsanlegg i tilknytning til det eksisterende anlegget for produksjon av kvartspulver. Den fremtidige klorineringsprosessen vil i tillegg benytte hydrogenklorid (HCl-gass). HCl-gassen kommer i 2 tonns stålbeholdere med et netto gassinhold på 667 kg. De leveres med lastebil i en ISO-konteiner. Videre planlegger TQC å etablere nytt kaianlegg for å transportere kvartsen med skip.

TQC etablerer per dags dato et industrivern. Generelt er samarbeidet med industrivern i Salten i form av avtaler, ROS-analyser og beredskapsplaner i liten grad formalisert. Det er viktig at Salten Brann IKS har et godt samarbeid og oversikt over industrivern, siden Salten Brann IKS kan med hjemmel i lov rekvirere utstyr og personell fra industrivern ved behov (Forskrift om industrivern §13). Et resultat av et tettere samarbeid mellom industrivern og Salten Brann IKS er at ressursene blir bedre utnyttet. TQC er pålagt gjennom storulykkeforskriften §9 å utarbeide en sikkerhetsrapport som blant annet skal dokumentere

- At det er etablert og iverksatt et systematisk arbeid for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker
- At risikoen for storulykker er identifisert, og at nødvendige tiltak er truffet for å redusere sannsynligheten for at slike ulykker inntreffer og begrense konsekvensene av storulykker

- At sikkerhet og pålitelighet er innarbeidet i planlegging, bygging, drift og vedlikehold av anlegg og infrastruktur tilknyttet drift forbundet med risiko for storulykker

Det planlegges å bygge en containerhavn på Drag. Formålet er å bygge en regional hub for containertransport inn og ut av nordre Salten og Søndre Ofoten. Dette bidrar til å flytte årlige 500 000 km tungtransport for TQC fra E6 mellom Straumen og Drag over på skip (containere skipes inn og ut). Videre legges det opp til å etablere et industriområde i tilknytning til havnen for å legge til rette for ytterligere etablering og utvikling av større næringsprosjekter i regionen. Det er knyttet usikkerhet til når containerhavnen er ferdig utbygd. Prosjektet er fortsatt på planleggingsstadiet og avklarer mulige finansieringskilder.

Virksomheter av større karakter innen havbruksnæringen: Nordlaks Smolt AS (Innhavet), Arctic Salmon Center/Cermaq (Skutvik), Mainstream Norway (avd. Skutvik) og Ellingsen Seafood AS (avd. Musken) og Taste of North AS (Storjord/Korsnes).

Overnattingssteder i kommunen er Tysfjord turistsenter (Storjord), Ulsvåg Gjestegiveri og Fjordcamping, Sentrumsgården Motell (Oppeid), Tranøy fyr og Hamarøy hotell. Videre er det flere forholdsvis store campingplasser i kommunen.

I Hamarøy oppbevarer og benytter virksomheter innen industri, næringsliv, transportsektor og landbruk farlige stoffer. Dette gjelder kjemikalier, stoffer, stoffblandinger, produkter, artikler og gjenstander som har slike egenskaper at de representerer en fare for mennesker, materielle verdier og miljøet. Hendelser relatert til farlige stoffer kan enten oppstå på de stasjonære anleggene eller ved transport, og de fleste ulykker relatert til farlige stoffer skjer i forbindelse med transport på vei. Det transporteres daglig store mengder farlige stoffer på E6, RV827 og FV835.

8.7.3 Vedtatt brannordning Hamarøy kommune

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene som er beskrevet i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for hele kommunen. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha en brann- og redningstjeneste som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk beredskapsoppsett basert på prosedyrer, forebygging og operativ ledelse som muliggjør optimal samspill mellom førsteinnsats og andreinnsats. Det er viktig å presisere at brannordningen for Hamarøy kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde. De nærmeste brannstasjonene til å bistå Hamarøy med innsatspersonell, materiell og utstyr i komplekse og omfattende

Rapport

hendelser er Leinesfjord, Straumen, Fauske, samt innsatspersonell fra Bodø brannstasjon. Der det er naturlig vil også innsatspersonell fra Kjøpsvik brannstasjon bidra.

Brannordning Hamarøy kommune

Hamarøy kommune gjorde et politisk vedtak (innspillvedtak) til brannordningen 16. desember 2020. Innspillvedtaket ligger til grunn for vedtaket som Representantskapet i Salten Brann IKS fattet den 7. mai 2021.

Tabell 61: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser. Oppeid brannstasjon.

Tjenestespekter Oppeid brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsle- dere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	10	11
Brannbekjempelse	8	8	8	9
Røykdykking	0	12	0	13
Brann i vegetasjon	0	1	0	2
Trafikkhendelser generelt	2	3	2	4
Tungbilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	3,5	0	5,5
Overflateredning	0	3	0	4
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	5
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	1	0	2
Møteaktivitet	2	2	0	4
Akutt forurensning	0	2	0	3
Vaktbyttetrening	10,4	10,4	17,3	17,3
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	30,4	58,9	37,3	79,8
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per konstabel)	1,46%	2,83%	1,79%	3,84%

Rapport

Tabell 62: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser. Innhavet brannstasjon.

Tjenestespekter Innhavet brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsle- dere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	0	0
Brannbekjempelse	8	8	0	0
Røykdykking	0	0	0	0
Brann i vegetasjon	0	1	0	0
Trafikkhendelser generelt	2	3	0	0
Tungbilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	3,5	0	0
Overflateredning	0	0	0	0
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	0
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	1	0	0
Møteaktivitet	0	2	0	0
Akutt forurensning	0	2	0	0
Vaktbyttetrening	10,4	10,4	0	0
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	30,4	43,9	0	0
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per konstabel)	1,46%	2,11%	0	0

Tabell 63: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser. Drag brannstasjon.

Tjenestespekter Drag brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsle- dere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	10	11
Brannbekjempelse	8	8	8	9
Røykdykking	0	12	0	13
Brann i vegetasjon	0	1	0	2
Trafikkhendelser generelt	2	3	2	4
Tungbilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	3,5	0	5,5
Overflateredning	0	3	0	4
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	5
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	1	0	2
Møteaktivitet	2	2	0	4
Akutt forurensning	0	2	0	3
Vaktbyttetrening	10,4	10,4	17,3	17,3
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	30,4	58,9	37,3	79,8
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per konstabel)	1,46%	2,83%	1,79%	3,84%

Alle brannstasjonene har en person som er stasjonsansvarlig. Stasjonsansvarlig har en stillingsbrøk på 2,84% (60 timer per år). Arbeidsoppgavene til en stasjonsansvarlig er svært varierende

og av ulik omfang-alt etter hvilken brannstasjon det gjelder. Primæroppgavene til stasjonsansvarlig er ettersyn av materiell og sjekke at beredskapsutstyret virker som det skal, samt bidra i øvelser og opplæring av medarbeidere.

Beredskapsmessige utfordringer og dimensjonerende beredskapshendelser (risikoområder)

De største beredskapsmessige utfordringene i Hamarøy kommune er knyttet til trafikkhendelser og ulike typer brannhendelser. Dimensjonerende beredskapshendelser er ulike former for brannhendelser, trafikkhendelser og naturhendelser.

Innsatspersonell og vaktordning

Hamarøy kommune ønsker å videreføre dagens ordning når det gjelder antall innsatspersonell og vaktordning på Innhavet og Oppeid brannstasjon.

Kommunen har også fattet:

- Det etableres en brannstasjon på Drag som er sidestilt med Oppeid brannstasjon. Det vil si at brannstasjonene har lik brannordning.
- Brannstasjonen på Storjord opphører.

Førsteinnsats, andreinnsats og regioninnsats

Oppeid brannstasjon og Innhavet/Drag brannstasjon er førsteinnsatsen i alle hendelser i kommunen.

- Andreinnsats: Leinesfjord brannstasjon, Straumen brannstasjon og Fauske brannstasjon. Bodø brannstasjon kan også bistå i hendelser.
- Innsatstiden blir ivaretatt jf. forskriftskravet.

Slokkevann

Kommunal slokkevannforsyning vurderes som godt utbygd i deler av kommunen. Muligheten for å ta opp vann i Hamarøy er åpne vannkilder, kummer og hydranter. Salten Brann IKS erfarer imidlertid at i enkelte områder er det begrenset tilgang til slokkevann, ofte grunnet lange avstander fra brannstedene til slokkevannkilden. Derfor anbefales det at kommunen gjør en nærmere vurdering av nødvendige avbøtende tiltak for manglende vannforsyning. Et tiltak kan være å etablere tankbil jf. §21 i forskrift om brannforebygging. I løpet av 2021 blir det etablert tankvogn på Innhavet brannstasjon. Det er Statens vegvesen som anskaffer tankbilen (se kapittel 5.2).

Det er kommunens ansvar å tilrettelegge for slokkevannforsyning (§5-4 i dimensjoneringsforskriften, 2002). I forskrift om brannforebygging (2015) §21 står det:

- Kommunen skal sørge for at den kommunale vannforsyningen fram til tomtegrenser i tettbygde strøk er tilstrekkelig til å dekke brannvesenets behov for slokkevann.
- I boligstrøk og lignende der spredningsfaren er liten, er det tilstrekkelig at kommunens brannvesen disponerer passende tankbil

I områder som reguleres til virksomhet hvor sprinkleranlegg er aktuelt, skal kommunen sørge for at det er tilstrekkelig vannforsyning til å dekke behovet

Rapport

Tabell 64: Oppsummering brannordning Hamarøy kommune

Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2020
Oppeid	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	16	16
	Vaktordning §5-3	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Tunnelulykker - Røykdykkertjeneste - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Overflateredning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2020
Drag	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	10	16
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Akutt helsehjelp	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Tunnelulykker - Røykdykkertjeneste - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Overflateredning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2020
Storjord	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	3	Brannstasjonen opphører
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser	
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2020
Innhavet	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	10	10
	Vaktordning §5-3	- 1 vakt - Sjøfører - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Sjøfører - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Tunnelulykker - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell

8.8 Brann- og redningsberedskap i Meløy kommune

Som tidligere nevnt i rapporten ble det utarbeidet en sektoranalyse i Salten Brann IKS i 2019 for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Risiko- og sårbarhetsanalysen er et dokument som er styrende for hvilke typer hendelser beredskapen til Salten Brann IKS skal være dimensjonert for. ROS-analysen skal også bidra til å danne et beslutningsgrunnlag for at ledelsen kan fatte gode kvalitative- og rasjonelle beslutninger for god planlegging og organisering av forebyggende- og beredskapsarbeidet (Salten Brann IKS, 2019).

Forebyggende- og beredskapsanalyse henger i hop. Forebygging handler om iverksetting av tiltak for å redusere sannsynligheten for en hendelse og for å redusere konsekvensene av en hendelse dersom den likevel inntreffer. Tiltakene skal begrense konsekvensene hendelsen kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier. Det skal også etableres beredskap for å håndtere uønskede hendelser. Begrepet beredskap er definert i denne konteksten som planlegging og forberedelser av tiltak for å begrense konsekvenser av uønskede hendelser og planer for å håndtere kriser eller andre uønskede hendelser på best mulig måte. Beredskapstiltak er tiltak som det er planlagt eller etablert systemer for, men som først iverksettes når en hendelse er under utvikling eller har inntruffet.

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene avdekket i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for Meløy kommune. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha et brann- og redningsvesen som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk arbeid basert på prosedyrer, forebygging og beredskap. Det er viktig å presisere at brannordningen for Meløy kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde.

I denne rapporten defineres brannordningen som en beskrivelse av hvordan Salten Brann IKS er organisert og dimensjonert i tråd med oppgavene etter brann- og eksplosjonsvernloven §11, første og andre ledd. Videre skal brannordningen sikre at brann- og redningsvesenet er organisert og dimensjonert på bakgrunn av den risiko og sårbarhet som foreligger i kommunen. I utgangspunktet er det opp til den enkelte kommune å fastsette hvilke ressurser brann- og redningsvesenet skal disponere på bakgrunn av kartlagt risiko og sårbarhet. Brannordningen er et overordnet og styrende dokument for Salten Brann IKS og angir formelle, faglige og økonomiske rammebetingelser.

I denne delen av rapporten som omhandler brannordningen i Meløy kommune gis det en vurdering av hvilke beredskapstjenester, antall innsatspersonell og vaktordning Meløy kommune har behov for. Brannordningen er basert på analyser, faglige innspill fra Salten Brann IKS, innspill fra Meløy kommune, Brann ROS-2020 og Meløy ROS (2020).

8.8.1 Meløy kommune og antall oppdrag

Innbyggere, tettsteder og kjøretid

Tabellene nedenfor beskriver innbyggertall, tettsteder og kjøretid fra brannstasjonen til ulike tettsteder og bygder.

Tabell 65: Dekningsområde og dimensjonerende befolkningsgrunnlag (SSB, 2. kvartal 2020)

Kommune	Areal (km2)	Innbyggere	Innbyggere per 2030/2050	Eneboliger	Hytter ³⁶
Meløy	873	6 270	5992/5575	2517	583

I kapittel 2.3 ble det redegjort for §4-8 i veiledning til dimensjoneringsforskriften. Denne paragrafen legger føringer på hvordan brann- og redningstjenesten skal forholde seg til innsatstid til tettsteder³⁷. Hovedelementene i paragrafen er:

- Til tettbebyggelse med særlig fare for rask og omfattende brannspredning, sykehus/ sykehjem mv, strøk med konsentrert og omfattende næringsdrift o.l., skal innsatstiden ikke overstige 10 minutter. Innsatstiden kan i særskilte tilfeller være lengre dersom det er gjennomført tiltak som kompenserer den økte risiko. Kommunen skal dokumentere hvordan dette er gjennomført.
- Innsatstid i tettsteder for øvrig skal ikke overstige 20 minutter.
- Innsatstid utenfor tettsteder fordeles mellom styrkene i regionen, slik at fullstendig dekning sikres. Innsatstiden i slike tilfeller bør ikke overstige 30 minutter.

Tabell 66: Tettsted i Meløy kommune (SSB, 6. oktober 2020).

Kommune	Tettsteder	Innbyggere
Meløy	Ørnes	1644
Meløy	Glomfjord	1077
Meløy	Reipå	281
Meløy	Eidbukta	566

Til sammen er det 3 555 innbyggere i tettstedene Ørnes, Glomfjord, Reipå og Eidbukta. De resterende 2 725 innbyggerne bor i spredtbygde strøk (grender) og er i hovedsakelig sentrert i Halså, Neverdal, Engavågen, Ågskardet, Bolga, Meløya og Støtt.

36 Omfatter hytter, sommerhus, helårsbolig- og våningshus benyttet som fritidsbolig (SSB, 2020).

37 En hussamling skal registreres som et tettsted dersom det 1) bor minst 200 personer der og 2) avstanden mellom husene skal normalt ikke overstige 50 meter. Det er tillatt med et skjønnsmessig avvik ut 50 meter mellom husene i områder som ikke skal eller kan bebygges. Dette kan f.eks. være parker, idrettsanlegg, industriområder eller naturlige hindringer som elver eller dyrkbare områder. Husklynger som naturlig hører med til tettsted tas med inntil en avstand på 400 meter fra tettstedskjernen (SSB, 2016).

Tabell 67: Estimert kjøretid fra brannstasjonene i Glomfjord, Ørnes, Engavågen og Halså til tettsteder og grender (NAF reiseplanlegger, 2020).

Fra brannstasjon	Til grender	Antall minutter	Antall kilometer
Halså	Engavågen	19 minutter	20,2 kilometer
Glomfjord	Engavågen	50 minutter	55,4 kilometer
Glomfjord	Halså	32 minutter	35,2 kilometer
Ørnes	Glomfjord	21 minutter	19,1 kilometer
Ørnes	Engavågen	66 minutter	72,3 kilometer
Ørnes	Halså	48 minutter	52 kilometer
Ørnes	Reipå	5 minutter	5,4 kilometer
Ørnes	Inndyr	40 minutter	41,8 kilometer

Fergerute Ågskardet-Forøy (Torghatten, 2020):

Ferga går regelmessig mellom kl.05:30-00.05 på hverdagene, kl.05:30-22:05 på lørdager og kl. 08:40-00:05 på søndager.

Fergerute Ørnes-Vassdalsvik-Meløysund-Bolga (Torghatten, 2020):

Ferga går regelmessig mellom kl.07:35-19.30 på hverdagene, kl.09:00-19:45 på lørdager og kl. 10:45-19:50 på søndager.

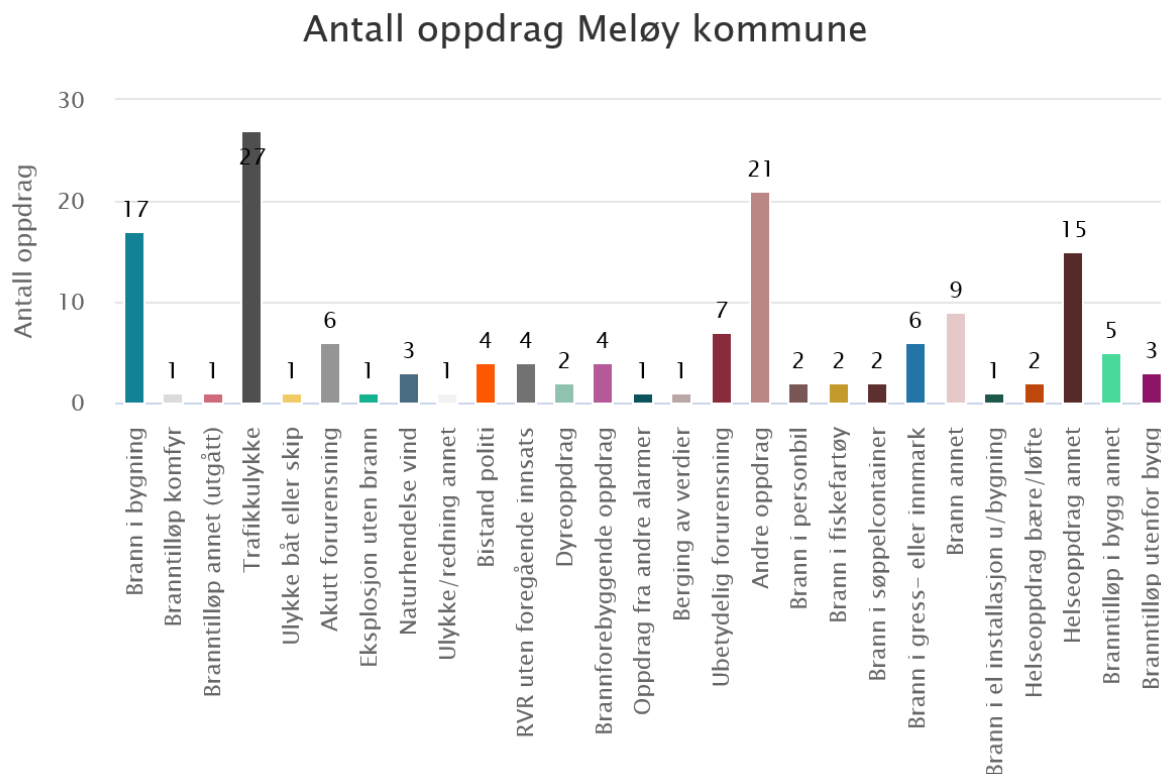
I henhold til veiledningen til dimensjoneringsforskriften §4-2, kan brann- og redningsvesen rekvirere utstyr og materiell når det er aktuelt. Når det gjelder ferje har Salten Brann IKS mulighet å rekvirere den når det er behov. Hvor lang tid det tar før ferja er operativ avhenger av tidspunktet på døgnet.

Oppdrag og hendelsestyper

Data fra BRIS³⁸ viser at brann- og redningstjenesten i Meløy kommune hadde totalt 149 oppdrag som de rykket ut på i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020. Oppdragene er fordelt på 27 ulike hendelsestyper. Figur 32 viser at det er trafikkulykker, andre oppdrag, brann i bygning og helseoppdrag som brann- og redningsvesenet i Meløy rykker ut flest ganger på. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de andre hendelsestypene

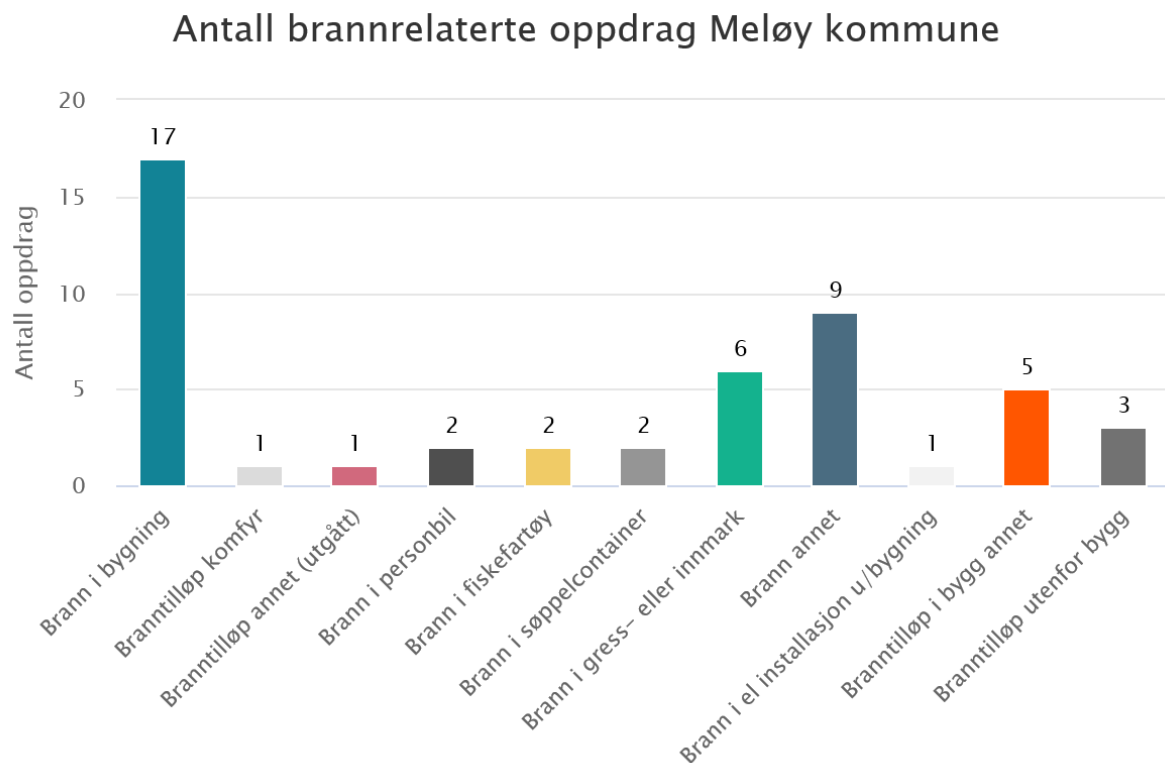
³⁸ BRIS er et rapporteringsverktøy (informasjon om hendelsene) for brann- og redningstjenesten i Norge.

Figur 32: Oversikt over antall oppdrag i Meløy kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

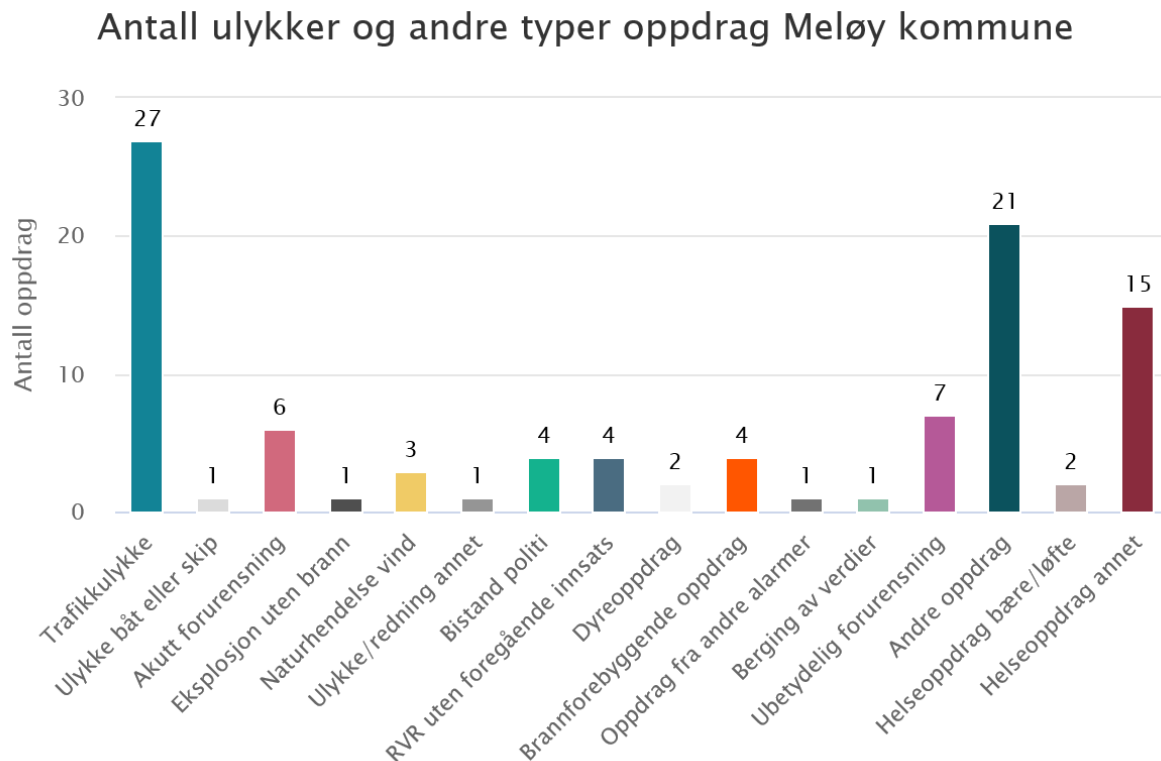
Bryter vi ned antall oppdrag i Meløy kommune til hendelsestypene «brannhendelser» viser figur 33 at brann- og redningsvesen hadde 49 oppdrag av totalt 149 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til hendelsestypene brannhendelser. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 33 prosent av alle oppdragene. Hendelsene brann i bygning utgjør 35 prosent, brann annet 18 prosent, brann i gress- eller innmark 12 prosent og branntilløp bygg annet 10 prosent av oppdragene knyttet til brannhendelser. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 33: Oversikt over antall oppdrag relatert til brann i Meløy kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

Ser vi på antall hendelser knyttet til «ulykker og «andre typer oppdrag» viser figur 34 at brann- og redningsvesen hadde 100 oppdrag av totalt 149 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til denne kategorien. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 67 prosent av alle oppdragene. Hendelsen trafikkulykker utgjør 27 prosent, andre oppdrag 21 prosent, helseoppdrag 17 prosent, ubetydelig forurensing 7 og akutt forurensing 6 prosent av oppdragene. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 34: Oversikt over antall oppdrag som ikke er brannrelaterte i Meløy kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

8.8.2 Beredskapsmessige utfordringer - risikoområder

Statistikken viser at brann- og redningstjenesten i Meløy håndterer et betydelig antall hendelser av varierende karakter. Det er flest oppdrag knyttet til ulike former for brannhendelser, men trafikkulykker er den enkeltkategorien de rykker flest ganger ut på. Trafikkulykker utgjør nærmere 20 prosent av alle oppdragene brann- og redningstjenesten rykker ut på. Videre håndterer brann- og redningsvesenet et relativt stort antall helseoppdrag.

ROS-analyse

I kapittel 2 gjorde vi rede for kommunal beredskapsplikt som trådte i kraft 1.1. 2011. Der står det at: «Kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen. Resultatet av dette arbeidet skal vurderes og sammenstille i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse». Videre i kommunal beredskapsplikt står det i §1 at kommunen skal jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhet på tvers av sektorene i kommunen, med sikte på å redusere risiko for tap av liv og helse, miljø og materielle verdier. I brann- og eksplosjonsloven §11-f (2012) står det at brann- og redningstjenesten skal «være innsatsstyrke ved

andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse», og i dimensjoneringsforskriften³⁹ §2-4 andre ledd står det at brannvesenets ROS-analyse skal samordnes med andre kommunale ROS-analyser.

Meløy kommune utarbeidet en kommunal ROS-analyse i 2020. I Meløy ROS (2020) er det definert 10 uønskede hendelser som kommunen må være forberedt på å håndtere. Tabellen nedenfor viser de 7 uønskede hendelsene som er relevante for Salten Brann IKS å delta i.

Tabell 68: Oversikt over scenarioer i Meløy ROS-analyse (2020)

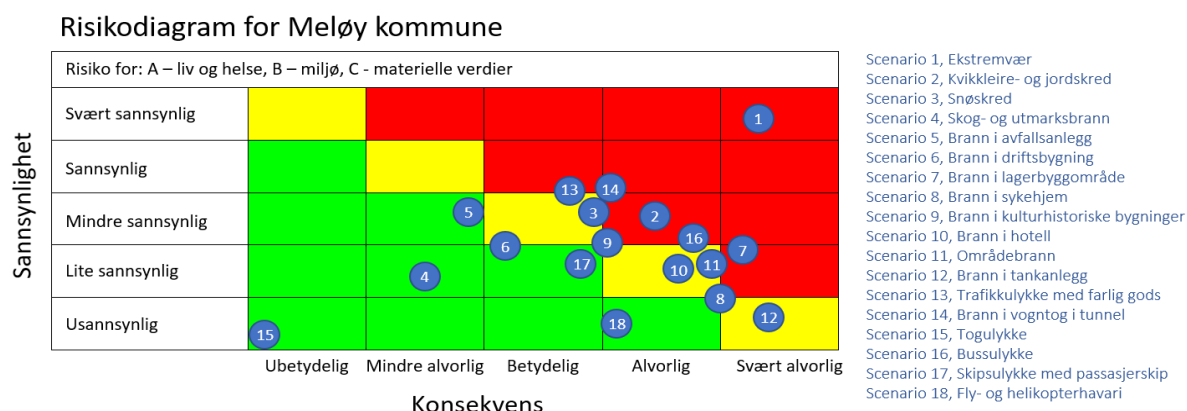
Nummer	Beskrivelse av scenario	Aktuelt for Salten Brann IKS
Scenario 2	Skred og flom	x
Scenario 3	Ekstremvær med langvarig strøm- og ekombrudd	x
Scenario 5	Brann ved Ørnes omsorgssenter	x
Scenario 7	Trafikkulykke – buss og tankbil i Glombergan	x
Scenario 8	Nordlandsekspressen kolliderer med kai på Bolga	x
Scenario 9	Gasslekkasje ved Yara Glomfjord	x
Scenario 10	Skyteepisode ved Ørnes skole	x

Risikodiagram

I kapittel 5 ble Brann ROS-2020 presentert på et overordnet nivå. Formålet med ROS-analysen er å utarbeide en sektoranalyse i Salten Brann IKS for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Med andre ord; å kartlegge fremtidige risiko- og sårbarhetsfaktorer. I risikodiagrammet i figur 35 er risiko forbundet med hvert av scenarioene som er beskrevet i Brann ROS-2020 vurdert for Meløy kommune.

Trafikkhendelser, bygningsbranner og naturhendelser medfører samlet sett så stor grad av risiko at disse hendelsestypene bør vektlegges særskilt ved dimensjonering og organisering av brann- og redningstjenesten i kommunen.

Figur 35: Risikodiagram for Meløy kommune

³⁹ Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002). Denne forskriften er også kalt dimensjoneringsforskriften.

Brannhendelser og estimert boligbrann i Meløy kommune

Statistikken viser at en tredjedel av oppdragene som håndteres i kommunen er relatert til brannhendelser. Sykehjemmene i kommunen er Ørnes omsorgssenter og Enga bofellesskap. Sykehjemmene har implementert ulike forebyggende tiltak som blant annet etablert vaktordning og direktevarsling 110-sentral. Det er viktig å bemerke at ingen av sykehjemmene har sprinkelanlegg.

Tabell 69: Oversikt over helsebygg i Meløy kommune

Navn	Antall senge- plasser	Antall bo- enheter	Brannan- legg	Sprinkel- anlegg	Direktevarsling 110-sentral	Etablert vakt- ordning
Ørnes omsorgs- senter	43		Ja	Nei	Ja	Ja
Mosvoldtunet hus 1		9	Ja	Ja	Ja	Ja
Mosvoldtunet hus 2		16	Ja	Ja	Ja	Ja
Vall omsorgs- senter	29		Ja	Ja	Ja	Ja
Grindåsen om- sorgsboliger		9	Ja	Nei	Ja	Nei
Enga bofelles- skap		8	Ja	Nei	Ja	Ja

Brann i bygning utgjør 11 prosent av alle oppdragene brann- og redningstjenesten rykker ut på i perioden 1.mai 2016-4. oktober 2020. Tallmaterialet fra 2015 til 2019 som er hentet fra SSB og bearbeidet av Salten Brann IKS, viser at det er sannsynlig at det skal oppstå 2 boligbranner i Meløy kommune per år, og 4 branner per år i annen bygning (garasje, lager, driftsbygning etc.). Naturligvis er det store variasjoner i kommunen. I Reipå/Ørnes/Glomfjord er det predikert at det vil være 1 boligbrann per år, mens i Ågskardet er det predikert 1 boligbrann hvert 34. år. Tabellen nedenfor er en oversikt over hvor ofte det forventes en boligbrann hvert år.

Tabell 70: Oversikt over estimert bygningsbrann og boligbrann per år i Meløy kommune

Geografisk område	Bygningsbrann per år	Boligbrann per år
Reipå/Ørnes/Glomfjord	1 brann hver 4. måned	1 brann hvert år
Engavågen m/omegn	1 brann hvert 2. år	1 brann hvert 4. år
Halsa m/omegn	1 brann hvert 2. år	1 brann hvert 4. år
Bolga	1 brann hvert 18. år	1 brann hvert 34. år
Meløya	1 brann hvert 10. år	1 brann hvert 19. år
Ågskardet	1 brann hvert 18. år	1 brann hvert 34. år

Det er fire hoteller i kommunen: Ørnes hotell, Glomfjord hotell, Svartisen Apartments og Støtt brygge. Det er også en del mindre overnattingssteder spredt i kommunen som blant annet Reipå camping, Furøy camping, Engen brygge og Bolga brygge.

Trafikkbilde langs Fv17

Den viktigste transportåren i Meløy kommune er Fv17 (Kystriksveien) som går gjennom Bodø, Gildeskål og Meløy kommune. Det er relativt høy døgntrafikk (ÅDT) på denne veistrekningen med 1025 kjøretøy i gjennomsnitt per døgn (Statens vegvesen, 2017).

Rapport

Trafikkhendelser og særlig transport av farlig gods på vei har fått økt oppmerksomhet blant annet fra DSB de siste årene. Bakgrunnen for det er at de fleste transportulykkene av farlig gods skjer på vei (DSB, 2018). I Meløy fraktes det blant annet farlig stoff, gasser og brannfarlige væsker langs Fv17 til ulike virksomheter, men det finnes ingen data på hvor mye farlig gods og stoff det transporteres daglig langs denne veistrekningen. Hendelser innen transport av farlig stoff kan medføre svært store konsekvenser for liv og helse, miljø og materielle verdier.

Tunneler representerer en viss risiko for ulykker i forhold til transport av farlig gods og øvrige trafikkulykker. I de senere år har det vært mange branner i veitunneler. DSB (2018) slår fast at vi med dagens risikobilde må regne det som nesten sikkert at det vil skje en alvorlig tunnelbrann i Norge i løpet av de neste tiår. Norge har svært mange veitunneler, og få av dem er bygd med dagens krav til sikkerhet. Bygger vi videre på dette resonnementet og ser dette i et lokalt perspektiv, er det sannsynlig at dette kan forekomme på Fv17. I Meløy kommune er det 3 veitunneler med forholdsvis hyppig biltrafikk med både personbiler, tungtrafikk og busstrafikk.

Tabell 71: Oversikt over tunnelene i Meløy kommune

Navn	Veg nr.	Lengde (m)	Byggeår
Fykantunnelen	Fv17	1946	1986
Glomfjordtunnelen	Fv17	2233	1986
Svartistunnelen	Fv17	7624	1986

Trafikkbildet øker i sommerhalvåret på Fv17. En årsak til økningen av antall turistbusser, biler og øvrige personbiler, er at turister ønsker å kjøre langs kysten til/fra Helgeland og Trøndelag. I juli 2017 var det i gjennomsnitt 1675 kjøretøy per døgn på Fv17 (Statens vegvesen 2017).

Det må også nevnes at veistrekningen har forholdsvis stor skredfare. Skredfaren er knyttet til sørpe, stein, flom, snø og is (ROS Salten 2017). Skredfaren er størst og spesielt utsatt på Fv17 ved Setvikdalen og Tårnvik.

Det har skjedd 27 trafikkulykker i Meløy kommune siden 1. mai 2016, det vil si 18 prosent av alle oppdragene som brann- og redningstjenesten rykket ut på. Det er viktig å påpeke at statistikken fra BRIS ikke viser alvorlighetsgraden i hendelsene.

Sjøtransport

Transport langs sjø er en viktig transportåre i Meløy kommune. Det er kaianlegg knyttet til hurtigbåter og lokalbåter på Støtt, Meløya, Bolga, Ørnes, Holandsfjorden/Engenbreen, Grønøy og Mesøya. Det er en økning i skipstrafikken langs kysten. Skipstrafikken består i stor grad av fiskefartøy, passasjerskip og stykkgodsskip, samt skip som frakter farlig stoff og gods.

Havnene i Glomfjord, Ørnes og Halså (Forøy) er havneanlegg som er definert som International Ship and Port Facility Security (ISPS-terminal). Dette er det internasjonale regelverket for sikring av skip og havneanlegg mot tilsiktede uønskede handlinger. Regelverket ble vedtatt av FNs sjøfartsorganisasjon (IMO) i 2002. Regelverket trådte i kraft 1. juli 2004 (kystverket.no, 2019).

Rapport

På sommeren er det forholdsvis mange cruiseskip i Holandsfjorden for å oppleve Svartisen/Engenbreen på nært hold, samt hurtigrutepassasjerer fraktes inn til Engenbreen med hurtigbåt. Småbåttrafikken er også økende, og stadig flere velger å feriere i båt. Meløy har en fin skjærgård med et utall av holmer, skjær og grunner. På landsbasis ser vi utviklingstrekk der spesielt fritidsbåter med stor fart representerer en utfordring. Dette er forhold som kan bidra til økende grad av ulykker til havs i Meløy.

På Fv17 er det også ferjeforbindelse mellom Ågskardet og Forøy. Ørnes er kommunikasjonsknutepunkt med lokal ferge- og hurtigbåtforbindelse til Vassdalsvik, Meløya, Bolga og Støtt, samt Hurtigruta har daglige anløp (sør- og nordgående).

Redningsselskapet har bemannet båt på Ørnes. Ved hendelser hvor det krever innsats fra Salten Brann, skal personell fra Ørnes brannstasjon bli med.

Naturhendelser

Ekstremvær er hendelser som opptrer hyppigere og hyppigere. Det forventes mer kraftig vind, nedbør, høyere temperaturer og intense og hyppigere nedbørsperioder vil forekomme i kommunen. Meløy har også ulike scenarioer knyttet til naturhendelser i Meløy ROS (2020).

Næringsvirksomhet

Næringslivet i Meløy består i stor grad av industri, offentlige arbeidsplasser, kraftproduksjon, primærnæring, servicebedrifter og turisme. Næringslivet i kommunen er forholdsvis spredt, men hovedsakelig sentralisert i områdene rundt Glomfjord og Ørnes.

Primærnæringen er særlig knyttet til havbruk, og er en viktig næring i Meløy kommune. Meløy kommune er rik på naturressurser og et satsningsområde er å legge til rette for å videreutvikle den tradisjonelle oppdrettsvirksomhet og legge forholdene til rette for å etablere nye virksomheter knyttet til havbruksnæringen generelt. Virksomheter av større karakter innen havbruksnæringen er Nova Sea (Bolga) og Cargill (Halsa).

Glomfjord industripark er det største industriområdet i Salten regionen, og bidrar til at Nordland er Norges nest største industrifylke. Industriparken har cirka 20 virksomheter, der Yara er den største virksomheten med omtrent 180 ansatte i gjødselproduksjonen. Det som blant annet produseres i industriparken er laksesmolt, mineralgjødsel og wafare til solcelleindustrien. Industriparken/Yara omfatter storulykkeforskriften og har etablert industrivern.

I de siste årene har reiselivsnæringen (opplevelser) blitt en viktig næring i Meløy og reiseliv er et viktig satsningsområde i kommunen. Det er om lag 20 reiselivsbedrifter i kommunen som tilbyr ulike aktiviteter knyttet til sjø og vann, isbreturer og gå- og klatreturer.

8.8.3 Vedtatt brannordning Meløy kommune

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene som er beskrevet i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for hele kommunen. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha en brann- og redningstjeneste som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk beredskapsoppsett basert på prosedyrer, forebygging og operativ ledelse som muliggjør optimal samspill mellom førsteinnsats og andreinnsats. Det er viktig å presisere at brannordningen for Meløy kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde. De nærmeste brannstasjonene til å bistå Meløy med innsatspersonell, materiell og utstyr i komplekse og omfattende hendelser er Inndyr, Nygårdsjøen og Knaplund, samt innsatspersonell fra Bodø brannstasjon.

Brannordning Meløy kommune

Meløy kommune vedtok følgende brannordning 10. juni 2021:

Tabell 72: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser. Glomfjord brannstasjon (YARA)

Tjenestespekter Glomfjord brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsledere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	10	11
Brannbekjempelse	8	8	8	9
Røykdykking	12	12	12	13
Brann i vegetasjon	0	1	0	2
Trafikkhendelser generelt	2	3	2	4
Tungebilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	3,5	0	5,5
Overflateredning	0	0	0	0
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	5
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	1	0	3
Møteaktivitet	0	2	0	4
Akutt forurensning	0	2	0	3
Akutt helsehjelp	3	3	3	3
Vaktbyttetrening	0	0	26	26
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	35	48,5	61	88,5
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per konstabel)	1,68%	2,33%	2,93%	4,25%

Rapport

Tabell 73: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser. Ørnes brannstasjon.

Tjenestespekter Ørnes brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsle- dere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	10	11
Brannbekjempelse	8	8	8	9
Røykdykking	12	12	12	13
Brann i vegetasjon	0	1	0	2
Trafikkhendelser generelt	2	3	2	4
Tungbilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	3,5	0	5,5
Overflateredning	0	3	0	4
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	5
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	1	0	3
Møteaktivitet	0	2	0	4
Akutt forurensning	0	2	0	3
Akutt helsehjelp	3	3	3	3
Vaktbyttetrening	0	0	20,8	20,8
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	35	51,5	55,8	87,3
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per konstabel)	1,68%	2,48%	2,68%	4,20%

Tabell 74: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser. Halså brannstasjon.

Tjenestespekter Halså brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsle- dere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	10	11
Brannbekjempelse	8	8	8	9
Røykdykking	12	12	12	13
Brann i vegetasjon	0	1	0	2
Trafikkhendelser generelt	2	3	2	4
Tungbilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	3,5	0	5,5
Overflateredning	0	0	0	0
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	5
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	1	0	3
Møteaktivitet	0	2	0	4
Akutt forurensning	0	2	0	3
Akutt helsehjelp	3	3	3	3
Vaktbyttetrening	0	0	20,8	20,8
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	35	48,5	55,8	83,3
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per konstabel)	1,68%	2,33%	2,68%	4%

Rapport

Tabell 75: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser. Engavågen brannstasjon.

Tjenestespekter Engavågen brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsledere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	10	11
Brannbekjempelse	8	8	8	9
Røykdykking	12	12	12	13
Brann i vegetasjon	0	1	0	2
Trafikkhendelser generelt	2	3	2	4
Tungbilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	3,5	0	5,5
Overflateredning	0	0	0	0
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	5
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	1	0	3
Møteaktivitet	0	2	0	4
Akutt forurensning	0	2	0	3
Akutt helsehjelp	3	3	3	3
Vaktbyttetrening	0	0	20,8	20,8
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	35	48,5	55,8	83,3
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per konstabel)	1,68%	2,33%	2,68%	4%

Tabell 76: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser. Bolga brannstasjon.

Tjenestespekter Bolga brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsledere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	0	0
Brannbekjempelse	8	8	0	0
Røykdykking	0	0	0	0
Brann i vegetasjon	0	1	0	0
Trafikkhendelser generelt	2	0	0	0
Tungbilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	0	0	0
Overflateredning	0	0	0	0
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	0
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	0	0	0
Møteaktivitet	0	2	0	0
Akutt forurensning	0	2	0	0
Akutt helsehjelp	0	0	0	0
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	20	26	0	0
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per konstabel)	0,96%	1,25%	0	0

Rapport

Tabell 77: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser. Meløya brannstasjon.

Tjenestespekter Meløya brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsle- dere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	0	0
Brannbekjempelse	8	8	0	0
Røykdykking	0	0	0	0
Brann i vegetasjon	0	1	0	0
Trafikkhendelser generelt	2	0	0	0
Tungebilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	0	0	0
Overflateredning	0	0	0	0
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	0
Nasjonale instruksjer, PLIVO	0	0	0	0
Møteaktivitet	0	2	0	0
Akutt forurensning	0	2	0	0
Akutt helsehjelp	3	3	0	0
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	23	29	0	0
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per konstabel)	1,11%	1,39%	0	0

Alle brannstasjonene har en person som er stasjonsansvarlig. Stasjonsansvarlig har en stillingsbrøk på 2,84% (60 timer per år). Arbeidsoppgavene til en stasjonsansvarlig er svært varierende og av ulik omfang-alt etter hvilken brannstasjon det gjelder. Primæroppgavene til stasjonsansvarlig er ettersyn av materiell og sjekke at beredskapsutstyret virker som det skal, samt bidra i øvelser og opplæring av medarbeidere.

Beredskapsmessige utfordringer og dimensjonerende beredskapshendelser (risikoområder)

Meløy er en stor kommune i utstrekning og har spredt bosetning. Til dels store avstander mellom befolkningssentrene og begrensede kommunikasjoner til øyene innebærer beredskapsmessige utfordringer. De største beredskapsmessige utfordringene i kommunen er knyttet til trafikkhendelser og brannhendelser. Dimensjonerende beredskapshendelser er ulike former for brannhendelser, trafikkhendelser, akutt helsehjelp, overflateredning og naturhendelser.

Innsatspersonell og vaktordning

- Meløy kommune ønsker å videreføre dagens ordning når det gjelder antall innsatspersonell og vaktordning på brannstasjonene.
- Kommunen støtter også forslaget om å øke stillingsbrøken.

Førsteinnsats, andreinnsats og regioninnsats

Glomfjord brannstasjon er førsteinnsats

- Andreinnsats er: Ørnes brannstasjon.

Ørnes brannstasjon er førsteinnsats

Rapport

- Andreinnsats: Glomfjord brannstasjon, Halså brannstasjon og Inndyr brannstasjon. Bodø brannstasjon kan også bistå i hendelser.

Halså brannstasjon er førsteinnsats

- Andreinnsats: Engavågen brannstasjon, Ørnes brannstasjon og Glomfjord brannstasjon.

Nygårdstjøen brannstasjon er førsteinnsats

- Andreinnsats: Halså brannstasjon, Ørnes brannstasjon og Glomfjord brannstasjon.

Innsatstiden blir ivarettatt jf. forskriftskravet.

Slokkevann

Kommunal slokkevannforsyning vurderes som godt utbygd i deler av kommunen. Muligheten for å ta opp vann i Meløy er åpne vannkilder, kummer og hydranter. Salten Brann IKS erfarer imidlertid at i enkelte områder er det begrenset tilgang til slokkevann, ofte grunnet lange avstander fra brannstedene til slokkevannkilden. Derfor anbefales det at kommunen gjør en nærmere vurdering av nødvendige avbøtende tiltak for manglende vannforsyning. Et tiltak kan være å etablere tankbil jf. §21 i forskrift om brannforebygging. Det er tankbil i Glomfjord.

Det er kommunens ansvar å tilrettelegge for slokkevannforsyning (§5-4 i dimensjoneringsforskriften, 2002). I forskrift om brannforebygging (2015) §21 står det:

- Kommunen skal sørge for at den kommunale vannforsyningen fram til tomtegrenser i tettbygde strøk er tilstrekkelig til å dekke brannvesenets behov for slokkevann.
- I boligstrøk og lignende der spredningsfaren er liten, er det tilstrekkelig at kommunens brannvesen disponerer passende tankbil
- I områder som reguleres til virksomhet hvor sprinkleranlegg er aktuelt, skal kommunen sørge for at det er tilstrekkelig vannforsyning til å dekke behovet.

Rapport

Tabell 78: Oppsummering brannordning Meløy kommune

Meløy kommune kjøper beredskapstjeneste fra Industrivernet for Yara i tettstedet Glomfjord i Meløy kommune. Tabellen som presenteres nedenfor er derfor ment til å være veiledende i dialogen med Yara vedrørende krav om tjenesteleveransen og dermed behov for årlig øving og trening.

Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Glomfjord (YARA)	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	24	24
	Vaktordning §5-3I	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røyk- og kjemikaliedykking	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Tunnelulykker - Røyk- og kjemikaliedykking - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Ørnes	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	12	12
	Antall røykdykkere	11	11
	Vaktordning §5-3	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste - Akutt helsehjelp	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Tunnelulykker - Røykdykkertjeneste - Brann i vegetasjon - Overflateredning - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Halsa	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	8	8
	Antall røykdykkere	5	5
	Vaktordning §5-3	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelse - Røykdykkertjeneste - Akutt helsehjelp	- Brannhendelser - Trafikkhendelse - Tunnelulykker - Røykdykkertjeneste - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell

Rapport

Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Engavågen	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	8	8
	Antall røykdykkere	5	5
	Vaktordning §5-3	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelse - Røykdykkertjeneste	- Brannhendelser - Trafikkhendelse - Tunnelulykker - Røykdykkertjeneste - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Bolga	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	6	6
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser (slangelag ved brannhendelser)	- Brannhendelser (slangelag ved brannhendelser) - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - Akutt forurensning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell
Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Meløya	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	6	6
	Vaktordning §5-3	- Deltidspersonell uten fast vaktordning	- Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser (slangelag ved brannhendelser) - Akutt helsehjelp	- Brannhendelser (slangelag ved brannhendelser) - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell

Halsa og Engavågen brannstasjon

Det er viktig å presisere at innsatsstyrken på Halsa og Engavågen brannstasjon utgjør en innsatsstyrke på 16 personer, men at innsatsstyrken er fordelt på to lokasjoner. 8 innsatspersonell per brannstasjon.

Ågskardet- kjøp av tjeneste fra Rødøy kommune

I brannordningen for Meløy (2007) står det at ved hendelser på Ågskardet kalles Halsa ut. Videre står det: «at det forutsettes også avtale med brann- og redningstjenesten i Rødøy kommune om bistand». Det vil si at det må inngås en avtale mellom Salten Brann IKS og Rødøy kommune der Salten Brann kjøper denne tjenesten hos Rødøy. Salten Brann IKS har sendt to formelle brev til Rødøy kommune der de ber om et avklaringsmøte med hensyn til om Tjongsfjorden brannstasjon kan dekke området Ågskardet.

8.9 Brann- og redningsberedskap i Saltdal kommune

Som tidligere nevnt i rapporten ble det utarbeidet en sektoranalyse i Salten Brann IKS i 2019 for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Risiko- og sårbarhetsanalysen er et dokument som er styrende for hvilke typer hendelser beredskapen til Salten Brann IKS skal være dimensjonert for. ROS-analysen skal også bidra til å danne et beslutningsgrunnlag for at ledelsen kan fatte gode kvalitative- og rasjonelle beslutninger for god planlegging og organisering av forebyggende- og beredskapsarbeidet (Salten Brann IKS, 2019).

Forebyggende- og beredskapsanalyse henger i hop. Forebygging handler om iverksetting av tiltak for å redusere sannsynligheten for en hendelse og for å redusere konsekvensene av en hendelse dersom den likevel inntreffer. Tiltakene skal begrense konsekvensene hendelsen kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier. Det skal også etableres beredskap for å håndtere uønskede hendelser. Begrepet beredskap er definert i denne konteksten som planlegging og forberedelser av tiltak for å begrense konsekvenser av uønskede hendelser og planer for å håndtere kriser eller andre uønskede hendelser på best mulig måte. Beredskapstiltak er tiltak som det er planlagt eller etablert systemer for, men som først iverksettes når en hendelse er under utvikling eller har inntruffet.

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene avdekket i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for Saltdal kommune. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha et brann- og redningsvesen som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk arbeid basert på prosedyrer, forebygging og beredskap. Det er viktig å presisere at brannordningen for Saltdal kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde.

I denne rapporten defineres brannordningen som en beskrivelse av hvordan Salten Brann IKS er organisert og dimensjonert i tråd med oppgavene etter brann- og eksplosjonsvernloven §11, første og andre ledd. Videre skal brannordningen sikre at brann- og redningsvesenet er organisert og dimensjonert på bakgrunn av den risiko og sårbarhet som foreligger i kommunen. I utgangspunktet er det opp til den enkelte kommune å fastsette hvilke ressurser brann- og redningsvesenet skal disponere på bakgrunn av kartlagt risiko og sårbarhet. Brannordningen er et overordnet og styrende dokument for Salten Brann IKS og angir formelle, faglige og økonomiske rammebetingelser.

I denne delen av rapporten som omhandler brannordningen i Saltdal kommune gis det en vurdering av hvilke beredskapstjenester, antall innsatspersonell og vaktordning Saltdal kommune har behov for. Brannordningen er basert på analyser, faglige innspill fra Salten Brann IKS, innspill fra Saltdal kommune, Brann ROS-2020 og Saltdal ROS (2016).

8.9.1 Saltdal kommune og antall oppdrag

Innbyggere, tettsteder og kjøretid

Tabellene nedenfor beskriver innbyggertall, tettsteder og kjøretid fra Rognan brannstasjon til ulike bygder.

Tabell 79: Dekningsområde og dimensjonerende befolkningsgrunnlag (SSB, 2. kvartal 2020)

Kommune	Areal (km ²)	Innbyggere	Innbyggere per 2030/2050	Eneboliger	Hytter ⁴⁰
Saltdal	2213	4669	4526/4285	1943	1319

I kapittel 2.3 ble det redegjort for §4-8 i dimensjoneringsforskriften. Denne forskriften legger føringer på hvordan brann- og redningstjenesten skal forholde seg til innsatstid til tettsteder⁴¹. Hovedelementene i paragrafen er:

- Til tettbebyggelse med særlig fare for rask og omfattende brannspredning, sykehus/ sykehjem mv, strøk med konsentrert og omfattende næringsdrift o.l., skal innsatstiden ikke overstige 10 minutter. Innsatstiden kan i særskilte tilfeller være lengre dersom det er gjennomført tiltak som kompenserer den økte risiko. Kommunen skal dokumentere hvordan dette er gjennomført.
- Innsatstid i tettsteder for øvrig skal ikke overstige 20 minutter.
- Innsatstid utenfor tettsteder fordeles mellom styrkene i regionen, slik at fullstendig dekning sikres. Innsatstiden i slike tilfeller bør ikke overstige 30 minutter.

Tabell 80: Tettsted i Saltdal kommune (SSB, 6. oktober 2020).

Kommune	Tettsteder	Innbyggere
Saltdal	Rognan	2603

Det er 2603 innbyggere i tettstedet Rognan og 2066 innbyggere i spredtbygde strøk og i grensene som blant annet Røklund og Størjerd.

Tabell 81: Estimert kjøretid fra Rognan brannstasjon til bygder og tettsteder (NAF reiseplanlegger, 2020).

Fra brannstasjon	Til grender	Antall minutter	Antall kilometer
Rognan	Røklund	15 minutter	15 kilometer
Rognan	Junkerdalen	39 minutter	45 kilometer
Rognan	Polarsirkelsenteret	55 minutter	67 kilometer
Rognan	Fauske	30 minutter	30,4 kilometer
Rognan	Misvær	37 minutter	37,7 kilometer
Rognan	Moldjord	53 minutter	52,9 kilometer
Rognan	Straumen	43 minutter	44, 5 kilometer
Rognan	Bodø	77 minutter	81,8 kilometer

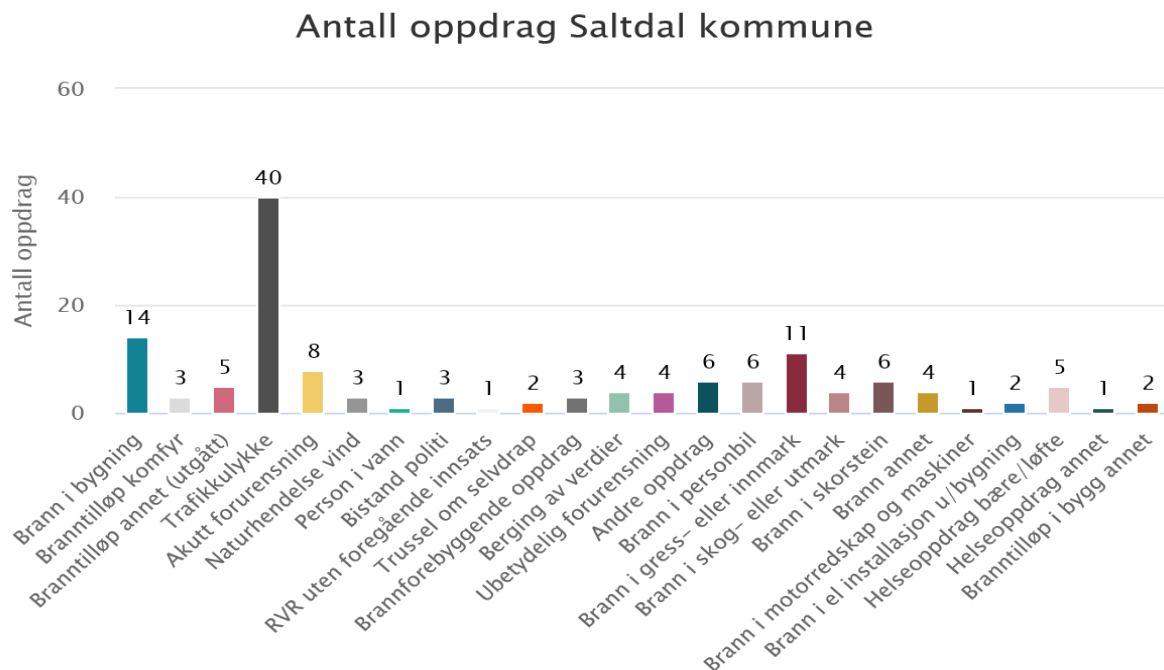
⁴⁰ Omfatter hytter, sommerhus, helårsbolig- og våningshus benyttet som fritidsbolig (SSB, 2020).

⁴¹ En hussamling skal registreres som et tettsted dersom det 1) bor minst 200 personer der og 2) avstanden mellom husene skal normalt ikke overstige 50 meter. Det er tillatt med et skjønsmessig avvik ut 50 meter mellom husene i områder som ikke skal eller kan bebygges. Dette kan f.eks. være parker, idrettsanlegg, industriområder eller naturlige hindringer som elver eller dyrkbare områder. Husklynger som naturlig hører med til tettsted tas med inntil en avstand på 400 meter fra tettstedskjernen (SSB, 2016).

Oppdrag og hendelsestyper

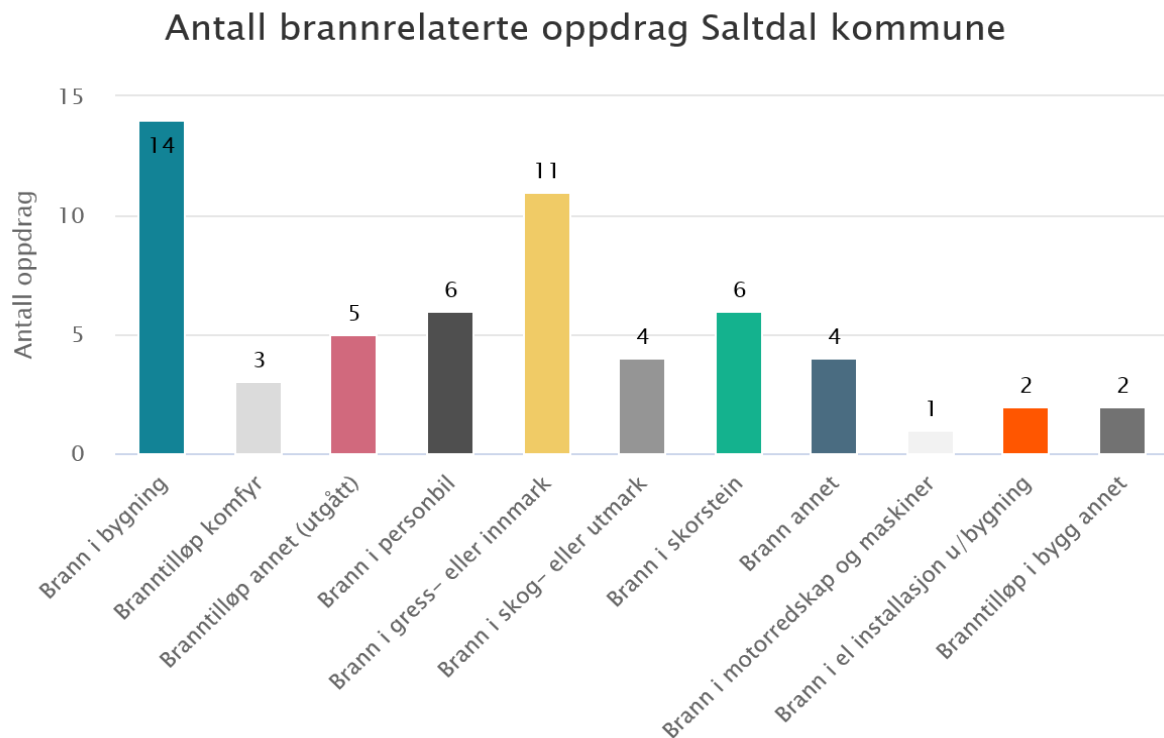
Data fra BRIS viser at brann- og redningstjenesten i Saltdal kommune hadde totalt 139 antall oppdrag som de rykket ut på i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020. Oppdragene er fordelt på 24 ulike hendelsestyper. Figur 36 viser at det er trafikkulykker, gress- og skogbrann og brann i bygning brann- og redningsvesenet rykker ut flest ganger på i Saltdal kommune. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de andre hendelsestypene.

Figur 36: Oversikt over antall oppdrag i Saltdal kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

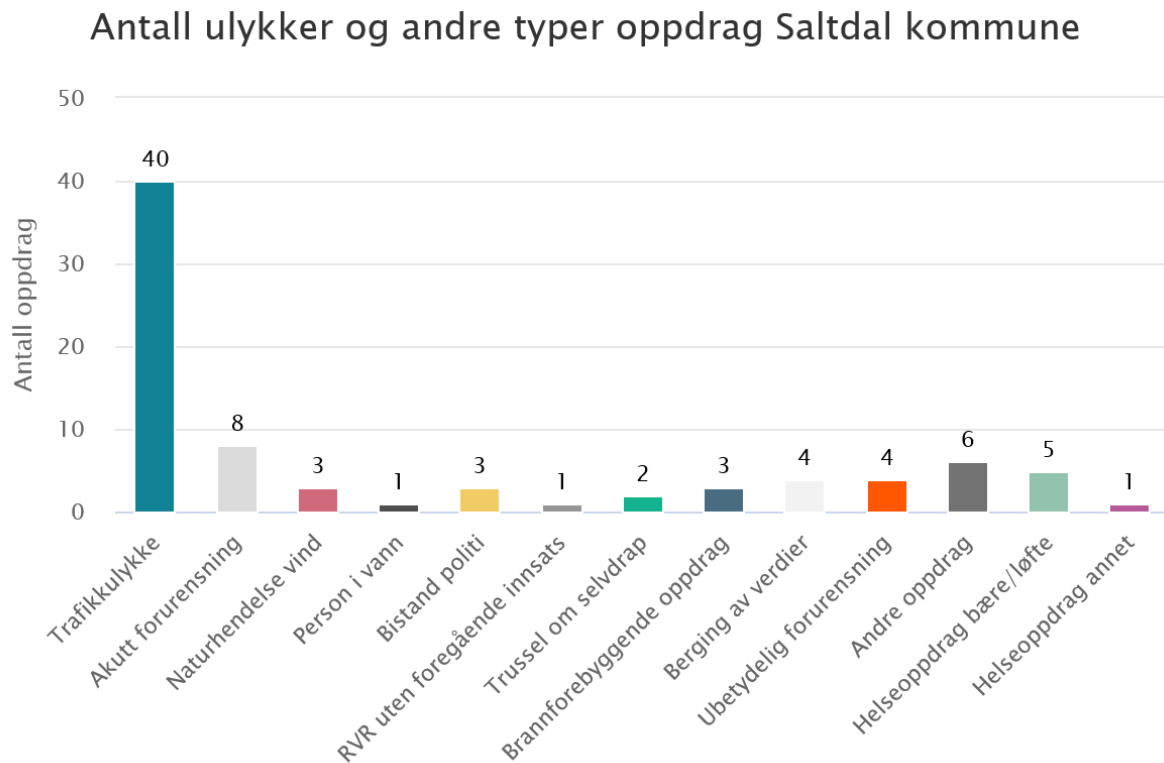
Bryter vi ned antall oppdrag i Saltdal kommune til hendelsestypene «brannhendelser» viser figur 37 at brann- og redningsvesen hadde 58 oppdrag av totalt 139 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til hendelsestypene brannhendelser. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 42 prosent av alle oppdragene. Hendelsene brann i gress- eller utmark og brann i skog- eller utmark utgjør 26 prosent, brann i bygning 24 prosent, brann i personbil 6 prosent og brann i skorstein 6 prosent. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 37: Oversikt over antall oppdrag relatert til brann i Saltdal kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

Ser vi på antall hendelser knyttet til «ulykker og «andre typer oppdrag» viser figur 38 at brann- og redningsvesen hadde 81 oppdrag av totalt 139 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til denne kategorien. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 58 prosent av alle oppdragene. Hendelsen trafikkulykke utgjør 49 prosent, akutt forurensning 10 prosent, helseoppdrag 7 prosent og andre oppdrag 7 prosent. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 38: Oversikt over antall oppdrag som ikke er brannrelaterte i Saltdal kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

8.9.2 Beredskapsmessige utfordringer - risikoområder

De største beredskapsmessige utfordringene i Saltdal kommune er knyttet til trafikkhendelser på vei og ulike typer brannhendelser.

ROS-analyse

I kapittel 2 gjorde vi rede for kommunal beredskapsplikt som trådte i kraft 1.1. 2011. Der står det at: «Kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen. Resultatet av dette arbeidet skal vurderes og sammenstille i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse». Videre i kommunal beredskapsplikt står det i §1 at kommunen skal jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhet på tvers av sektorene i kommunen, med sikte på å redusere risiko for tap av liv og helse, miljø og materielle verdier. I brann- og eksplosjonsloven §11-f (2012) står det at brann- og redningstjenesten skal «være innsatsstyrke ved andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse», og i dimensjoneringsforskriften⁴² §2-4 andre ledd står det at brannvesenets ROS-analyse skal samordnes med andre kommunale ROS-analyser.

⁴² Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002). Denne forskriften er også kalt dimensjoneringsforskriften.

Saltdal kommune har utarbeidet en kommunal ROS-analyse i 2016. I ROS-analysen er det definert 13 uønskede hendelser som kommunen må være forberedt på å håndtere. Tabellen nedenfor viser de 9 uønskede hendelser som er relevante for Salten Brann IKS å delta i.

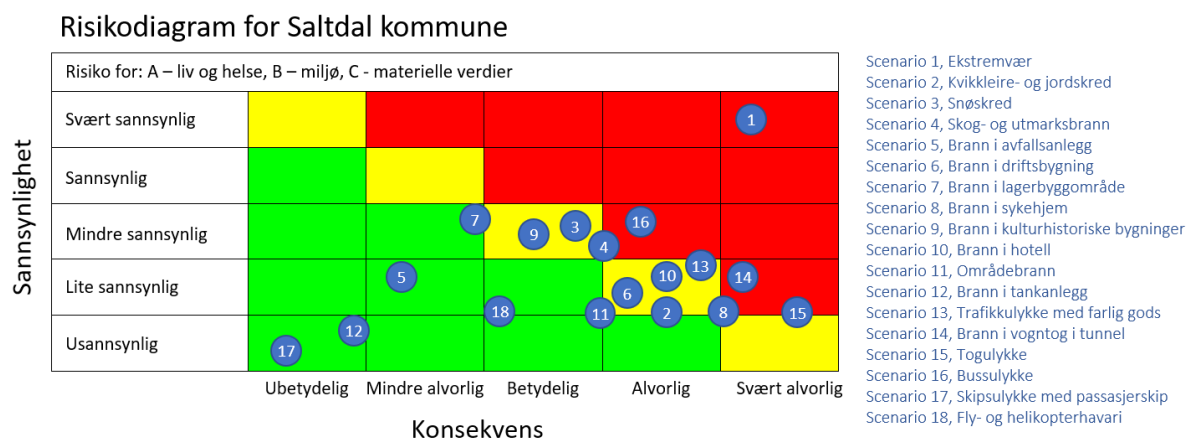
Tabell 82: Oversikt over scenarioer i Saltdal ROS-analyse (2016)

Nummer	Beskrivelse av scenario	Aktuelt for Salten Brann IKS
Scenario 4	Ekstremt uvær-sterk storm, mye nedbør, stormflo og flomskred	x
Scenario 5	Trafikkulykke og brann i Saksenviktunnelen	x
Scenario 6	Større trafikkulykke under transport av giftige kjemikalier	x
Scenario 7	Større transportulykke-avsporing av passasjer-tog	x
Scenario 8	Skipskollisjon i Saltdalfjorden	x
Scenario 9	Brann ved Saltdal sykehjem	x
Scenario 10	Skogbrann i området Langånes	x
Scenario 11	Tak rast sammen under arrangement på Samfunnshuset på Rognan	x
Scenario 13	Ruspåvirket mann truer lærer med skytevåpen	x

Risikodiagram

I kapittel 5 ble Brann ROS-2020 presentert på et overordnet nivå. Formålet med ROS-analysen er å utarbeide en sektoranalyse i Salten Brann IKS for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Med andre ord; å kartlegge fremtidige risiko- og sårbarhetsfaktorer. I risikodiagrammet i figur 39 er risiko forbundet med hvert av scenarioene som er beskrevet i Brann ROS-2020 vurdert for Saltdal kommune. Ulike typer transportulykker knyttet til vei og jernbane er betydelige risikomomenter, og bør vektlegges særskilt ved dimensjonering og organisering av brann- og redningsberedskapen i kommunen. Brann i bebyggelse, overnattingssteder og sykehjem utgjør risikoområder som beredskapen må være dimensjonert for å håndtere. Spesielt for Rognan er den eldre trehusbebyggelsen i sentrum, som er særlig utsatt ved større branner med risiko for spredning. Innsatsstyrken bør ha tilstrekkelig reaksjonsevne og kompetanse til å kunne håndtere en slik hendelse.

Figur 39: Risikodiagram for Saltdal kommune

Brannhendelser og estimert boligbrann i Saltdal kommune

Statistikken viser at det håndteres en del bygningsbranner og at hendelser med brann i skog og vegetasjon er høyere enn for de andre kommunene i Salten. Kaiområdet i Rognan sentrum har tett trehusbebyggelse, der det vurderes å være fare for rask brannspredning. Andre objekter som krever særlig oppmerksomhet er Nordlandssykehusets avdeling på Vensmoen, industribedriftene Nexans og Saltdalshytta, hotell i Rognan sentrum og sykehjemsdrift på to lokasjoner på Rognan.

Tabell 83: Oversikt over helsebygg i Saltdal kommune

Navn	Antall sengeplasser	Antall boenheter	Brannanlegg	Sprinkelanlegg	Direktevarsling 110-sentral	Etablert vaktordning
Saltdal sykehjem	42		Ja	Ja	Ja	Ja

Brann i bygning utgjør 10 prosent av alle oppdragene brann- og redningstjenesten rykket ut på i perioden 1. mai 2016 til 4 oktober 2020. Tallmaterialet fra 2015 til 2019 som er basert på tall fra SSB og bearbeidet av Salten Brann IKS, viser at det er sannsynlig at det skal oppstå 1,5 boligbranner i Saltdal kommune per år, og 3 branner per år i annen bygning (garasje, lager, driftsbygning etc.). Naturligvis er det store variasjoner i kommunen. I Rognan m/omegn er det predikert at det vil være 1,5 boligbrann per år, og 3 branner annen bygning, mens det i Junkerdal/Kjernåga er det predikert at det vil være 1 boligbrann per 38. år, og brann i annen bygning hvert 20. år.

Tabell 84: Oversikt over estimert bygningsbrann og boligbrann (SSB, 2020)

Geografisk område	Bygningsbrann	Boligbrann
Rognan med omevn	1 brann hver 4. måned	1 brann hvert 1,5. år
Junkerdal/Kjernåga	1 brann hvert 20. år	1 brann hvert 38. år

Trafikkbilde langs E6

Den viktigste transportåren i Saltdal er E6 og den største beredskapsmessige utfordringen i Saltdal knyttet til hendelsesstatistikken er trafikkuulykker, som skiller seg ut som den hendelsen som innsatsstyrken rykker flest ganger ut på. Særlig er strekningen langs E6 fra Rognan til kommunegrensen mot Fauske utsatt, og 65 kilometer fra Rognan til kommunegrensen på Saltfjellet. Videre går RV77 fra Saltdal til riksgrensen ved Junkerdal tollstasjon. Denne veistrekningen er på 60 kilometer. Gods- og passasjertrafikk foregår primært på E6. Dette gjelder både tyngre og lette kjøretøy. I følge rapporten «Nærings- og godsanalyse-Nordland» (2018) som er utarbeidet av Nordland Fylkeskommune estimeres det en betraktelig økning av tungtransport på E6 framover.

Kjernfjelltunnelen ligger på RV77 som er en sidevei fra E6, og veien går fra Saltdal kommune til riksgrensen i Sverige. Tunnelen går gjennom Kjernfjellet i Junkerdalen og ble åpnet 17. oktober 2019. Før tunnelen åpnet måtte tyngre kjøretøy kjøre ned en smal og bratt nedstigning i Junkerdalen. Etter at tunnelen åpnet, er det registrert (estimert) en økning av tyngre kjøretøy

Rapport

som kjører denne veistrekningen på 30 prosent, og mye av denne trafikken går videre langs E6 i Sørfold og Hamarøy.

Farlig gods

Transport av farlig gods på vei har fått økt oppmerksomhet blant annet fra DSB de siste årene. Bakgrunnen for det er at de fleste transportulykkene av farlig gods skjer på vei (DSB, 2018). I Salten fraktes det daglig farlig gods og stoff på E6, men det finnes ingen data på hvor mye farlig gods og stoff det transporteres langs E6. Hendelser innen transport av farlig stoff kan medføre svært store konsekvenser for liv og helse, miljø og materielle verdier. De fleste transportulykker i Salten er relatert til veitrafikken, og statistikk fra Statens vegvesen (2019) viser at det er på E6-aksen fra Saltdal til Hamarøy at de fleste ulykker og dødsulykker skjer i Saltenregionen.

Tunneler

I de senere år har det vært mange branner i veitunneler. DSB (2018) slår fast at vi med dagens risikobilde må regne det som nesten sikkert at det vil skje en alvorlig tunnelbrann i Norge i løpet av de neste tiår. Norge har svært mange veitunneler, og få av dem er bygd med dagens krav til sikkerhet. Bygger vi videre på dette resonnementet og ser dette i et lokalt perspektiv, er det sannsynlig at dette kan forekomme i Saltenregionen, når det er 47 veitunneler med forholdsvis hyppig biltrafikk med både personbiler, tungtrafikk og busstrafikk. Det er naturlig at vi trekker fram E6 med 23 tunneler som går fra Saltdal til Hamarøy som et risikoområde. Videre representerer tunneler en viss risiko for trafikkulykker i forhold til transport av farlig gods. I hovedsak er det på E6 det transporteres farlig gods som blant annet eksplosive stoffer, gasser og brannfarlige væsker. Data viser at det har vært en del ulykker i tunnelene på denne strekningen de siste årene, noe som innebærer at særlig de tunnelene som er på E6 utgjør en risiko.

Tabell 85: Oversikt over tunnelene i Saltdal kommune

Navn	Veg nr.	Lengde (m)	Byggeår	Kommune
Dalmovikhalstunnelen	E6	164	1991	Saltdal
Saksenviktunnelen	E6	1148	1992	Saltdal
Saltnestunnelen	E6	466	1991	Saltdal
Setsåhøgdatunnelen	E6	183	1968	Saltdal
Svarventunnelen	Fv513	859	1998	Saltdal
Vassbotntunnelen	Fv514	715	1983	Saltdal
Kjernfjelltunnelen	Rv77	3248	2019	Saltdal

Trafikkulykker

Trafikkulykker langs E6 er definert som et risikoområde/trusselbilde; dette gjelder personbil, tungtrafikk, transport av farlig gods (stoff) og busstrafikk (turistbusser i sommerhalvåret). E6 er den lengste veistrekningen i Salten med en totallengde på 245 kilometer og 23,4 kilometer vei er i tunneler.

Det har skjedd 40 trafikkulykker i Saltdal kommune siden 1. mai 2016, men det er viktig å påpeke at statistikken fra BRIS ikke viser alvorlighetsgraden i hendelsene. Imidlertid viser tall fra Statens vegvesen at på E6-strekningen Saltfjellet-Fauske var det 39 ulykker med totalt 4

omkomne, 11 alvorlige skadde og 34 lettere skadde i tidsperioden 2015-2019 (Statens vegvesen, 2020). På E6-strekningen Fauske-Bognes var det 76 ulykker med totalt 6 omkomne, 16 alvorlige skadde og 83 lettere skadde i tidsperioden 2015 til juni 2020 (Statens vegvesen, 2020). Både Saltdal kommune og Salten Brann IKS har gjennom sine representative ROS-analyser definert denne veistrekningen som et risikoområde.

Nordlandsbanen

Nordlandsbanen går gjennom kommunene Bodø, Fauske og Saltdal. Jernbanen er svært viktig for gods- og passasjertrafikken i regionen, og et viktig bindeledd og kommunikasjonsmåte for regionen. Passasjertrafikk foregår med to daglige avganger fra Bodø til Trondheim, og pendlertogene har tre avganger daglig. Det fraktes mye stykkgoods på jernbanen til Fauske, for deretter å bli omlastet til godstrafikk langs E6. Det fraktes også farlig gods og stoffer langs jernbanen. Riktignok avtar denne transporten, siden mer av farlig stoff og gass fraktes langs landeveien og sjøveien.

Jernbanestrekningen i Salten går flere steder langs sjø og ras- og skredutsatte områder (ROS Salten 2017), og jernbanen går gjennom flere områder i Saltdal kommune der det er krevende å få inn redningsmannskaper og materiell. Videre er jernbanestrekningen mellom Sørrelva og Røklund utsatt for risiko for brann i skog og vegetasjon.

Naturhendelser

NVE har kartlagt fire områder i regionen som er spesielt utsatt for flomfare. Det er Misvær, Rognan, Røklund og Moldjord (ROS Salten, 2017). Flom er direkte forårsaket av værhendelser. Det er få dødsulykker forbundet med flom, men flom kan føre til store materielle ødeleggelser. Fremtidige klimaendringer vil forsterke risikoen for flom, og det forventes at mer nedbør, høyere temperaturer og intense og hyppigere nedbørsperioder vil føre til flere flommer fram mot år 2100. Det forventes også flere elver i regionen, særlig langs kysten, vil bli dominert av regnflommer. I mange vassdrag kan flomvannføringen ved dagens 200-årsflom øke med mer enn 20 prosent i løpet av de neste 100 år (NVE, 2016). Den mest umiddelbare utfordringen i Norge er økt nedbør og nedbørintensitet med tilhørende økt fare for flom og skred. Mange lokalsamfunn har de senere årene blitt påført betydelige skader på grunn av plutselig flom i mindre vassdrag. I et lokalt perspektiv ser vi at dette har Rognan vært rammet av. Videre er Junkerdalselva og Saltdalselva flomutsatt i perioder med snøsmelting og nedbør, og i enkelte perioder er det stor fritidsaktivitet på og ved elven som medfører risiko for drukning.

Næringsvirksomhet

Næringslivet i Saltdal kommune består i stor grad av offentlige arbeidsplasser, industri, servicebedrifter og turisme. Næringslivet er primært sentralisert i og rundt Rognan.

Nexans har etablert industrivern. Det er i liten grad et formalisert samarbeid i form av avtaler, ROS-analyser og beredskapsplaner. Det er viktig at Salten Brann IKS har et godt samarbeid og oversikt over industrivern, siden Salten Brann IKS kan med hjemmel i lov rekvirere utstyr og

personell fra industrivern ved behov (Forskrift om industrivern §13). Et resultat av et tettere samarbeid mellom industrivern og Salten Brann IKS er at ressursene blir bedre utnyttet.

Øvrige bedrifter i Saltdal av større karakter: Saltdalshytta (industrivern), Biobag og Edelfarm AS (Salten Aqua).

Det er fire hotell i kommunen: Rognan hotell, Saltfjellet Hotell Polarsirkelen, Saltdal turistsenter og Storjord hotell. I Junkerdal, Nordnes og Storjord er det campingplasser med et betydelig antall campingvogner med spikertelt som er der permanent. Campingvogner med spikertelt brukes ofte som hytter, men er ikke underlagt tekniske krav på samme måte som en permanent bygningskonstruksjon. Lovlig minimumsavstand mellom enhetene er 3 meter, noe som ikke anses som tilstrekkelig til å hindre brannspredning mellom enhetene.

I Saltdal oppbevarer og benytter virksomheter innen industri, næringsliv, transportsektor og landbruk farlige stoffer. Dette gjelder kjemikalier, stoffer, stoffblandinger, produkter, artikler og gjenstander som har slike egenskaper at de representerer en fare for mennesker, materielle verdier og miljøet. Hendelser relatert til farlige stoffer kan enten oppstå på de stasjonære anleggene eller ved transport, og de fleste ulykker relatert til farlige stoffer skjer i forbindelse med transport på vei. Det transporteres daglig store mengder farlige stoffer på E6 og jernbanen.

8.9.3 Vedtatt brannordning Saltdal kommune

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene som er beskrevet i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for hele kommunen. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha en brann- og redningstjeneste som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk beredskapsoppsett basert på prosedyrer, forebygging og operativ ledelse som muliggjør optimal samspill mellom førsteinnsats og andreinnsats. Det er viktig å presisere at brannordningen for Saltdal kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde. De nærmeste brannstasjonene til å bistå Saltdal med innsatspersonell, materiell og utstyr i komplekse og omfattende hendelser er Fauske, Straumen og Misvær, samt innsatspersonell fra Bodø brannstasjon.

Brannordning Saltdal kommune

Saltdal kommune vedtok følgende brannordning 18. juni 2021:

Rapport

Tabell 86: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser.

Tjenestespekter	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsledere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	10	11
Brannbekjempelse	8	8	8	9
Røykdykking	12	12	12	13
Brann i vegetasjon	0	1	0	2
Trafikkhendelser generelt	2	3	2	4
Tunnelulykker	0	3,5	0	5,5
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	5
Nasjonale instruksjoner PLIVO	0	1	0	2
Møteaktivitet	2	2	0	4
Akutt forurensning	0	2	0	3
Vaktbyttetrening	8,7	8,7	17,3	17,3
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	40,7	54,2	49,3	75,8
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per konstabel)	1,96%	2,60%	2,37%	3,65%

Alle brannstasjonene har en person som er stasjonsansvarlig. Stasjonsansvarlig har en stillingsbrøk på 2,84% (60 timer per år). Arbeidsoppgavene til en stasjonsansvarlig er svært varierende og av ulik omfang-alt etter hvilken brannstasjon det gjelder. Primæroppgavene til stasjonsansvarlig er ettersyn av materiell og sjekke at beredskapsutstyret virker som det skal, samt bidra i øvelser og opplæring av medarbeidere.

Beredskapsmessige utfordringer og dimensjonerende beredskapshendelser (risikoområder)

Saltdal er en stor kommune med spredt bebyggelse og lange avstander internt i kommunen. De største beredskapsmessige utfordringene i Saltdal kommune er knyttet til trafikkhendelser og ulike typer brannhendelser. Dimensjonerende beredskapshendelser er ulike former for brannhendelser, trafikkhendelser og naturhendelser.

Innsatspersonell og vaktordning

Førsteinnsats, andreinnsats og regioninnsats

Rognan brannstasjon er førsteinnsatsen i alle hendelser i kommunen.

- Andreinnsats: Fauske brannstasjon, Straumen brannstasjon og Misvær brannstasjon. Bodø brannstasjon kan også bistå i hendelser.

Innsatstiden blir ivaretatt jf. forskriftskravet.

Slokkevann

Kommunal slokkevannforsyning vurderes som godt utbygd i deler av kommunen. Muligheten for å ta opp vann i Saltdal er åpne vannkilder, kummer og hydranter. Salten Brann IKS erfarer

Rapport

imidlertid at i enkelte områder er det begrenset tilgang til slokkevann, ofte grunnet lange avstander fra brannstedene til slokkevannkilden. Derfor anbefales det at kommunen gjør en nærmere vurdering av nødvendige avbøtende tiltak for manglende vannforsyning. Et tiltak kan være å etablere tankbil jf. §21 i forskrift om brannforebygging. Saltdal kommune har tankvogn som inngår i brannberedskapen.

Det er kommunens ansvar å tilrettelegge for slokkevannforsyning (§5-4 i dimensjoneringsforskriften, 2002). I forskrift om brannforebygging (2015) §21 står det:

- Kommunen skal sørge for at den kommunale vannforsyningen fram til tomtegrenser i tettbygde strøk er tilstrekkelig til å dekke brannvesenets behov for slokkevann.
- I boligstrøk og lignende der spredningsfaren er liten, er det tilstrekkelig at kommunens brannvesen disponerer passende tankbil
- I områder som reguleres til virksomhet hvor sprinkleranlegg er aktuelt, skal kommunen sørge for at det er tilstrekkelig vannforsyning til å dekke behovet.

Tabell 87: Oppsummering brannordning Saltdal kommune

Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Rognan	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	18	18
	Røykdykkere	7	7
	Vaktordning §5-3	- 3 vakter - Utrykningsleder - Sjåfør - Konstabel - 6-delt vakt Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 3 vakter - Utrykningsleder - Sjåfør - Konstabel - 6-delt vakt Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Tunnelulykker - Røykdykkertjeneste - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell

8.10 Brann- og redningsberedskap i Steigen kommune

Som tidligere nevnt i rapporten ble det utarbeidet en sektoranalyse i Salten Brann IKS i 2019 for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Risiko- og sårbarhetsanalysen er et dokument som er styrende for hvilke typer hendelser beredskapen til Salten Brann IKS skal være dimensjonert for. ROS-analysen skal også bidra til å danne et beslutningsgrunnlag for at ledelsen kan fatte gode kvalitative- og rasjonelle beslutninger for god planlegging og organisering av forebyggende- og beredskapsarbeidet (Salten Brann IKS, 2019).

Forebyggende- og beredskapsanalyse henger i hop. Forebygging handler om iverksetting av tiltak for å redusere sannsynligheten for en hendelse og for å redusere konsekvensene av en hendelse dersom den likevel inntreffer. Tiltakene skal begrense konsekvensene hendelsen kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier. Det skal også etableres beredskap for å håndtere uønskede hendelser. Begrepet beredskap er definert i denne konteksten som planlegging og forberedelser av tiltak for å begrense konsekvenser av uønskede hendelser og planer for å håndtere kriser eller andre uønskede hendelser på best mulig måte. Beredskapstiltak er tiltak som det er planlagt eller etablert systemer for, men som først iverksettes når en hendelse er under utvikling eller har inntruffet.

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene avdekket i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for Steigen kommune. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha et brann- og redningsvesen som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk arbeid basert på prosedyrer, forebygging og beredskap. Det er viktig å presisere at brannordningen for Steigen kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde.

I denne rapporten defineres brannordningen som en beskrivelse av hvordan Salten Brann IKS er organisert og dimensjonert i tråd med oppgavene etter brann- og eksplosjonsvernloven §11, første og andre ledd. Videre skal brannordningen sikre at brann- og redningsvesenet er organisert og dimensjonert på bakgrunn av den risiko og sårbarhet som foreligger i kommunen. I utgangspunktet er det opp til den enkelte kommune å fastsette hvilke ressurser brann- og redningsvesenet skal disponere på bakgrunn av kartlagt risiko og sårbarhet. Brannordningen er et overordnet og styrende dokument for Salten Brann IKS og angir formelle, faglige og økonomiske rammebetingelser.

I denne delen av rapporten som omhandler brannordningen i Steigen kommune gis det en vurdering av hvilke beredskapstjenester, antall innsatspersonell og vaktordning Steigen kommune har behov for. Brannordningen er basert på analyser, faglige innspill fra Salten Brann IKS, innspill fra Steigen kommune, Brann ROS-2020 og Steigen ROS (2016).

8.10.1 Steigen kommune og antall oppdrag

Innbyggere, tettsteder og kjøretid

Tabellene nedenfor beskriver innbyggertall, tettsteder og kjøretid fra brannstasjonen til ulike bygder.

Tabell 88: Dekningsområde og dimensjonerende befolkningsgrunnlag (SSB, 2. kvartal 2020)

Kommune	Areal (km2)	Innbyggere	Innbyggere per 2030/2050	Eneboliger	Hytter ⁴³
Steigen	1009,5	2598	2726/2687	1323	539

I kapittel 2.3 ble det redegjort for §4-8 i dimensjoneringsforskriften. Denne forskriften legger føringer på hvordan brann- og redningstjenesten skal forholde seg til innsatstid til tettsteder⁴⁴. Hovedelementene i paragrafen er:

- Til tettbebyggelse med særlig fare for rask og omfattende brannspredning, sykehus/ sykehjem mv, strøk med konsentrert og omfattende næringsdrift o.l., skal innsatstiden ikke overstige 10 minutter. Innsatstiden kan i særskilte tilfeller være lengre dersom det er gjennomført tiltak som kompenserer den økte risiko. Kommunen skal dokumentere hvordan dette er gjennomført.
- Innsatstid i tettsteder for øvrig skal ikke overstige 20 minutter.
- Innsatstid utenfor tettsteder fordeles mellom styrkene i regionen, slik at fullstendig dekning sikres. Innsatstiden i slike tilfeller bør ikke overstige 30 minutter.

Tabell 89: Tettsted i Steigen kommune (SSB, 6. oktober 2020).

Kommune	Tettsteder	Innbyggere
Steigen	Leinesfjord	211

Bosetningen i kommunen er relativt spredt og innbyggerne bor hovedsakelig tettstedet i Leinesfjord og i bygdene Leines, Nordskot, Nordfold, Bogen, Engeløya, Dyping og Stamsvik.

Tabell 90: Estimert kjøretid fra Leinesfjord brannstasjon til tettsteder og grender (NAF reiseplanlegger, 2020).

Fra brannstasjon	Til tettsteder/grender	Antall minutter	Antall kilometer
Leinesfjord	Nordskot	24 minutter	21,2 kilometer
Leinesfjord	Nordfold	13 minutter	12,4 kilometer
Leinesfjord	Bogen	17 minutter	18,3 kilometer
Leinesfjord	Engeløya (Steigen Sjøhus)	35 minutter	32,6 kilometer
Leinesfjord	Dyping	21 minutter	23 kilometer
Leinesfjord	Leines	24 minutter	23,2 kilometer
Leinesfjord	Innhavet	52 minutter	61,7 kilometer

⁴³ Omfatter hytter, sommerhus, helårsbolig- og våningshus benyttet som fritidsbolig (SSB, 2020).

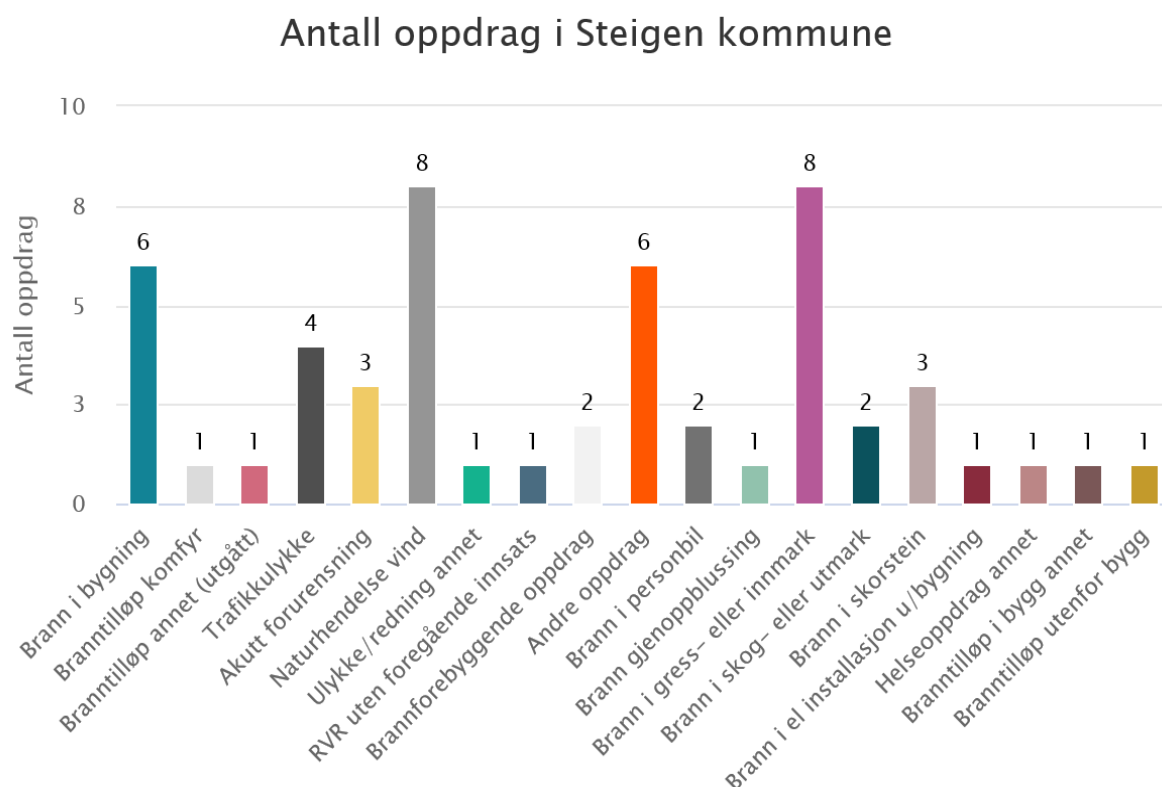
⁴⁴ En hussamling skal registreres som et tettsted dersom det 1) bor minst 200 personer der og 2) avstanden mellom husene skal normalt ikke overstige 50 meter. Det er tillatt med et skjønnsmessig avvik ut 50 meter mellom husene i områder som ikke skal eller kan bebygges. Dette kan f.eks. være parker, idrettsanlegg, industriområder eller naturlige hindringer som elver eller dyrkbare områder. Husklynger som naturlig hører med til tettsted tas med inntil en avstand på 400 meter fra tettstedskjernen (SSB, 2016).

Fra brannstasjon	Til tettsteder/grender	Antall minutter	Antall kilometer
Leinesfjord	Oppeid	88 minutter	103 kilometer
Leinesfjord	Straumen (Sørfold)	120 minutter	146 kilometer
Bodø (med båt Draken)	Leinesfjord	60 minutter	

Oppdrag og hendelsestyper

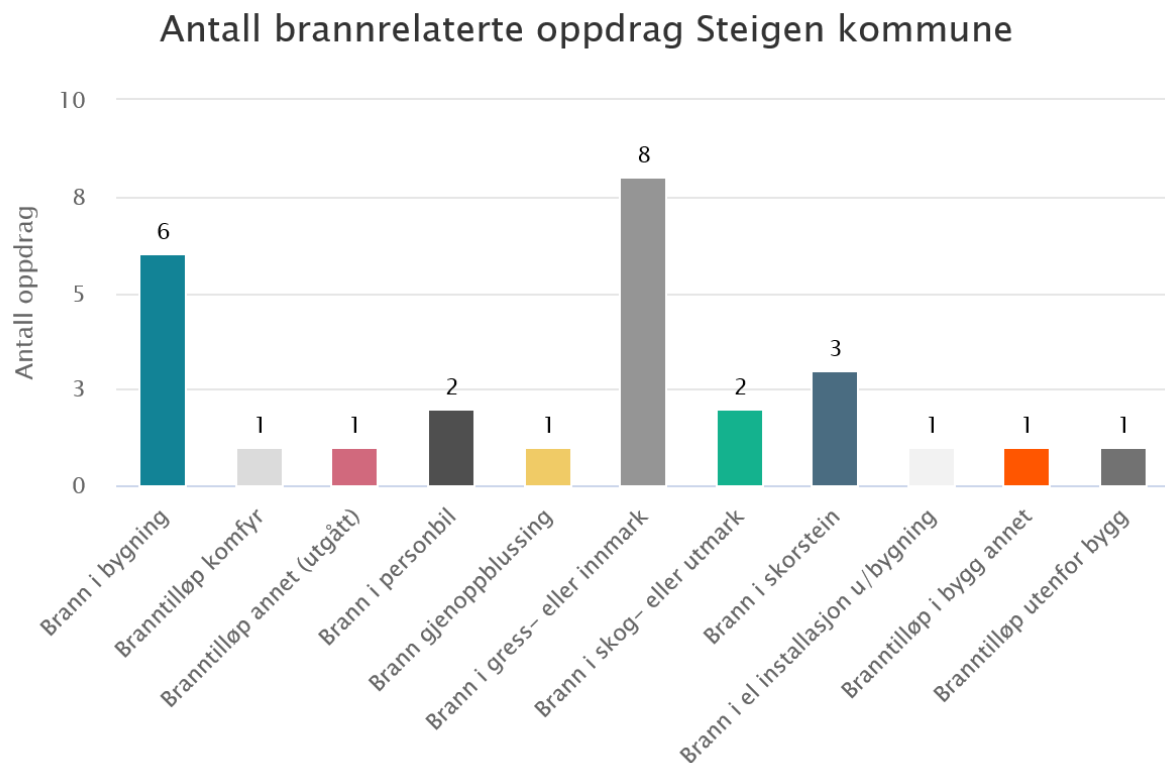
Data fra BRIS viser at brann- og redningstjenesten i Steigen kommune hadde totalt 53 oppdrag som de rykket ut på i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020. Oppdragene er fordelt på 19 ulike hendelsestyper. Figur 40 viser at det er gress- og skogbrann, naturhendelser vind, brann i bygning og andre oppdrag brann- og redningsvesenet rykker ut flest ganger på i Steigen kommune. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de andre hendelsestypene.

Figur 40: Oversikt over antall oppdrag i Steigen kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

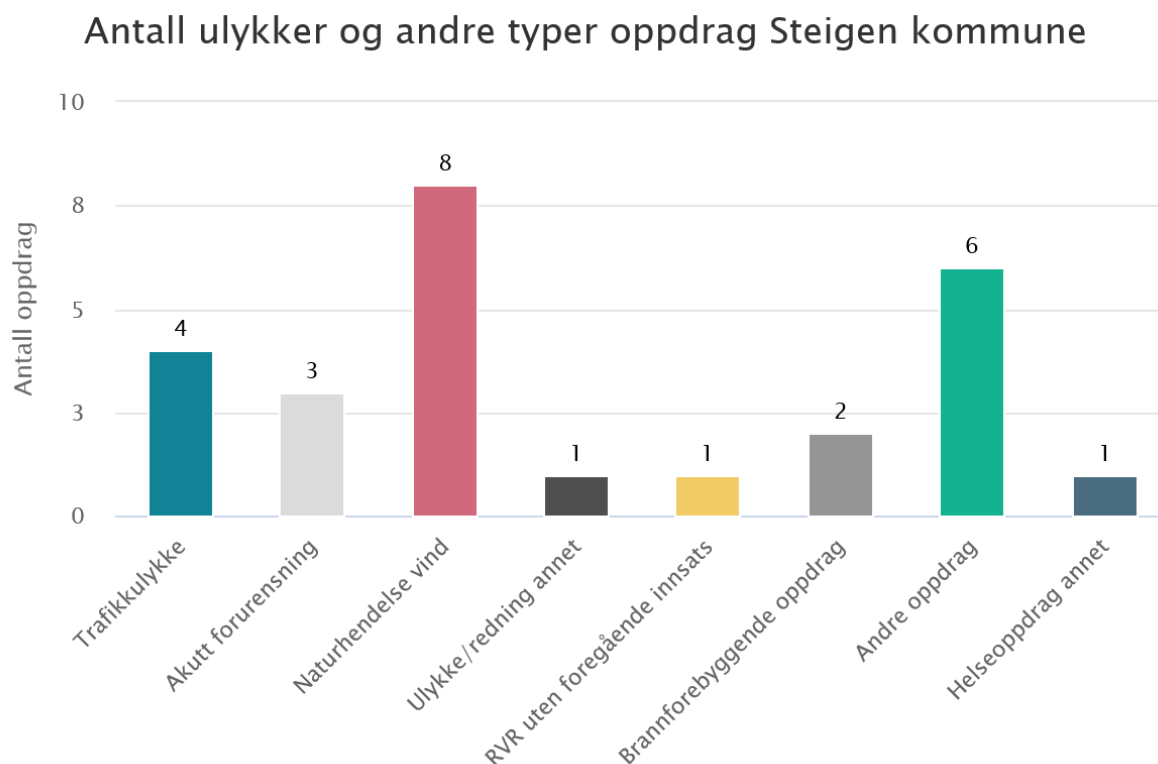
Bryter vi ned antall oppdrag i Steigen kommune til hendelsestypene «brannhendelser» viser figur 41 at brann- og redningsvesen hadde 27 oppdrag av totalt 53 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til hendelsestypene brannhendelser. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 51 prosent av alle oppdragene. Hendelsene gress- og skogbrann utgjør 37 prosent og brann i bygning utgjør 22 prosent av oppdragene. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 41: Oversikt over antall oppdrag relatert til brann i Steigen kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

Ser vi på antall hendelser knyttet til «ulykker og «andre typer oppdrag» viser figur 42 at brann- og redningsvesen hadde 26 oppdrag av totalt 53 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til denne kategorien. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 49 prosent av alle oppdragene. Hendelsen naturhendelse vind utgjør 31 prosent, andre oppdrag 23 prosent og trafikkulykke 15 prosent av oppdragene. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 42: Oversikt over antall oppdrag som ikke er brannrelaterte i Steigen kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

8.10.2 Beredskapsmessige utfordringer - risikoområder

Statistikken viser at brann i bygninger, gress- og skogbrann og naturhendelser vind er de hendelsene som skjer flest ganger i kommunen. Det viktigste fokusområdet for brann- og redningstjenesten i Steigen kommune er brannhendelser. Videre er de største beredskapsmessige utfordringene i kommunen knyttet til Steigentunet sykehjem og driftsbygninger.

De største beredskapsmessige utfordringene i Steigen er spredt bebyggelse og lange avstander internt i kommunen, noe som gjør det utfordrende å dekke alle deler av kommunen innenfor kravene til innsatstid. Kjøreavstanden til nærmeste brann- og redningstjeneste som er lokalisert på Innhavet er 62 kilometer. Det vil ta relativt lang tid før bistand fra andre brannstasjoner kan komme til Steigen.

ROS-analyse

I kapittel 2 gjorde vi rede for kommunal beredskapsplikt som trådte i kraft 1.1. 2011. Der står det at: «Kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen. Resultatet av dette arbeidet skal vurderes og sammenstille i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse». Videre i kommunal beredskapsplikt står det i §1 at kommunen skal jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhet på tvers av sektorene i kommunen, med

sikte på å redusere risiko for tap av liv og helse, miljø og materielle verdier. I brann- og eksplosjonsloven §11-f (2012) står det at brann- og redningstjenesten skal «være innsatsstyrke ved andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse», og i dimensjoneringsforskriften⁴⁵ §2-4 andre ledd står det at brannvesenets ROS-analyse skal samordnes med andre kommunale ROS-analyser.

Steigen kommune utarbeidet en kommunal ROS-analyse i 2016. I Steigen ROS (2016) er det definert 9 uønskede hendelser som kommunen må være forberedt på å håndtere. Tabellen nedenfor viser de 7 uønskede hendelser som er relevante for Salten Brann IKS å delta i.

Tabell 91: Oversikt over scenarioer i Steigen ROS-analyse (2016)

Nummer	Beskrivelse av scenario	Aktuelt for Salten Brann IKS
Scenario 1	Ekstremvær og langvarig strømbrudd	x
Scenario 4	Bilbrann i Steigentunnelen	x
Scenario 5	Skipsforlis utenfor Engelvær	x
Scenario 6	Alvorlig trafikkulykke med skolebuss	x
Scenario 7	Brann på Steigentunet	x
Scenario 8	Alvorlig voldshendelse på Familiesenteret (Steigentunet)	x
Scenario 9	Alvorlig voldshendelse på Steigenskolen (Leinesfjord)	x

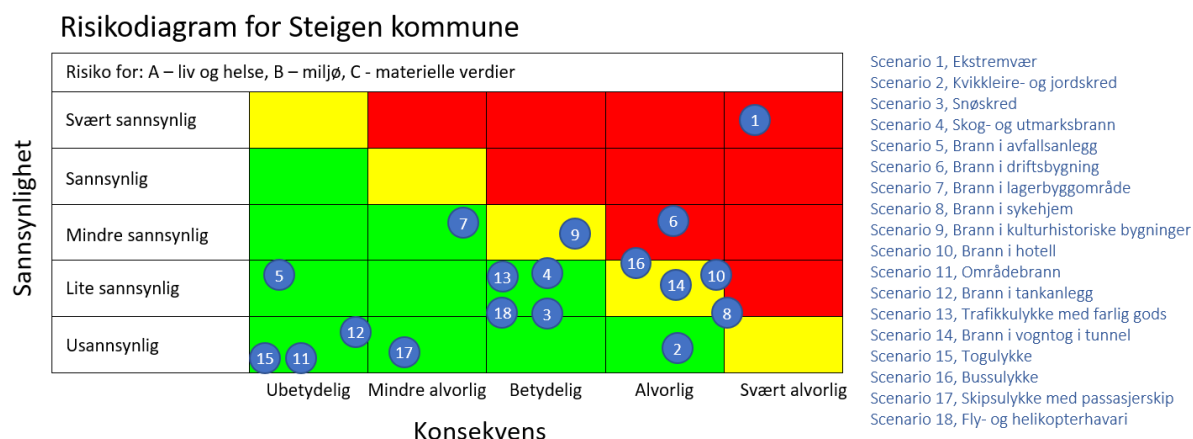
Risikodiagram

I kapittel 5 ble Brann ROS-2020 presentert på et overordnet nivå. Formålet med ROS-analysen er å utarbeide en sektoranalyse i Salten Brann IKS for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Med andre ord; å kartlegge fremtidige risiko- og sårbarhetsfaktorer. I risikodiagrammet i figur 43 er risiko forbundet med hvert av scenarioene som er beskrevet i Brann ROS-2020 vurdert for Steigen kommune.

Brann i Steigentunet, overnattingssteder, driftsbygninger i landbruket og bussulykke medfører samlet sett så stor grad av risiko at disse hendelsestypene bør vektlegges særskilt ved dimensjonering og organisering av brann- og redningstjenesten i kommunen.

⁴⁵ Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002). Denne forskriften er også kalt dimensjoneringsforskriften.

Figur 43: Risikodiagram for Steigen kommune

Brannhendelser og estimert boligbrann i Steigen kommune

Statistikken viser at halvparten av oppdragene som håndteres i kommunen er relatert til brannhendelser. Kommunens eneste sykehjem er Steigentunet i Leinesfjord. Sykehjemmet er ikke sikret mot brann med sprinkelanlegg, noe som øker sannsynligheten for at det er behov for assistert evakuering ved brannhendelser.

Tabell 92: Oversikt over helsebygg i Steigen kommune

Navn	Antall sengeplasser	Antall boenheter	Brannanlegg	Sprinkelanlegg	Direktevarsling 110-sentral	Etablert vaktordning
Steigentunet sykehjem 2. etasje	32		Ja	Nei	Ja	Ja
Steigentunet omsorgsboliger		20	Ja	Nei	Ja	Ja
Mølnmoa		5	Ja	Ja	Ja	Ja

Det er ikke hotell i Steigen, men derimot mange mindre overnattingssteder som er spredt i kommunen (Røssøya, Helnes, Engeløya, Leinesfjord, Grøtøy, Nordskot og Straumfjord).

Brann i bygning utgjør 1 prosent av alle oppdragene brann- og redningstjenesten rykket ut på i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020. Tallmaterialet fra 2015 til 2019 som er basert på tall fra SSB og bearbeidet av Salten Brann IKS, viser at det er sannsynlig at det skal oppstå 1 boligbrann i Steigen kommune per år, og 1,5 branner per år i annen bygning (garasje, lager, driftsbygning etc.). Naturligvis er det store variasjoner i kommunen. I Leinesfjord m/omegn er det predikert at det vil være 1 boligbrann per 2,5. år, mens i Liland/Holkestad er det predikert 1 boligbrann hvert 57. år.

Tabell 93: Oversikt over estimert bygningsbrann og boligbrann per år i Steigen kommune

Geografisk område	Bygningsbrann per år	Boligbrann per år
Leinesfjord m/omegn	1 brann hvert år	1 brann hvert 2,5. år
Engeløya	1 brann hvert 3. år	1 brann hvert 5,5. år
Stamsvik	1 brann hvert 18,5. år	1 brann hvert 38. år
Liland/Holkestad	1 brann hvert 27. år	1 brann hvert 57. år
Leines	1 brann hvert 4. år	1 brann hvert 8. år

Brann i driftsbygning

På landsbasis har det vært flere store branner i driftsbygninger, men tall fra Landbrukets brannvernkomite (2018) viser at antall branner i driftsbygninger er redusert siden 2016. I 2017 var det registrert 137 branner i driftsbygninger, mens det i 2018 var registrert 134 branner i driftsbygninger. Ni av brannene i 2017 og åtte av brannene i 2018 medførte at dyreliv gikk tapt. Steigen er den største jordbrukskommunen i Salten og i 2016 var det rundt 93 bruk, der omtrent halvparten er melkebruk (Nordland bondelag, 2016). Landbruket er spredt i kommunen og et fellestrekk er at driftsbygningene (gårdene) ligger i områder med dårlig slukkevannforsyning. I 2018 var det en krevende og omfattende brann i en driftsbygning i Steigen der totalt 160 dyr mistet livet. En av årsakene til at det går tap av liv er at det er vanskelig og krevende å evakuere dyr.

Trafikkbilde langs FV835 og E6

Den viktigste transportåren i Steigen kommune er Fv835. Fv835 knytter Steigens lokale veinett til E6. Det er relativt høy døgntrafikk (ÅDT) på denne strekningen med ca. 405 kjøretøy i gjennomsnitt per døgn (Statens vegvesen, 2017). Engeløya knyttes til fastlandet ved Engeløybruene.

Trafikkbildet (turistbusser, bobiler og personbiler) øker i sommerhalvåret på veistrekningene E6 og Fv835. I juli 2017 var døgntrafikken 605 kjøretøy i gjennomsnitt per døgn på Fv835 (Statens vegvesen 2017).

Det har skjedd 4 trafikkuulykker i Steigen kommune siden 1. mai 2016, men det er viktig å påpeke at statistikken fra BRIS ikke viser alvorlighetsgraden i hendelsene.

Tunneler og farlig gods

Tunneler representerer en viss risiko for trafikkuulykker i forhold til transport av farlig gods. I hovedsak er det på E6 det transporteres farlig gods som blant annet eksplosive stoffer, gasser og brannfarlige væsker, men denne type transport foregår også i mindre skala på Fv835. I de senere år har det vært mange branner i veitunneler. DSB (2018) slår fast at vi med dagens risikobilde må regne det som nesten sikkert at det vil skje en alvorlig tunnelbrann i Norge i løpet av de neste tiår. Norge har svært mange veitunneler, og få av dem er bygd med dagens krav til sikkerhet. Bygger vi videre på dette resonnementet og ser dette i et lokalt perspektiv, er det sannsynlig at dette kan forekomme på Fv835. I Steigen kommune er det en veitunnel med forholdsvis hyppig biltrafikk med både personbiler, tungtrafikk og busstrafikk. Steigentunnelen ligger på Fv835 og går mellom Tømmerneset i Hamarøy kommune til Forsan i Steigen kommune. I perioden 2000-2016 er det registrert tre personalskadeulykker i Steigentunnelen. I disse ulykkene ble en person drept, en alvorlig skadd og to lettere skadd.

Transport av farlig gods på vei har fått økt oppmerksomhet blant annet fra DSB de siste årene. Bakgrunnen for det er at de fleste transportulykkene av farlig gods skjer på vei (DSB, 2018). I Salten fraktes det daglig farlig gods og stoff på E6. I Steigen fraktes det farlig stoff langs Fv835

Rapport

til ulike virksomheter, men det finnes ingen data på hvor mye farlig gods og stoff det transporteres daglig langs Fv835. Hendelser innen transport av farlig stoff kan medføre svært store konsekvenser for liv og helse, miljø og materielle verdier.

Data viser at det har vært trafikkhendelser i Steigentunnelen og i perioden 2000-2016 var det tre personalskadeulykker i Steigentunnelen.

Tabell 94: Oversikt over tunnelene i Steigen kommune

Navn	Veg nr.	Lengde (m)	Byggeår
Steigentunnelen	Fv835	8079	1991

Sjøtransport

Transport langs sjø er en viktig transportåre til Steigen kommune. Nordlandsekspressen (hurtigbåt) har anløp på Bogøy, Holkestad, Nordskot, Helnessund og Brennsund. Det er en økning i skipstrafikken langs kysten. Skipstrafikken langs kysten består i stor grad av fiskefartøy, passasjerskip og stykkgodsskip, samt skip som frakter farlig stoff og gods.

Naturhendelser

Ekstremvær er hendelser som opptrer hyppigere og hyppigere. Det forventes mer kraftig vind, nedbør, høyere temperaturer og intense og hyppigere nedbørsperioder vil føre til flere flommer i Steigen kommune.

Næringsvirksomhet

Næringslivet i Steigen består i stor grad av industri, offentlige arbeidsplasser, primærnæring, servicebedrifter og turisme. Næringslivet i kommunen er forholdsvis spredt, men hovedsakelig sentralisert i områdene rundt Leinesfjord, Leines, Engeløya, Bogen og Nordfold.

Hovedtyngden av landbruket er lokalisert i Nord-Steigen, mens fiskerinæringen er i Sør-Steigen. Det er fiskemottak i Helnessund, Engeløya, Dyping og Nordfold.

Virksomheter av større karakter innen havbruksnæringen: Cermaq (Dyping), Cermaq Norway AS (Nordfold), Cermaq (Forsang), Lakselakteri (Bogen) og Bøteriet AS (Stamsvik).

I de siste årene har turisme og reiselivsnæringen blitt en viktig næring i Steigen og reiseliv er et viktig satsningsområde i kommunen. Det satses på ulike aktiviteter knyttet til sjø og vann, og gå og klatreturer.

8.10.3 Vedtatt brannordning i Steigen kommune

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene som er beskrevet i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for hele kommunen. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha en brann- og redningstjeneste som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i

Rapport

lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk beredskapsoppsett basert på prosedyrer, forebygging og operativ ledelse som muliggjør optimal samspill mellom førsteinnsats og andreinnsats. Det er viktig å presisere at brannordningen for Steigen kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde. De nærmeste brannstasjonene til å bistå Steigen med innsatspersonell, materiell og utstyr i komplekse og omfattende hendelser er Oppeid, Innhavet/Drag, Straumen, Fauske, samt innsatspersonell fra Bodø brannstasjon.

Brannordning Steigen kommune

Steigen kommune vedtok følgende brannordning 23 juni 2021:

Tabell 95: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser. Steigen kommune.

Tjenestespekter Leinesfjord brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsledere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	10	11
Brannbekjempelse	8	8	8	9
Røykdykking	0	12	0	13
Brann i vegetasjon	0	1	0	2
Trafikkhendelser generelt	2	3	2	4
Tunghilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	3,5	0	5,5
Overflateredning	0	3	0	4
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	5
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	1	0	3
Møteaktivitet	2	2	0	4
Akutt forurensning	0	2	0	3
Vaktbyttetrening	8,7	8,7	26	26
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	28,7	57,2	46	89,5
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per konstabel)	1,38%	2,75%	2,21%	4,3%

Alle brannstasjonene har en person som er stasjonsansvarlig. Stasjonsansvarlig har en stillingsbrøk på 2,84% (60 timer per år). Arbeidsoppgavene til en stasjonsansvarlig er svært varierende og av ulik omfang-alt etter hvilken brannstasjon det gjelder. Primæroppgavene til stasjonsansvarlig er ettersyn av materiell og sjekke at beredskapsutstyret virker som det skal, samt bidra i øvelser og opplæring av medarbeidere.

Beredskapsmessige utfordringer og dimensjonerende beredskapshendelser (risikoområder)

En beredskapsmessig utfordring i Steigen er store avstander, både innad i kommunen og til brann- og redningstjenesten fra nabokommuner. Videre kan Steigen bli isolert hvis Steigentunnelen blir stengt. Brann- og redningstjenesten i Steigen må være forberedt på å ivareta hendelseshåndtering på egen hånd uten støtte fra eksterne ressurser i en lengre periode.

Dimensjonerende beredskapshendelser er ulike former for brannhendelser, trafikkhendelser, naturhendelser og overflateredning.

Innsatspersonell og vaktordning

- Steigen kommune ønsker å videreføre dagens ordning når det gjelder antall innsatspersonell og vaktordning.

Tjenesteleveranse

- Steigen kommune ønsker å etablere røykdykkertjeneste.

Førsteinnsats, andreinnsats og regioninnsats

Leinesfjord brannstasjon er førsteinnsatsen i alle hendelser i kommunen.

- Andreinnsats: Oppeid brannstasjon og Innhavet/Drag brannstasjon. Bodø brannstasjon kan også bistå i hendelser.

Innsatstiden blir ivaretatt jf. forskriftskravet.

Sløkkevann

Kommunal sløkkevannforsyning vurderes som godt utbygd i deler av kommunen. Muligheten for å ta opp vann i Steigen er åpne vannkilder, kummer og hydranter. Salten Brann IKS erfarer imidlertid at i enkelte områder er det begrenset tilgang til sløkkevann, ofte grunnet lange avstander fra brannstedene til sløkkevannkilden. Derfor anbefales det at kommunen gjør en nærmere vurdering av nødvendige avbøtende tiltak for manglende vannforsyning. Et tiltak kan være å etablere tankbil jf. §21 i forskrift om brannforebygging.

Det er kommunens ansvar å tilrettelegge for sløkkevannforsyning (§5-4 i dimensjoneringsforskriften, 2002). I forskrift om brannforebygging (2015) §21 står det:

- Kommunen skal sørge for at den kommunale vannforsyningen fram til tomtegrenser i tettbygde strøk er tilstrekkelig til å dekke brannvesenets behov for sløkkevann.
- I boligstrøk og lignende der spredningsfaren er liten, er det tilstrekkelig at kommunens brannvesen disponerer passende tankbil
- I områder som reguleres til virksomhet hvor sprinkleranlegg er aktuelt, skal kommunen sørge for at det er tilstrekkelig vannforsyning til å dekke behovet.

Rapport

Tabell 96: Oppsummering brannordning Steigen kommune

Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Leinesfjord	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	16	16
	Vaktordning §5-3	- 2 vakter - Utrykningsleder - Sjåfør - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 2 vakter - Utrykningsleder - Sjåfør - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Tunnelulykker - Overflateredning - Røykdykkertjeneste - Brann i vegetasjon - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell

8.11 Brann- og redningsberedskap i Sørfold kommune

Som tidligere nevnt i rapporten ble det utarbeidet en sektoranalyse i Salten Brann IKS i 2019 for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Risiko- og sårbarhetsanalysen er et dokument som er styrende for hvilke typer hendelser beredskapen til Salten Brann IKS skal være dimensjonert for. ROS-analysen skal også bidra til å danne et beslutningsgrunnlag for at ledelsen kan fatte gode kvalitative- og rasjonelle beslutninger for god planlegging og organisering av forebyggende- og beredskapsarbeidet (Salten Brann IKS, 2019).

Forebyggende- og beredskapsanalyse henger i hop. Forebygging handler om iverksetting av tiltak for å redusere sannsynligheten for en hendelse og for å redusere konsekvensene av en hendelse dersom den likevel inntreffer. Tiltakene skal begrense konsekvensene hendelsen kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier. Det skal også etableres beredskap for å håndtere uønskede hendelser. Begrepet beredskap er definert i denne konteksten som planlegging og forberedelser av tiltak for å begrense konsekvenser av uønskede hendelser og planer for å håndtere kriser eller andre uønskede hendelser på best mulig måte. Beredskapstiltak er tiltak som det er planlagt eller etablert systemer for, men som først iverksettes når en hendelse er under utvikling eller har inntruffet.

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene avdekket i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for Sørfold kommune. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha et brann- og redningsvesen som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk arbeid basert på prosedyrer, forebygging og beredskap. Det er viktig å presisere at brannordningen for Sørfold kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde.

I denne rapporten defineres brannordningen som en beskrivelse av hvordan Salten Brann IKS er organisert og dimensjonert i tråd med oppgavene etter brann- og eksplosjonsvernloven §11, første og andre ledd. Videre skal brannordningen sikre at brann- og redningsvesenet er organisert og dimensjonert på bakgrunn av den risiko og sårbarhet som foreligger i kommunen. I utgangspunktet er det opp til den enkelte kommune å fastsette hvilke ressurser brann- og redningsvesenet skal disponere på bakgrunn av kartlagt risiko og sårbarhet. Brannordningen er et overordnet og styrende dokument for Salten Brann IKS og angir formelle, faglige og økonomiske rammebetingelser.

I denne delen av rapporten som omhandler brannordningen i Sørfold kommune gis det en vurdering av hvilke beredskapstjenester, antall innsatspersonell og vaktordning Sørfold kommune har behov for. Brannordningen er basert på analyse, faglige innspill fra Salten Brann IKS og innspill fra Sørfold kommune.

8.11.1 Sørfold kommune og antall oppdrag

Innbyggere, tettsteder og kjøretid

Tabellene nedenfor beskriver innbyggertall, tettsteder og kjøretid fra Straumen brannstasjon til ulike bygder.

Tabell 97: Dekningsområde og dimensjonerende befolkningsgrunnlag (SSB, 2. kvartal 2020)

Kommune	Areal (km ²)	Innbyggere	Innbyggere per 2030/2050	Eneboliger	Hytter ⁴⁶
Sørfold	1637	1930	1925/1902	982	564

I kapittel 2.3 ble det redegjort for §4-8 i dimensjoneringsforskriften. Denne forskriften legger føringer på hvordan brann- og redningstjenesten skal forholde seg til innsatstid til tettsteder⁴⁷. Hovedelementene i paragrafen er:

- Til tettbebyggelse med særlig fare for rask og omfattende brannspredning, sykehus/ sykehjem mv, strøk med konsentrert og omfattende næringsdrift o.l., skal innsatstiden ikke overstige 10 minutter. Innsatstiden kan i særskilte tilfeller være lengre dersom det er gjennomført tiltak som kompenserer den økte risiko. Kommunen skal dokumentere hvordan dette er gjennomført.
- Innsatstid i tettsteder for øvrig skal ikke overstige 20 minutter.
- Innsatstid utenfor tettsteder fordeles mellom styrkene i regionen, slik at fullstendig dekning sikres. Innsatstiden i slike tilfeller bør ikke overstige 30 minutter.

Tabell 98: Tettsted i Sørfold kommune (SSB, 6. oktober 2020).

Kommune	Tettsteder	Innbyggere
Sørfold	Straumen	846

Det er 846 innbyggere i tettstedet Straumen og 1084 innbyggere fordeler seg i spredtbygde strøk og i bygdene Mørsvikbotn, Røsvik og Engan.

Tabell 99: Estimert kjøretid fra Straumen brannstasjon til bygder (NAF reiseplanlegger, 2020).

Fra brannstasjon	Til bygder	Antall minutter	Antall kilometer
Straumen	Røsvik	24 minutter	20 kilometer
Straumen	Mørsvikbotn	52 minutter	62 kilometer
Straumen	Kobbelv	38 minutter	44 kilometer
Straumen	Innhavet	84 minutter	102 kilometer
Straumen	Fauske	16 minutter	16 kilometer
Straumen	Sulitjelma	50 minutter	53 kilometer
Straumen	Rognan	43 minutter	44,5 kilometer
Straumen	Bodø	64 minutter	67 kilometer

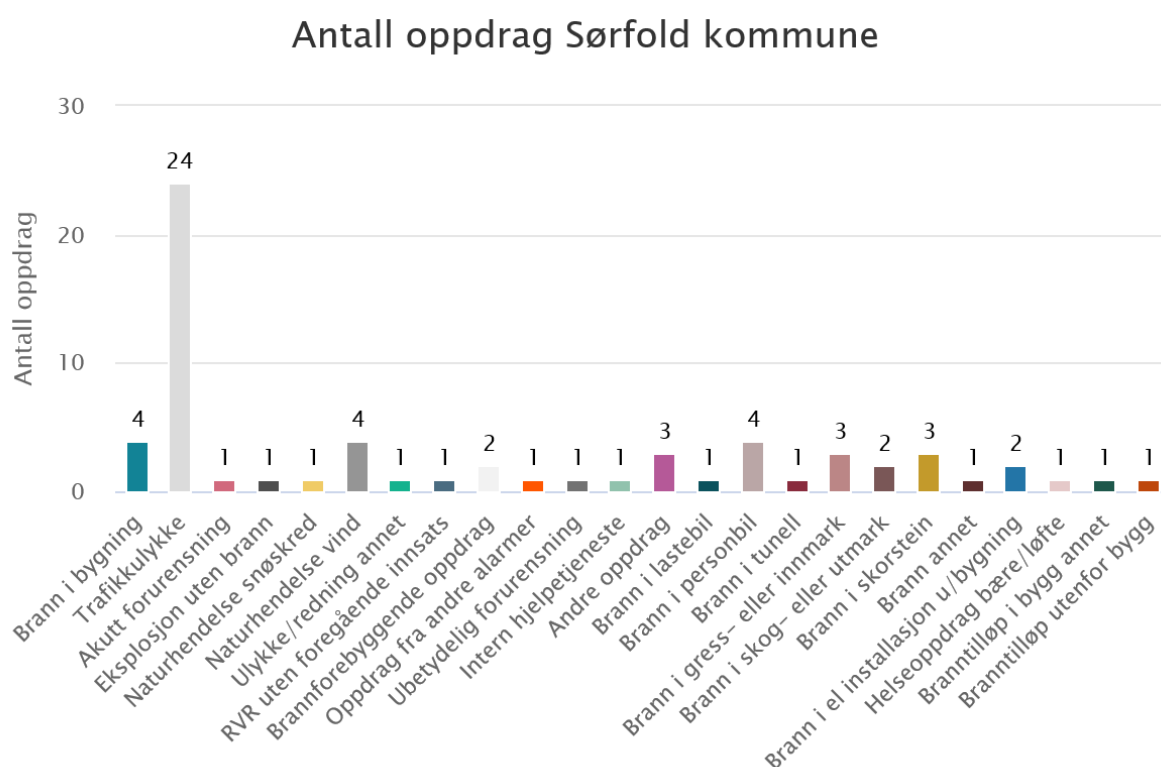
⁴⁶ Omfatter hytter, sommerhus, helårsbolig- og våningshus benyttet som fritidsbolig (SSB, 2020).

⁴⁷ En hussamling skal registreres som et tettsted dersom det 1) bor minst 200 personer der og 2) avstanden mellom husene skal normalt ikke overstige 50 meter. Det er tillatt med et skjønsmessig avvik ut 50 meter mellom husene i områder som ikke skal eller kan bebygges. Dette kan f.eks. være parker, idrettsanlegg, industriområder eller naturlige hindringer som elver eller dyrkbare områder. Husklynger som naturlig hører med til tettsted tas med inntil en avstand på 400 meter fra tettstedskjernen (SSB, 2016).

Oppdrag og hendelsestyper

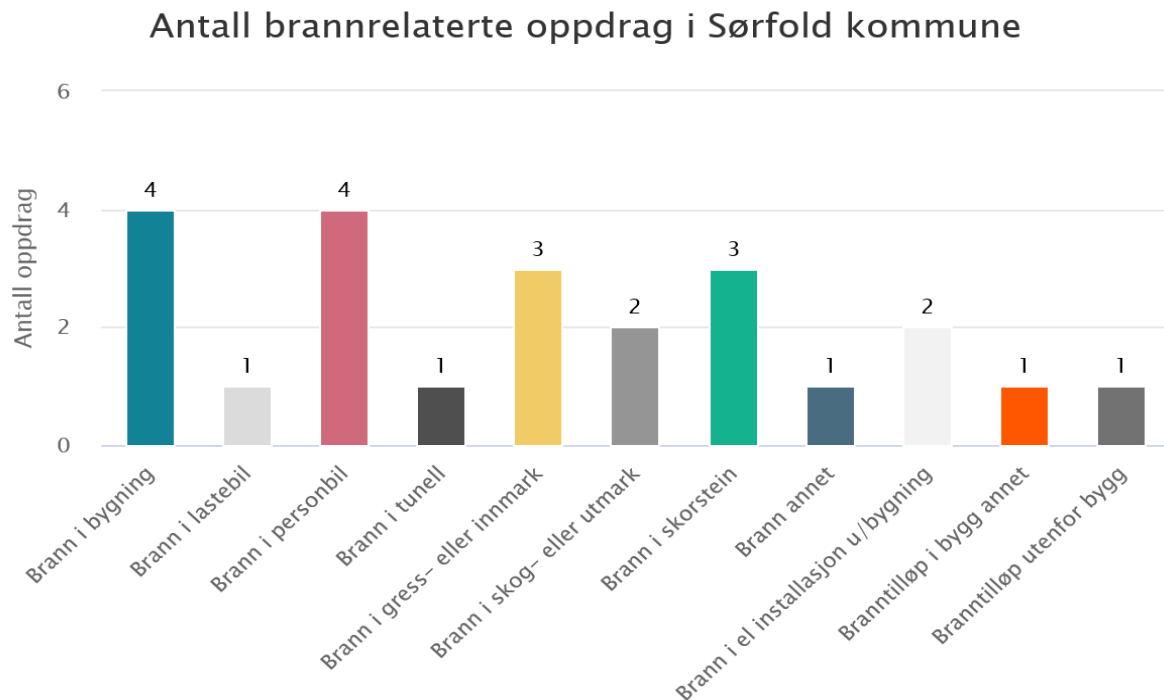
Data fra BRIS viser at brann- og redningstjenesten i Sørfold kommune hadde totalt 65 antall oppdrag som de rykket ut på i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020. Oppdragene er fordelt på 24 ulike hendelsestyper. Figur 44 viser at en tredjedel av hendelsene som brann- og redningsvesenet rykker ut på i Sørfold kommune er trafikkulykker. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør trafikkulykker 37 prosent av oppdragene, brannhendelser 12 prosent og naturhendelser 8 prosent. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de andre hendelsestypene.

Figur 44: Oversikt over antall oppdrag i Sørfold kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

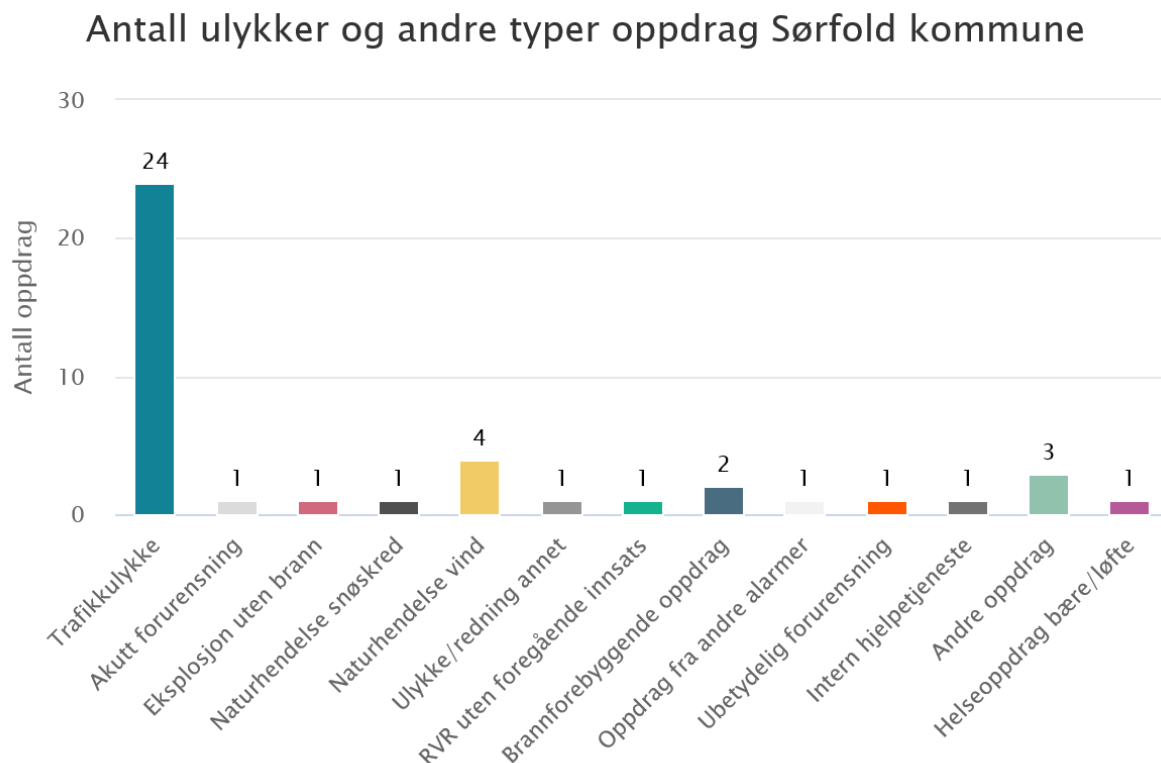
Bryter vi ned antall oppdrag i Sørfold kommune til hendelsestypene «brannhendelser» viser figur 45 at brann- og redningsvesenet hadde 23 oppdrag av totalt 65 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til hendelsestypene brannhendelser. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 35 prosent av alle oppdragene. Hendelsene brann i gress- skog- brann utgjør 22 prosent, brann i bygning 17 prosent, brann i personbil 17 prosent og brann i skorstein 13 prosent. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 45: Oversikt over antall oppdrag relatert til brann i Sørfold kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

Ser vi på antall hendelser knyttet til «ulykker og «andre typer oppdrag» viser figur 46 at brann- og redningsvesen hadde 42 oppdrag av totalt 65 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til denne kategorien. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 65 prosent av alle oppdragene. Hendelsen trafikkulykke utgjør 57 prosent, naturhendelse vind 10 prosent og andre oppdrag 7 prosent av alle oppdrag knyttet til «ulykker» og «andre typer oppdrag». Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 46: Oversikt over antall oppdrag som ikke er brannrelaterte i Sørfold kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

8.11.2 Beredskapsmessige utfordringer - risikoområder

De største beredskapsmessige utfordringene i Sørfold kommune er knyttet til trafikkhendelser på vei og tunnel. Når det gjelder brannhendelser er det særlig knyttet til Sørfold eldrester, Sørfold sykehjem og ELKEM Salten.

ROS-analyse

I kapittel 2 gjorde vi rede for kommunal beredskapsplikt som trådte i kraft 1.1. 2011. Der står det at: «Kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen. Resultatet av dette arbeidet skal vurderes og sammenstille i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse». Videre i kommunal beredskapsplikt står det i §1 at kommunen skal jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhet på tvers av sektorene i kommunen, med sikte på å redusere risiko for tap av liv og helse, miljø og materielle verdier. I brann- og eksplosjonsloven §11-f (2012) står det at brann- og redningstjenesten skal «være innsatsstyrke ved andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse», og i dimensjoneringsforskriften⁴⁸ §2-4 andre ledd står det at brannvesenets ROS-analyse skal samordnes med andre kommunale ROS-analyser.

⁴⁸ Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002). Denne forskriften er også kalt dimensjoneringsforskriften.

Sørfold kommune har utarbeidet en kommunal ROS-analyse i 2013. I ROS-analysen er det definert 31 uønskede hendelser som kommunen må være forberedt på å håndtere. Tabellen nedenfor viser de uønskede hendelser som er relevante for Salten Brann IKS å delta i.

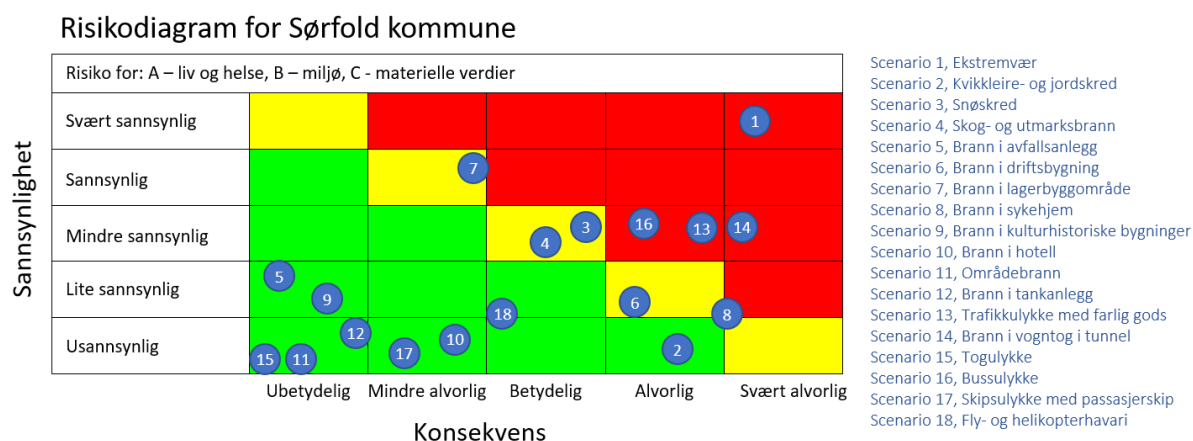
Tabell 100: Oversikt over scenarioer i Sørfold ROS-analyse (2013)

Nummer	Beskrivelse av scenario	Aktuelt for Salten Brann IKS
Scenario 10	Ras (løsmasse-/stein-/snøras)	x
Scenario 11	Ekstremvær (vind/nedbør/temperatur)	x
Scenario 19	Ulykke med flere dødsfall	x

Risikodiagram

I kapittel 5 ble Brann ROS-2020 presentert på et overordnet nivå. Formålet med ROS-analysen er å utarbeide en sektoranalyse i Salten Brann IKS for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Med andre ord; å kartlegge fremtidige risiko- og sårbarhetsfaktorer. I risikodiagrammet i figur 47 er risiko forbundet med hvert av scenarioene som er beskrevet i Brann ROS-2020 vurdert for Sørfold kommune.

Figur 47: Risikodiagram for Sørfold kommune

Risikoområder som må hensynstas og bør vektlegges særskilt ved dimensjonering og organisering av brann- og redningstjenesten er ulike typer transporthendelser knyttet til vei og veitunnelene på E6 strekningen, ekstremvær og brann på sykehjem.

Brannhendelser og estimert boligbrann i Sørfold kommune

Statistikken viser at 35 prosent av oppdragene som håndteres i kommunen er relatert til brannhendelser. Kommunens sykehjem er Sørfold eldresenter og Sørfold sykehjem. Sykehjemmene har implementert ulike forebyggende tiltak som blant annet sprinkelanlegg, etablert vaktordning, direktevarsling 110-Nordland og sprinkelanlegg.

Rapport

Tabell 101: Oversikt over helsebygg i Sørfold kommune

Navn	Antall sengeplasser	Antall boenheter	Brannanlegg	Sprinkelanlegg	Direktevarsling 110-sentral	Etablert vaktordning
Sørfold eldre-senter	14	3	Ja	Ja	Ja	Ja
Sørfold syke-hjem (Røsvik)	21		Ja	Ja	Ja	Ja

Brann i bygning utgjør 6 prosent av alle oppdragene brann- og redningstjenesten rykket ut på i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020. Tallmaterialet fra 2015 til 2019 som er basert på tall fra SSB og bearbeidet av forebyggende avdeling, viser at det er sannsynlig at det skal oppstå 1 boligbrann i Sørfold kommune hvert 4. år, og 1 brann per år i annen bygning (garasje, lager, driftsbygning etc.). Naturligvis er det store variasjoner i kommunen. I Straumen m/omegn er det predikert at det vil være 1 boligbrann hvert 6. år, mens i Styrkesnes er det predikert 1 boligbrann hvert 105. år.

Tabell 102: Oversikt over estimert bygningsbrann og boligbrann (SSB, 2020)

Geografisk område	Bygningsbrann	Boligbrann
Straumen m/omegn	1 brann hvert 2. år	1 brann hvert 6. år
Styrkesnes	1 brann hvert 34. år	1 brann hvert 105. år
Ånsvik/Kines-Røsvik	1 brann hvert 7. år	1 brann hvert 27. år
Sørfjorden-Mørsvikbotn	1 brann hvert 11. år	1 brann hvert 34. år

Trafikkbilde langs E6

Den viktigste transportåren i Sørfold er E6. Trafikkulykker langs E6 er definert som et risiko-område/trusselbilde; dette gjelder personbil, tungtrafikk, transport av farlig gods (stoff) og buss-trafikk (turistbusser i sommerhalvåret). E6 er den lengste veistrekningen i Salten med en total-lengde på 245 kilometer og 23,4 kilometer vei er i tunneler. Det er totalt 23 tunneler på E6; 16 i Sørfold, 2 i Hamarøy, 1 i Fauske og 4 i Rognan kommune. Totalt er det 20 kilometer vei som er i tunnelene i Sørfold og Hamarøy, og lengden på tunnelene varierer fra 39 meter til 4457 meter. Det er viktig å påpeke at mange av disse tunnelene ikke oppfyller dagens krav i tunnelsikkerhetsforskriften.

Gods- og passasjertrafikk foregår primært på E6, Rv80 og Fv17, men hovedtyngden av trafikken foregår på E6. Dette gjelder både tyngre og lette kjøretøy. I følge rapporten «Nærings- og godsanalyse-Nordland» (2018) som er utarbeidet av Nordland Fylkeskommune estimeres det en betraktelig økning av tungtransport på E6 framover.

Kjernfjelltunnelen ligger på RV77 som er en sidevei fra E6, og veien går fra Saltdal kommune til riksgrensen i Sverige. Tunnelen går gjennom Kjernfjellet i Junkerdalen og ble åpnet 17. oktober 2019. Før tunnelen åpnet måtte tyngre kjøretøy kjøre ned en smal og bratt nedstigning i Junkerdalen. Etter at tunnelen åpnet, er det registrert (estimert) en økning av tyngre kjøretøy som kjører denne veistrekningen på 30 prosent, og mye av denne trafikken går videre langs E6 i Sørfold og Hamarøy.

Farlig gods

Transport av farlig gods på vei har fått økt oppmerksomhet blant annet fra DSB de siste årene. Bakgrunnen for det er at de fleste transportulykkene av farlig gods skjer på vei (DSB, 2018). I Salten fraktes det daglig farlig gods og stoff på E6, men det finnes ingen data på hvor mye farlig gods og stoff det transporteres langs E6. Hendelser innen transport av farlig stoff kan medføre svært store konsekvenser for liv og helse, miljø og materielle verdier. De fleste transportulykker i Salten er relatert til veitrafikken, og statistikk fra Statens vegvesen (2019) viser at det er på E6-aksen fra Saltdal til Hamarøy at de fleste ulykker og dødsulykker skjer i Saltenregionen.

Tunneler

I de senere år har det vært mange branner i veitunneler. DSB (2018) slår fast at vi med dagens risikobilde må regne det som nesten sikkert at det vil skje en alvorlig tunnelbrann i Norge i løpet av de neste tiår. Norge har svært mange veitunneler, og få av dem er bygd med dagens krav til sikkerhet. Bygger vi videre på dette resonnementet og ser dette i et lokalt perspektiv, er det sannsynlig at dette kan forekomme i Saltenregionen, når det er 47 veitunneler med forholdsvis hyppig biltrafikk med både personbiler, tungtrafikk og busstrafikk. Det er naturlig at vi trekker fram E6 med 23 tunneler som går fra Saltdal til Hamarøy som et risikoområde. Videre representerer tunneler en viss risiko for trafikkulykker i forhold til transport av farlig gods. I hovedsak er det på E6 det transporteres farlig gods som blant annet eksplosive stoffer, gasser og brannfarlige væsker. Data viser at det har vært en del ulykker i tunnelene på denne strekningen de siste årene, noe som innebærer at særlig de tunnelene som er på E6 utgjør en risiko.

Tabell 103: Oversikt over tunneler i Sørfold kommune

Navn	Veg nr.	Lengde (m)	Byggeår	Kommune
Aspfjordtunnelen	E6	1496	1965	Sørfold
Berrflogtunnelen	E6	1407	1989	Sørfold
Daumannsviktunnelen	E6	822	1965	Sørfold
Eiavatntunnelen	Fv613	433	1980	Sørfold
Evatunnelen	E6	39	1965	Sørfold
Gleflogtunnelen	E6	501	1986	Sørfold
Gyltvikvatnet tunnel	E6	154	1965	Sørfold
Kalviktunnelen	E6	2729	1966	Sørfold
Kannflogtunnelen	E6	759	1986	Sørfold
Kobbhammartunnelen	E6	837	1985	Sørfold
Kobbskartunnelen	E6	4457	1986	Sørfold
Løkthaugen tunnel	E6	725	1965	Sørfold
Megården tunnel	E6	386	1965	Sørfold
Middagsfjelllettunnelen	E6	2074	1986	Sørfold
Nordfjordtunnelen	Fv617	397	1977	Sørfold
Rauhammartunnelen	E6	1250	1984	Sørfold
Tennflågtunnelen	E6	805	1965	Sørfold
Trengseltunnelen	E6	33	1965	Sørfold

Trafikkulykker

Det har skjedd 24 trafikkulykker i Sørfold kommune siden 1. mai 2016, men det er viktig å påpeke at statistikken fra BRIS ikke viser alvorlighetsgraden i hendelsene. Imidlertid viser tall fra Statens vegvesen at på E6-strekningen Saltfjellet-Fauske var det 39 ulykker med totalt 4 omkomne, 11 alvorlige skadde og 34 lettere skadde i tidsperioden 2015-2019 (Statens vegvesen, 2020). På E6-strekningen Fauske-Bognes var det 76 ulykker med totalt 6 omkomne, 16 alvorlige skadde og 83 lettere skadde i tidsperioden 2015 til juni 2020 (Statens vegvesen, 2020). Både Sørfold kommune og Salten Brann IKS har gjennom sine representative ROS-analyser definert denne veistrekningen som et risikoområde.

Midlertidige tiltak på E6 i Sørfold kommune

I 2007 trådte tunnelsikkerhetsforskriften som er basert på et EU-direktiv i kraft for tunneler på riksveier. Fra 2015 gjaldt forskriften også fylkesveier. Statens vegvesen har oppgradert og er i ferd med å oppgradere tunnelene på E6 for at de skal oppfylle nye EU-krav som har til formål å bedre trafiksikkerheten. Dette arbeidet forventes å være slutført innen 2022 (Statens vegvesen, 2018).⁴⁹ Statens vegvesen klarer ikke å fullføre dette arbeidet innen tidsfristen og har i den forbindelsen utarbeidet midlertidige forebyggende- og beredskapstiltak på E6 i Sørfold inntil dette arbeidet er slutført. Dette gjelder strekningen Megården-Mørsvikbotn som har til sammen 16 tunneler. I dette pågående arbeidet har Salten Brann IKS kommet med innspill til både forebyggende- og beredskapsmessige tiltak. Eksempler på tiltak som er spilt inn er: tankbil, mobile røykvifter, UTV med henger og SPURV. Tiltakene blir implementert innen utgangen av 2021.

Næringsvirksomhet

I Sørfold oppbevarer og benytter virksomheter innen industri, næringsliv, transportsektor og landbruk farlige stoffer. Dette gjelder kjemikalier, stoffer, stoffblandinger, produkter, artikler og gjenstander som har slike egenskaper at de representerer en fare for mennesker, materielle verdier og miljøet. Hendelser relatert til farlige stoffer kan enten oppstå på de stasjonære anleggene eller ved transport, og de fleste ulykker relatert til farlige stoffer skjer i forbindelse med transport på vei. Det transporteres daglig store mengder farlige stoffer på E6 gjennom Sørfold kommune.

Elkem Salten har etablert industrivern. Det er i liten grad et formalisert samarbeid i form av avtaler, ROS-analyser og beredskapsplaner. Det er viktig at Salten Brann IKS har et godt samarbeid og oversikt over industrivern, siden Salten Brann IKS kan med hjemmel i lov rekvirere utstyr og personell fra industrivern ved behov (Forskrift om industrivern §13). Et resultat av et tettere samarbeid mellom industrivern og Salten Brann IKS er at ressursene blir bedre utnyttet.

Produksjonsanlegget til Elkem Salten har enkelte risikofaktorer knyttet til brann og eksplosjonsfare. I tilknytning til Elkem Salten er det også et kaianlegg (Sørfold industri kai) der det

⁴⁹ I Nasjonal transportplan 2018-2029 ligger det inne midler til en fremtidig trase som legges utenom dagens trase. Denne traseen vil tidligst være ferdig i 2027.

regelmessig losses farlige stoffer fra skip til vogntog som transporterer dette videre langs E6. Det er forholdsvis mye skipstrafikk til kaia, og kaia er klassifisert som ISPS terminal (International Ship and Port Facility Security). Dette er det internasjonale regelverket for sikring av skip og havneanlegg mot tilsiktede uønskede handlinger. Regelverket ble vedtatt av FNs sjøfartsorganisasjon (IMO) i 2002.

Øvrige bedrifter i kommunen av større karakter: Salmobreed, Omya Hustadmarmor AS, Smolten AS, Sisomar AS og Marine Harvest, samt kraftverkene Siso kraftverk, Veiski kraftverk, Røyrvatn kraftverk og Kobbelv kraftverk.

Av offentlig tjenestetilbud er det barne- og ungdomsskoler og barnehager.

8.11.3 Vedtatt brannordning Sørfold kommune

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene som er beskrevet i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for hele kommunen. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha en brann- og redningstjeneste som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk beredskapsoppsett basert på prosedyrer, forebygging og operativ ledelse som muliggjør optimal samspill mellom førsteinnsats og andreinnsats. Det er viktig å presisere at brannordningen for Sørfold kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde. De nærmeste brannstasjonene til å bistå Sørfold med innsatspersonell, materiell og utstyr i komplekse og omfattende hendelser er Fauske, Rognan og Innhavet, samt innsatspersonell fra Bodø brannstasjon.

Rapport

Brannordning Sørfold kommune

Sørfold kommune vedtok følgende brannordning 16. juni 2021:

Tabell 104: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser.

Tjenestespekter Straumen brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsle- dere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	10	11
Brannbekjempelse	8	8	8	9
Røykdykking	12	12	12	13
Brann i vegetasjon	0	1	0	2
Trafikkhendelser generelt	2	3	2	4
Tunnelulykker	0	3,5	0	5,5
Overflateredning	0	3	0	4
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	5
Nasjonale instruksjoner, PLIVO	0	1	0	3
Møteaktivitet	2	2	0	4
Akutt forurensning	0	2	0	3
Vaktbyttetrening	8,7	8,7	26	26
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	40,7	57,2	58	89,5
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per konstabel)	1,96%	2,75%	2,79%	4,30%

Alle brannstasjonene har en person som er stasjonsansvarlig. Stasjonsansvarlig har en stillingsbrøk på 2,84% (60 timer per år). Arbeidsoppgavene til en stasjonsansvarlig er svært varierende og av ulik omfang-alt etter hvilken brannstasjon det gjelder. Primæroppgavene til stasjonsansvarlig er ettersyn av materiell og sjekke at beredskapsutstyret virker som det skal, samt bidra i øvelser og opplæring av medarbeidere.

Beredskapsmessige utfordringer og dimensjonerende beredskapshendelser (risikoområder)

De største beredskapsmessige utfordringene i Sørfold kommune er knyttet til trafikkhendelser og brannhendelser. Dimensjonerende beredskapshendelser er ulike former for brannhendelser, trafikkhendelser og naturhendelser.

Innsatspersonell og vaktordning

- Sørfold kommune ønsker å videreføre dagens ordning når det gjelder antall innsatspersonell og vaktordning.

Tankbil-Statens vegvesen

Ved utplassering av tankvogn sør og annet beskrevet utstyr i forbindelse med økt tunnelberedskap, vil Sørfold kommune sørge for garasjering av det i tilknytningen til Straumen brannstasjon.

Førsteinnsats, andreinnsats og regioninnsats

Straumen brannstasjon er førsteinnsatsen i alle hendelser i kommunen.

- Andreinnsats: Fauske brannstasjon og Innhavet brannstasjon. Bodø brannstasjon kan også bistå i hendelser.

Innsatstiden blir ivarettatt jf. forskriftskravet.

Slokkevann

Kommunal slokkevannforsyning vurderes som godt utbygd i deler av kommunen. Muligheten for å ta opp vann i Sørfold er åpne vannkilder, kummer og hydranter. Salten Brann IKS erfarer imidlertid at i enkelte områder er det begrenset tilgang til slokkevann, ofte grunnet lange avstander fra brannstedene til slokkevannkilden. Derfor anbefales det at kommunen gjør en nærmere vurdering av nødvendige avbøtende tiltak for manglende vannforsyning. Et tiltak kan være å etablere tankbil jf. §21 i forskrift om brannforebygging.

Det er kommunens ansvar å tilrettelegge for slokkevannforsyning (§5-4 i dimensjoneringsforskriften, 2002). I forskrift om brannforebygging (2015) §21 står det:

- Kommunen skal sørge for at den kommunale vannforsyningen fram til tomtegrenser i tettbygde strøk er tilstrekkelig til å dekke brannvesenets behov for slokkevann.
- I boligstrøk og lignende der spredningsfaren er liten, er det tilstrekkelig at kommunens brannvesen disponerer passende tankbil

I områder som reguleres til virksomhet hvor sprinkleranlegg er aktuelt, skal kommunen sørge for at det er tilstrekkelig vannforsyning til å dekke behovet.

Tabell 105: Oppsummering brannordning Sørfold kommune

Brannstasjon		Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Straumen	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	16	16
	Røykdykkere	8	8
	Vaktordning §5-3	- 2 vakter - Utrykningsleder/sjåfør - Konstabel - Deltidspersonell med dreieende vakt (12- delt vaktordning)	- 2 vakter - Utrykningsleder/sjåfør (SVV) - Konstabel - Deltidspersonell med dreieende vakt (12- delt vaktordning)
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Tunnelulykker - Røykdykkertjeneste - Brann i vegetasjon - Overflateredning - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell

8.12 Brann- og redningsberedskap i Værøy kommune

Som tidligere nevnt i rapporten ble det utarbeidet en sektoranalyse i Salten Brann IKS i 2019 for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Risiko- og sårbarhetsanalysen er et dokument som er styrende for hvilke typer hendelser beredskapen til Salten Brann IKS skal være dimensjonert for. ROS-analysen skal også bidra til å danne et beslutningsgrunnlag for at ledelsen kan fatte gode kvalitative- og rasjonelle beslutninger for god planlegging og organisering av forebyggende- og beredskapsarbeidet (Salten Brann IKS, 2019).

Forebyggende- og beredskapsanalyse henger i hop. Forebygging handler om iverksetting av tiltak for å redusere sannsynligheten for en hendelse og for å redusere konsekvensene av en hendelse dersom den likevel inntreffer. Tiltakene skal begrense konsekvensene hendelsen kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier. Det skal også etableres beredskap for å håndtere uønskede hendelser. Begrepet beredskap er definert i denne konteksten som planlegging og forberedelser av tiltak for å begrense konsekvenser av uønskede hendelser og planer for å håndtere kriser eller andre uønskede hendelser på best mulig måte. Beredskapstiltak er tiltak som det er planlagt eller etablert systemer for, men som først iverksettes når en hendelse er under utvikling eller har inntruffet.

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene avdekket i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for Værøy kommune. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha et brann- og redningsvesen som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk arbeid basert på prosedyrer, forebygging og beredskap. Det er viktig å presisere at brannordningen for Værøy kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde.

I denne rapporten defineres brannordningen som en beskrivelse av hvordan Salten Brann IKS er organisert og dimensjonert i tråd med oppgavene etter brann- og eksplosjonsvernloven §11, første og andre ledd. Videre skal brannordningen sikre at brann- og redningsvesenet er organisert og dimensjonert på bakgrunn av den risiko og sårbarhet som foreligger i kommunen. I utgangspunktet er det opp til den enkelte kommune å fastsette hvilke ressurser brann- og redningsvesenet skal disponere på bakgrunn av kartlagt risiko og sårbarhet. Brannordningen er et overordnet og styrende dokument for Salten Brann IKS og angir formelle, faglige og økonomiske rammebetingelser.

I denne delen av rapporten som omhandler brannordningen i Værøy kommune gis det en vurdering av hvilke beredskapstjenester, antall innsatspersonell og vaktordning Værøy kommune har behov for. Brannordningene er basert på analyser, faglige innspill fra Salten Brann IKS, innspill fra Værøy kommune, Brann ROS-2020 og Værøy ROS (2018).

8.12.1 Værøy kommune og antall oppdrag

Innbyggere, tettsteder og kjøretid

Tabellene nedenfor beskriver innbyggertall, tettsteder og kjøretid fra brannstasjonen til ulike bygder.

Tabell 106: Dekningsområde og dimensjonerende befolkningsgrunnlag (SSB, 2. kvartal 2020)

Kommune	Areal (km2)	Innbyggere	Innbyggere per 2030/2050	Eneboliger	Hytter ⁵⁰
Værøy	18,64	710	729/732	319	16

I kapittel 2.3 ble det redegjort for §4-8 i dimensjoneringsforskriften. Denne forskriften legger føringer på hvordan brann- og redningstjenesten skal forholde seg til innsatstid til tettsteder⁵¹. Hovedelementene i paragrafen er:

- Til tettbebyggelse med særlig fare for rask og omfattende brannspredning, sykehus/ sykehjem mv, strøk med konsentrert og omfattende næringsdrift o.l., skal innsatstiden ikke overstige 10 minutter. Innsatstiden kan i særskilte tilfeller være lengre dersom det er gjennomført tiltak som kompenserer den økte risiko. Kommunen skal dokumentere hvordan dette er gjennomført.
- Innsatstid i tettsteder for øvrig skal ikke overstige 20 minutter.
- Innsatstid utenfor tettsteder fordeles mellom styrkene i regionen, slik at fullstendig dekning sikres. Innsatstiden i slike tilfeller bør ikke overstige 30 minutter.

Tabell 107: Tettsted i Værøy kommune (SSB, 6. oktober 2020).

Kommune	Tettsteder	Innbyggere
Værøy	Sørland	622

Befolkningsstrukturen i Værøy kommune er at majoriteten av innbyggerne bor på Sørland som er øyas hovedsenter, og grendene Nordland og Måstad.

Tabell 108: Estimert kjøretid fra Værøy brannstasjon til grender (NAF reiseplanlegger, 2020).

Fra brannstasjon	Til tettsteder/grender	Antall minutter	Antall kilometer
Sørland	Nordland	8 minutter	4 kilometer

Oppdrag og hendelsestyper

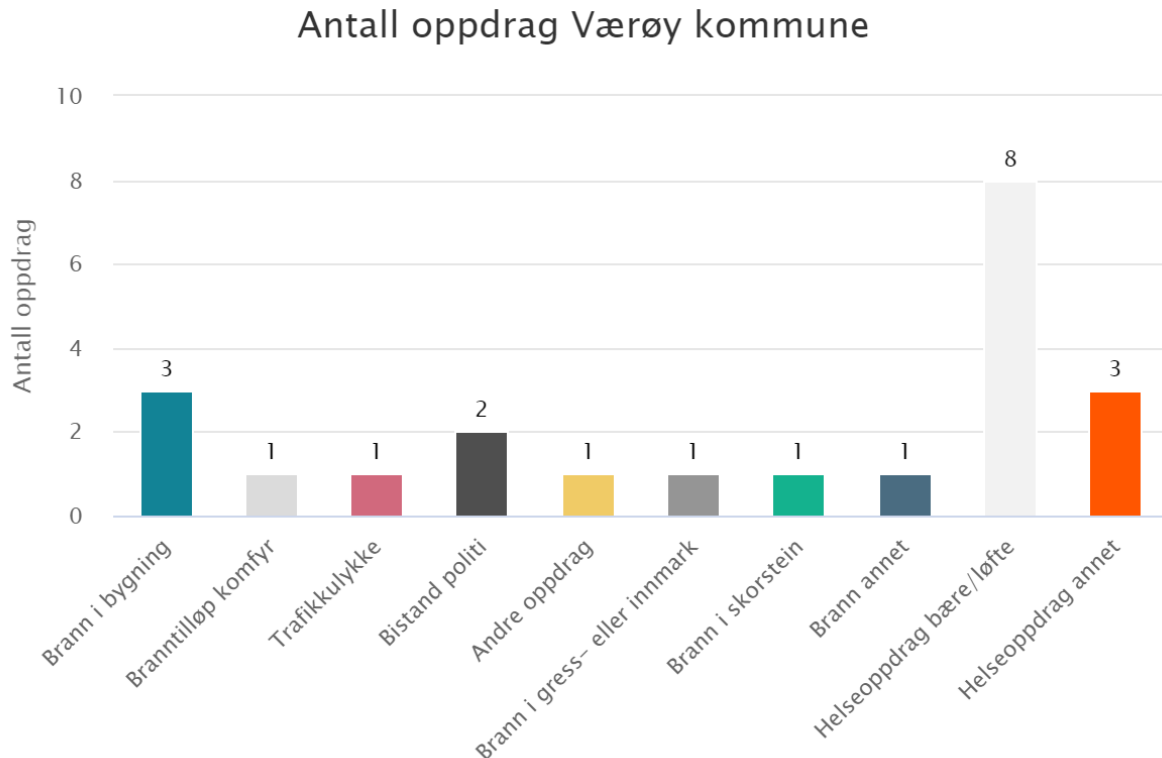
Data fra BRIS viser at brann- og redningstjenesten i Værøy kommune hadde totalt 22 oppdrag som de rykket ut på i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020. Oppdragene er fordelt på 10 ulike hendelsestyper. Figur 48 viser at det er helseoppdrag, brann i bygning og bistand politi

50 Omfatter hytter, sommerhus, helårsbolig- og våningshus benyttet som fritidsbolig (SSB, 2020).

51 En hussamling skal registreres som et tettsted dersom det 1) bor minst 200 personer der og 2) avstanden mellom husene skal normalt ikke overstige 50 meter. Det er tillatt med et skjønnsmessig avvik ut 50 meter mellom husene i områder som ikke skal eller kan bebygges. Dette kan f.eks. være parker, idrettsanlegg, industriområder eller naturlige hindringer som elver eller dyrkbare områder. Husklynger som naturlig hører med til tettsted tas med inntil en avstand på 400 meter fra tettstedskjernen (SSB, 2016).

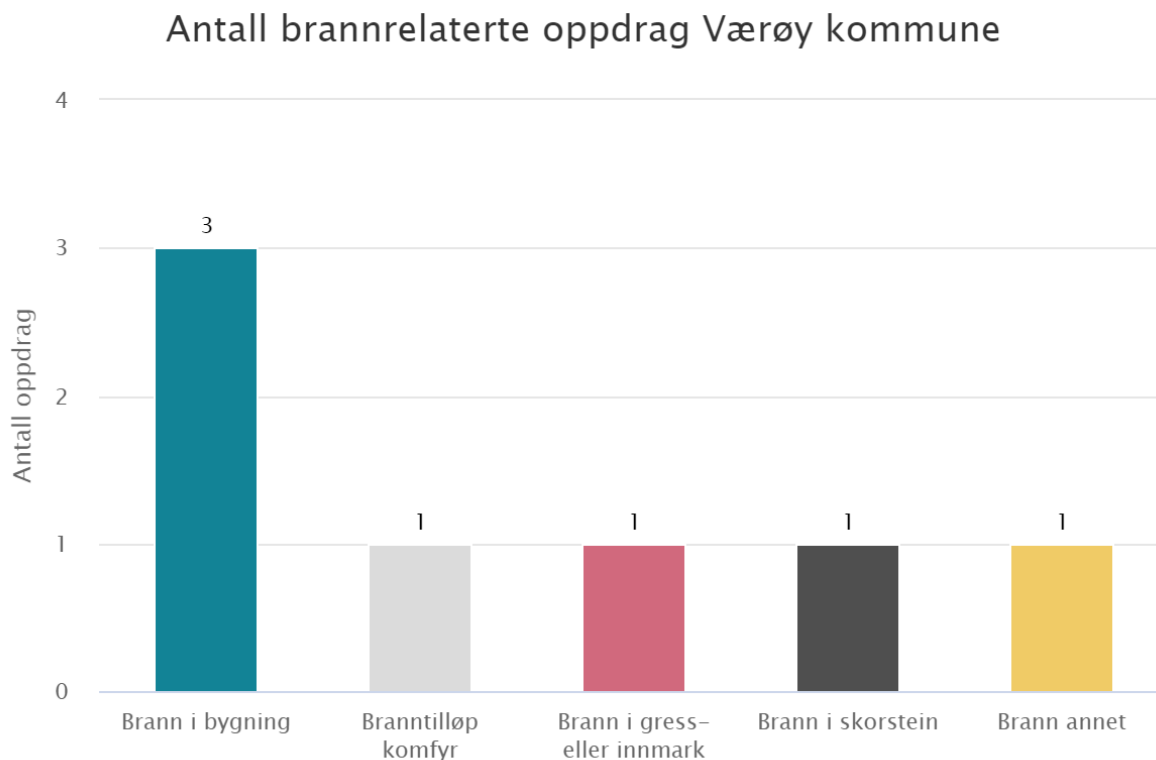
brann- og redningsvesenet rykker ut flest ganger på. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de andre hendelsestypene.

Figur 48: Oversikt over antall oppdrag i Værøy kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

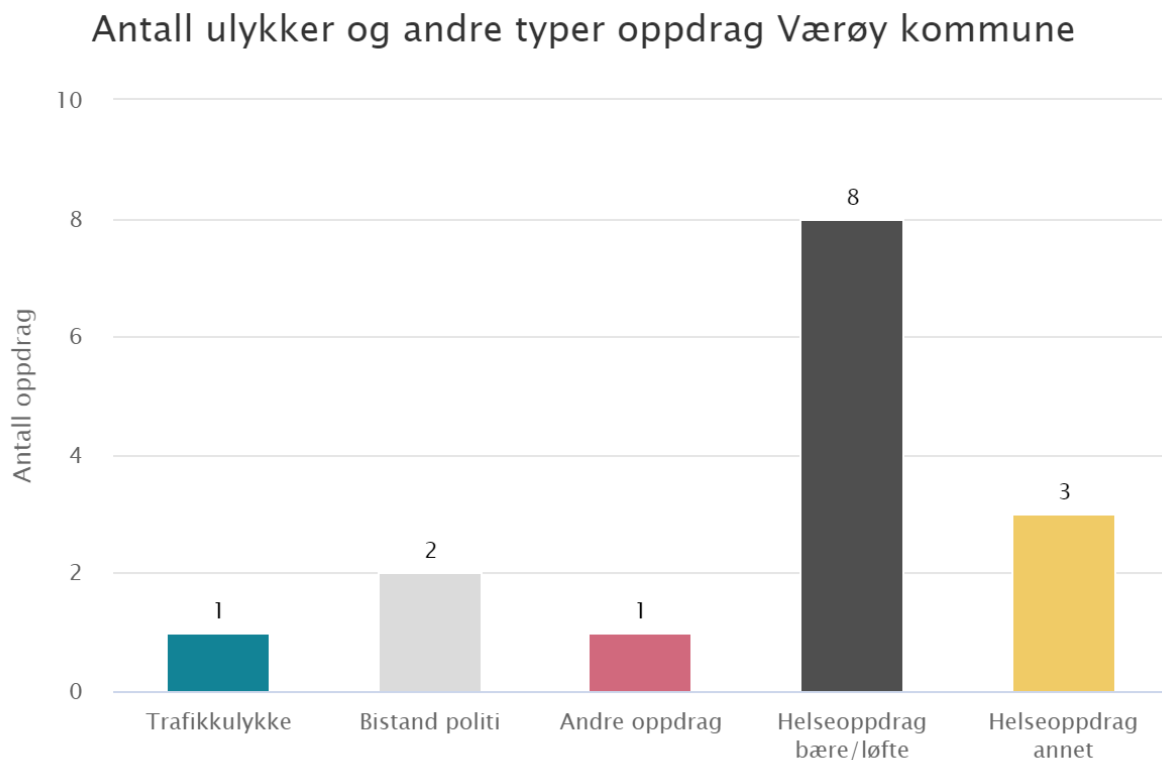
Bryter vi ned antall oppdrag i Værøy kommune til hendelsestypene «brannhendelser» viser figur 49 at brann- og redningsvesen hadde 7 oppdrag av totalt 22 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til hendelsestypene brannhendelser. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 32 prosent av alle oppdragene. Hendelsen brann i bygning utgjør 43 prosent av oppdragene. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 49: Oversikt over antall oppdrag relatert til brann i Værøy kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

Ser vi på antall hendelser knyttet til «ulykker og «andre typer oppdrag» viser figur 50 at brann- og redningsvesen hadde 15 oppdrag av totalt 22 oppdrag i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 som er knyttet til denne kategorien. Ser vi på den prosentvise fordelingen utgjør dette 68 prosent av alle oppdragene. Hendelser knyttet til helseoppdrag utgjør 73 prosent av oppdragene. Videre ser vi at det er mindre variasjoner mellom de øvrige hendelsestypene.

Figur 50: Oversikt over antall oppdrag som ikke er brannrelaterte i Værøy kommune fra 1. mai 2016 til 4. oktober 2020 (DSB, 2020).

8.12.2 Beredskapsmessige utfordringer - risikoområder

Brann- og redningstjenesten på Værøy håndterer relativt få hendelser. Statistikken viser at helseoppdrag er de hendelsene som skjer flest ganger i kommunen. Halvparten av alle oppdragene som brann- og redningstjenesten håndterer er knyttet til ulike former for helseoppdrag og brann i bygning utgjør 14 prosent av alle oppdragene

Det viktigste fokusområdet for brann- og redningstjenesten på Værøy er brannhendelser. Videre er de største beredskapsmessige utfordringene i kommunen knyttet til Værøy sykehjem, kaiområdet med omfattende næringsvirksomhet og periodevis høy tetthet av båter i havnen, samt Værøy helikopterhavn. Værøy gamle kirke som ligger på Nordland er fra 1714, og er av kulturhistorisk betydning. En annen utfordring til Værøy er lange avstander til nærmeste brann- og redningstjeneste. Det kan ta relativt lang tid før bistand fra andre brannstasjoner kan komme til Værøy.

ROS-analyse

I kapittel 2 gjorde vi rede for kommunal beredskapsplikt som trådte i kraft 1.1. 2011. Der står det at: «Kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan på-

virke kommunen. Resultatet av dette arbeidet skal vurderes og sammenstille i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse». Videre i kommunal beredskapsplikt står det i §1 at kommunen skal jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhet på tvers av sektorene i kommunen, med sikte på å redusere risiko for tap av liv og helse, miljø og materielle verdier. I brann- og eksplosjonsloven §11-f (2012) står det at brann- og redningstjenesten skal «være innsatsstyrke ved andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse», og i dimensjoneringsforskriften⁵² §2-4 andre ledd står det at brannvesenets ROS-analyse skal samordnes med andre kommunale ROS-analyser.

Værøy kommune utarbeidet en kommunal ROS-analyse i 2018. I Værøy ROS (2018) er det definert 13 uønskede hendelser som kommunen må være forberedt på å håndtere. Tabellen nedenfor viser de 8 uønskede hendelser som er relevante for Salten Brann IKS å delta i.

Tabell 109: Oversikt over scenarioer i Værøy ROS-analyse (2018)

Nummer	Beskrivelse av scenario	Aktuelt for Salten Brann IKS
Scenario 2	Stormflo og flom	x
Scenario 6	Tilsiktet hendelse ved større arrangement	x
Scenario 7	Skoleskyting	x
Scenario 9	Skipsulykke forbundet med cruiseskip	x
Scenario 10	Alvorlig trafikkulykke	x
Scenario 11	Skipsstøt mot fergekai med omfattende materielle skader	x
Scenario 12	Lekkasje av ammoniakk	x
Scenario 13	Brann på helseinstitusjon/omsorgssenter	x

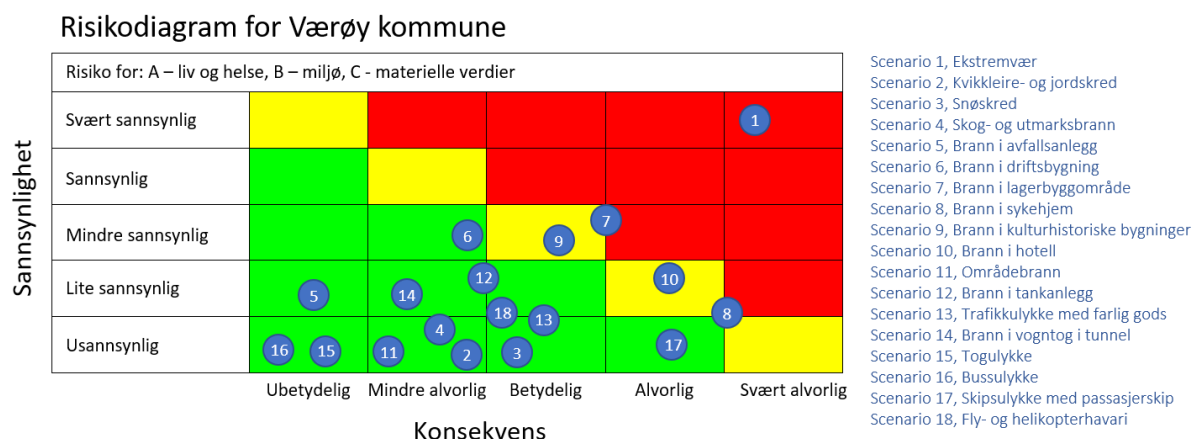
Risikodiagram

I kapittel 5 ble Brann ROS-2020 presentert på et overordnet nivå. Formålet med ROS-analysen er å utarbeide en sektoranalyse i Salten Brann IKS for å få mer kunnskap om hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvars- og virkeområdet til Salten Brann IKS. Med andre ord; å kartlegge fremtidige risiko- og sårbarhetsfaktorer. I risikodiagrammet i figur 51 er risiko forbundet med hvert av scenarioene som er beskrevet i Brann ROS-2020 vurdert for Værøy kommune.

Ekstremvær er hendelser som inntreffer hyppig og kan få store konsekvenser. Lagerbyggene på kaiområdene utgjør også en betydelig risiko. Først og fremst for materielle verdier og i et samfunnsmessig perspektiv. Videre utgjør brann på omsorgssenteret og overnattingssteder risiko-områder som brann- og redningstjenesten må være dimensjonert for å håndtere.

⁵² Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002). Denne forskriften er også kalt dimensjoneringsforskriften.

Figur 51: Risikodiagram for Værøy kommune

Brannhendelser og estimert boligbrann i Værøy kommune

Statistikken viser at en tredjedel av oppdragene som håndteres i kommunen er relatert til brannhendelser. Kommunens eneste sykehjem er Værøy sykehjem.

Sykehjemmet er ikke sikret mot brann med sprinkelanlegg, noe som øker sannsynligheten for at det er behov for assistert evakuering ved brannhendelser.

Tabell 110: Oversikt over helsebygg i Værøy kommune

Navn	Antall senge- plasser	Antall bo- enheter	Brannan- legg	Sprinkel- anlegg	Direktevarsling 110-sentral	Etablert vakt- ordning
Værøy syke- hjem			x		x	

Det er ingen hotell på Værøy, men derimot mindre overnattingssteder som Lofoten Værøy brygge, Værøy gamle prestegård, Sjøbrygga fiskecamp og Bensvik brygge.

Brann i bygning utgjør 14 prosent av alle oppdragene brann- og redningstjenesten rykket ut på i perioden 1. mai 2016 til 4. oktober 2020. Tallmaterialet fra 2015 til 2019 som er basert på tall fra SSB og bearbeidet av Salten Brann IKS, viser at det er sannsynlig at det skal oppstå 1 boligbrann i Værøy kommune per år, og 1 brann per år i annen bygning (garasje, lager, driftsbygning etc.). Det er variasjoner på Værøy. På Sørværøy er det predikert 1 brann i annen bygning hvert år, og 1 boligbrann hvert 2. år, mens det på Nordværøy er det predikert 1 brann i annen bygning hvert 22. år, og boligbrann hvert 30. år.

Tabell 111: Oversikt over estimert bygningsbrann og boligbrann per år i Værøy kommune

Geografisk område	Bygningsbrann per år	Boligbrann per år
Sørværøy	1 brann hvert år	1 brann hvert 2. år
Nordværøy	1 brann hvert 22. år	1 brann hvert 30. år

Samferdsel

Sjøtransport er den viktigste transportåren til Værøy. Ferjesambandene mellom Bodø-Moskenes-Værøy og direkte rute Værøy-Bodø er hovedfartsårene.

Rapport

Skipstrafikken langs kysten består i stor grad av fiskefartøy, passasjerskip og stykkgodsskip, samt skip som frakter farlig gods og stoff.

Lufttransport AS har daglig passasjertrafikk mellom Bodø og Værøy.

Naturhendelser

Ekstremvær er hendelser som opptrer hyppigere og hyppigere. Det forventes mer kraftig vind, nedbør, høyere temperaturer og intense og hyppigere nedbørsperioder vil føre til flere naturhendelser på Værøy.

Næringsvirksomhet

Næringslivet på Værøy består av industri, offentlige arbeidsplasser, primærnæring, servicebedrifter og turisme. Primærnæringen er særlig knyttet til fiske og er den viktigste næringen på Værøy. 60 prosent av sysselsettingen i kommunen er knyttet til fiskeriene.

Virksomheter av større karakter innen havbruksnæringen: Lofoten Viking, Brødrene Berg og Brødrene Andreassen AS.

I de siste årene har turisme og reiselivsnæringen blitt en viktig næring i Værøy og reiseliv er et viktig satsningsområde i kommunen. Det satses på ulike fiskeaktiviteter.

8.12.3 Vedtatt brannordning Værøy kommune

I vurderingen av en god og hensiktsmessig brann- og redningstjeneste som imøtekommer behovene som er beskrevet i risiko- og sårbarhetsanalysen, er det vektlagt en helhetlig og optimal løsning for hele kommunen. Dimensjonering av brann- og redningstjenesten er regulert i dimensjoneringsforskriften. Dimensjoneringsforskriften setter krav til enhver kommune om å ha en brann- og redningstjeneste som er organisert, utrustet og bemannet slik at oppgaver pålagt i lov og forskrifter blir utført tilfredsstillende. Dette skal sikres gjennom et systematisk beredskapsoppsett basert på prosedyrer, forebygging og operativ ledelse som muliggjør optimal samspill mellom førsteinnsats og andreinnsats. Det er viktig å presisere at brannordningen for Værøy kommune må sees i sammenheng med at Salten Brann IKS er definert som en brannvernregion. Det vil si at flere kommuner har gått sammen for å danne et brann- og redningsvesen som skal løse oppdrag på tvers av kommunale grenser, uavhengig hvor de uønskede hendelsene inntreffer i Salten Brann IKS sitt ansvars- og virkeområde. De nærmeste brannstasjonene til å bistå Værøy med innsatspersonell, materiell og utstyr i komplekse og omfattende hendelser er Bodø. Værøy kan også få bistand fra Røst og Lofoten brann- og redningsvesen.

Brannordning Værøy kommune

Værøy kommune vedtok følgende brannordning 13. september 2021:

Rapport

Tabell 112: Oversikt over tjenester med timeantall til trening og øvelser. Værøy kommune.

Tjenestespekter Værøy brannstasjon	Årlig behov for trening og øvelser for innsatspersonell		Årlig ledertrening for utrykningsle- dere	
	Dagens	Vedtatt	Dagens	Vedtatt
Brann- og redningstjeneste generelt	10	10	10	11
Brannbekjempelse	8	8	8	9
Røykdykking	12	12	12	13
Brann i vegetasjon	0	0	0	0
Trafikkhendelser generelt	2	3	2	4
Tungebilredning	0	0	0	0
Tunnelulykker	0	0	0	0
Overflateredning	0	0	0	0
Klimarelaterte hendelser	0	3	0	5
Akutt helsehjelp	0	3	0	3
Nasjonale instruksjer, PLIVO	0	1	0	3
Møteaktivitet	0	2	0	4
Akutt forurensning	0	2	0	3
Akutt helsehjelp	0	3	0	4
Vaktbyttetrening	0	0	26	26
Total antall timer til trening og øving (gjennomsnitt per konstabel)	32	47	58	85
Stillingsbrøk (gjennomsnitt per konstabel)	1,54%	2,26%	2,79%	4,09%

Alle brannstasjonene har en person som er stasjonsansvarlig. Stasjonsansvarlig har en stillingsbrøk på 2,84% (60 timer per år). Arbeidsoppgavene til en stasjonsansvarlig er svært varierende og av ulik omfang-alt etter hvilken brannstasjon det gjelder. Primæroppgavene til stasjonsansvarlig er ettersyn av materiell og sjekke at beredskapsutstyret virker som det skal, samt bidra i øvelser og opplæring av medarbeidere.

Beredskapsmessige utfordringer og dimensjonerende beredskapshendelser (risikoområder)

De største beredskapsmessige utfordringene i kommunen er beliggenheten. Dette gjør at bistand fra andre brannstasjoner (kommuner) kan ta tid. I praksis vil det være liten mulighet for at bistandsstyrker vil kunne være på Værøy i tide til å ha muligheten til å påvirke utfallet av hendelser. Unntaket er hvis det er langvarige hendelser. Dette gjør at brann- og redningstjenesten i Værøy må være forberedt på å ivareta hendelseshåndtering på egen hånd uten støtte fra eksterne ressurser i en lengre periode. Dimensjonerende beredskapshendelser er ulike former for brannhendelser, akutt helsehjelp, overflateredning og naturhendelser.

Innsatspersonell og vaktordning

- Værøy kommune ønsker å videreføre dagens ordning når det gjelder antall innsatspersonell og vaktordning.

Tjenesteleveranse

- Værøy kommune ønsker å etablere akutt helsehjelp

Førsteinnsats, andreinnsats og regioninnsats

Værøy brannstasjon er førsteinnsatsen i alle hendelser i kommunen.

- Andreinnsats: Bodø brannstasjon,

Slokkevann

Kommunal slokkevannforsyning vurderes som godt utbygd i deler av kommunen. Muligheten for å ta opp vann i Værøy er åpne vannkilder, kummer og hydranter. Salten Brann IKS erfarer imidlertid at i enkelte områder er det begrenset tilgang til slokkevann, ofte grunnet lange avstander fra brannstedene til slokkevannkilden. Derfor anbefales det at kommunen gjør en nærmere vurdering av nødvendige avbøtende tiltak for manglende vannforsyning. Et tiltak kan være å etablere tankbil jf. §21 i forskrift om brannforebygging.

Det er kommunens ansvar å tilrettelegge for slokkevannforsyning (§5-4 i dimensjoneringsforskriften, 2002). I forskrift om brannforebygging (2015) §21 står det:

- Kommunen skal sørge for at den kommunale vannforsyningen fram til tomtegrenser i tettbygde strøk er tilstrekkelig til å dekke brannvesenets behov for slokkevann.
- I boligstrøk og lignende der spredningsfaren er liten, er det tilstrekkelig at kommunens brannvesen disponerer passende tankbil
- I områder som reguleres til virksomhet hvor sprinkleranlegg er aktuelt, skal kommunen sørge for at det er tilstrekkelig vannforsyning til å dekke behovet.

Tabell 113: Oppsummering brannordning Værøy kommune

Brannstasjon	Moldjord brannstasjon	Dagens brannordning	Vedtatt brannordning 2021
Værøy	Antall innsatspersonell §5-1 og §4-8	16	16
	Vaktordning §5-3	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning	- 1 vakt - Utrykningsleder - Deltidspersonell uten fast vaktordning
	Tjenesteleveranse §2-4 og §11-f	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste - Overflateredning	- Brannhendelser - Trafikkhendelser - Røykdykkertjeneste - Overflateredning - Klimarelaterte hendelser - PLIVO - Akutt forurensning - Akutt helsehjelp
	Antall timer og stillingsbrøk §3-2	- Se tabell	- Se tabell

9. Referanser

- Arbeidstilsynet (2018): Tilsyn og veiledning om eksponering for brannrøyk
- Bjørnenak, T. (2003): Strategisk økonomistyring – en oversikt. MAGMA 2:2003
- Brannmannen (2009): Fremskutt enhet i Ålesund
- Brannmannen (2012): Fremskutt enhet i Bergen brannvesen
- Brannmannen (2014): Fremskutte enheter i skuddet
- Brannmannen (2017): Erfaringer med fremskutte enheter
- Bøhm, M (2011): Deltidsberedskabet i en brydningstid: Foreningen af Kommunale Beredskapschefer og Falck
- Direktoratet for forvaltning og ikt (2019) Innbyggerundersøkelsen 2019. Hva mener innbyggerne? (DIFI, 2019:8).
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (2003): Veileder for røyk- og kjemikaliedykking, Tønsberg: DSB
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (2017): Brann- og redningsforskriften, Tønsberg: DSB
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (2017): Veiledning til forskrift om brannforebygging, Tønsberg: DSB
- ECON (2006): Rapport 2006-057. Interkommunalt samarbeid i Norge-omfang og politisk styring
- Forskrift om industrivern (2011): Lovdata
- Hveem, E.B., Grimsby G., Helseth A.M., Kjelsaas, I., og Wang, C. (2018): Følgeevaluering av det store brannløftet (2018-2021). Menon Economics
- Jacobsen, D.I. (2012): Interkommunalt samarbeid-viktig og uoversiktlig. IDUNN, 2:2012
- Jacobsen, D.I. (2014): Interkommunalt samarbeid i Norge. Bergen. Fagbokforlaget
- Kittilsen, T.K. (2017): Hva er ulemper og fordeler med organisering av kommunale oppgaver i egenregi og i interkommunalt samarbeid (IKS)?
- Kommunenenes sentralforbund (2002): Kommunal selskapsorganisering - økonomiske og juridiske vurderinger
- Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven): 31.01.1999
- NOU (2012:4): Trygg hjemme-Brannssikkerhet for utsatte grupper. Norges offentlige utredninger.

Ofoten Brann IKS (2015): Brannsjefens saksframlegg vedrørende ROS-analyse og dimensjonering av Ofoten Brann IKS

Røvik, K.A. (1998): Moderne organisasjoner - trender i organisasjonstenkningen ved tusenårsskiftet. Bergen. Fagbokforlaget

Salten Brann IKS (2019): Brann ROS-2020 - Risiko- og sårbarhetsanalyse for Salten Brann IKS

Salten Brann IKS (2018): Trygg hjemme - Om tverrsektorielt samarbeid mellom Salten Brann IKS og eierkommunene, om brannsikkerhet for risikoutsatte grupper 2017-2018.

Selskapsavtale for Salten Brann IKS (2005:): Salten Regionråd. Bodø

Simonsen, E., Møller, K.B., Hansen, H.B., og Schreiber, H. (2001): Evaluering af hurtig sluktningsenhet HSE Hillerød. Hillerød: Hillerød kommune, Hjørring kommune og Falcks Redningskorps

Storesund, K., Hox, K., Steen- Hansen, A., Sesseng, C., og Ishol, H.M. (2017): Utredning i forbindelse med brannvesenets dimensjonering. Trondheim: RISE

Sylta, E.M., Larsen, J.M., og Hope, E (2025): Fremtidens utdanning av deltidsbrannkonstabler. Haugesund: Høgskolen Stord/Haugesund

Winge, S. (2018): Samarbeid i norsk brannvesen – hvordan samarbeides det mellom forebyggende og beredskap? Høgskolen på Vestlandet.

Kommunale ROS-analyser

Beiarn ROS (2018)

Bodø ROS (2018)

Fauske ROS (2018)

Gildeskål ROS (2013)

Hamarøy ROS (2018) og Tysfjord ROS (2015)

Meløy ROS (2020)

Saltdal ROS (2016)

Steigen ROS (2016)

Sørfold ROS (2013)

Værøy ROS (2018)